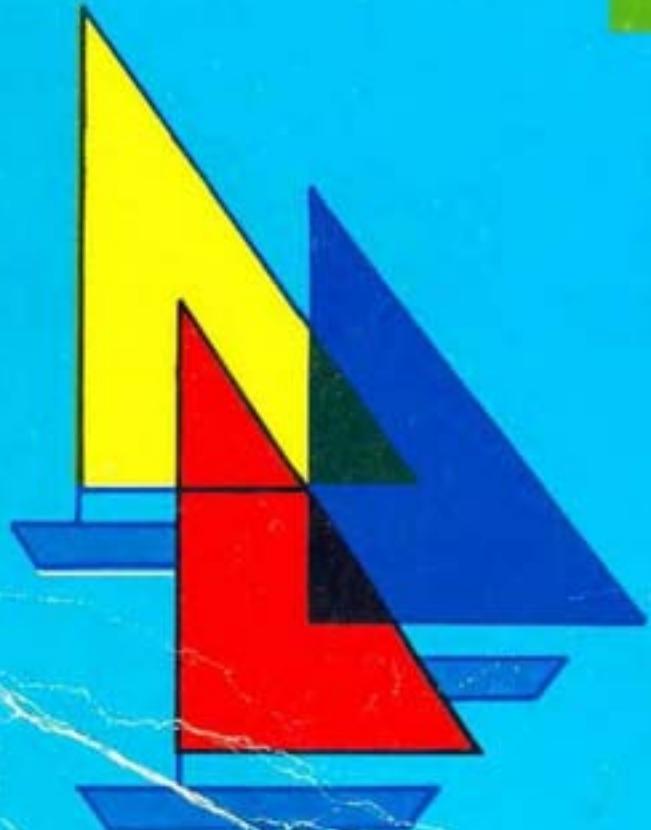
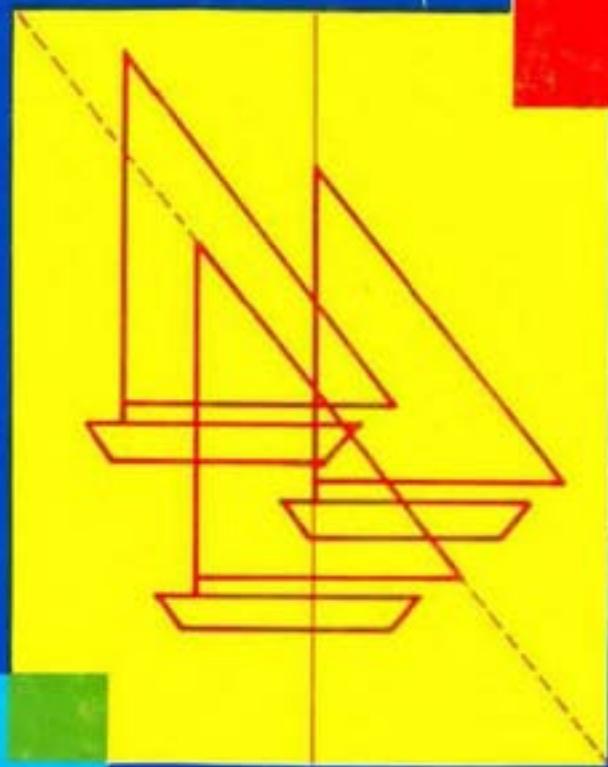


# شیوه های لها سیمی اسکار و شنیدن



برای آنچه نیزش استعدادهای  
کودکان  
و نوجوانان

نقاشیهای

ابتکاری

و آسان

برای انگیزش استعدادهای

نوجوانان و کودکان

از انتشارات: شرکت تیزهوش

نام کتاب ..... نقاشیهای ابتکاری و آسان  
مترجم ..... م. ر. ش. رضوی  
نوبت چاپ ..... چاپ نخست  
تیراز ..... ۵۰۰۰ نسخه  
چاپ و صحافی ..... سازمان چاپ مشهد  
حروف چینی IBM کامپیوتری ..... موسسه تایپ مشهد

### حق چاپ محفوظ

---

از انتشارات: شرکت تیزهوش م.م.  
نشانی دفتر: مشهد: بلوار مدرس، دروازه طلائی، ساختمان شماره ۱۲۵،  
طبقه ششم. تلفن ۰۵۰۸۸۱

## فهرست مطالب

### فصل نخست—کلیات

۱	دیباچه
۲	راهنماییهای لازم
۳	گفتاری درباره رنگها
۵	ترزیکیب رنگها
۶	شیوه‌های گوناگون نقاشی

### فصل دوم—نقاشیهای ترسیمی

۱۲	۱ - خطوط راست و خم (۱)
۱۲	کلاه افسران
۱۲	تختخواب کودکان
۱۲	درختان نخل
۱۳	۲ - خطوط راست، خم و پیچ در پیچ (۲)
۱۳	چهره دلچک
۱۳	trsیم گلهای
۱۴	۳ - خطوط پیچ در پیچ (۱)
۱۴	مرغابی‌ها، فیل‌ها، حلزون‌ها
۱۴	ماهیهای
۱۵	۴ - درختان، جنگل (۱)
۱۵	درختان
۱۵	جنگل
۱۶	۵ - راه‌اسکی ران (۱)
۱۶	۶ - کلاه سرخپوست (۲)
۱۷	۷ - شنل قرمزی (۱)
۱۸	۸ - تور ماهیگیری (۱)
۱۹	۹ - عزیمت پرستوها (۲)
۲۰	۱۰ - قرینه‌سازی
۲۱	۱۱ - پاره خط، ۵ و بادام

۲۲	۱۲- خرگوش (۱)
۲۳	۱۳- بندرخخت (۱)
۲۴	۱۴- ترسیم گلها (۲)
۲۵	۱۵- نقاشی حلزون (۲)
۲۶	۱۶- فانوس‌ها (۲)
۲۷	۱۷- نارعنکبوت (۳)
۲۸	۱۸- قرینه‌سازی (۱)
۲۹	۱۹- پرندگان (۲)
۳۰	۲۰- قرینه‌سازی (۲)
۳۱	۲۱- کوچه‌سنگفرش (۳)
۳۲	۲۲- با غچه‌پشت پنجره (۲)
۳۳	۲۳- پنجره‌های خانه‌ها (۲)
۳۴	۲۴- نقاشی با خطوط رنگارنگ (۲)
۳۵	۲۵- حلزون (۲)
۳۶	۲۶- کوچولو و کوزه (۲)
۳۷	۲۷- زره جنگجو (۳)
۳۸	۲۸- بیدارشدن لاک‌پشت (۱)

### فصل سوم- رنگ آمیزی

۴۰	۲۹- قایقهای بادبانی (۲)
۴۰	۳۰- بادکنک‌ها (۲)
۴۱	۳۱- ترن کوچولو (۲)
۴۲	۳۲- رنگها (۱)
۴۳	۳۳- میوه‌ها (۲)
۴۴	۳۴- سه درخت (۲)
۴۵	۳۵- غرابه‌ها (۲)
۴۶	۳۶- ازدها (۳)
۴۷	۳۷- بپاش (۲)
۴۸	۳۸- سبدگل (۳)
۴۹	۳۹- بادبادک (۱)
۵۰	۴۰- خانه‌های ساحل رود (۳)
۵۱	۴۱- لاک‌پشت (۳)

۵۲	- ماهی (۳)
۵۳	- گلدان گل (۲)
۵۴	- آتش (۲)
۵۵	- میوه‌ها (۳)
۵۶	- کوسه‌ماهی (۳)
۵۷	- قایق بادبانی (۳)
۵۸	- مسابقه قایقرانی (۴)
۵۹	- رنگهای خاکستری آمیخته (۳)
۶۰	- راه‌هن (۳)
۶۱	- دودکش‌های خانه‌ها (۳)
۶۲	- طاووس (۳)
۶۳	- طاووس (۳)
۶۴	- طرح پارچه‌های اسکاتلندي (۲)
۶۵	- عنکبوت دریائی (۳)
۶۶	- درخت (۲)
۶۷	- ماهی‌ها (۳)
۶۸	- برگها (۳)

## فصل چهارم - فنون نوین

۷۰	- تهیه گراور بر روی مقوا (۱)
۷۱	- نقاشی به شیوه ویترای (۳)
۷۲	- نقاشی به شیوه موزائیک (۳)
۷۳	- منظره هوایی (۲)
۷۴	- خروس (۳)
۷۵	- خرگوش (۳)
۷۶	- خیابان با غ (۲)
۷۷	- شب مهتابی (۱)
۷۸	- نقاشی با شیوه برش (۲)
۷۹	- نقاشی به شیوه لوحه‌سازی (۳)
۸۰	- لوحه‌سازی (۳)
۸۱	- دسته‌گل (۱)
۸۲	- سنجاب با شیوه کلاز (۳)

۸۳	۷۲-قرقاول (۲)
۸۴	۷۳-برگها (۳)
۸۵	۷۴-قطارکوچولو (۲)
۸۶	۷۵-پیراهن بهاری (۲)

### فصل پنجم- فنون گوناگون

۸۸	۷۶-زمستان (۲)
۸۹	۷۷-ذریباغ (۴)
۹۰	۷۸-آسیاب‌های بادی (۴)
۹۱	۷۹-نقاشیهای تزئینی (۲)
۹۲	۸۰-تاثیر زمینه‌ها (۲)
۹۳	۸۱-بالن- کارگروهی (۲)
۹۴	۸۲-ماهی (۳)
۹۵	۸۳-پروانه (۳)
۹۶	۸۴-خورشید (۲)
۹۷	۸۵-خروس (۴)
۹۸	۸۶-کلدان گل مینا (۲)
۹۹	۸۷-شب مهتابی (۳)
۱۰۰	۸۸-پرندۀ‌ای در قفس (۲)
۱۰۱	۸۹-آتش‌سوزی (۳)
۱۰۲	۹۰-بالکن پرگل (۴)
۱۰۳	۹۱-سه‌جند (۲)
۱۰۴	۹۲-پنگوئن‌ها (۲)
۱۰۵	۹۳-آدمک (۲)
۱۰۶	۹۴-پریان دریائی (۲)
۱۰۷	۹۵-مارمولک (۲)

### فصل ششم- صورتک‌ها ، کارت تبریک‌ها

۱۱۰	۹۶-صورتک‌موس
۱۱۱	۹۷-صورتک‌اسپ (۳)

- |     |                    |
|-----|--------------------|
| ۱۱۲ | - کارت تبریک (۲)   |
| ۱۱۳ | - کارت تبریک (۲)   |
| ۱۱۴ | - پیر مردمه بر (۳) |
| ۱۱۵ | - کارت تبریک (۲)   |
| ۱۱۶ | - کارت تبریک (۴)   |
| ۱۱۷ | - کارت تبریک (۳)   |
| ۱۱۸ | - کارت تبریک (۲)   |
| ۱۱۹ | - کارت تبریک (۲)   |

## فصل نخست - کلیات

### دیباچه

برای افراد مبتدی یا آغازگر است. تمرینات مشخص شده با دوستاره (\*\*\*) به معنی مناسب بودن آنها برای کودکان آشنا با قلم مو و ترکیب رنگهاست. تمرینات مشخص شده با سه ستاره (\*\*\*\*) به معنی مناسب بودن آنها برای کودکان آشنا با کلیه رنگها و مهارت دراستفاده از قلم مو است.

"ضمناً" تمرینات مشخص شده با چهارستاره آنهایی است که جنبه استثنایی دارد و مستلزم آمادگیهای قبلی کافی از سوی دانش‌آموز است.

یادآوری: گاه مشاهده خواهد شد که حتی تمرینی که با یک ستاره مشخص شده است می‌تواند با افزودن یک یا چند خصوصیت فنی مانند ( تغییر زمینه، تزئینات بیشتر و یا تغییر رنگ ) و یا انجام آن در جهت عکس به صورت تمرینی از درجه دو یا سه یا چهارستاره درآید.

بطورکلی مفاهیم هنری ساده‌ای که در این مجموعه آورده شده است می‌تواند برای همه کودکان در هر سطح توانائی که باشند سودمند باشد. اما نخست باید کودکان آنها را بشناسند و از خود کنند و چه بسا لازم آید که برخی از این مفاهیم کرارا" برای آنان توضیح داده شود.

هدف از معرفی این مجموعه آن است که کودکانی که از ترس آشکار شدن ناشیگری خود از دست یازیدن بدین هنر طفره می‌روند و دانش‌آموزانی که نمی‌دانند چگونه از عهده، این بخش از وظایف آموزشی خویش برآیند با رغبت و اتنکاء به نفس بدان بپردازند.

با این شیوه که تاکنون اثرات مفید آن به اثبات رسیده است کودکان توانسته‌اند با چگونگی بکار بردن رنگ و قلم مو آشنا شوند و به مهارت‌های بسیاری در این زمینه دست یابند و از هر صفحه مناسبی که می‌یابند بدین منظور بهره گیرند.

در واقع این تمرینات افقهای تازه‌ای را در برابر اذهان کودکان می‌گشاید تا بتوانند به یاری آنها مهارت‌های لازم برای بیان آزادانهً اندیشه‌های خویش را بیابند و با اطمینان کامل ضمن استمداد از روش‌های پیشنهادی و یا در سایه ابتکار و ذوق و علاقه شخصی خود به بیان آنچه در ذهن می‌پرورانند نایل آیند.

اگرچه برای هر تمرین توضیحات کافی درباره گروه سنی کودکانی که بخوبی قادر به انجام آن هستند داده نشده لیکن سعی شده است با گذاشتن ستاره یا ستاره‌های در جلو عنوان هر تمرین میزان سهولت انجام آن معرفی شود. چنانکه تمرینات مشخص شده با یک ستاره (\*) به معنی مناسب بودن آنها

## راهنماییهای لازم

به شکل مکعب مستطیل می‌باشد کارکردن با آنها برای نوآموزان مشکل است.

هرگز نیازی نیست که جعبه رنگها در آغاز از لحاظ سری رنگ کامل باشد و "معمولًا" سه رنگ اصلی: آبی، زرد و قرمز برای شروع کار کافی است، لیکن بعدها مجموعه رنگهای شامل:

نیلی

سبز زمردین

قهوهای

زرد نارنجی

زرد لیموئی

با لوله‌های بزرگتری حاوی رنگهای سیاه و سفید ضروری خواهد بود و این فهرست بهتر است با چند رنگ دیگر مثل:

بنفش

قرمز آجری

حاکستری

تکمیل شود.

قلم مو نیز از جمله مهمترین وسائل کار بشمار می‌رود که بایستی در انتخاب و بکاربردن آن توجه بسیار نمود. داشتن دونوع قلم مو از جنس مرغوب لازم بنظر می‌رسد که یکی از آنها می‌تواند از نوع قلم موهای آبرنگ که پس از خیس شدن کاملاً "نوک تیر و نسبتاً" برافراشته می‌ماند و دیگری از نوع قلم موهای درشت (نمره ۱۶) باشد و بالاخره یک قلم موی باریک البته نه بسیار ریز نیز لازم است.

"ضمناً" یک قلم مو برای رنگهای صفحی با

برای آنکه کودک بتواند با تعریفی که به وی داده می‌شود بخوبی کنار آید، بهتر است قبلًا" به او فرصتی بدهیم تا شخصاً "در آن باره بررسی نماید و مواد و وسائلی را که لازم دارد و نیز هدفی را که باید تعقیب نماید متوجه شود.

نیکوترین راه آن است که تا آنجا که ممکن است طبیعت به عنوان مدل انتخاب شود و بدین منظور "معمولًا" وسائل مورد نیاز کودک به قرار زیر است:

۱- یک مداد نمره ۲ یا HB که مقاومت آن تقریباً "متوسط" است.

۲- یک مداد پاک کن

۳- یک خطکش مدرج

۴- یک تکه پارچه

۵- احتمالاً "یک قیچی و یک لوله چسب

۶- یک ظرف آب

۷- یک جعبه رنگ

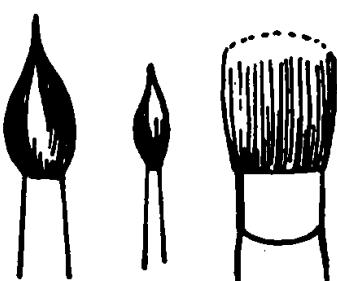
۸- چند نوع قلم مو

جعبه رنگ را بهتر است از نوع رنگهای مات خریداری کنیم، زیرا کارکردن با این رنگها ساده‌تر است و رنگهای برآق را می‌توان برای سالهای بعد در نظر گرفت. اینگونه رنگها که هم بصورت پاستیل و هم بصورت لوله‌ای در بازار به آسانی یافت می‌شود هر نوع آن متناسب با یک گروه سنی از کودکان است. باید تا آنجا که ممکن است از خرید رنگهای لوکس خودداری نمود، زیرا هم نوع جنس آنها نامرغوب است و هم چون لوله‌های رنگ

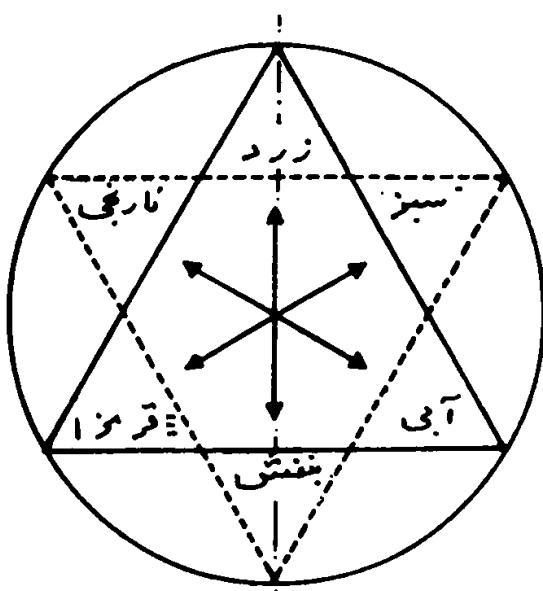
نوكی پهن در حدود یک سانتی متر مورد نیاز می‌رود.  
است.

زیردستی یا صفحه‌ای که معمولاً "ورقه نقاشی را بر روی آن می‌گذارند مستطیلی به ابعاد  $55 \times 55$  سانتی متر است که باید از جنس خوبی باشد و وزن آن از ۱۲۵ تا ۱۶۰ گرم تجاوز نکند. گاهی رنگ آن را سفید انتخاب می‌کنند و گاهی با یکی از کاغذهای رنگی سطح آنرا می‌پوشانند.

قلمهای یاد شده هر کدام مورد استعمال خاص دارد. چنانکه دو قلم موی نخست برای کشیدن خطوط و رنگ کردن سطوح کوچک و قلم موی پهن بر حسب نیاز جهت رنگ آمیزی سطوح بزرگ و یا رنگ زدن به متن صحنه تصاویر بکار



## گفتاری درباره رنگها



## رنگهای سرد

رنگهای ترکیبی: اینگونه رنگها آنهاست که از مخلوط ساختن دو رنگ اصلی بدست آمده است مانند:

نارنجی: که مخلوطی از قرمز و زرد است.

سیز: که مخلوطی از آبی و زرد است.

بنفس: که مخلوطی از آبی و قرمز است.

یکی از ساده‌ترین راهها برای آشنایی کودکان با رنگهای مختلف تهیه دایره رنگها برای آنهاست. زیرا در آن مشخصات هر رنگ نشان داده شده است و مثلاً "دانشآموز متوجه می‌شود که نیلی یکی از تغییرات رنگ آبی است و یا مثلاً" رنگ سیز در آن دایره مقابل قرمز و نارنجی مقابل آبی و زرد مقابل بنفس قرار دارد و اینگونه رنگهای مقابل یکدیگر را

رنگ‌های مکمل یکدیگر می‌گویند. بدین معنی آنها گاه از جمله رنگ‌های سرد و گاه از جمله رنگ‌های گرم شمرده‌اند.

هریک از رنگها به دو گونه تغییرمی‌پذیرد بدین معنی که گاه با رنگ‌های مجاور خود مخلوط می‌شود و تغییر می‌یابد و گاه روشنتر یا تیره‌تر می‌شود و کیفیت خود را تغییر می‌دهد و به اصطلاح تغییر ارزش می‌دهد.

روشن است که ارزش رنگها جبنه نسبی دارد و گاهی این تغییر ارزش بخاطر تغییراتی است که در زمینه پیرامون آنها بوجود آمده است.

رنگ‌های مکمل یکدیگر می‌گویند. بدین معنی که از مخلوط کردن آنها رنگ خاکستری بدست می‌آید و چنانچه در کارهم آورده شوند مقابلاً "یکدیگر را شدت می‌بخشند.

رنگها را به دونوع گرم و سرد نیز تقسیم کرده‌اند. چنانکه رنگ‌های: قرمز، نارنجی و زرد را رنگ‌های گرم و رنگ‌های: آبی و سبز و بنفش را رنگ‌های سرد گویند و بدین جهت هرکدام آنها مشخصاً در راس یکی از قطرهای عمود برهم دایره رنگها واقع شده‌اند. لازم به یادآوری است که رنگ زرد لیموئی

## ترکیب رنگها

### ۱- تناقض رنگهای زنده: این تناقض

عبارت از بکار بردن دو رنگ مقابل یکدیگر در دایره رنگهاست. معمولاً "اینگونه رنگها متقابلاً" به یکدیگر جلوه می‌بخشد و باقیستی هردو با شدتی برابر بکار برده شود.

### ۲- تناقض رنگهای روشن: این تناقض

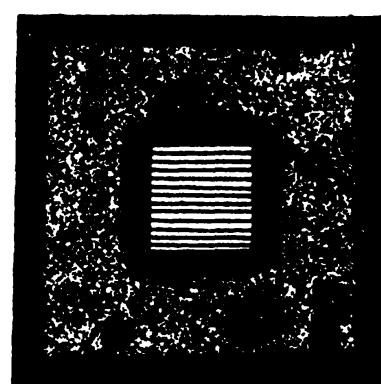
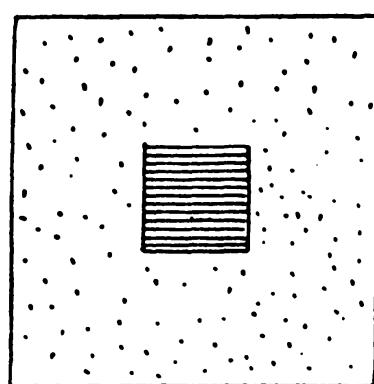
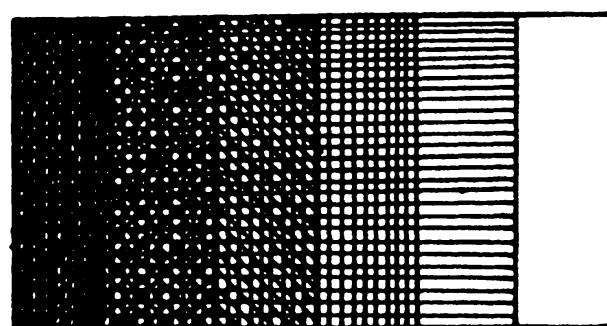
عبارت از بکار بردن رنگهای رقیق در کنار یکدیگر است. معمولاً "اینگونه رنگها یکدیگر را قطع می‌نماید و در آنها مقداری رنگ سیاه مخلوط می‌شود. نمونه آنها در رنگهای خاکستری آمیخته با رنگهای دیگر دیده می‌شود.

### الف) هماهنگی‌ها

هماهنگی متن با متن به هنگامی صورت می‌گیرد که یک رنگ به گونه‌های تیره، متوسط و روشن بکار رود

هماهنگی تغییرات در موقعی مشاهده می‌شود که یک رنگ با رنگهای مجاور خود آمیخته شود و مثلاً "از رنگ سبز رنگهای آبی مایل به سبز، سبز و سبز مایل به زرد بدست آورند و بدین شیوه آنرا در ارزش‌های مختلف بکار گیرند.

### ب) تناقض



## شیوه‌های گوناگون نقاشی

است که ابتدا سطح صفحه را سیاه می‌کنند و سپس با وسیله نوک‌تیزی مانند قلمهای سوزنی برروی صفحه به ترسیم شیئی موردنظر می‌پردازند. برای این منظور استفاده از کاغذهای اثرپذیر (گراور) مناسبتر است.

ه) رنگ آمیزی: مطابق (شکل ۶) برروی زمینه روشن و مطابق (شکل ۷) برروی زمینه تیره. بدین گونه است که نخست طرح تصویر با مداد یا قلم مو کشیده می‌شود و سپس با دقت کافی بویژه در جاهایی که دو رنگ متناقض درکنارهم قرار می‌گیرد رنگ آمیزی تصویر صورت می‌گیرد.

و) رنگ گردن زمینه و مشخص نمودن پیچ و خمها: شیوه کار در این مورد نیز همانند روش قبلی است. اما باید زمینه صفحه را در پایان کار رنگ کرد. رنگ زمینه می‌تواند نزدیک به رنگ شیئی نقاشی شده و یا مشابه آن باشد. اما در این صورت رعایت حاشیه باریکی به رنگ سفید در اطراف تصویر ضروری است، مطابق (شکل ۸).

ز) نقاشی بر روی مقواه مشگی: در این گونه نقاشی درخت که رنگ نسبتاً روشنی دارد، مطابق (شکل ۹) با رنگ زمینه صفحه متناقض است. درخت بارگ خاکستری آمیخته بارگ دیگر کشیده می‌شود و برگهایش نیز که به همان روشنی است با رنگ متمم رنگ درخت ترسیم می‌گردد. بعبارت دیگر رنگهای سفید + سیاه + یک رنگ اصلی از یکسو و رنگهای سفید + سیاه + رنگ مکمل آن از سوی دیگر در مقابل هم قرار می‌گیرد.

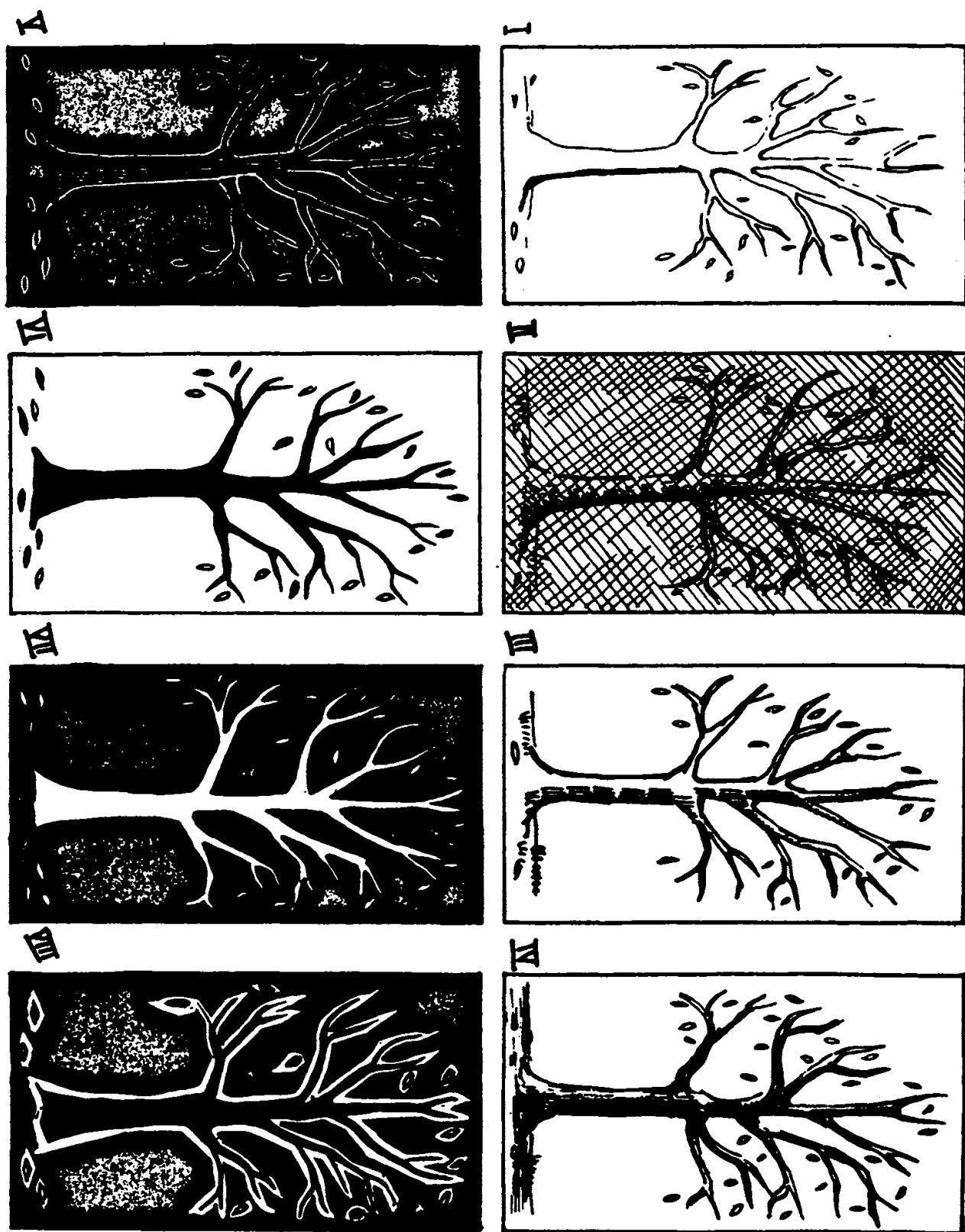
پیش از آنکه به موضوع اصلی کتاب یعنی نقاشیهای آسان و ابتدکاری بپردازیم، لازم به نظر رسد تا با ذکر نمونه‌هایی از امکانات گوناگون ترسیم اشیاء دانشآموزان را با روش‌های مختلف نقاشی و پاره‌ای از واژه‌های خاص این هنر آشنا سازیم. اینک مثالی که درباره "شیوه‌های ترسیم یک "درخت" آورده می‌شود کلیه وسائل ممکن برای این منظور را معرفی می‌نماید.

الف) مدادمشگی: این وسیله که بهتر است مفرز آن نه خیلی نرم و نه خیلی سخت و مثلاً از نوع نمره ۲ یا HB باشد هم برای کشیدن طرح نقاشیها با همه ریزه‌کاریهای آنها مطابق (شکل ۱) و هم برای نشان دادن نقاط پررنگ و کم رنگ مطابق (شکل ۴) بکار می‌رود. از این وسیله گاه برای هاشور زدن و گاه برای سایه زدن استفاده می‌کنند و رنگ خاکستری را با شدت‌های مختلف نشان می‌دهند.

ب) قلم فرانسه: از این وسیله چنانکه در (شکل ۳) مشاهده می‌شود برای هاشور زدن استفاده می‌نمایند و بدین منظور هم مرکب معمولی و هم مرکب چین را می‌توانند بکار برند.

ج) قلم‌منی: از این‌گونه قلم برای کشیدن تصاویر و خطوط آنها با شدت و ضعف‌های گوناگون استفاده می‌کنند، مطابق (شکل ۳).

د) سنگ‌سیاه: این وسیله که در کشور ما کفتر معمول است همانند ذغال مخصوص نقاشی هرگونه ظرفیکاری در ترسیم تصاویر را می‌سرمی‌سازد، مطابق (شکل ۴). شیوه کار بدین‌گونه

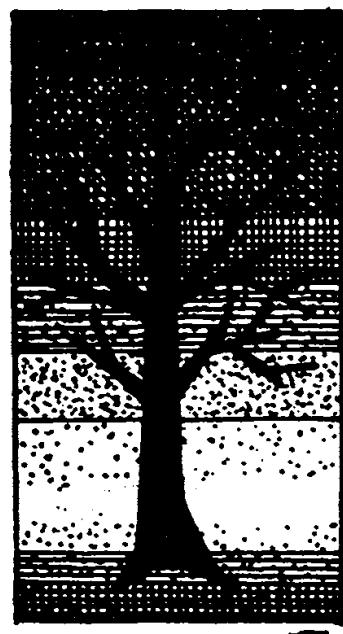
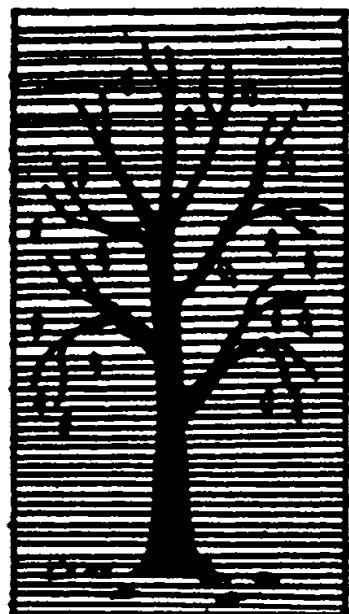


استفاده می شود . رنگ متن اصلی در مایه های تیره است و برای بدست آوردن مایه های روشن تر آن مقادیری رنگ سفید بدان افزوده می شود ، مطابق (شکل ۱۱) .

ط) مدرج ساختن زمینه : برای این منظور نخست صفحه کاغذ را به نوارهای افقی تقسیم

خطوط سفیدی که بر روی شاخه ها و در محل انشعابات آنها ترسیم شده است احساس وجود برف و شبنم بر روی آنها را سوجود می آورد .

ح) هماهنگی زمینه ها : برای چنین منظوری تنها از یک رنگ ولی با شدت های مختلف



تمیز نوک تیزی که عبور می دهند خیس می کنند، در این شیوه برای تصویری که بعداً بر روی چنین صفحه‌ای کشیده می شود رنگی هماهنگ با زمینه صفحه ولی پررنگتر از آن انتخاب می کند، مطابق (شکل ۱۱) (

می نمایند و رنگ آمیزی را از پائینترین نوار آغاز می کنند بنحوی که هر نوار قدری روشنتر از نوار پیشین رنگ شود. هنگامی که رنگ آمیزی تمام و صفحه خشک گردید، محل تماس نوارها با یکدیگر را با آب خالص و به کمک قلم موی



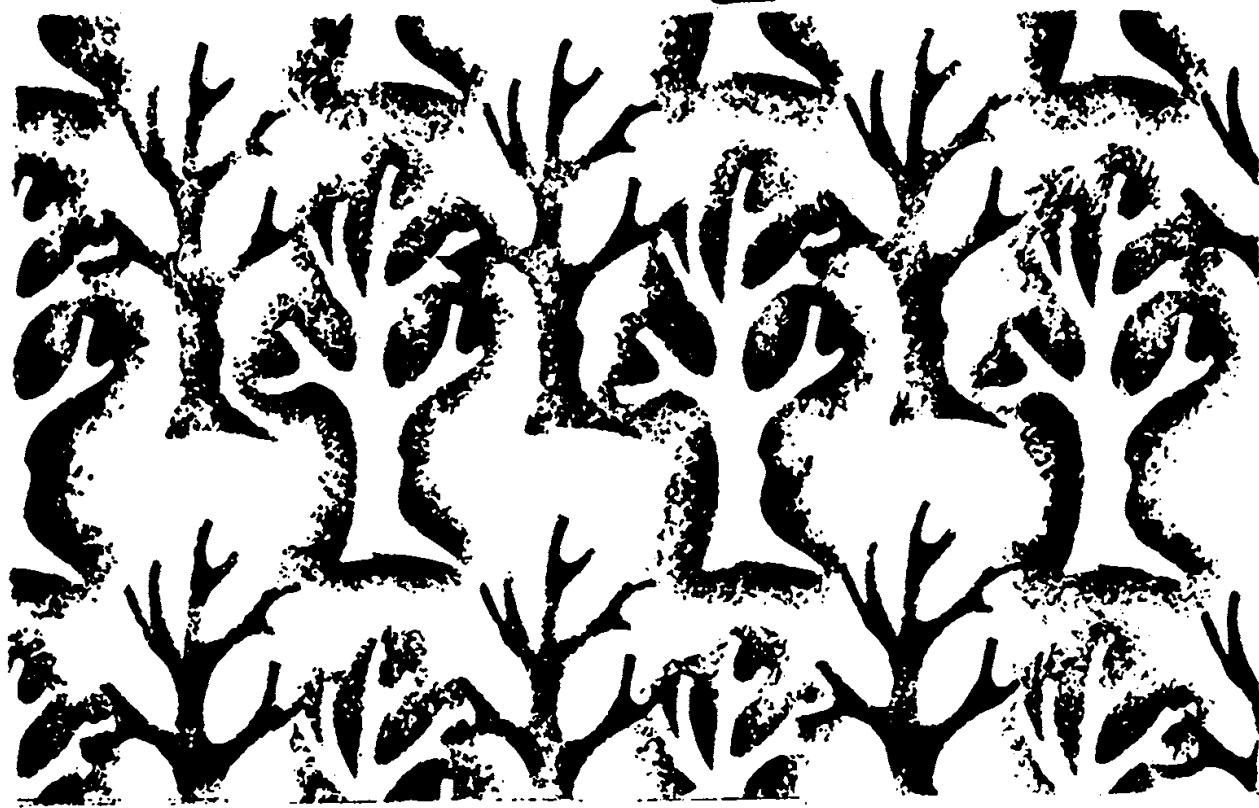
XV



XVI



XVII



زمینه اینگونه نقاشیها انتخاب می شود معمولاً باید متعلق به یک گروه باشد چون رنگها بر محوری مارپیچ تقسیم می شود تناقض آنها چشمگیر است

ی) سایه روشنها: در این شیوه نقاشی مطابق (شکل ۱۲) برخلاف روش قبلی برای زمینه از خطوط خمیده قوسی استفاده می شود. گاهی نیز ممکن است از ترکیبی از خطوط راست و منحنی با هم استفاده شود. رنگهای که برای

نمی‌دهند و مختصری منحرف می‌سازند. برای استحکام بیشتر تابلو قطعات را می‌توان کوچکتر انتخاب نمود، مطابق (شکل ۱۵).

ن) **فلا بدوزی**: این شیوه نقاشی که ممکن است با نخ پشمی یا ابریشمی بر روی یک دستگاه کوچک و یا با سوزن دوزی بر روی کرباس باشد از قدیم در ایران معمول بوده است و در هر خانه‌ای چه در شهر و چه در روستا نمونه‌ای از آن دیده می‌شود، مطابق (شکل ۱۶).

ص) **پوشوار**: برای انجام اینگونه نقاشی تصویر مورد نظر را بر روی یک کاغذ ضخیم رسم نموده و دور آنرا می‌برند. سپس یا از جای خالی تصویر بر روی کاغذ و یا از خود تصویر بریده شده برای انعکاس مشبт یا منفی تصویر بر روی سطح دلخواه استفاده می‌کنند. روش نقاشی بدین گونه است که تصویر بریده شده یا صفحه کاغذی که حاوی جای خالی تصویر است را بر روی یک سطح صاف قرار داده و بر روی آن با برس مخصوص پوشوار یا قلم موی پهنه‌ی که آغشته به رنگ روغن یا آبرنگ می‌باشد ضربه می‌زنند.

گ) **قرینه‌سازی و انعکاس**: چنانکه می‌دانیم هر محور عمودی صفحه را به دو قسمت مساوی تقسیم می‌کند. بنابراین چنانچه نیمی از یک درخت را در یکسوی محور عمودی ترسیم کنیم و آنرا به کمک کاغذ کالک به سوی دیگر محور برگردانیم و یا نقاط انتهایی آنرا در سوی دیگر محور مشخص سازیم و بهنگام رنگ آمیزی (در دو سوی محور عمودی دورنگ باشد) مختلف بکاربریم) نیمی از تصویر ما روشنتر و نیم دیگر تیره‌تر دیده خواهد شد، (شکل ۱۲).

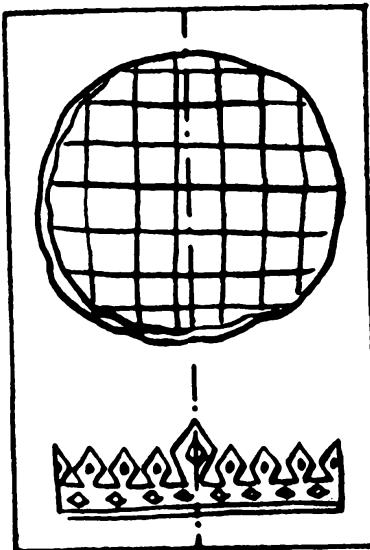
ل) **بریده روزنامه‌ها**: گاهی بجای رنگ کردن قسمتهای مختلف یک تصویر با همان ابعاد قطعاتی از کاغذ بسته‌بندی، کاغذ رنگی و یا جلد مجلات را بریده و در آن قسمتها می‌چسبانند، مطابق (شکل ۱۴).

م) **نقاشی ویترای**: برای این منظور نوعی تناقض رنگ یا تناقض مایه رنگ بین درخت و زمینه صفحه بوجود می‌آورند. سپس تمام صفحه یا خود تصویر را قطعه‌قطعه نموده و "جدداً" در کنار هم می‌گذارند، اما زوایای تکه‌های بریده شده را در جای اولیه خودقرار

**فصل دوم**

**نقاشیهای ترسیمی**

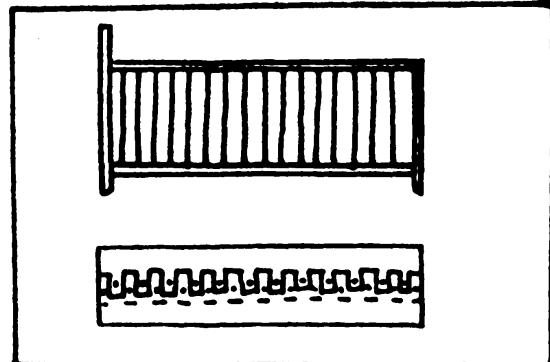
## ۱ - خطوط راست و خم



**گلاهافران :** ( به شیوه قرینه‌سازی ) صفحه‌کاعذی به اندازه‌های  $24 \times 16$  سانتی‌متر را انتخاب کنید، نخست به مرکز یکی از نقاط محور عمودی دایره‌ای ترسیم می‌شود و به شکل یک نان شیرمال بر روی آن نقاشی می‌شود. می‌توان این دایره را پیش از ترسیم خطوط عمود برهم تزئینی رنگ‌آمیزی کرد. بهتر است در وسط نیم تاج پائینی یک نگین زینتی کشیده شود.

**تختخواب گودگان :** صفحه‌ای به اندازه‌های  $24 \times 16$  سانتی‌متر انتخاب کنید. نخست باید راستگوشاهای رسم نمود و سپس به ترسیم میله‌های اطراف تختخواب به رنگ‌های (قرمز، آبی و غیره) پرداخت.

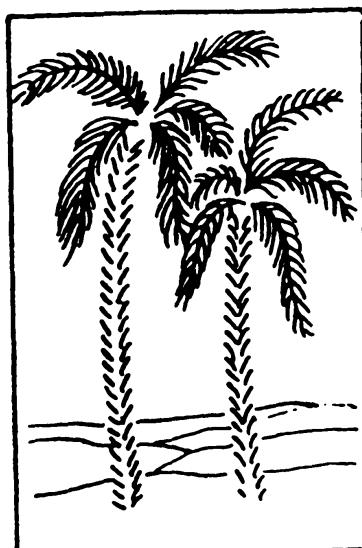
روتختی ماین تختخواب را که می‌توان برروی همین کاغذ ترسیم کرد حاشیه‌دار است. برای کشیدن آن ابتدا یک راستگوش دراز بوسیله مداد ترسیم می‌شود و آنگاه نقشه‌ای تزئینی حاشیه‌ای آن مستقیماً بوسیله قلم مو رسم می‌شود.



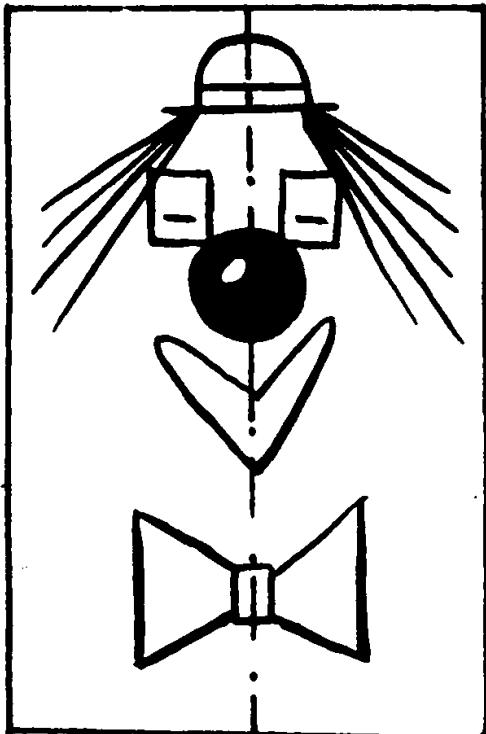
**درختان نخل :** برای رسم این تابلو از یک صفحه کاغذ سفید یا زرد که به ابعاد  $24 \times 16$  باشد استفاده می‌نمایند و آنرا به صورت طولی در مقابل خود می‌گذارند.

نخست تنہ درختها به رنگ (خاکستری تیره) رنگ‌آمیزی می‌شود سپس برگ‌های آنها به رنگ (سبز تیره) رنگ می‌شود و اینکار با مشخص ساختن رگبرگ‌های اصلی آغاز می‌شود.

همین تمرین را می‌توان در زمینه‌ای که از پیش با رنگ‌های مناسبی رنگ‌آمیزی شده و در آن زمین و آسمان با رنگ‌های خاص خود مشخص شده است انجام داد، (بهتر است صفحه کاغذ به دو قسمت نامساوی تقسیم شود).



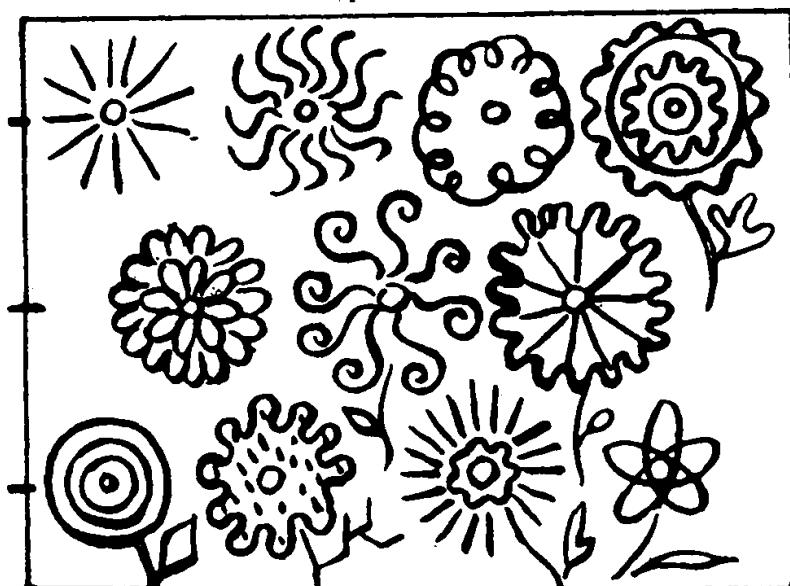
## ۲ - خطوط راست، خم و پیچ در پیچ



چهره دلچک: نخست صفحه کاغذی به اندازه‌های  $24 \times 16$  سانتی‌متر انتخاب می‌کنیم سپس محور عمودی صفحه کاغذ را با مداد رسم می‌کنیم. می‌توان کاغذ را به رنگ سفید یا سیاه انتخاب نمود. بجای بینی دلچک نیز می‌توان کلا "از یک لکه رنگ استفاده کرد.

شده بقیه کار برای تکمیل به دانش آموzan واکذار می‌شود تا به دلخواه گلبرگهای رسم کنند. می‌توان نوع رنگها را برای راهنمائی کودکان بطور کلی و مثلًا " بصورت (رنگهای گرم یا سرد و غیره) تعیین نمود و یا اجازه داد بچه‌ها به دلخواه خود رنگهای را بکار ببرند.

ترسیم گلها: این طرح بر روی صفحه کاغذی به اندازه‌های  $32 \times 24$  سانتی‌متر نقاشی می‌شود. نخست محور افقی صفحه کاغذ خیلی کمرنگ با مداد رسم می‌شود. آنگاه از هر طرف این محور نقاطی به فاصله‌های ۷ سانتی‌متر مشخص می‌شود و دو خط نازک دیگر به موازات محور افقی و در دو سوی آن کشیده می‌شود. اکنون مرکز گلها را به دلخواه یکدربیان بر روی این خطوط رسم می‌شود و پس از رسم مجموعه گلبرگهای یکی دو گل از گلها را یاد

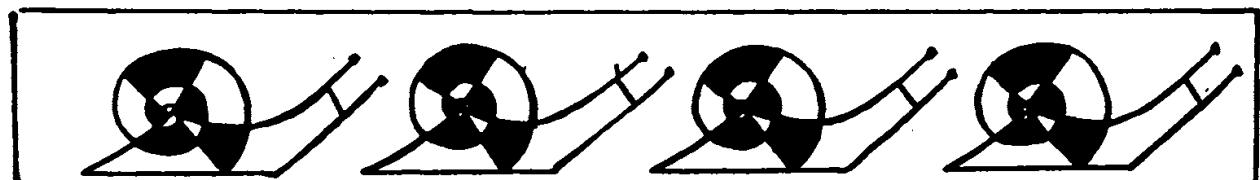
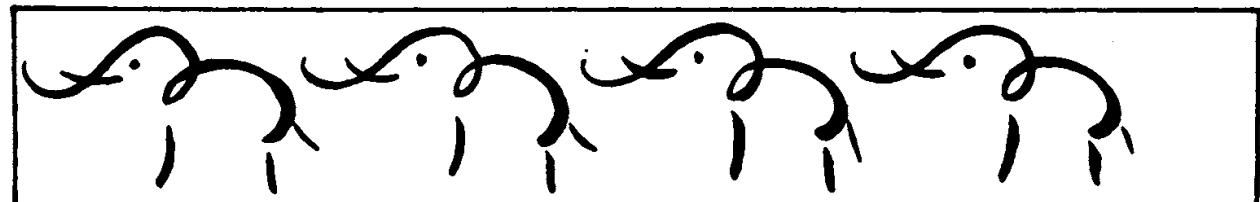


### ۳- خطوط پیچ در پیچ \*

باشد رنگهای تیره ولی با شدت‌های مختلف است.

این اشکال ساده که به سرعت ترسیم می‌گردد چنانچه بی‌درپی کشیده شود حرکت دسته‌جمعی تعدادی از جانوران را مجسم می‌سازد.

مرغابی‌ها، فیلهای، حلزونها : برای ترسیم این تابلوها از قطعه کاغذهای کوچک و دراز استفاده می‌شود. رنگی که برای کشیدن آنها استفاده می‌شود اگر زمینه کاغذ تیره باشد رنگهای روشن و چنانچه زمینه به رنگ روشن

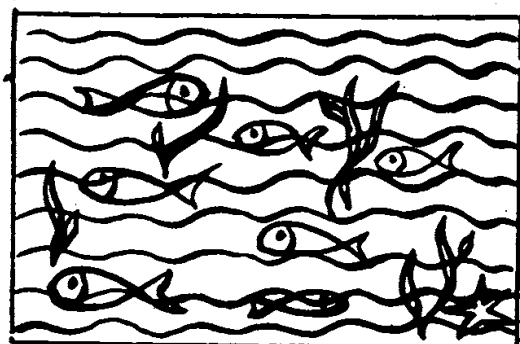


پررنگ استفاده نمایند.

از راه آمیختن رنگهای سیاه و سفید نیز می‌توان به رنگ آمیزی این نقاشی پرداخت و مثلاً "برای آب از رنگ خاکستری روشن، برای ماهیها از رنگ خاکستری متوسط و بالاخره برای خزه‌ها از رنگ سیاه (البته به مقدار کم) استفاده کرد.

ماهیها : این تابلو در قطعه کاغذی به اندازه‌های  $24 \times 16$  سانتی‌متر کشیده می‌شود. برای ترسیم آن باید از خطوطی به رنگ آبی، آبی مایل به سبز و یا آمیخته‌ای از این دورنگ بطور نامنظم استفاده کرد. برای کشیدن ماهیها می‌توان از رنگهای قرمز(علی) و یا یاقوتی استفاده کرد. برای ترسیم خزه‌ها از رنگ سبز تیره می‌توان بهره‌گرفت.

امکان دیگر برای رنگ کردن این تابلو آن است که فقط از یک رنگ ولی بصورت کمرنگ و پررنگ استفاده کنند. مثلاً "برای آب از رنگ آبی روشن، برای ماهیها از رنگ آبی معمولی و برای رنگ کردن خزه‌ها از رنگ آبی

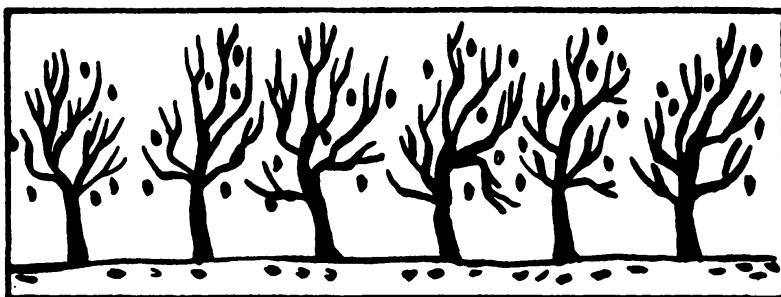


## \* درختان، جنگل \*



در دو طرف خطوطی که با رنگ تیره بعنوان شاخه‌ها کشیده می‌شود می‌توان لکه‌های بیضی‌شکل به رنگ‌های مختلف به متزله برگ بکاربرد.

درختان: برای کشیدن درخت صفحه کاغذی دراز به اندازه‌های  $32 \times 8$  سانتی‌متر کافی است که باید از آن به صورت عمودی یاافقی استفاده کرد.



جنگل: (این نقاشی دارای ارزش تجسم فضاست) درختانی با اندازه‌های متفاوت کشیده می‌شود. آنهایی که دورتر واقع شده‌اند به رنگ خاکستری روشن، درختانی که در میانه هستند به رنگ خاکستری متوسط و درختانی که بزرگتر از همه بوده و در جلو واقع شده‌اند به رنگ سیاه کشیده می‌شوند. تنہ هر درخت باید نشان دهنده بزرگی یا نزدیکی و دوری آن درخت باشد.

چنانچه برای این نقاشی کاغذی سفید به ابعاد  $32 \times 24$  سانتی‌متر انتخاب شود، پس از رنگ‌آمیزی آسمان می‌توان منظره‌ای از زمستان و زمین پر برف را بوجود آورد. بویژه آنکه مقداری از برفها بصورت آویخته از شاخه‌های درختان و چند ردپا بر روی برفهایشان داده شود. برای کشیدن این



درختان باید از دورترین آنها یعنی از کوچکترین و کم رنگ‌ترین آنها آغاز شود. نقاشی باید نخست خط افق را در پائین صفحه کاغذ ترسیم نمود. ضمناً "کشیدن

## ۵ - راه اسکی ران \*

۲- اکنون قلم مو را برداشته و مسیر راه

اسکی ران را از پشت پایه پرچمها و بدون آنکه به پایه‌ها نزدیک شود ترسیم نمایید.

۳- در این موقع با ترسیم دو خط دیگر با

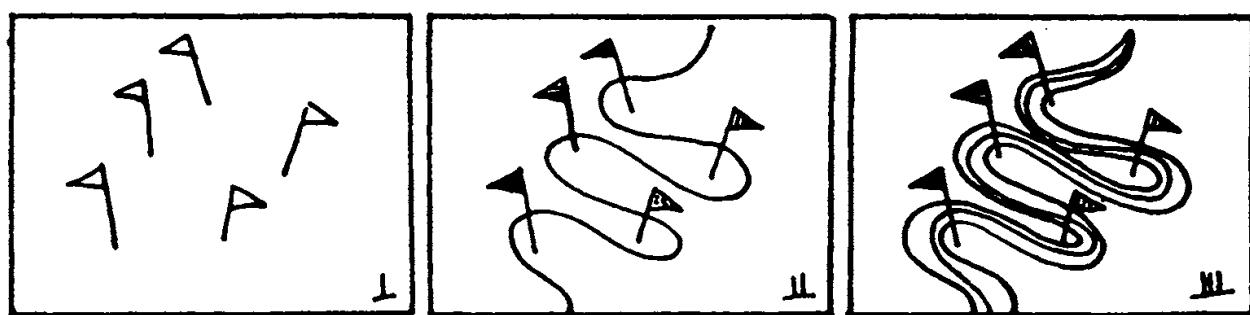
قلم مو در دو طرف مسیر قبلی آنرا تکمیل نمایید، ولی سعی کنید هیچیک از این خطوط باهم برخورد نداشته باشند.

برای این نقاشی کاغذی به اندازه‌های  $24 \times 16$  سانتی‌متر کافی است و شیوه کار بدین

قرار است:

۱- نخست تعداد محدودی پرچم بر روی

صفحه ترسیم نمایید و هر پرچم را با یکی از رنگهای زنده و تند رنگ کنید.

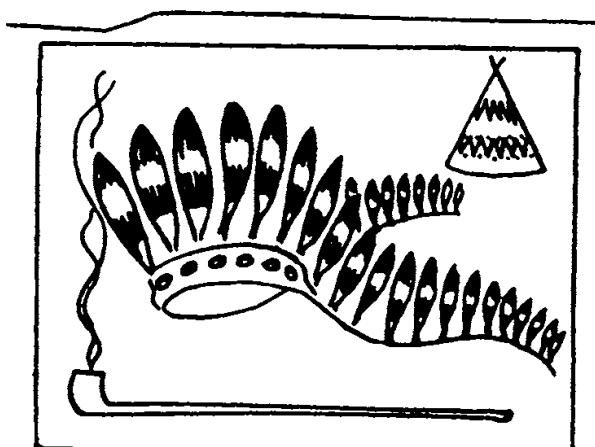


## ۶ - کلاه سرخپوست \*\*

برای این نقاشی کاغذی سفید به ابعاد

$22 \times 24$  سانتی‌متر انتخاب می‌شود.

طرح نخست این نقاشی باید ابتدا با مداد کمرنگی ترسیم شود تا زیباتر از کارد رآید "ضمنا" بهتر است برای رنگ کردن این کلاه بیشتر از دو یا سه رنگ بکار نرود. چادر سرخپوست از یک مثلث و چند خط هندسی تشکیل می‌شود که ترسیم آنها بسیار ساده است.



## \* ۷ - شنل قرمزی \*

در پایان با رسم یک خط ممتد به رنگ دیگر و به موازات خط قبلی مسیر عبور گرگ نیز مشخص می‌شود.

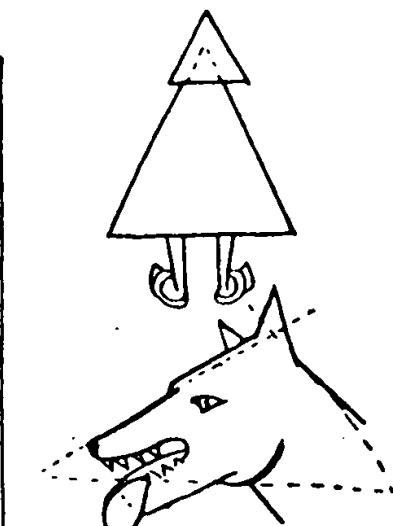
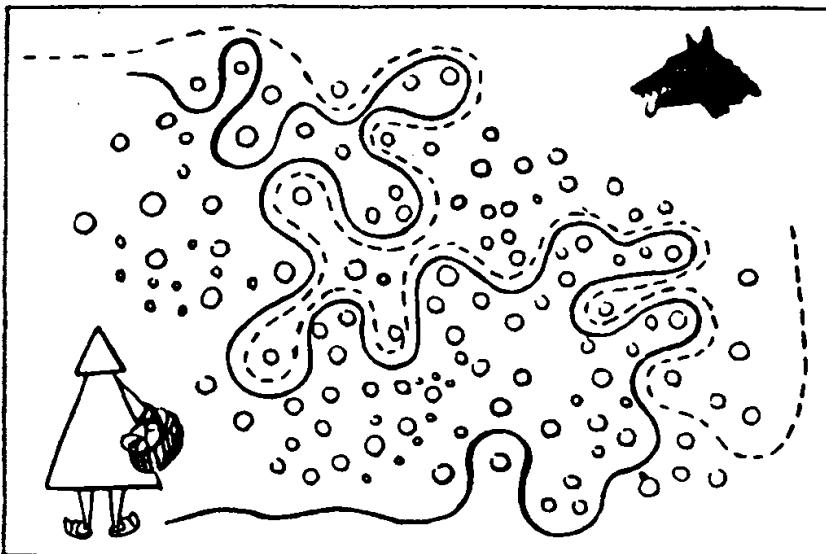
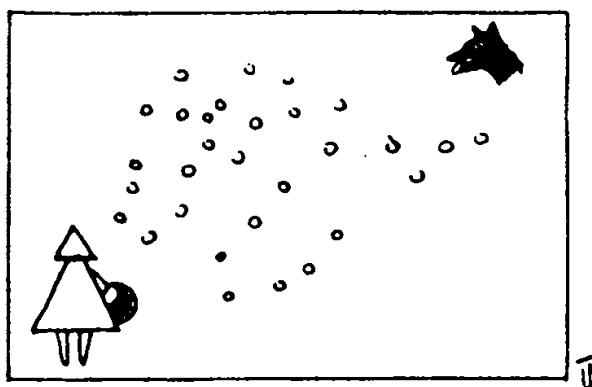
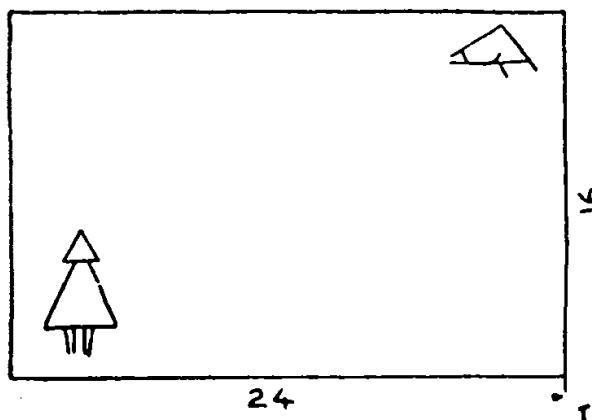
برای ورزش مج دست: این نقاشی در کاغذی به اندازه‌های  $24 \times 16$  سانتی‌متر و در جهت افقی کشیده می‌شود و برای کشیدن آن قلم مو بکار می‌رود.

پس از به یادآوردن داستان دختر شنل قرمز که می‌خواست به خانه مادر بزرگش برود و ناخودآگاهانه به گردش در جنگل مشغول شد.

۱- نخست در پائین صفحه و در سمت چپ تصویر شنل قرمزی با رنگ قرمز ترسیم می‌شود. سپس در بالای صفحه و در سمت راست با رنگ سیاه سر یک گرگ رسم می‌شود و زبانش که از دهان خارج شده است به رنگ قرمز رنگ می‌شود "طرز کشیدن هر دو این تصاویر در پائین همین درس نشان داده شده است".

۲- محل رویش درختان در جنگل با ترسیم دایره‌هایی به رنگ سبز مشخص می‌شود.

۳- اکنون با ترسیم یک خط ممتد به رنگ قرمز مسیری را که شنل قرمزی طی کرده است نشان می‌دهند.



## \* ۸ - تور ماهیگیری \*

رنگی که برای کشیدن ماهیها و همچنین شبکه نخ نشان داده شده در تصاویر ۲ و ۳ و ۴ و ۵ بکار می‌رود خاکستری مایل به آبی و نسبتاً پررنگ است.

کشیدن ماهیها که تعداد آنها نباید نه بسیار کم و نه بسیار زیاد باشد بیشتر از ترسیم تور که خیلی کمتر خواهد بود اهمیت دارد.

در این نقاشی باید پس از هر مرحله اندکی صبر کرد تا صفحه کاملاً "خشک شود" آنگاه به کشیدن تصاویر مرحله بعدی اقدام نمود.

این نقاشی در صفحه کاغذی به اندازه‌های  $24 \times 16$  سانتی‌متر کشیده می‌شود.

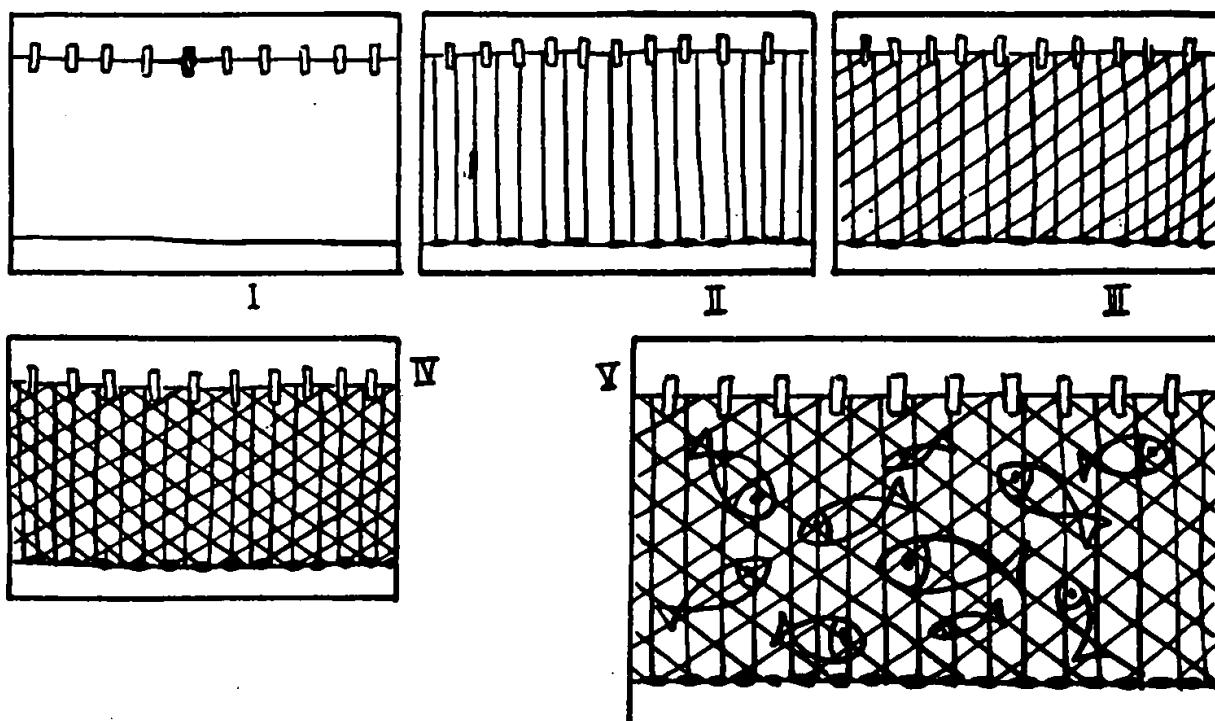
نخست با قلم مو و با استفاده از رنگ زرد آجری مطابق تصاویر شماره ۱ و ۲ و ۴ تور ماهیگیری و شناورهای آن ترسیم می‌شود.

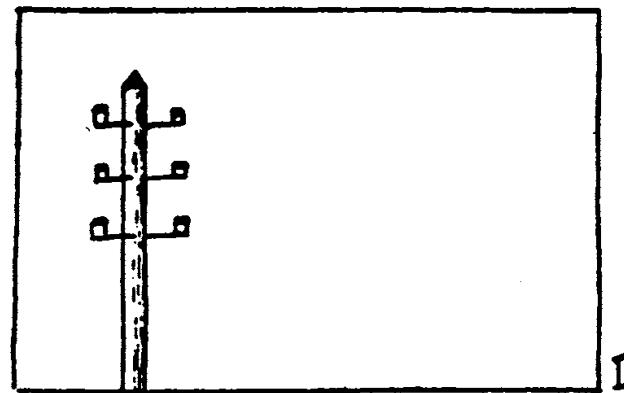
خطوط مورب به موازات همان قطرهای صفحه کاغذ کشیده می‌شود.

### لبه بالائی تور در فاصله $2/5$ سانتی‌متری

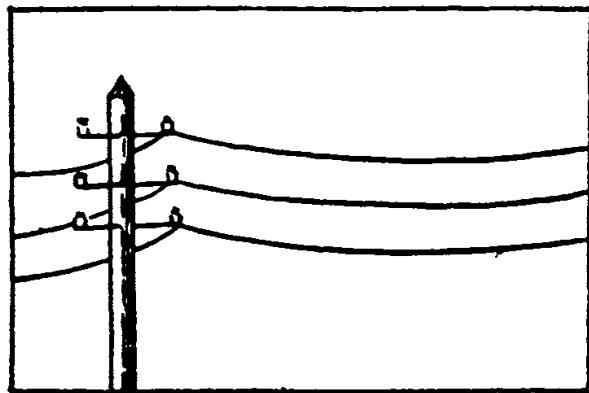
کار صفحه کاغذ واقع می‌شود و لبه پائینی آن در فاصله  $2$  سانتی‌متری کنار کاغذ از سمت پائین قرار می‌گیرد.

کشیدن شکل ماهیها که به اندازه‌های مختلف صورت می‌گیرد بسیار ساده است.

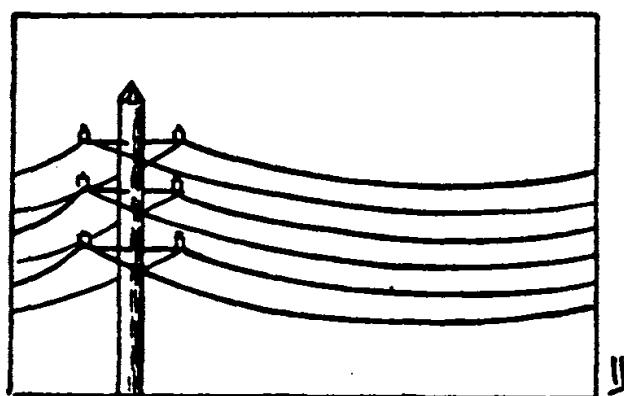




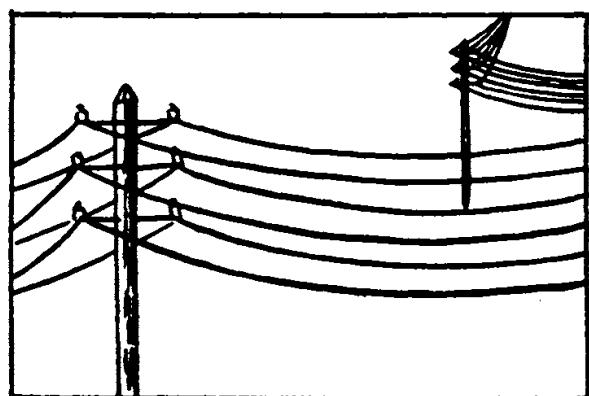
I



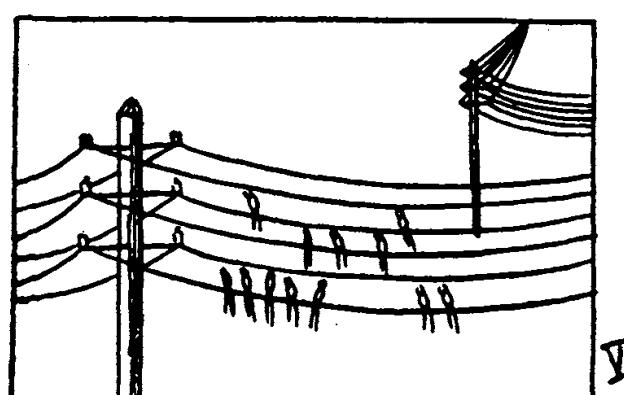
II



III



IV



V

## ۹ - عزیمت پرستوها

\*\*\*

کوچکتر از اولی است ترسیم می‌گردد. در اینجا ابتدا سیمهایی که از سمت راست صفحه کاغذی به آمده است کشیده می‌شود. سپس تصویر سایر سیمهای کشیده می‌شود و بالاخره اتصال سیمهای تکمیل می‌گردد.

۵- تصویر ساده‌ای از پرستوها با رنگ سیاه و سفید کشیده می‌شود و تعداد آنها را نباید زیاد کرد.

این نقاشی بهتر است در صفحه کاغذی به اندازه‌های  $24 \times 16$  کشیده شود و صفحه کاغذ در جهت پهناخ خود مورد استفاده قرار گیرد.  
 ۱- نخست با استفاده از قلم مو و آبرنگ یک تیر تلگراف مطابق (شکل ۱) ترسیم می‌شود.  
 ۲- با همان قلم سیمهای بلندتری به رنگ تیره ترسیم می‌گردد.  
 ۳- سپس سیمهای نزدیک رسم می‌شود.  
 ۴- آنگاه یک تیر تلگراف که به مراتب

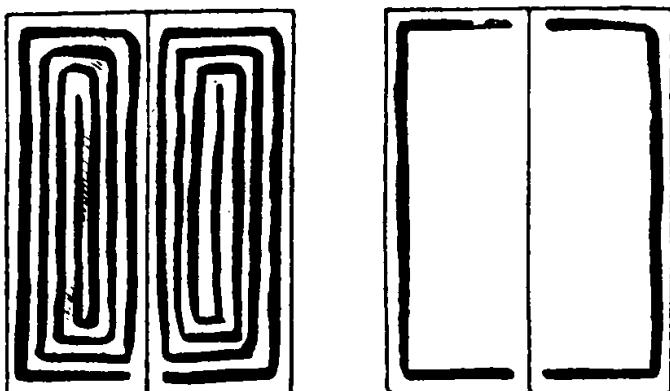
## ۱۰ - فرینه سازی



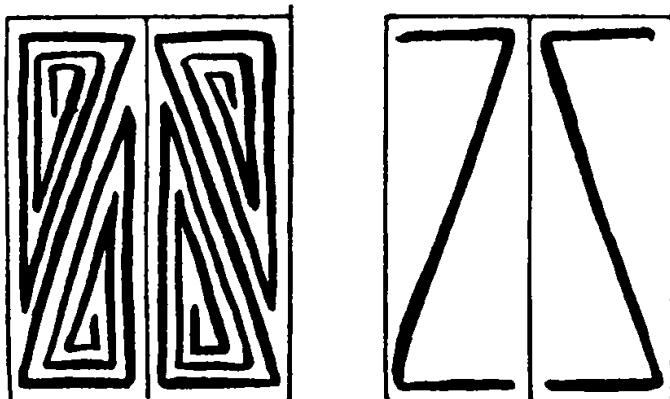
S

Z

C

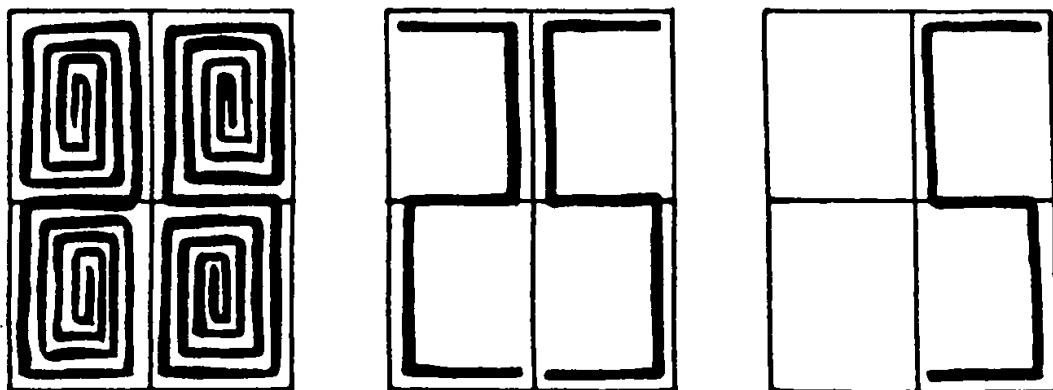


بر روی یک کاغذ سفید به اندازه‌های  $32 \times 24$  سانتی‌متر این نقاشی‌ها بهتر کشیده می‌شود.



نخست صفحه کاغذ به دو یا چهار قسمت تقسیم می‌گردد و خطوطی با مداد ترسیم می‌شود. اما نقاشی‌ها مستقیماً "با قلم مو کشیده می‌شود". رنگهایی که می‌توان بکاربرد عبارتندار: زردآجری قرمزآجری، سیاه.

هنگامی که این تصاویر

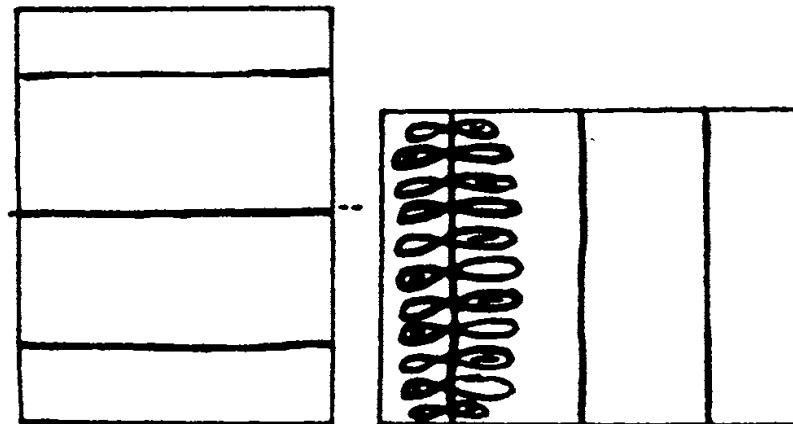
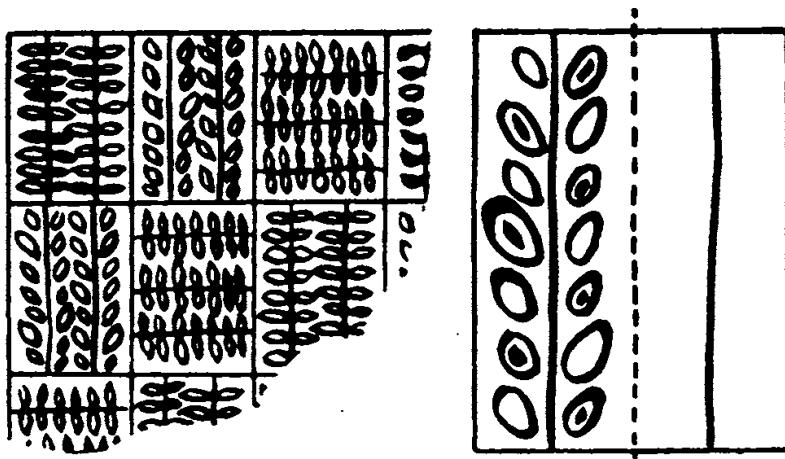
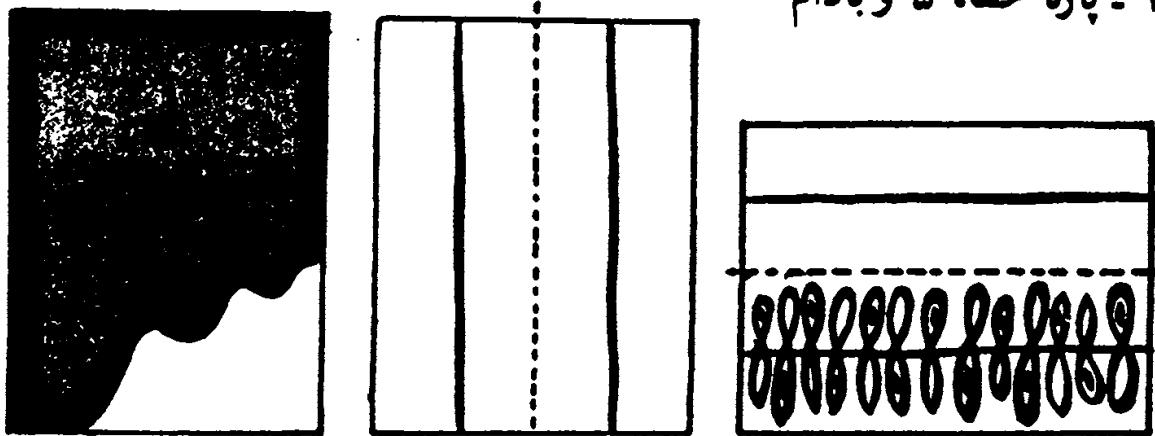


شروع مشابهی با تمرینهای یاد شده را نیز می‌توان با اعداد لاتین مانند ۵.۸.۲ و غیره مطابق دستور بالا برای دانش‌آموزان پیش‌بینی نمود.

در این موقع بهتر است که دورادور هر مونتاژ حاشیه ساده‌ای با همان رنگهای بکار برده شده در رنگ‌آمیزی داخلی آن و حتی رنگ سفید پیش‌بینی و کشیده شود.

باهم مونتاژ شود (معمولًاً). این تصاویر را با چسب بر آروی کاغذگرافت می‌چسبانند) بعلت تناوب نقشها و رنگها در کنار هم بیننده در آنها احساس وجود سنگفرش می‌کند.

## ۱۱- پاره خط، ۵ و بادام



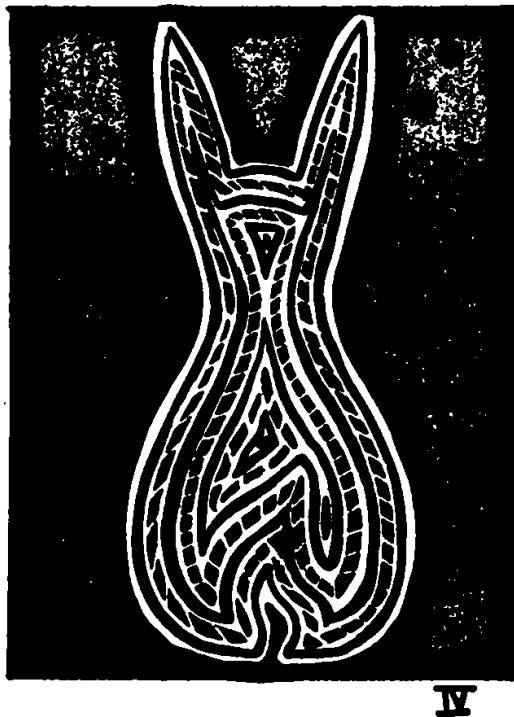
"معمولاً" طول این نقشها در هر طرف خطوط نباید از حدود نیم سانتی متر تجاوز نماید. در پایان این صفحات ترسیم شده را باید همانند نقاشیهای تمرین قبلی درکنار هم و بطوری که هر صفحه نقشی ناهمانند با صفحه کناری خود داشته باشد مونتاژ نماییم.

تکمیل نمایند. ضمناً از شماره‌های ۳ می‌خواهیم که هر کدام سه خط افقی بر روی صفحه کاغذ خود چنان رسم کنند که فاصله دو خط کناری با لبه کاغذ برابر  $\frac{1}{6}$  طول صفحه کاغذ باشد و اینان نیز سه خط رسم شده را با کشیدن دو بادام پیوسته در دوسوی آنها تکمیل نمایند.

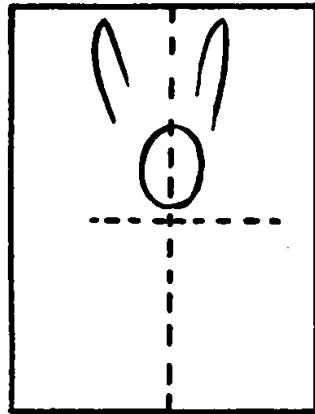
ترسیم طرحهای زمینه به وسیلهٔ خطوط نازک و کلفت. نخست دانش‌آموزان کلاس را به سه یا چهار دسته تقسیم می‌کنیم و از هر گروه می‌خواهیم که تنها با یکی از رنگهای آبی یا سبز یا شنگرفی و اگر دسته چهارمی نیز وجود دارد با رنگ قرمز لعلی کار کنند.

اکنون دانش‌آموزان را با شماره‌های ۱ و ۲ و ۳ شماره گذاری می‌کنیم. کارشماره‌های ۱ و ۲ این خواهد بود که دو خط عمودی در دو طرف خط وسط هر صفحه رسم نمایند و

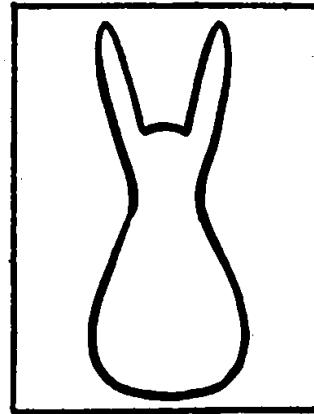
بدین ترتیب هر صفحه را به چهار قسمت مساوی تقسیم کنند. حال از دارندگان شماره‌های یک می‌خواهیم که با کشیدن دو بادام پیوسته در دو طرف خطهای رسم شده و شماره‌های دو با کشیدن دو بیضی شکل مقابل هم در دو طرف خطهای رسم شده قبلی نقاشیهای خود را



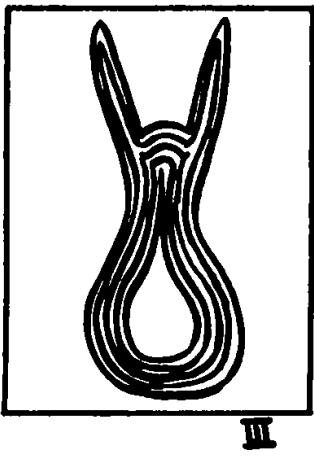
IV



I



II



III

## \* ۱۲ - خرگوش \*

نقاشی با خطوط رنگارنگ: برای این نقاشی ورقه‌ای به اندازه‌های  $32 \times 24$  سانتی‌متر لازم است:

۱- نخست باید محور عمودی صفحه را ترسیم نمایید و وسط آنرا نیز مشخص کنید. همین محور بعنوان محور قرینه‌سازی می‌تواند مورد استفاده قرار گیرد.

اکنون باید شکل شماره یک با مداد کمرنگ طوری کشیده شود که سر خرگوش در نیمه بالائی صفحه کاغذ واقع شود و نوک گوشاهی آن تقریباً به لبه بالائی صفحه برسد.

۲- در این مرحله با استفاده از یک رنگ تیره دور تصویر پررنگ می‌شود.

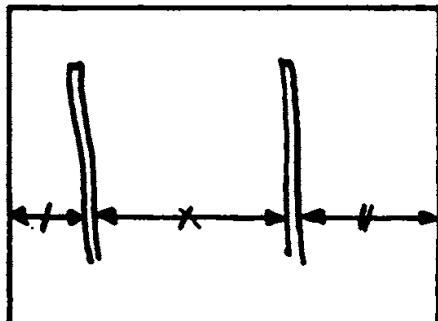
۳- حال قلم مو را برداشته و هر بار با یک رنگ دیگر خطوطی به موازات طرح شکل خرگوش ترسیم می‌کنیم (این رنگها بسته به انتخاب دانش آموز است و می‌توانند رنگ سیاه

نیز انتخاب شود)، تا داخل تصویر خرگوش کاملاً پرشود.

۴- اکنون زمینه ورقه با یک رنگ تند رنگ آمیزی می‌شود و بهتر است بین رنگ زمینه صفحه و تصویر خرگوش یک حاشیه سفید رعایت شود.

این شیوه را می‌توان برای نیمروز ساده یک گربه یا یک پروانه و یا یک ماهی نیز بکار برد.

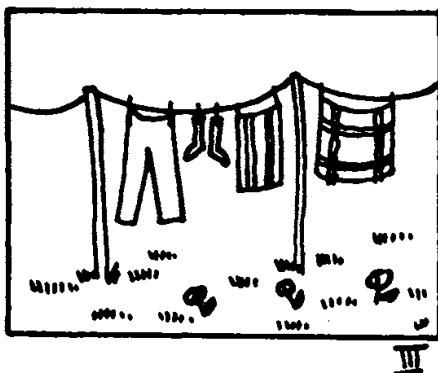
## \* ۱۳ - بند رخت \*



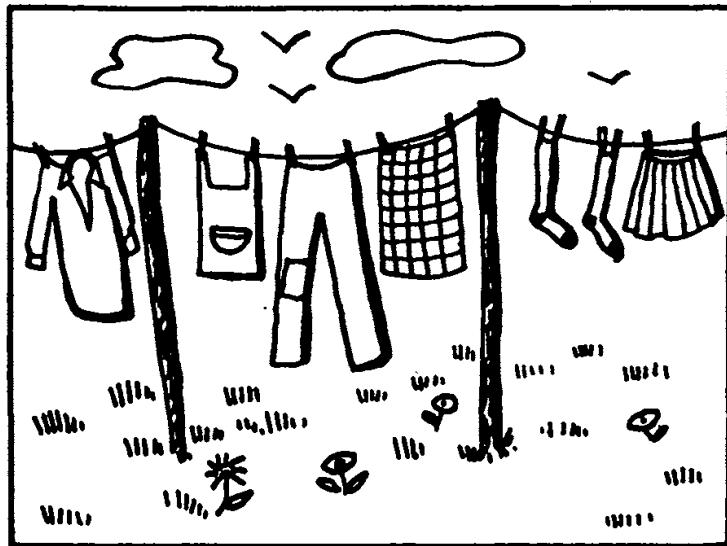
I



II



III

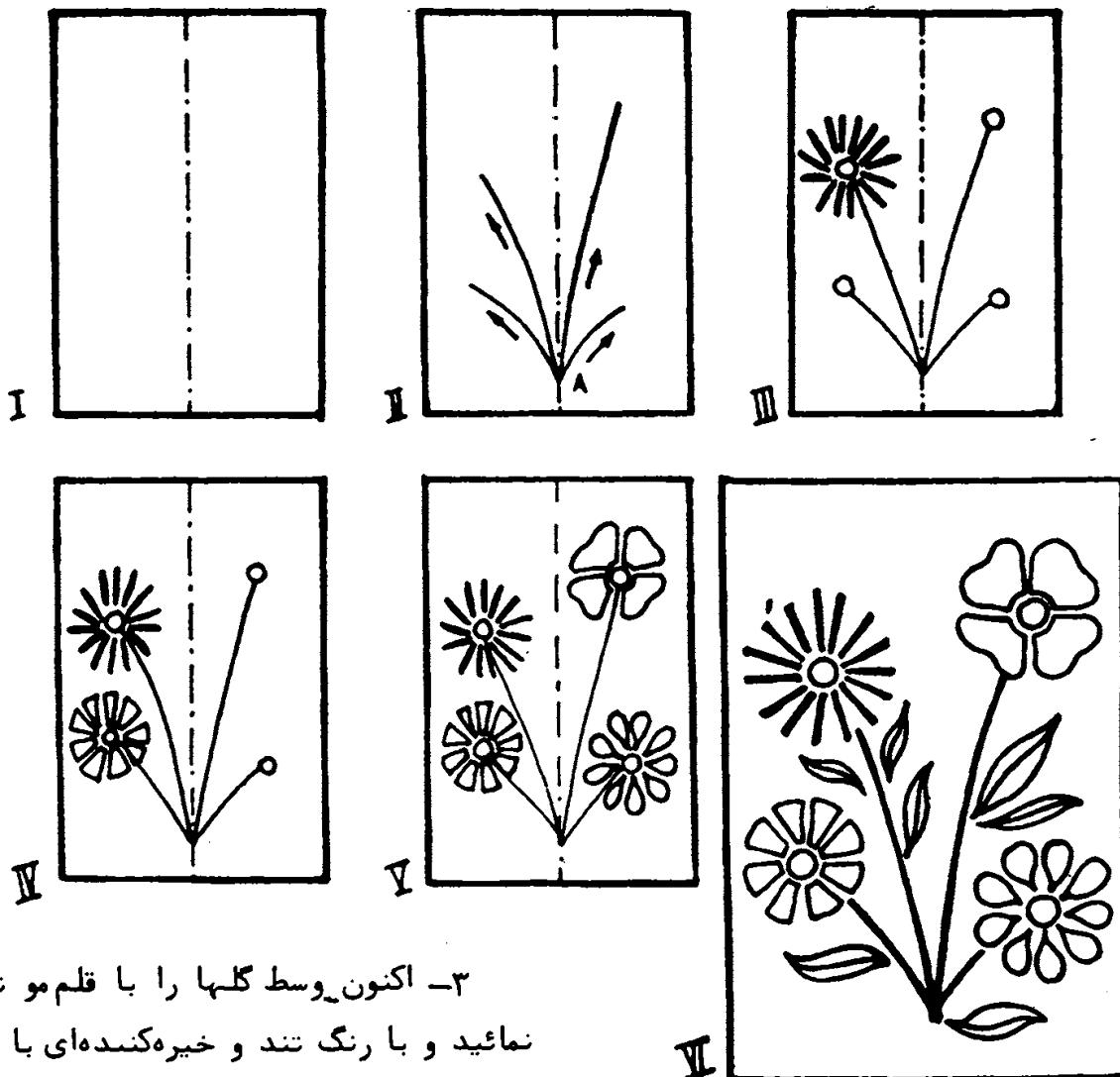


IV

برای این نقاشی صفحه کاغذی به اندازه های  $32 \times 24$  سانتی متر مناسب خواهد بود. این نقاشی از آغاز باید با قلم مو کشیده شود. اما رنگهای آن به انتخاب دانش آموز است.

۱- بدون آنکه سعی در تقسیم صفحه کاغذ به قسمتهای مساوی داشته باشد، دو تیر چوبی به ارتفاع تقریبی ۱۵ سانتی متر ترسیم نمایید (قد تیرها را به اندازه نصف عرض صفحه کاغذ نکشید چون در بیشتر موارد اثری مطلوب خواهد داشت).

۲- اکنون بند بین دو تیر را ترسیم نمایید و لباسها را برابر روی آن پهن کنید. در این هنگام به تکمیل کار قبلی خود پرداخته و با ملاحظه تصاویر شماره ۳ و ۴ بنا به میل و علاقه خود جزئیات دیگری مانند علفهای روئیده شده بر روی زمین، ابرهای آسمان، گلها و پرندگان را به تابلو خود اضافه نمایید.



۳- اکنون وسط گلها را با قلم مو ترسیم نمایید و با رنگ تنداز و خیره‌کننده‌ای با قلم مو گلبرگهای خطی شکل نخستین گل را نقاشی کنید.

۴- دومین گل دارای گلبرگهای بشکل ذوزنقه و جدا از یکدیگر است که باید بارنگی تنداز رنگ آمیزی شود.

۵- سومین گل که در سمت راست محور صفحه و در بالا ترسیم می‌شود دارای چهار گلبرگ است که از ترسیم چند خط راست پیوسته با قدری انحناء تشکیل می‌یابد.

گل چهارم دارای گلبرگهای به شکل اشک است که همانند گلبرگهای گل سوم به رنگ تنداز و زیبائی با قلم مو کشیده می‌شود.

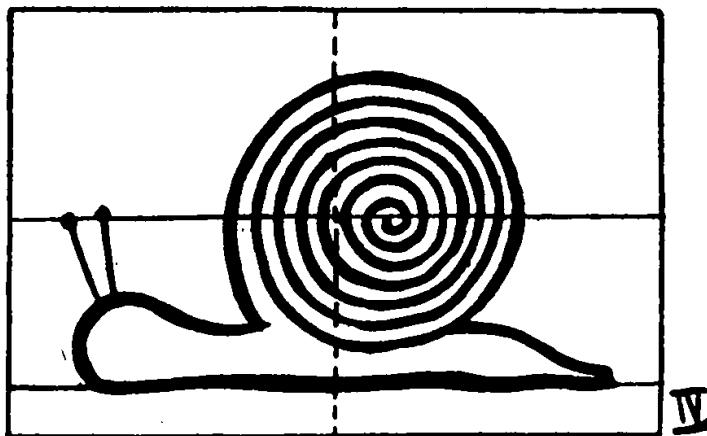
۶- ساقه همه گلها باید بعنوان سبز رنگ آمیزی شود. این گلها را باید با کشیدن برگهای شبیه سه تکمیل نمود.

#### ۱۴- ترسیم گلها \*\*\*

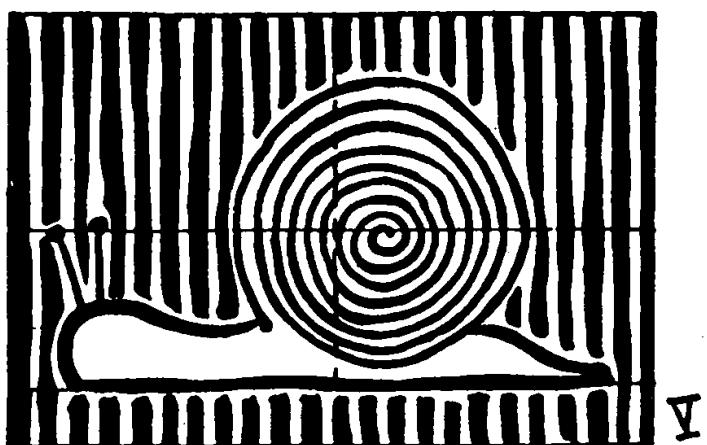
این تعریف بر روی صفحه کاغذی به اندازه‌های  $24 \times 16$  سانتی‌متر که بصورت عمودی قرار گیرد انجام می‌شود.

۱- نخست محور عمودی صفحه کاغذ را با مداد کمرنگی مشخص نمایید.

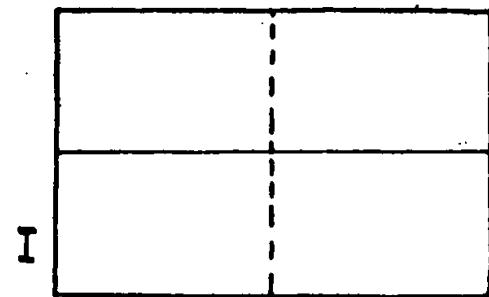
۲- از نقطه الف واقع در فاصله ۲ سانتی‌متری از پائین صفحه بر روی محور عمودی ساقه گلها را با مداد کمرنگی ترسیم نمایید و از هر طرف محور دو ساقه رسم کنید. این ساقه‌ها باید نامساوی و دارای ارتفاع مختلف باشد. سعی کنید این ساقه‌ها هیچیک به کنار صفحه کاغذ نرسد.



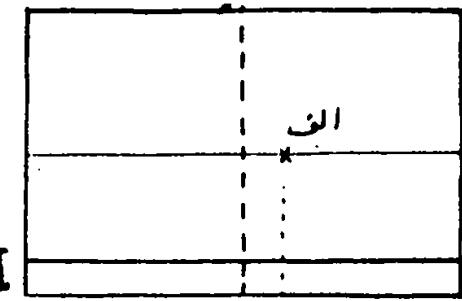
IV



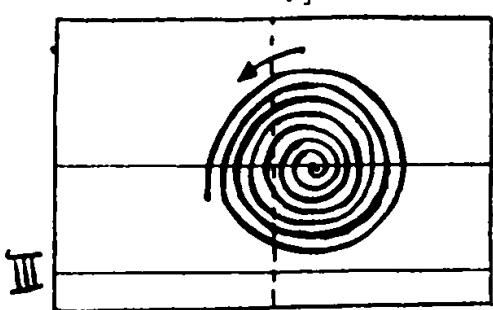
V



I



II



III

الف

م

## ۱۵ - نقاشی حلزون \*\*\*

صفحه کاغذ را با مداد کمرنگی ترسیم کنید.

۲- نقطه الف محل شروع مارپیچ حلزون را بر روی محور افقی و در فاصله دو سانتی متری از قطر عمودی کاغذ به طرف راست انتخاب نمایید.

خط افقی ترسیم شده در فاصله ۲ سانتیمتری لبه پائین صفحه کاغذ سطح پائین بدنه حلزون را مشخص می سازد.

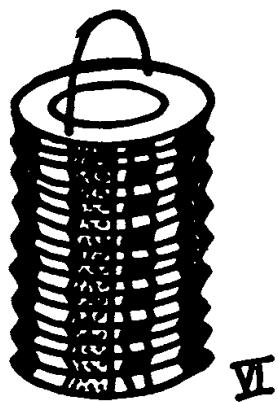
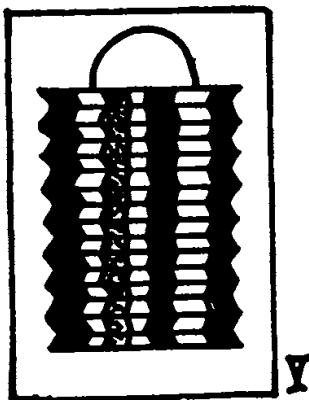
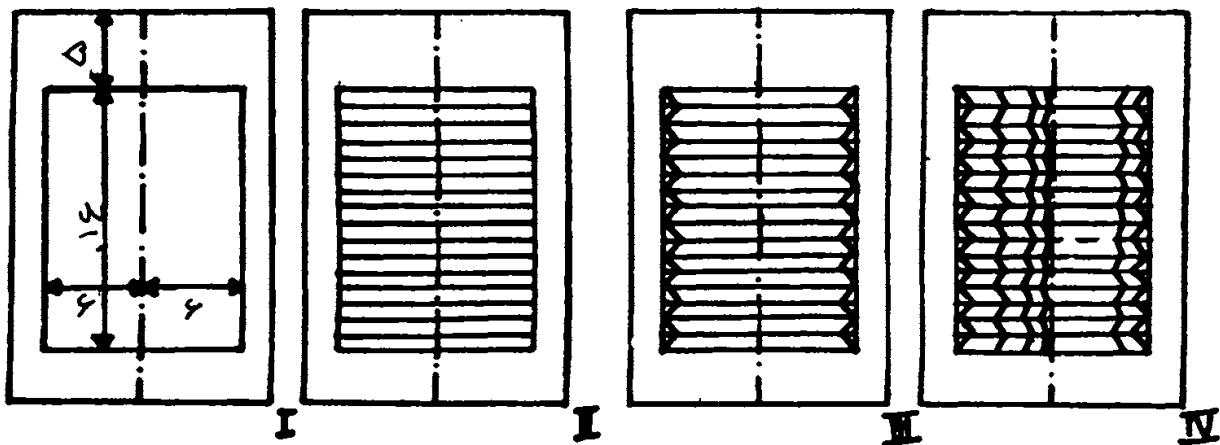
۳- مارپیچ حلزون را باید با استفاده از قلم مو و در جهت نشان داده شده در تصویر ترسیم کنید. این مارپیچ با خطوطی نازک و به فاصله تقریبی ۱ سانتی متر ترسیم می شود.

این نقاشی را باید با قلم مو و بر روی صفحه کاغذی به اندازه های  $۱۶ \times ۲۴$  سانتی متر که از پهنا قرار می گیرد کشید.

رنگ های مورد استفاده عبارتند از خاکستری متوسط (یاسیاه مخلوط با سفید) برای قسمت حلزونی، (شکل ۳) و سیاه برای بدنه حلزون (شکل ۴).

زمینه کاغذ (شکل ۵) باید با یک رنگ زنده بصورت نوارهای عمودی یکی رنگی و یکی سفید رنگ شود. اما این نوارهای رنگی نباید به بدنه حلزون برسد.

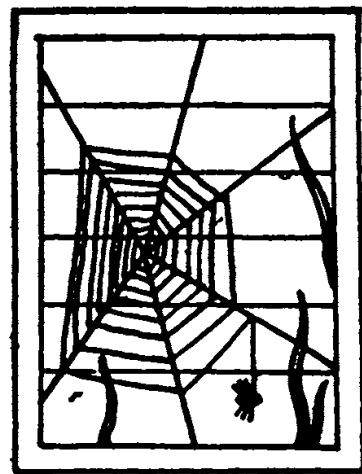
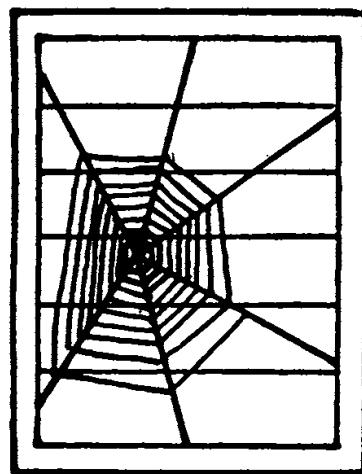
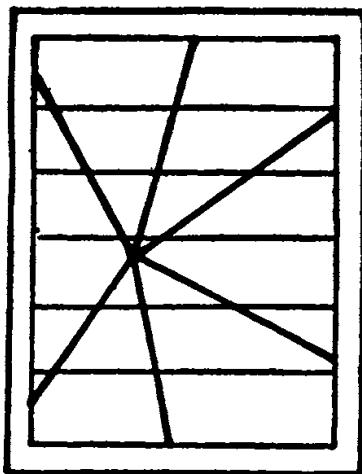
۱- نخست باید قطرهای عمودی و افقی



### ۱۶ - فانوس \*\*\*

برای رسم این نقاشی صفحه کاغذی به اندازه‌های  $24 \times 16$  سانتی‌متر مناسب است:

- ۱- نخست از فاصله ۵ سانتی‌متری لبه بالائی ورقه به پائین مستطیلی به عرض ۱۲ سانتی‌متر و طول ۱۶ سانتی‌متر رسم نمایید.
- ۲- این مستطیل را از طول به نوارهای ۱ سانتی‌متری تقسیم نمایید.
- ۳- در این هنگام با مداد کمنگی چیزهای کناری فانوس را ترسیم کنید.
- ۴- اکنون با بخارت آوردن شکل ظاهری فانوسهای کاغذی تزئینات روی آنرا بصورت نوارهای عمودی نقاشی کنید.
- ۵- پس از رنگ کردن آن با رنگهای تند و زیبا تصویر فانوس و دسته آنرا ببرید و از صفحه کاغذ درآورید. می‌توانید از مونتاژ چند فانوس مجموعه زیبائی بوجود آورید.
- ۶- دانش آموزانی که مهارت بیشتری داشته باشند می‌توانند نمای پهلوی یک فانوس را نیز به همین روش نقاشی کنند.

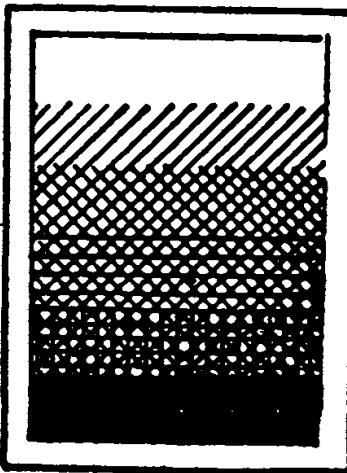


به سفید خالص نرسد.

هندگامیکه رنگ مدرج صفحه کاغذ کاملًا خشک شد. از یکی از نقاط روی صفحه که مرکز صفحه نباشد با رنگ سفید و با خطی به ضخامت یک میلیمتر شروع به کشیدن اسلکت تار عنکبوت می‌نمایند. سپس با همان رنگ و همان خط نازک تارها کشیده می‌شود و بالاخره با کشیدن خود عنکبوت نقاشی را تکمیل می‌نمایند. بدین ترتیب که اگر مرکز تار عنکبوت در سمت راست گرفته است خود عنکبوت در سمت راست کشیده می‌شود. ضمناً می‌توان چند ساقه علف را نیز به نقاشی اضافه نمود.

پس از اتمام نقاشی می‌توان چند نمونه آنرا بر روی قطعه پارچه‌ای مونتاژ کرد ولی سعی نمود که قسمتهای هم‌رنگ در کنار یکدیگر قرار نگیرد.

چنانچه کاغذ رنگی تیره‌رنگی برای این تمرین انتخاب شود این نقاشی می‌تواند برای جوانان بسیار جالب توجه باشد. اما چنانچه برای زمینه نقاشی کاغذ سفید بدون نوارهای رنگین انتخاب گردد می‌توان برای ترسیم تار عنکبوت از رنگ سیاه و برای زمینه از سایه‌زدن با رنگ تیره استفاده کرد.



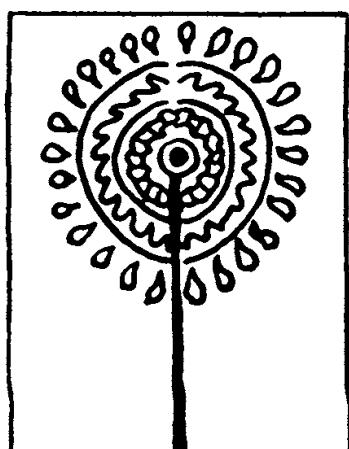
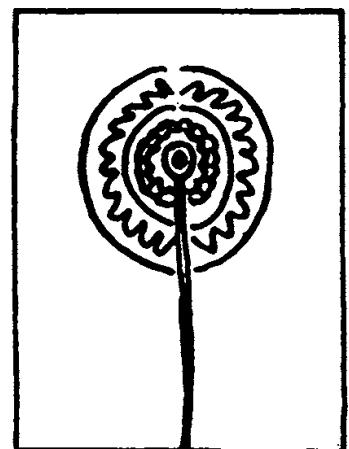
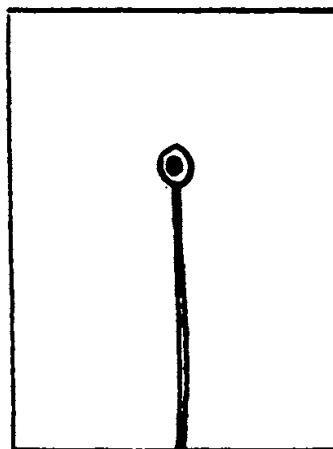
## ۱۷ - تار عنکبوت

\*\*\*

این نقاشی را می‌توان بر روی صفحه کاغذی به اندازه‌های  $32 \times 24$  سانتی‌متر ترسیم نمود. نخست باید حاشیه‌ای در حدود ۱ سانتی‌متر در اطراف صفحه کاغذ پیش‌بینی کرد.

در این نقاشی باید صفحه کاغذ به نوارهای تقسیم شده و هر نوار با رنگی روشنتر از نوار پائین‌تر رنگ‌آمیزی شود.

برای رنگ‌آمیزی می‌توان از یکی از رنگ‌های تیره مانند آبی، سبز و یا قرمز لعلی استفاده نمود. شیوه رنگ کردن بدینگونه است که نخستین نوار مثلاً با رنگ آبی خالص رنگ آمیزی می‌شود و رنگ‌آمیزی نوار دوم پس از خشک شدن نوار نخست شروع می‌شود ولی به رنگ آبی اندکی رنگ سفید افزوده می‌گردد. برای رنگ کردن نوار سوم مقدار رنگ سفید بیشتر می‌شود برای رنگ کردن نوارهای بعدی به تدریج این رنگ افزایش می‌یابد بنحوی که بالاخره در آخرین نوار باز هم



II

III

IV

## \* ۱۸ - قرینه سازی \*

۳- ترسیم کلبرگهای این گل بوسیله یک فشار مختصر با قلم موی کلفت و کشیدن نوک آن بداخل انجام شود.

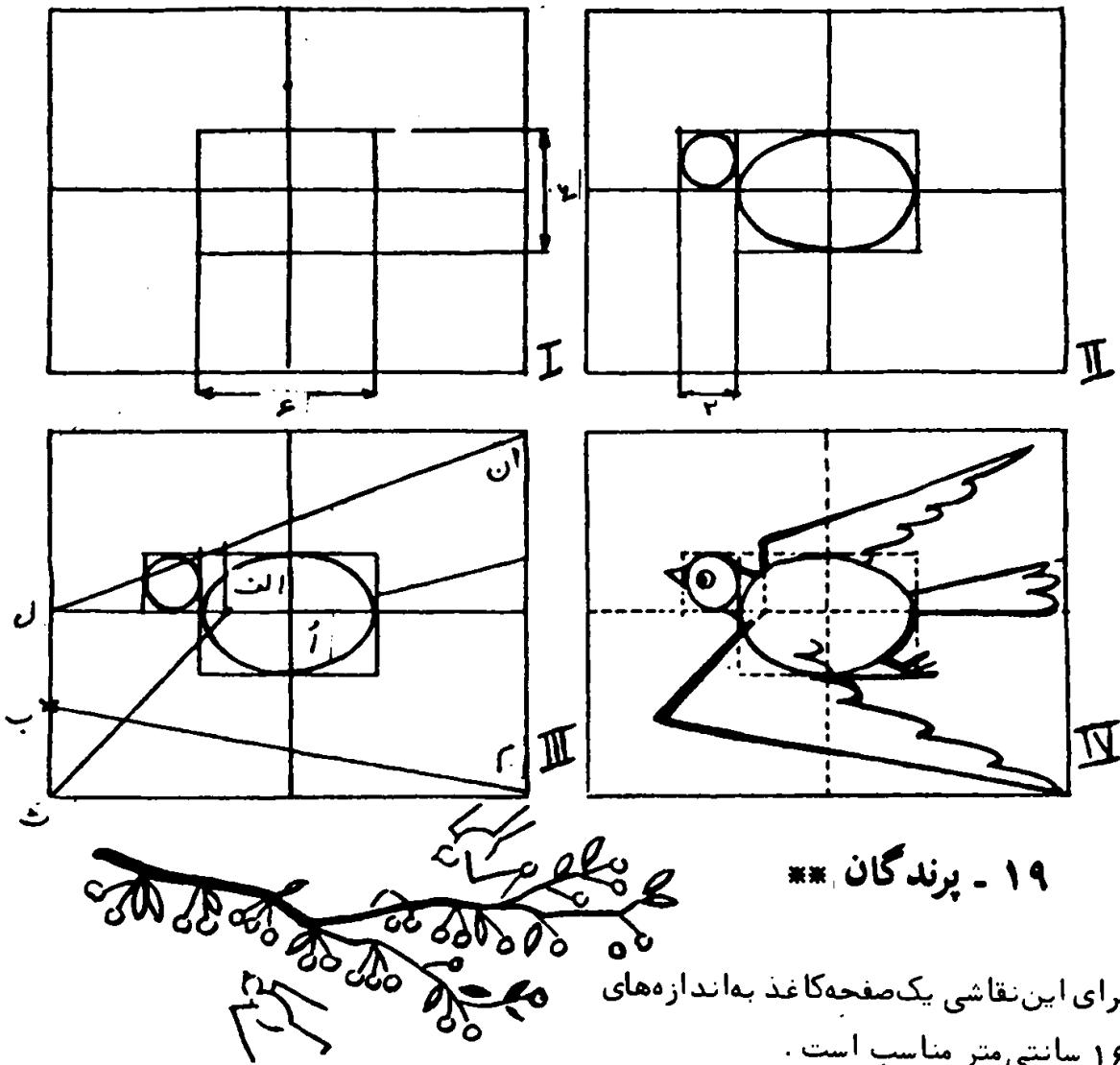
۴- سپس دو برگ در اطراف ساقه گل کشیده می شود.

۵- در پایان ضمن رعایت حاشیه مختصرا در اطراف نقاشی کشیده شده بقیه کار با رنگ زنده و تندی رنگ آمیزی می شود. باید از گذاشتن لکه های پر رنگ و غلیظ بر روی زمینه صفحه خودداری کرد.

برای این نقاشی از یک صفحه کاغذ به ابعاد  $22 \times 24$  سانتی متر استفاده می شود و محور آن از راه تا کردن صفحه مشخص می شود.

۱- نخست با قلم مو وسط گل با یکی از رنگهای تند و ساقه آن با رنگ سیز تیره کشیده می شود.

۲- سپس با کشیدن نقشه ای با رنگهای تند و زنده در اطراف وسط گل بر وسعت گل افزوده می شود. اما باید همواره رعایت قرینه نسبت به محور عمودی صفحه بشود.



۱۹ - پرندگان \*\*\*

برای این نقاشی یک صفحه کاغذ به اندازه‌های  $16 \times 12$  سانتی‌متر مناسب است.

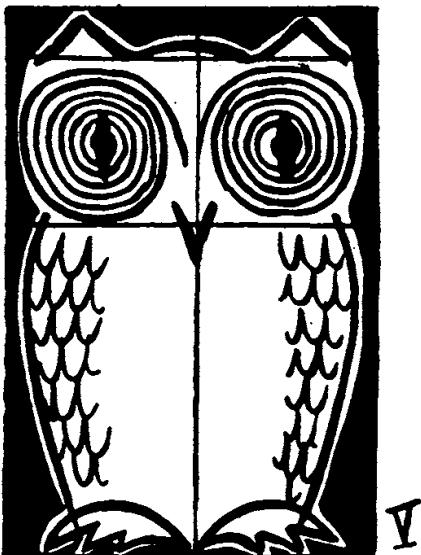
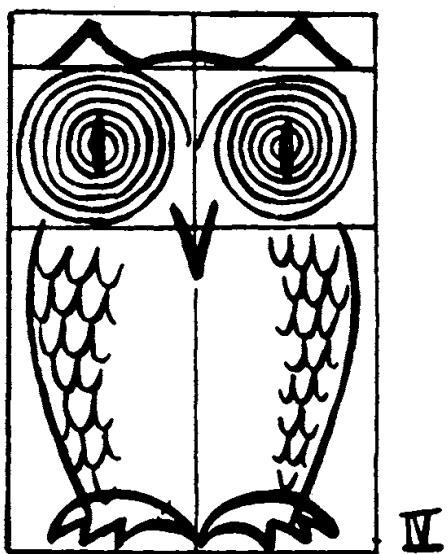
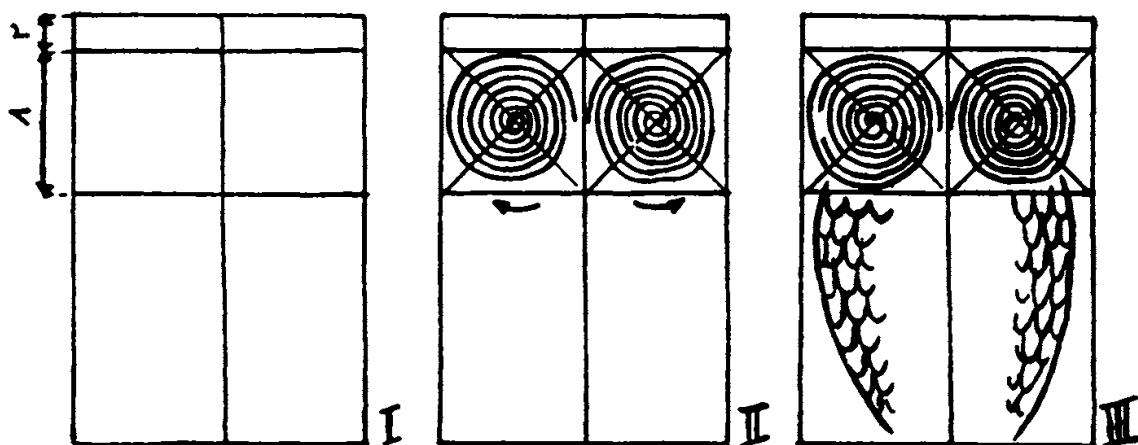
۴- در این هنگام با کشیدن (چشم، نوک، پاهای بالها و دم) تصویر پرنده را تکمیل کنید. رنگی که برای کشیدن خطوط نقاشی استفاده می‌شود به انتخاب دانش‌آموز بستگی دارد.

در پایان بهتر است که این پرنده‌ها که به وسیله دانش‌آموزان کشیده شده است بریده شود و بر روی شاخه‌ای از درخت گیلاس مونتاژ شود و هر دانش‌آموز دسته‌های گیلاسی را به شود و هر دانش‌آموز دسته‌های گیلاسی را به رنگ دلخواه خود رنگ کند. این شاخه درخت گیلاس نیز می‌تواند بوسیله یکی از دانش‌آموزان بر روی صفحه کاغذ بزرگی با استفاده از یک قلم مو کشیده شود.

۱- پس از رسم قطرهای عمودی وافقی صفحه کاغذ مستطیلی به ابعاد  $4 \times 6$  سانتی‌متر در مرکز صفحه ترسیم نمایید.

۲- اکنون مربعی به ضلع  $2$  سانتی‌متر در کنار مستطیل بدست آمده و در سمت چپ و قسمت بالای ضلع آن رسم کنید و در آن دایره‌ای بکشید. ضمناً "در داخل مستطیل نیز یک بیضی ترسیم کنید.

۳- از نقطه الف که در  $2$  سانتی‌متری مرکز دایره واقع است، خط راستی به ضلع بالائی مستطیل و قطعه خطی برای وصل کردن آن به نقطه ث رسم نمایید. اکنون با رسم خطوط راستی نقطه ب را به م و نقطه ل را به ن وصل نمایید. در ضمن خط د پرنده را درست راست نیمه بالائی ضلع مستطیل رسم کنید.



۳- در تصویر مربوط بدین مرحله مشخصات بدن و طرح پرهای حیوان نشان داده شده است.

۴- در پایان سر و نوک و چشمان و پاهای جغد بصورت بسیار ساده‌ای ترسیم می‌شود و شکل تکمیل می‌گردد.

## ۲۰- قرینه سازی

### ترسیم خطوط خمیده \*\*\*

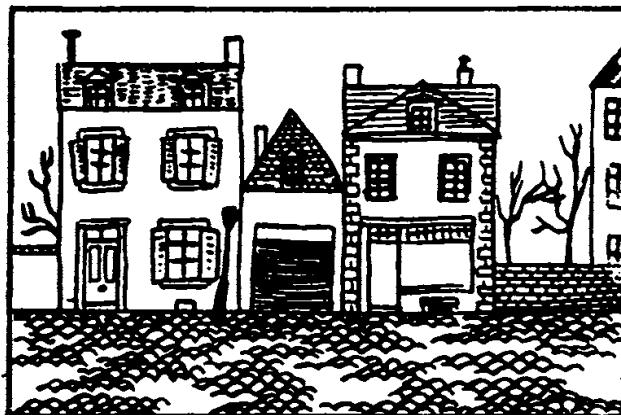
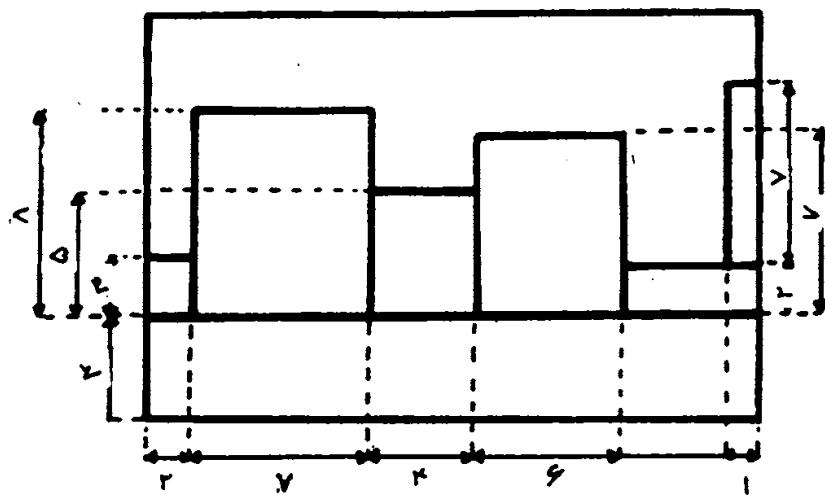
#### جغد

رسم این نقاشی با قلم مو و بر روی صفحه کاغذی به اندازه‌های  $24 \times 16$  سانتی‌متر صورت می‌گیرد. رنگ‌های مورد استفاده عبارت از: خاکستری متوسط (آمیخته‌ای از سیاه و سفید) برای مراحل ۲ و ۳ خواهد بود. در مرحله ۴ رنگ سیاه بکار می‌رود.

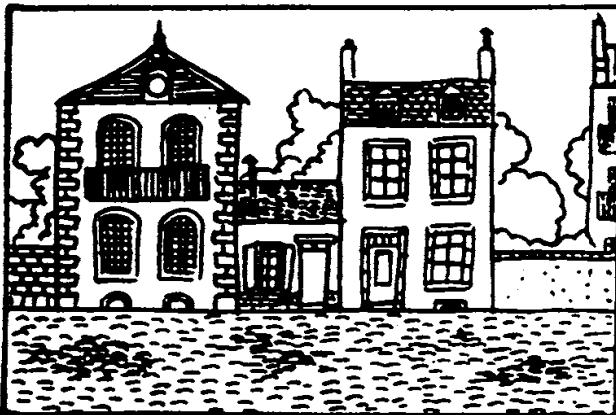
برای زمینه صفحه کاغذ یک رنگ زنده انتخاب خواهد شد، (شکل ۵). یک حاشیه سفید بین نقاشی و رنگ زمینه صفحه باید رعایت شود.

۱- نخست محور عمودی صفحه کاغذ با مداد بسیار کمرنگی رسم می‌شود. دو خط افقی به فاصله‌های ۲ و ۸ سانتی‌متر از ضلع بالائی کاغذ ترسیم می‌شود که چشمان جغد را درمیان گیرد.

۲- چشمان حیوان بایستی با قلم مو و در جهتی که نشان داده شده است ترسیم شود. این خطوط مارپیچ باید بسیار نازک و به فاصله تقریبی نیم سانتی‌متر از یکدیگر ترسیم گردد.



## ۲۱ - کوچه سنگفرش

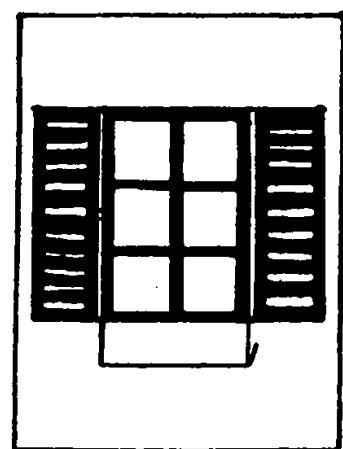
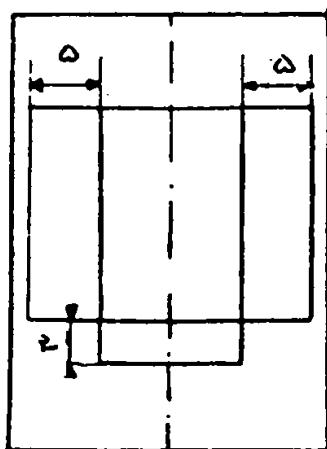
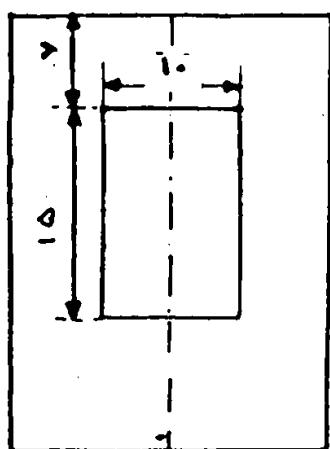


نمای ساختمان

قلم مو رسم ساختمانها آغاز می‌شود و هر دانشآموز بنابر تمايل خويش (همانند نمونه‌های داده شده) اما با رعایت قالب کلی نقاشی کوچه سنگفرش شده‌ای را ترسیم می‌نماید.

خطوط این نقاشی را می‌توان هم با یک رنگ و هم با رنگ‌های مختلف ترسیم نمود. اما باید توجه داشت که کلیه خطوط نازک و واضح و با نوک تیز قلم مو کشیده شود.

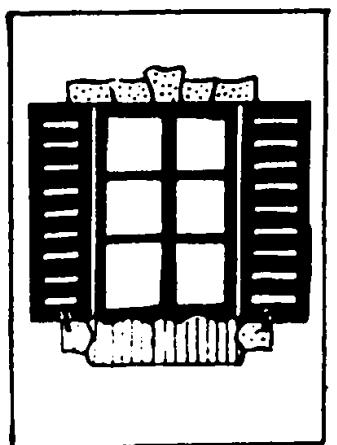
این نقاشی بر روی صفحه کاغذی به اندازه‌های  $24 \times 16$  سانتی‌متر کشیده می‌شود. نخست باید طرح اولیه ساختمانهای کوچه مطابق شکل مقابل با دقت کافی بر روی تخته سیاه کشیده شود. سپس دانشآموزان با نگاه کردن بدان با مداد نسخه واضحی از آن را بر روی صفحه کاغذ خود بکشند. سپس بر روی طرح مذکور با استفاده از



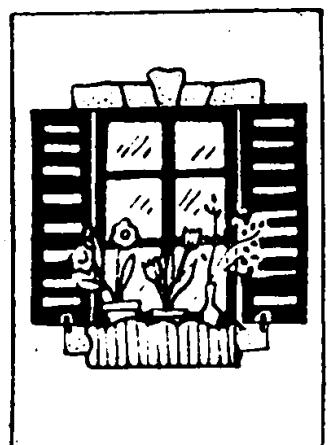
I

II

III



IV



V

## ۴۲ - باغچه پشت پنجره \*\*\*

برای این نقاشی صفحه کاغذی به اندازه‌های  $22 \times 24$  سانتی‌متر مناسب است.

۱- نخست محور عمودی صفحه کاغذ ترسیم می‌شود. از فاصله ۷ سانتی‌متری لبه بالائی صفحه کاغذ و در وسط آن چهار چوب پنجره‌ای به ابعاد  $15 \times 10$  سانتی‌متر ترسیم می‌گردد.

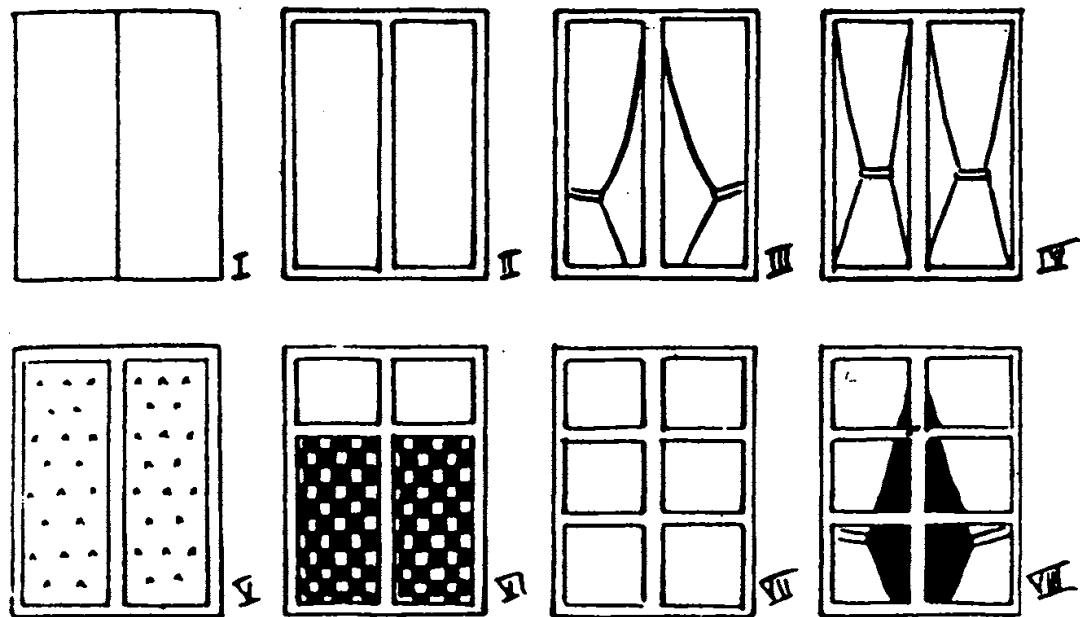
۲- در دو سوی آن دریچه‌های پنجره به ابعاد  $15 \times 5$  سانتی‌متر کشیده می‌شود. در زیر پنجره محل باغچه پشت پنجره به ابعاد  $10 \times 3$  سانتی‌متر تعیین می‌گردد.

۳- پنجره و دریچه‌هایش را باید با رنگ روشنی به انتخاب دانش آموzan به یکی از رنگ‌های خاکستری روشن، تخدی روشن و یا سبز روشن رنگ آمیزی نمود.

رنگ‌های تند و بدخشان باغچه پشت پنجره تزئین می‌شود. اگر نمونه‌هایی از این نقاشیها برپیده و مونتاژ شود می‌تواند برای مجموعه پنجره‌هایی که در تعریف بعدی خواهد آمد بکار آید.

۴- سپس در اطراف پنجره قلوه‌سنگها و یا آجرهایی به رنگ روشن کشیده می‌شود. آنگاه باغچه پشت پنجره طرح ریزی و با رنگ سبز روشن رنگ می‌شود.

۵- در پایان با افزودن چند گل به



### ۲۳ - پنجره‌های خانه‌ها \*\*\*

۹- در پایان می‌توانید این پنجره‌ها را بریده و بر روی صفحه کاغذ بزرگی از نوع کاغذهای بسته‌بندی مونتاژ نمایید. بنحوی که در اطراف سردرخانه یا خانه‌هایی قرار گیرند. پس از انجام اینگونه تعریفات می‌توانید در قطعه کاغذهای  $16 \times 6$  سانتی‌متری نیز پنجره‌هایی بکشید.

برای این نقاشی صفحه کاغذی به اندازه‌های  $16 \times 12$  سانتی‌متر لازم است.

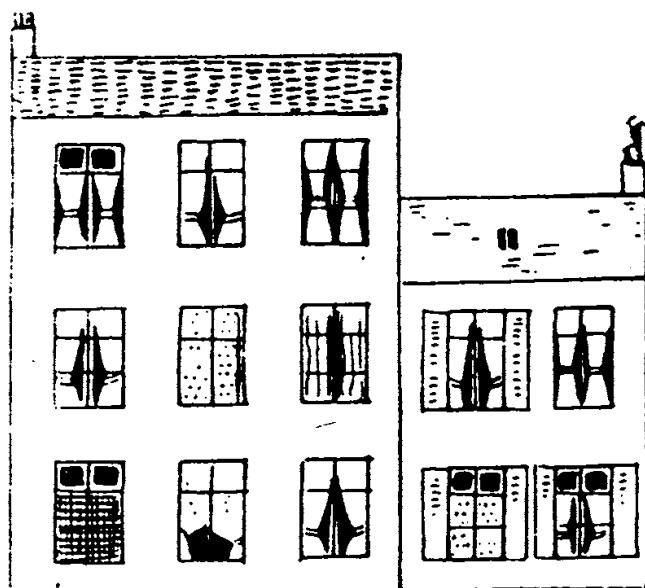
۱- نخست صفحه کاغذ را از جهت عمودی به دو بخش مساوی تقسیم نمایید.

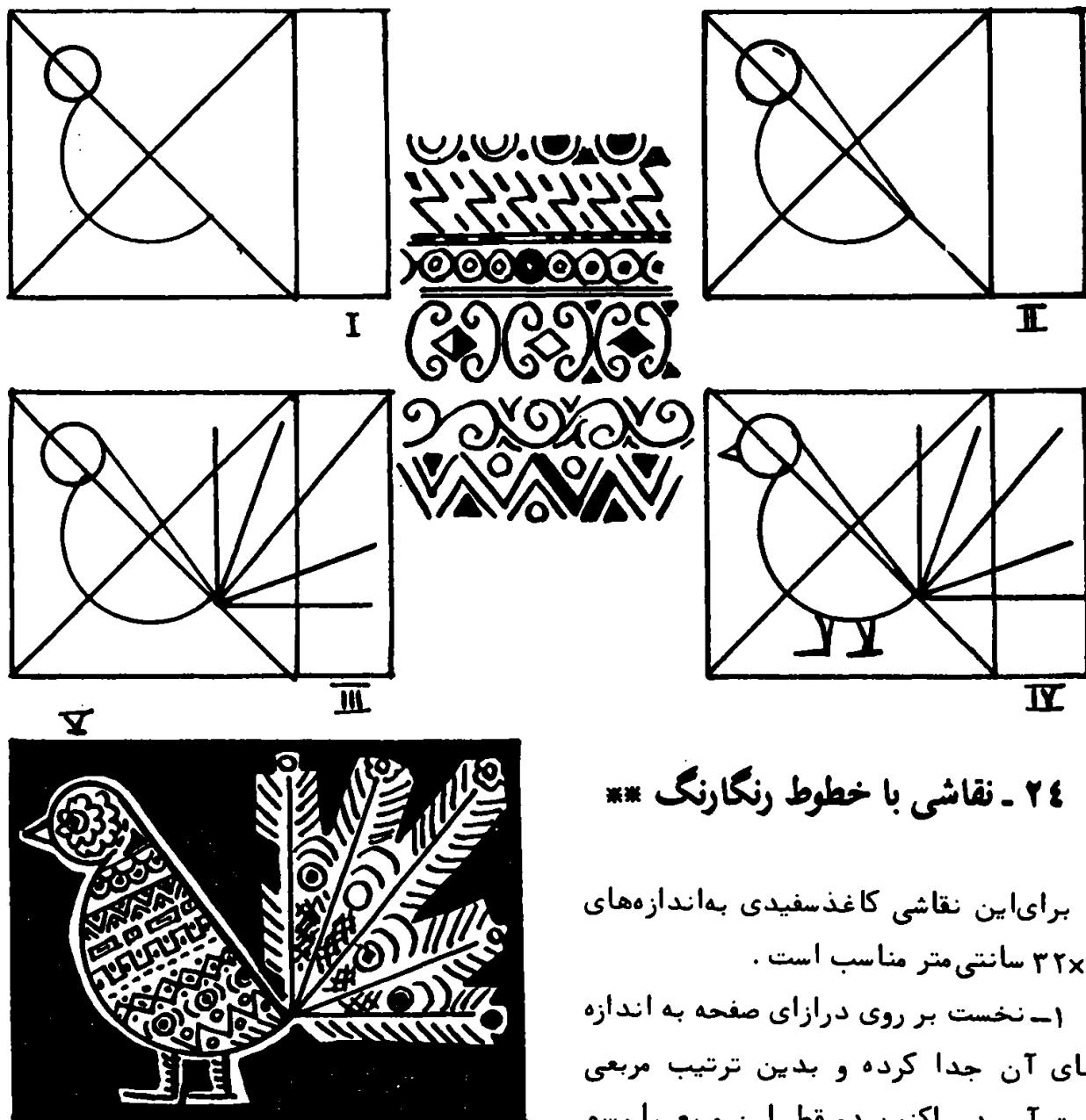
۲- دور تادور صفحه کاغذ حاشیه‌ای عرض ۱ سانتی‌متر ایجاد نمایید و بر روی محور ترسیم شده قبلي فاصله خرک‌مانندی ایجاد نمایید.

۳، ۴، ۵- در این مراحل دو لنگه پنجره‌ای را که در پشت آن پرده‌ای آویخته است با هر رنگ و نقشی که مایلید ترسیم نمایید.

۶- اکنون دورادور پنجره را رنگ آمیزی کنید و بنابر میل خود در آن چهار یا شش شیشه درآورید. بهتر است رنگ دور پنجره‌ها خاکستری روشن باشد.

۷- در جاهایی که پشت پنجره پرده ندارد بهتر است با رنگ خاکستری تیره مخلوط با آبی رنگ شود.





### ۲۴ - نقاشی با خطوط رنگارنگ \*\*\*

برای این نقاشی کاغذسفیدی به اندازه‌های  $32 \times 24$  سانتی‌متر مناسب است.

۱- نخست بر روی درازای صفحه به اندازه پهنه‌ای آن جدا کرده و بدین ترتیب مربعی بددست آورید. اکنون دو قطر این مربع را رسم نمایید.

سپس از محل تقاطع این دو قطر نیم‌دایره‌ای به قطر ۷ سانتی‌متر رسم کنید. این نیم‌دایره بخش زیرین بدن پرنده را تشکیل خواهد داد. در این هنگام دایره‌ای به قطر ۳ سانتی‌متر بعنوان سر پرنده رسم کنید. مرکز این دایره در فاصله ۹ سانتی‌متری از محل تقاطع قطرها خواهد بود.

۲- در این موقع خط بالائی بدن پرنده را ترسیم نمایید.

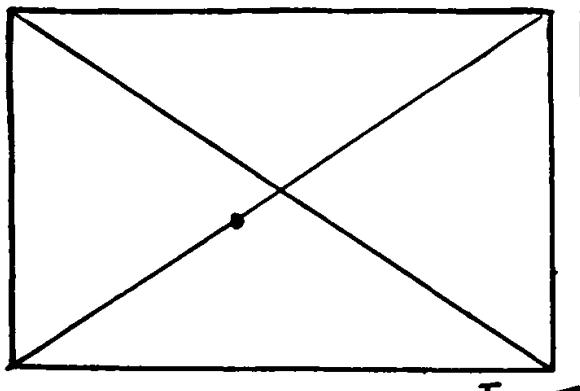
۳- اکنون راستاهای پرهای دم پرنده را معین کنید: یکی عمودی، یکی مقابل گوشه

بالائی مربع. یکی مقابل گوشه بالائی مستطیل یکی مقابل نقطه میانه عرض مستطیل و یکی افقی.

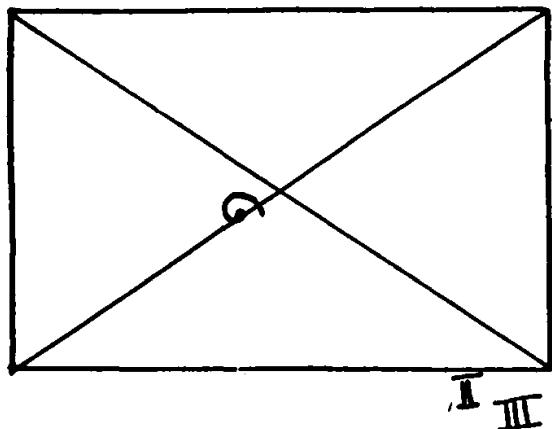
۴- سپس با کشیدن نوک و پاها شکل پرنده را تکمیل کنید.

۵- برای تزئین بدن پرنده می‌توانید از اشکال هندسی رنگارنگ استفاده نمایید. برای اینکار قبلاً بوسیله مداد کمرنگی با کشیدن خطوط موازی و نامساوی بدن پرنده را تقسیم نمایید و سپس با نوک قلم مو شروع به ترسیم اشکال هندسی منظمی در هر یک از قسمت‌ها کنید.

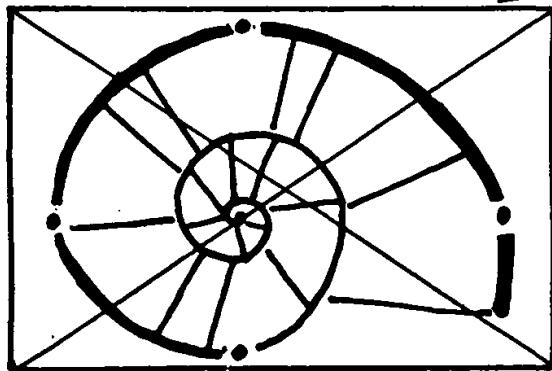
## \*\*\* ۲۵ حلزون \*\*\*



I      IV



II      III



برای این نقاشی صفحه کاغذی به ابعاد  $24 \times 16$  سانتی متر انتخاب می شود .

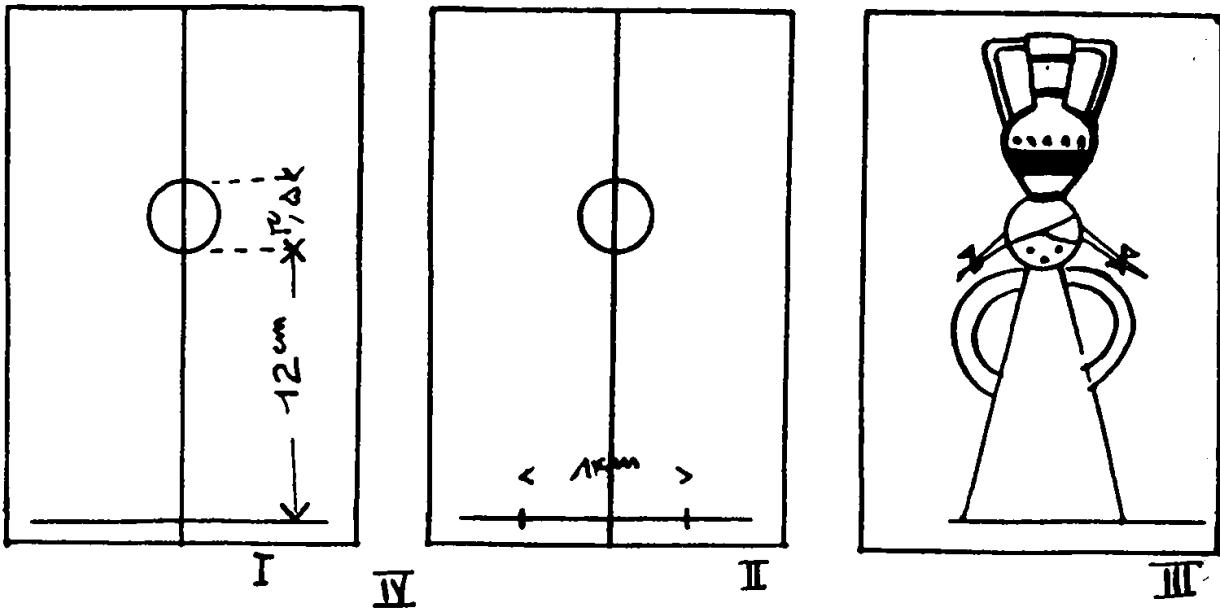
۱- نخست قطرهای صفحه کاغذ را رسم نمایید و از نقطه‌ای در فاصله ۱۵ سانتی متر از محل تقاطع قطرها کشیدن مارپیچ حلزون را آغاز نمایید .

۲- برای آسانی کار در راستای عمودی این نقطه دونقطه در فاصله‌های نیم سانتی متری لبه‌های پائین و بالا و دو نقطه در فاصله ۲ سانتی متری لبه‌های راست و چپ کاغذ مشخص نمایید .

۳- اکنون بدون آنکه تعداد پیچهای آنرا بیشتر کنید به رسم مارپیچ اقدام نمایید . ضمناً " فضای روی صدف را به چند قسم تقسیم نمایید .

هر قسم تناقضی از رنگها مثلاً " رنگ تیره بر روی زمینه روشن و یا بالعکس بوجود آورید . در برخی از قسمتها مقداری جای خالی و بدون نقش یا با نقشهای کمرنگ باقی بگذارد .

۴- در این هنگام هر قسم را با کشیدن اشکال هندسی ساده‌ای تزئین نمایید . هر قسم را قدری کم رنگتر از قسم قبلی ولی با همان رنگ رنگ آمیزی نمایید و ... کنید در



## ۲۶ - کوچلک و کوزه

این نقاشی بر روی کاغذ سفیدی به اندازه های  $16 \times 24$  سانتی متر کشیده می شود .

۱- محور عمودی صفحه کاغذ را رسم کنید و پائین ترین نقطه تصویر را در ۲ سانتی متری لبه پائین کاغذ مشخص نمایید . از نقطه مذکور ۱۲ سانتی متر برای قد آدمک در نظر گرفته و سپس دایره ای به قطر  $\frac{3}{5}$  سانتی متر بعنوان سر آدمک بر روی نقطه ای از محور عمودی رسم کنید .

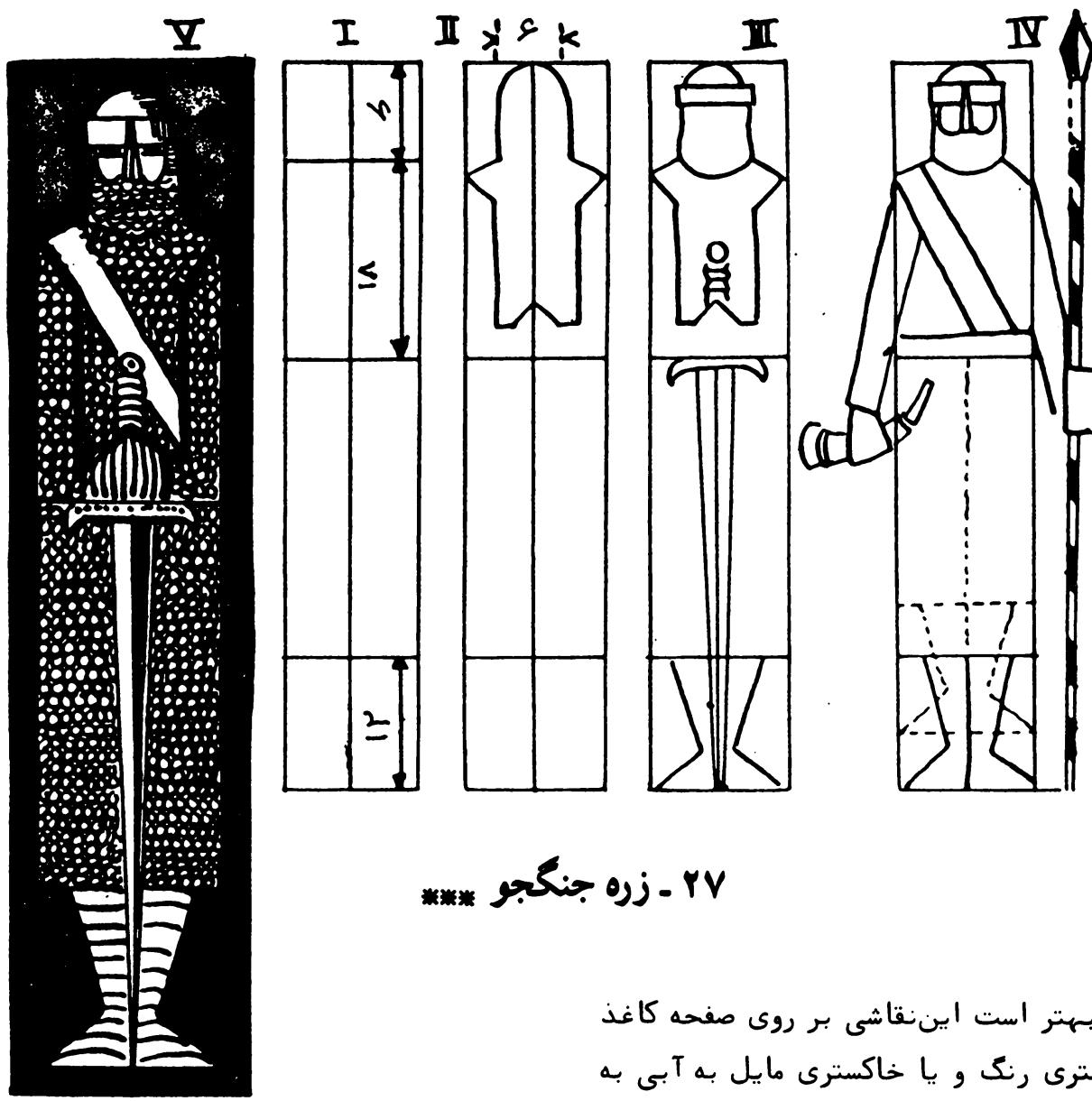
۲- اکنون حداقل عرض بدن آدمک را که ۸ سانتی متر است در روی خط پائین و در دو طرف محور عمودی مشخص نمایید .

۳- در این هنگام کوزه روی سر آدمک را رسم کنید و سر آدمک را مطابق (شکل ۴۳) مشخص کنید و دستهایش را بکشید .

۴- در پایان بدن آدمک را به نوارهای مختلف تقسیم نموده و بر روی هر قسمت تصاویری از اشکال ساده هندسی ترسیم نمایید . این تصاویر را یا به رنگهای گوناگون و یا با

تفصیراتی از یک رنگ ، رنگ آمیزی کنید . سپس کوزه را با نقشه ای تزئین نمایید . چهره و دستهای آدمک را به رنگ زرد یا قرمز آجری رنگ آمیزی کنید و موهاش را به رنگ سیاه رنگ نمایید .

در این هنگام زمینه اطراف نقاشی را با رنگ نسبتاً " تیره ای رنگ آمیزی نمایید و بین رنگ زمینه کاغذ و خود تصویر حاشیه سفید غیریکنواختی را رعایت کنید .



۲۷ - زره جنگجو \*\*\*

بهتر است این نقاشی بر روی صفحه کاغذ  
خاکستری رنگ و یا خاکستری مایل به آبی به  
ابعاد  $64 \times 12$  سانتی متر کشیده شود.

استفاده نمایید. قسمتی از کلاه که محافظت  
صورت جنگجوست با نقشهای منحنی تزئین  
می‌یابد. زره جنگجو از دایره‌های کوچکی بقطر  
۱ سانتی متر که در کنار یکدیگر قرار گرفته  
تشکیل شده است.

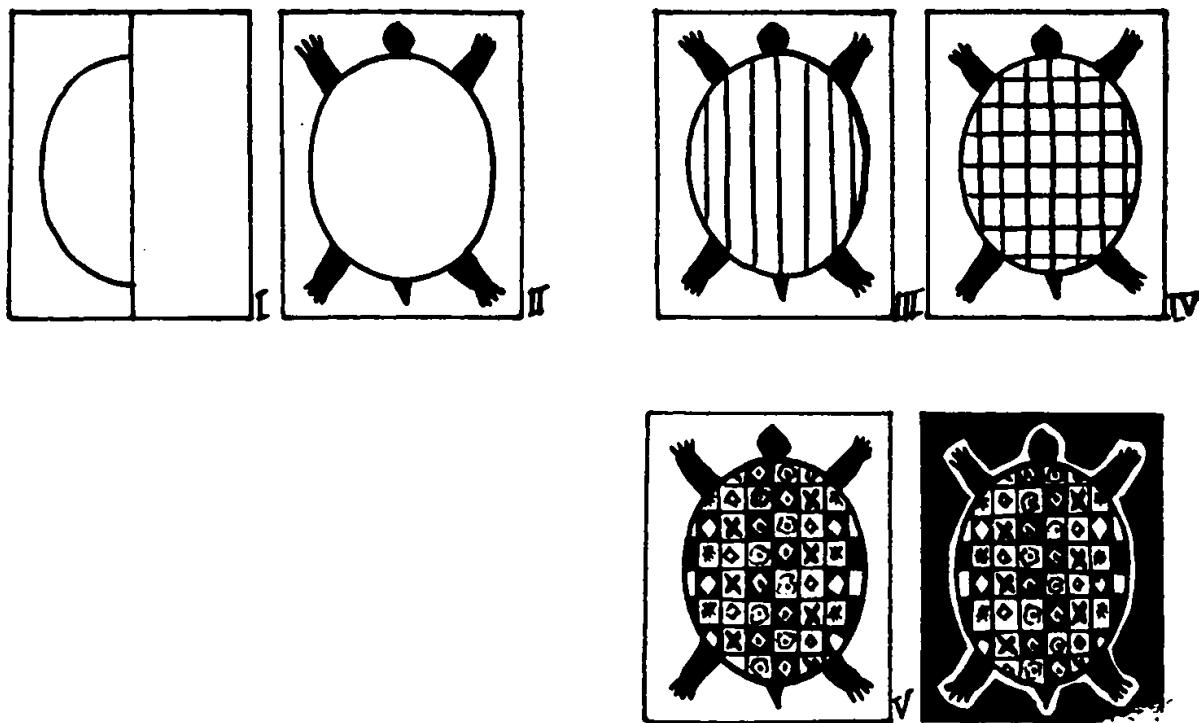
پس از بریدن اطراف تصویر می‌توان آنرا  
بر روی کاغذ بزرگتری که سطح آن سیاهرنگ  
است مونتاژ نمود.

۵- برای تغییر چهره این مدل می‌توان  
از برخی دانش‌آموزان خواست تا آنرا در  
اندازه‌های بزرگتر نقاشی نموده و وضع دستهای  
آنرا تغییر دهند.

۱- نخست محور عمودی صفحه کاغذ را  
رسم کنید و مانند تصویر شماره ۱ محل سرو  
دستها و پاهای جنگجو را مشخص کنید.  
۲- کلاه جنگجو (با عرض تقریبی ۶  
سانتی متر) و دستهایش را که به بدن چسبیده  
است رسم کنید.

۳- طرح کلی کلاه جنگجو را بکشید و  
شمیرش را با استفاده از قرینه‌سازی نسبت به  
محور عمودی ترسیم نمایید.

۴- این نقاشی تماماً با قلم مو و با رنگ  
خاکستری نسبتاً "پررنگ" کشیده می‌شود. برای  
قسمت سخت کلاه او فقط ارخطوط عمودی‌وافقی



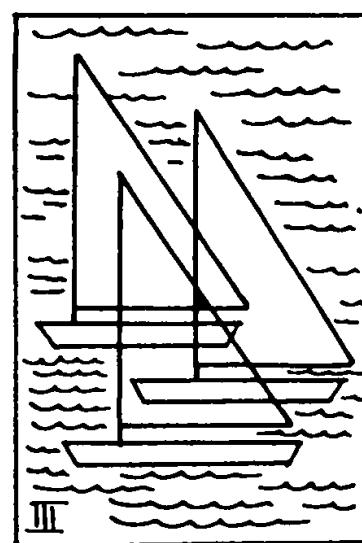
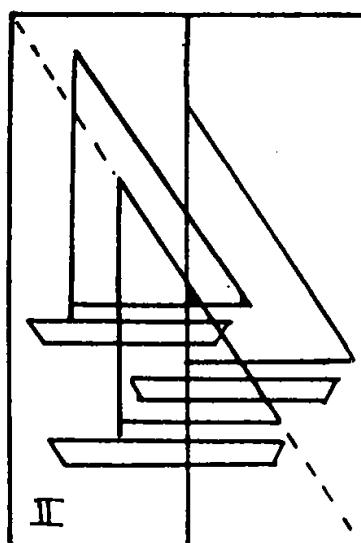
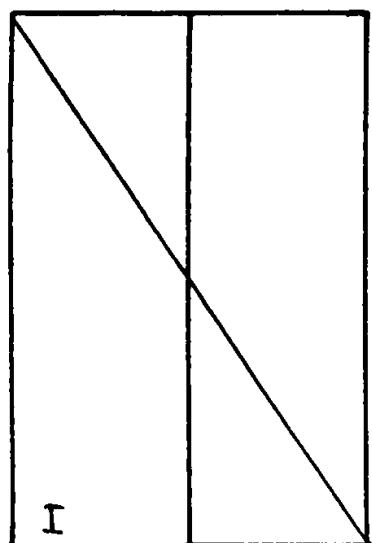
## \* ۲۸ - بیدار شدن لاک پشت \*

- ۳- اکنون با کشیدن خطوط عمودی لاک آن بطور عمودی تقسیم بندی می شود .
- ۴- در این هنگام با رسم خطوط افقی لاک حیوان بطور افقی تقسیم بندی می شود .
- ۵- در هریک از چهار ضلعی های بدست آمده تصویر گل یا یکی از اشکال هندسی با رنگ زنده ای ترسیم می شود .
- ۶- زمینه کاغذ در اطراف تصویر به رنگ زنده ای رنگ آمیزی شده و بین تصویر و متن صفحه کاغذ حاشیه سفید رنگی رعایت می شود .

این نقاشی را می توان بر روی کاغذی به ابعاد  $24 \times 16$  سانتی متر کشید .  
نخست خطوط آن با نوک قلم مو کشیده می شود و سپس با لکه های رنگی تزئین می یابد .  
کشیدن نقشها با قلم موست و محور عمودی با مداد رسم می گردد .  
۱- خطها به رنگ سیاه یا یکی از رنگ های تیره ترسیم می شود و طرح کامل از راه تاکردن بدست می آید .  
۲- در این مرحله پاها و سر و دم حیوان ترسیم می گردد .

فصل سوم

رنگ آمیزی



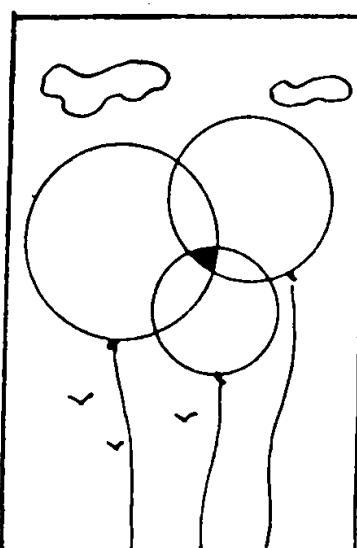
## ۲۹ - قایقهای بادبانی \*\*

بادبان زرد رنگ آمیزی شود .  
هنگامی که رنگ آنها بر روی هم قرار گیرد  
بادبانها به رنگهای سیز و نارنجی و بنفش  
دیده می شوند . درجایی که سه رنگ اصلی بهم  
می رستند باید با سیاه رنگ کرد .  
بدنه قایقها با خطوطی به رنگ خاکستری  
تیره کشیده می شود . و موجهای دریا به رنگ  
خاکستری روشن رسم می گردد .

رنگهای اصلی ، رنگهای متمم : این نقاشی  
بر روی کاغذ سفیدی به ابعاد  $24 \times 16$  سانتیمتر  
کشیده می شود .

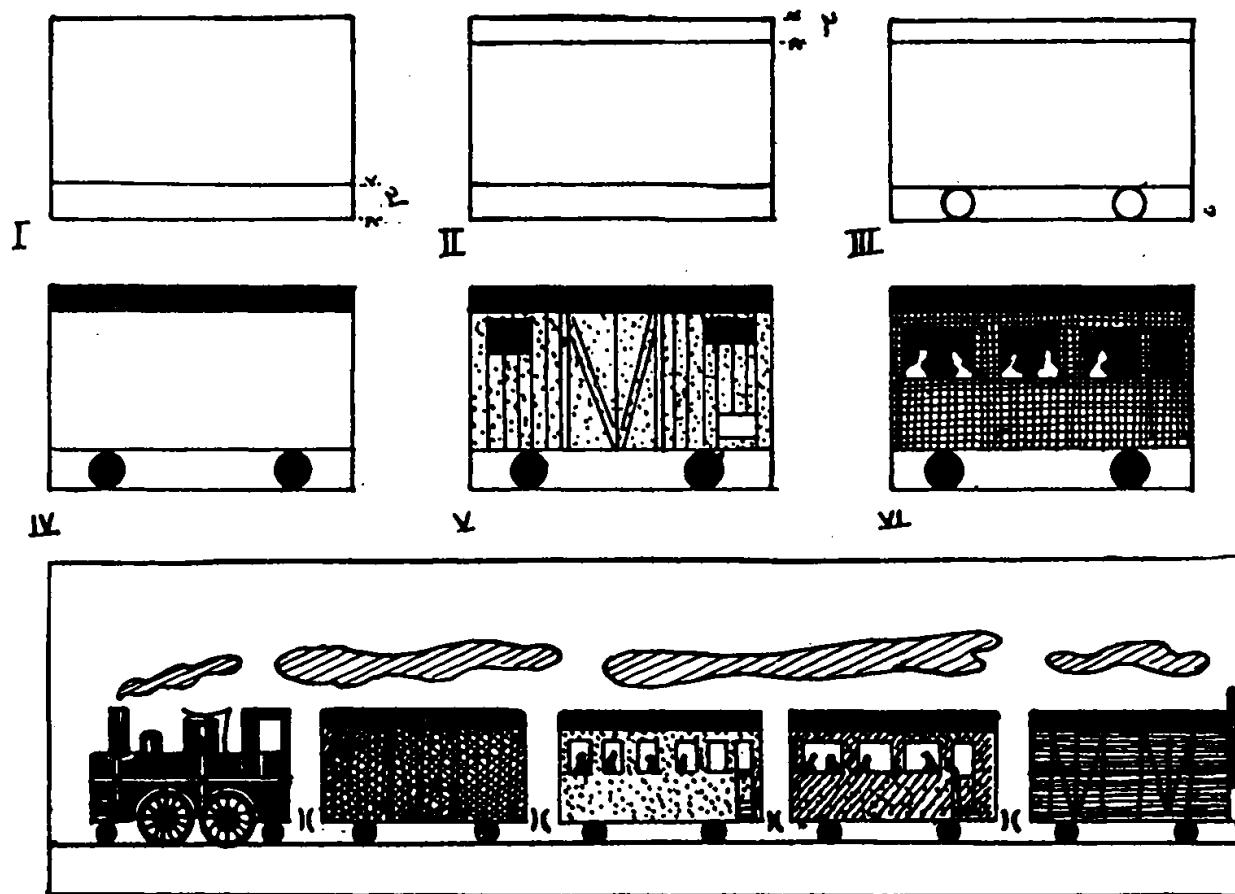
خطوط اصلی با مداد و با تکیه بر قطر  
کاغذ ترسیم می شود . سایر خطوط بطورکلی یا  
افقی و یا عمودی است .

برای رنگ کردن باید از بادبانها آغاز  
کرد (آبی ، زرد ، قرمز) و بهتر است نخست



## ۳۰ - بادکنکها \*\*\*

این نقاشی همانند تمرین قبلی است و در  
آن صفحه‌های گرد با وسعت‌های نامساوی  
کشیده می شود . زمینه (آسمان) می‌تواند به  
رنگ خاکستری روشن باشد . نخ بادکنکها و  
همچنین ابرها به رنگ سفید کشیده می شود .



### ۳۱ - ترن کوچولوها \*\*\*

یک واگن مسافری می‌کشد و آنرا رنگ می‌کند. می‌توان برای تمام کلاس یک قطار در نظر گرفت و یا برای هر ردیف از دانش‌آموزان یک قطار پیش‌بینی نمود. لکوموتیو هر قطار به رنگ سیاه رنگ آمیزی می‌شود.

برای مونتاژ کردن لکوموتیوها به دنبال هم بهتر است از ورقه کاغذ بزرگی به رنگ سفید یا خاکستری استفاده شود. اما اگر کاغذ خاکستری رنگ بکار برده شد باید برای نشان دادن دود آن از رنگ سفید استفاده شود.

پنجره‌هایی که بداخل واگنها باز می‌شود برنگ سیاه رنگ آمیزی می‌شود. سایر جزئیات در موقع مونتاژ واگنها باید اضافه شود. بهتر است واگنها به ترتیب رنگهای قوس‌وقزح بدنبال هم متصل شوند.

در این نقاشی رنگهای: بنفش، آبی، سبز زرد، نارنجی، قرمز، سیاه، سفید و خاکستری بکار می‌رود. برای کشیدن آن صفحه کاغذی به ابعاد  $24 \times 16$  سانتی‌متر لازم است.

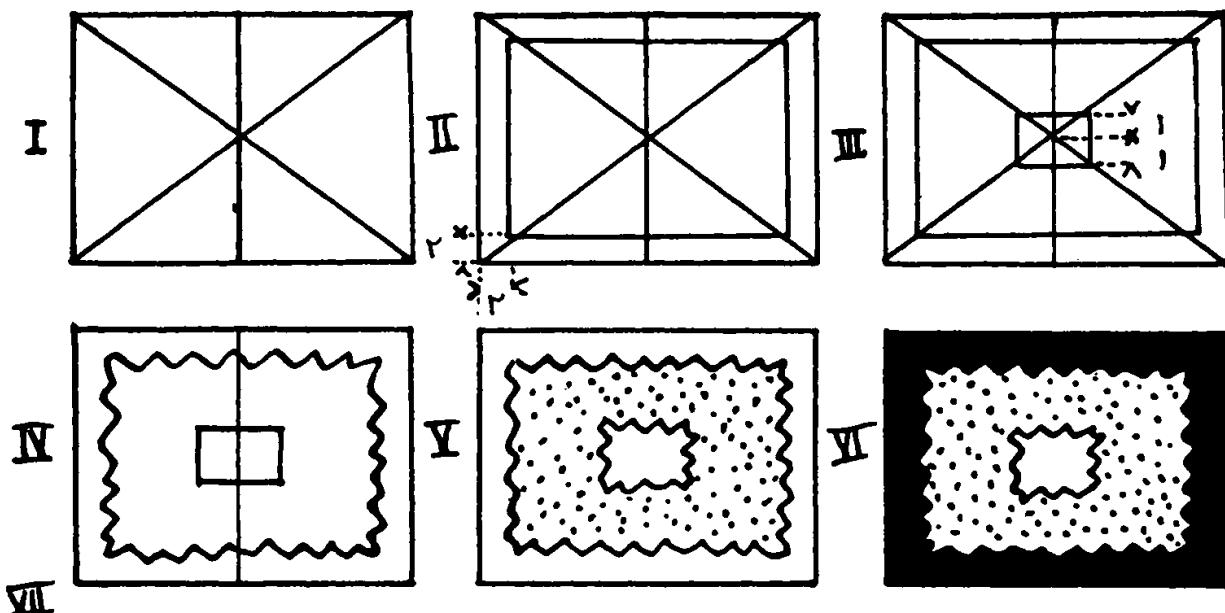
۱- نخست خطی افقی در فاصله ۳ سانتی‌متری از لبه پائین صفحه رسم نمایید.

۲- به همین‌گونه خط افقی دیگری در فاصله ۲ سانتی‌متری از لبه بالای صفحه ترسیم کنید. این خط سقف واگنها را تشکیل خواهد داد.

۳- اکنون چرخهای واگنها را ترسیم کنید. ۴- سقف واگنها و چرخهای آنها را با رنگ سیاه رنگ آمیزی نمایید.

۵- در این هنگام هر دانش‌آموز بنا بر ذوق و ابتکار خویش شکل واگنها را تکمیل می‌نماید.

هر دانش‌آموز دست‌کم یک واگن باری و



### ۳۲ - رنگها \*



باید برای این کار یکی از رنگهای زندگانی را که آموزگار تعیین می‌کند بکار برد و بدین گونه همه رنگها بکار رود. بنفش، آبی، سبز، زرد، نارنجی، قرمز.

ع- وسط گلها را باید به همان رنگ سفید نگهداشت و در مرکز آنها لکه سیاه کوچکی با نوک قلم مو گذاشت و در پایان دور گلها را با رنگ سیاه رنگآمیزی نمود.

۷- اکنون باید این نقاشیها به ترتیب رنگهای قوس و قرح بر روی کاغذ بزرگی از جنس کاغذ کرافت چسبانده شود و در اطراف آن مجموعه حاشیه‌ای با رنگ زندگانی کشیده شود و بالاخره این مونتاژ را با گذاشتن نقطه‌ها و خطهایی به رنگ خاکستری بوسیله نوک قلم مو چنانکه در شکل‌نشان داده شده است آرایش دهنده.

این تمرین را بر روی صفحه کاغذی به اندازه‌های  $16 \times 12$  سانتی‌متر باید کشید و آنرا افقی قرار داد. برای رنگآمیزی از رنگهای تیره استفاده نمایید و تمام صفحه را پرکنید.

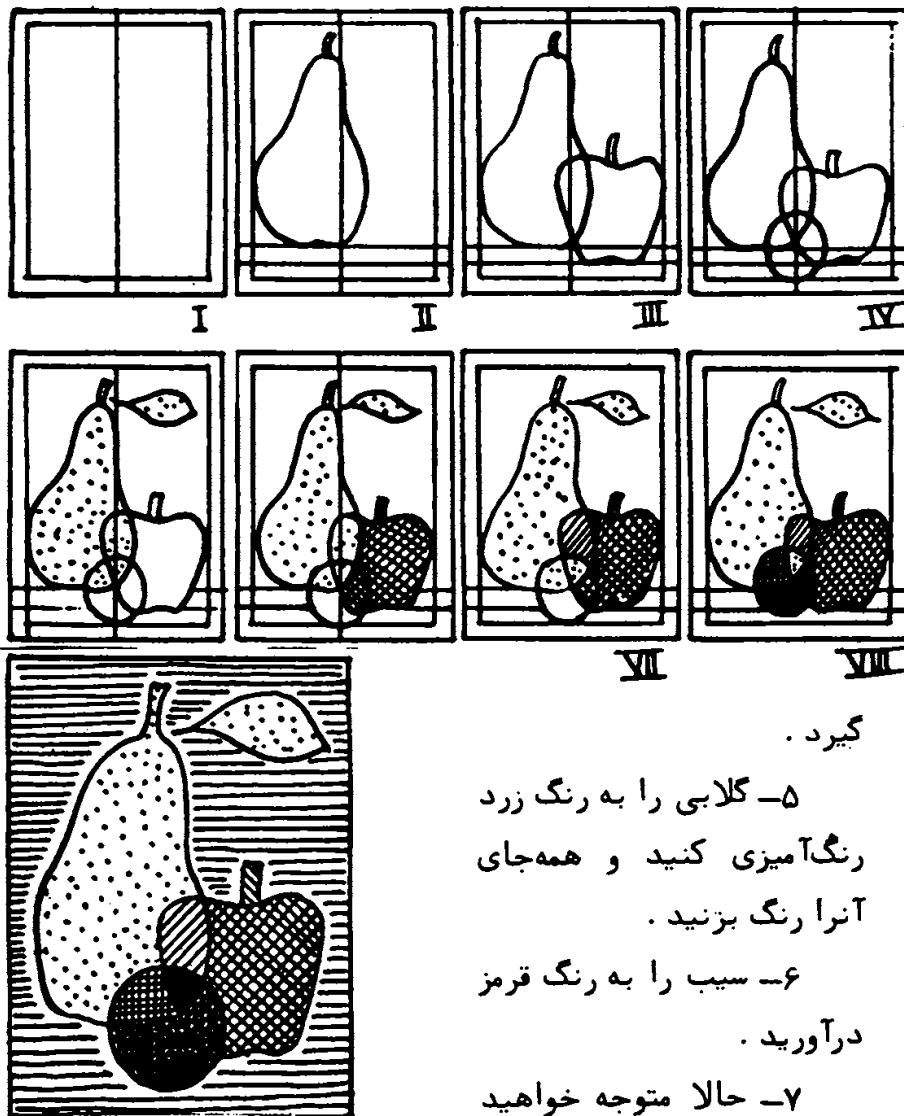
۱- نخست با مداد کمرنگ فطره‌ای ورقه کاغذ را بکشید و محور عمودی آنرا ترسیم نمایید.

۲- با همان مداد در دورادور صفحه کاغذ حاشیه‌ای به عرض ۲ سانتی‌متر بوجود آورید.

۳- با همان مداد بر روی محور عمودی دو نقطه در فاصله یک سانتی‌متری بالا و پائین مرکز چهارضلعی علامت بگذارد. از این دو نقطه دو خط افقی تا تقاطع قطرها ترسیم کنید اکنون با رسم دو خط عمودی بین نقاط تقاطع مستطیل کوچکی بدست آورید.

۴- اکنون بر روی حاشیه‌های بدست آمده در مرحله ۲ نقش ساده‌ای همانند تقاطع گلبرگهای یک گل ترسیم کنید.

۵- با همین روش دور مستطیل کوچک داخلی راهم تزئین کنید و برای آن مرکزی نیز رسم کنید. اکنون شکل گلی که بدین گونه بدست می‌آید رنگآمیزی کنید. هر دانشآموز



از آمیختن رنگ آبی با رنگ قرمز رنگ بتنفس بدست می‌آید.

۹- "ضمنا" فرصتی پیدا می‌شود که دریابید:

از آمیختن رنگهای: آبی و قرمز و زرد رنگ خاکستری تیره بدست می‌آید.

در پایان زمینه کاغذ را به رنگ خاکستری روشن رنگ آمیزی نمایید و دورتا دور تصاویر کشیده شده را حاشیه‌ای به رنگ سفید یعنی همان رنگ صفحه کاغذ بگذارید.

### \*\*\* - میوه‌ها \*\*\*

این نقاشی در صفحه کاغذی به اندازه‌های  $16 \times 12$  سانتی‌متر کشیده می‌شود.

۱- نخست در فاصله ۱ سانتی‌متری از اضلاع صفحه کاغذ خطوطی با مداد کمرنگ به موازات آنها ترسیم نمایید و چهارضلعی جدیدی پدست آورید. سپس محور عمودی صفحه کاغذ را رسم کنید.

۲- اکنون در فاصله ۱ سانتی‌متری از ضلع پائین چهارضلعی جدید خطی افقی ترسیم نمایید و مجدداً با همان فاصله خط افقی دیگری بکشید. در این هنگام با تکیه بر محور عمودی یک کلابی ترسیم نمایید. طرف دیگر کلابی باید مماس با ضلع چهارضلعی باشد و ته آن بر بالاترین خط افقی قرار گیرد.

۳- سیبی بکشید که ته آن بر روی خط افقی دوم و پهلوی دیگرش مماس با ضلع چهارضلعی باشد، "ضمنا" قسمتی از آن بر روی کلابی واقع شود.

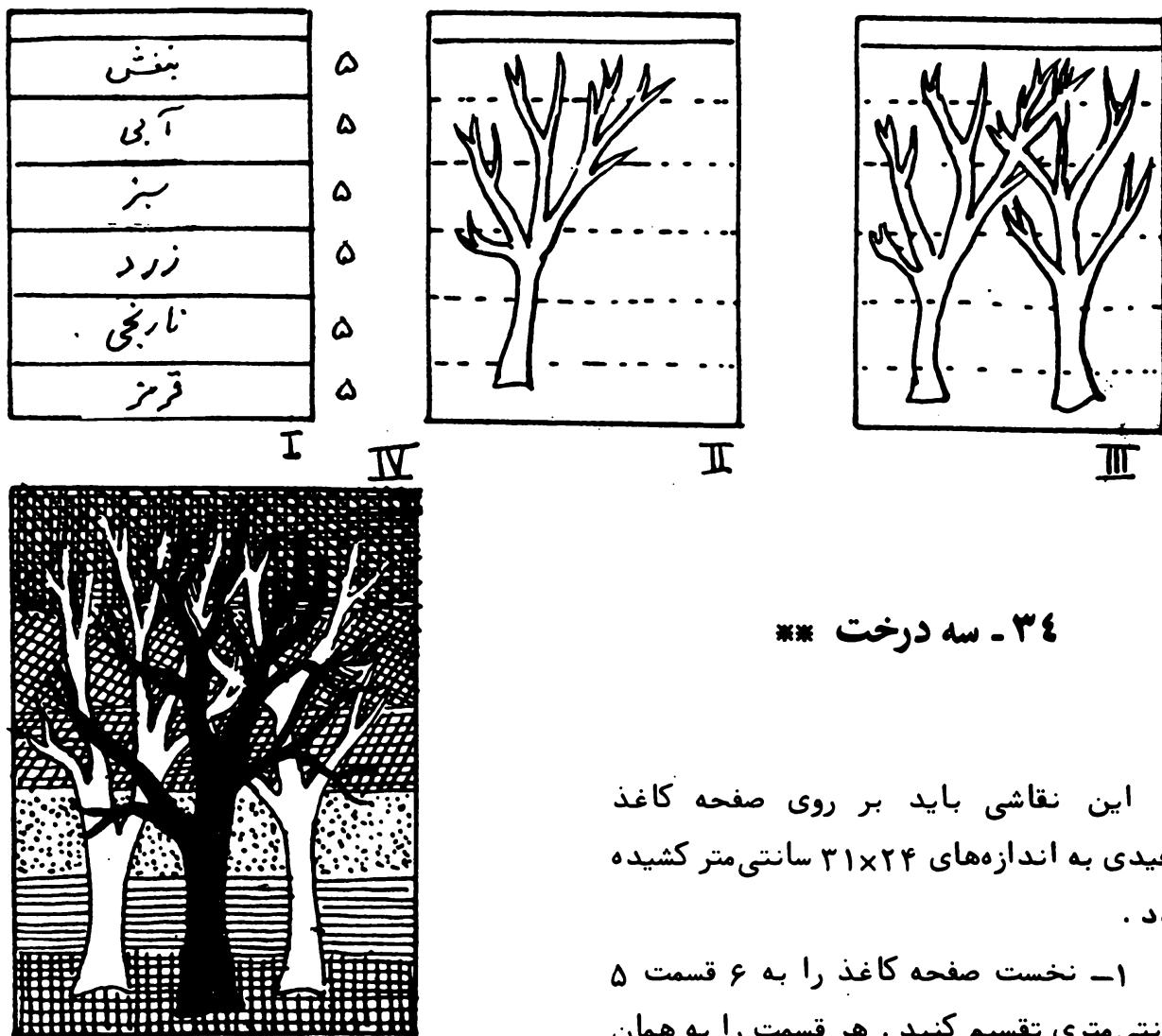
۴- آلوئی رسم کنید که محور عمودی کامل‌ا" از وسط آن بگذرد و ته آن بر روی ضلع پائین چهارضلعی قرار

۵- گلابی را به رنگ زرد رنگ آمیزی کنید و همه‌جای آنرا رنگ بزنید.  
۶- سیب را به رنگ قرمز درآورید.

۷- حالا متوجه خواهید شد که چگونه از آمیختن رنگهای قرمز و زرد رنگ نارنجی بدست می‌آید. در این موقع قسمت پوشیده شده بوسیله گلابی را رنگ بزنید و لی قسمتی را که بوسیله آلو پوشیده شده است همچنان حفظ نمایید.

۸- اکنون آلو را با رنگ آبی رنگ آمیزی کنید. در اینجا فرصت مناسبی است که متوجه شوید:

از آمیختن رنگ آبی با رنگ زرد رنگ سبز حاصل می‌شود.



### \*\*\* - سه درخت \*\*\*

این نقاشی باید بر روی صفحه کاغذ سفیدی به اندازه‌های  $31 \times 24$  سانتی‌متر کشیده شود.

درخت دیگری در سمت راست از فاصله چهار سانتی‌متری از ضلع پائین صفحه و بسوی بالا ترسیم کنید.

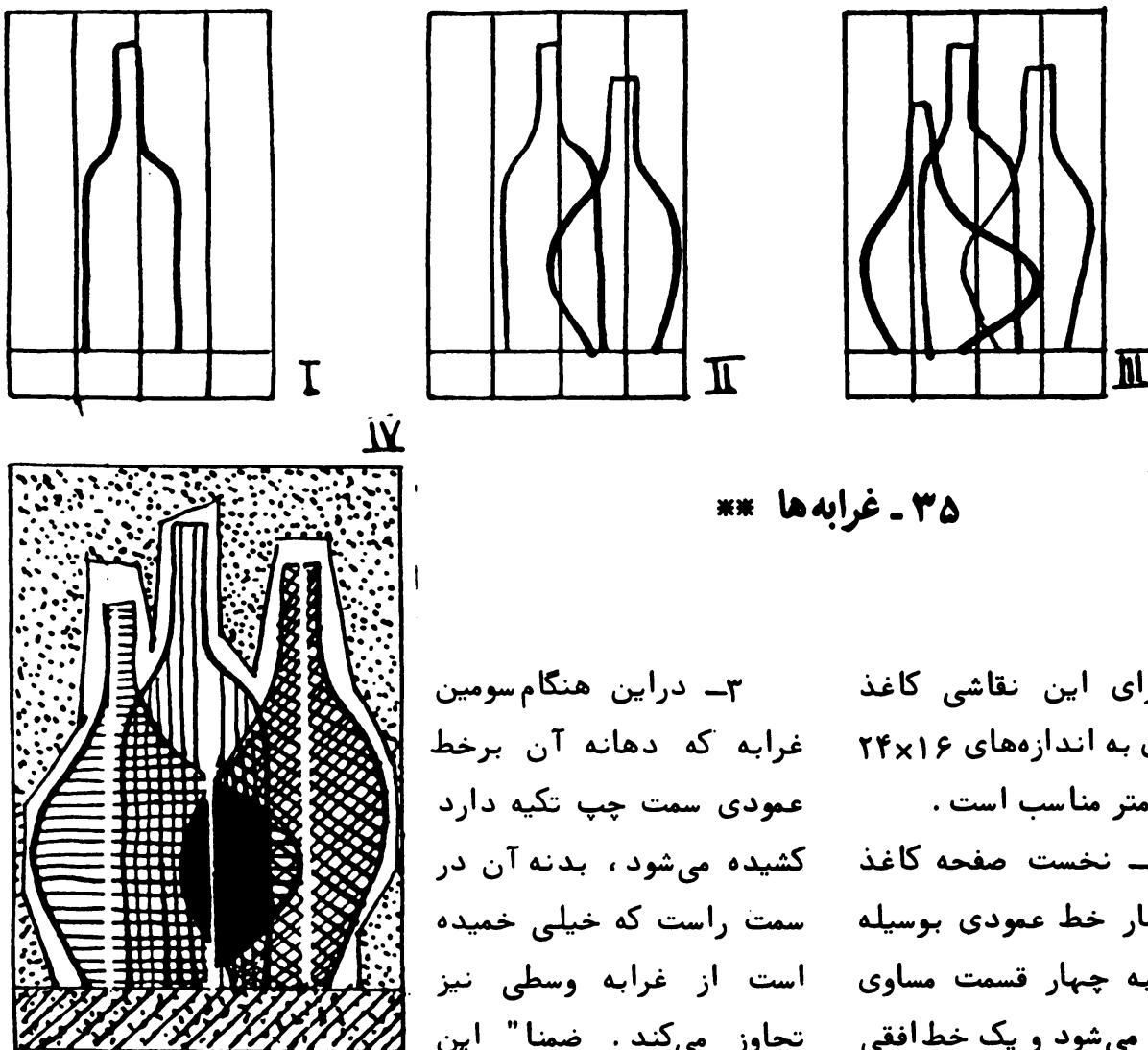
۴- در جلو دو درخت یاد شده در بالا درختی که قدری بزرگتر از آنها باشد بکشید اما رنگ این درخت را سیاه انتخاب کنید و شاخه‌های آنرا در تمام صفحه بگسترانید.

۱- نخست صفحه کاغذ را به ۶ قسمت ۵ سانتی‌متری تقسیم کنید. هر قسمت را به همان رنگی که در کتاب نوشته شده است رنگ آمیزی نمایید. ابتدا قسمت زرد و سپس قسمت نارنجی و پس از آن قسمت قرمز را رنگ بزنید.

در این هنگام ظرف آب مورد استفاده برای ساختن رنگ را از آب تازه پرکنید و به رنگ آمیزی قسمت‌های سبز و آبی و بنفش بپردازید.

۲- اکنون نخستین درخت را با رنگ صفری (گواش) سفید و قلم مو تقریباً درست چپ صفحه رسم نمایید، اما برای آن شاخه بسیار نکشید.

۳- بازهم با همان قلم مو و همان رنگ



### \*\*\* - غرابه‌ها ۳۵

۳- در این هنگام سومین غرابه که دهانه آن برخط عمودی سمت چپ تکیه دارد کشیده می‌شود، بدنه آن در سمت راست که خیلی خمیده است از غرابه وسطی نیز تجاوز می‌کند. ضمناً این کوچکترین غرابه‌هاست.

۴- نخستین غرابه با رنگ زرد و دومین غرابه با رنگ آبی و سومین غرابه با رنگ سرخ رنگ‌آمیزی می‌شود و در جاهایی که غرابه‌ها برروی هم قرار می‌گیرند رنگ‌آمیزی باید با حاصل رنگ‌های آمیخته شده بشرح زیر صورت گیرد.

زرد + آبی  $\longrightarrow$  سبز  
زرد + سرخ  $\longrightarrow$  نارنجی  
آبی + سرخ  $\longrightarrow$  بنفش  
قسمت میانی که در آن رنگ‌های آبی و زرد و سرخ بر روی هم قرار می‌گیرند باید با

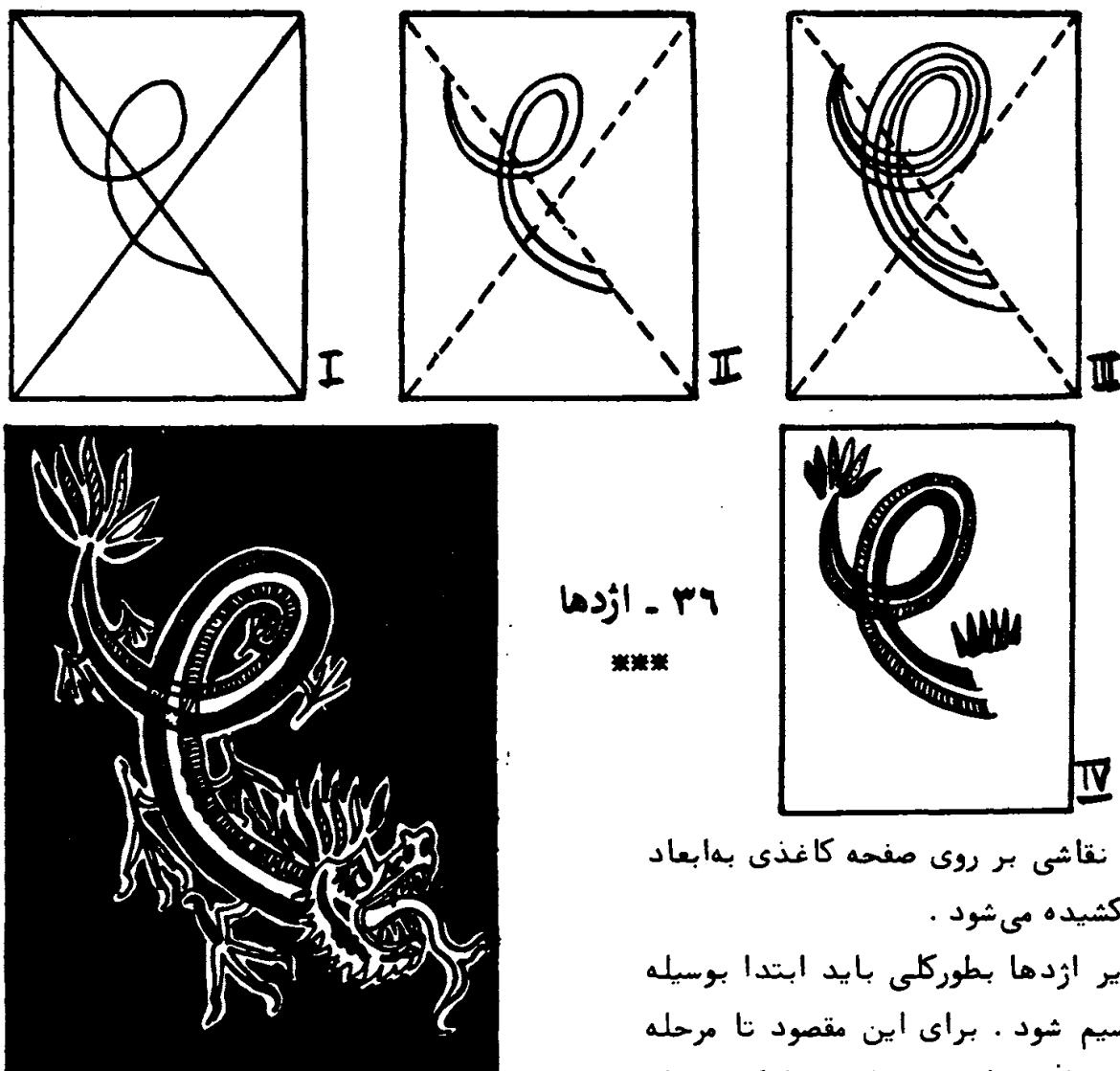
برای این نقاشی کاغذ سفیدی به اندازه‌های  $24 \times 16$  سانتی‌متر مناسب است.

۱- نخست صفحه کاغذ با چهار خط عمودی بوسیله مداد به چهار قسمت مساوی تقسیم می‌شود و یک خط افقی در فاصله ۳ سانتی‌متری ضلع پائین صفحه کف غرابه‌ها را دربرمی‌گیرد.

اکنون دهانه بزرگترین غرابه‌ها با تکیه برخط عمودی مرکزی صفحه و بدون رعایت قرینه آغاز شده و تمامی آن با نوک قلم مو ترسیم می‌گردد

۲- باز هم با همان شیوه دومین غرابه رسم می‌شود. این غرابه از اولی کوچکتر است و شکلی متفاوت دارد. دهانه آن تقریباً خط عمودی سمت راست را درمی‌ارزی می‌گیرد.

رنگ سیاه رنگ‌آمیزی شود.  
زمینه کاغذ در اطراف غرابه‌ها باید بمنگ خاکستری روش رنگ‌آمیزی شود. اما بهتر است بین رنگ زمینه کاغذ و بطریها حاشیه‌ای با خطوط هندسی نامنظم رعایت شود. قسمت پائین صفحه در زیر غرابه‌ها باید با رنگ خاکستری پر رنگ‌تری رنگ شود.



این نقاشی بر روی صفحه کاغذی به ابعاد ۲۲×۲۴ کشیده می‌شود.

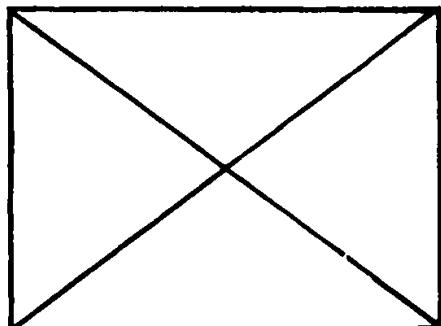
تصویر اژدها بطور کلی باید ابتدا بوسیله مداد ترسیم شود. برای این مقصود تا مرحله ۴ راهنمایی‌های داده شده است، لیکن مرحله ۵ یعنی کشیدن سروپاهای اژدها آزاد است. همچنین انتخاب رنگ بجز رنگ زمینه کاغذ که در مایه‌های خاکستری متوسط می‌باشد بسته به نظر دانش آموز است.

۱- نخست قطرهای صفحه کاغذ را با مداد کمرنگ بکشید، سپس اولین پیچ شامل یک تاب نسبتاً بزرگ را با نوک قلم مو ترسیم کنید.

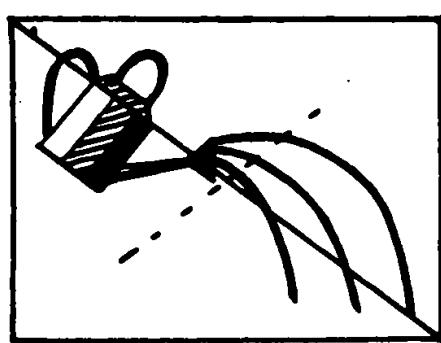
۲- در داخل همین نخستین تاب خط دیگری نیز رسم کنید. این دو خط کاملاً موازی هم نیستند و باهم تداخل پیدا می‌کنند  
۳- در خارج نخستین تاب دو خط دیگر در همان جهت یکی بعد از دیگری ترسیم کنید.  
۴- اکنون به تکمیل اژدها بپردازید. بر خواهد بود.

روی دمش شش زبانه همانند زبانه‌های روی سرش دارد که باید به رنگهای: بنفش، آبی، سبز، زرد، نارنجی و سرخ رنگ آمیزی شود. بدنه آن باید با سه رنگ اصلی یعنی رنگهای آبی و زرد و قرمزرنگ شود. در جائی که دو قسمت از بدنه جانور بر روی هم قرار می‌گیرد باید رنگی که نتیجه آمیختن رنگهای آن دو قسمت است زده شود. مثلاً "بجای آبی + زرد رنگ سبز یا بجای آبی + سرخ رنگ بنفش و یا بجای سرخ + زرد رنگ نارنجی بکار رود.

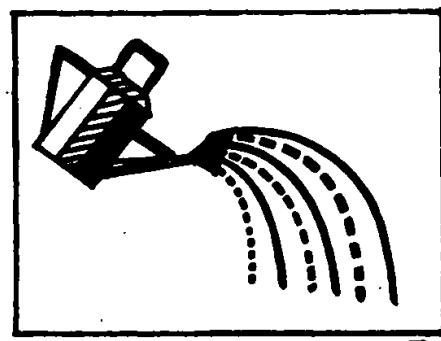
۵- بهتر است سروپاهای "احتمالاً" تیره پشت جانور با خطوط سیاه مشخص شود. اما پرکردن وسط آنها با رنگ دلخواه دانش آموز



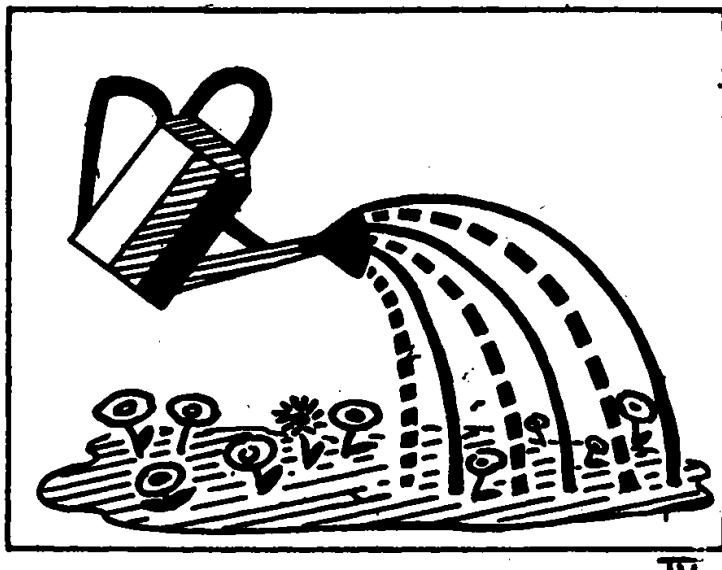
I



II



III



IV

### \*\*\* - آپاش \*\*\* - ۳۷

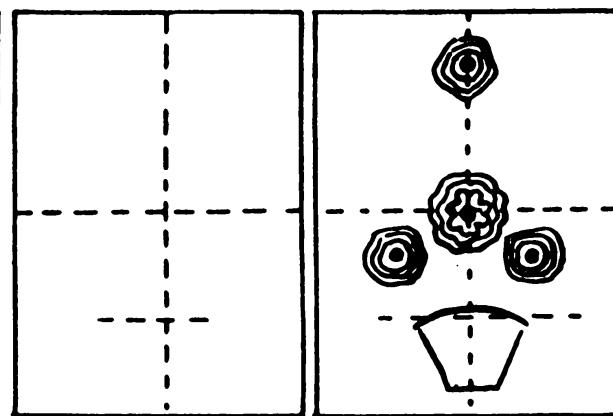
برای این نقاشی صفحه کاغذی به اندازه های  $32 \times 24$  سانتی متر مناسب است ..

- ۱- صفحه را بصورت افقی قرار دهید و با مداد کمرنگی قطره های آنرا ترسیم کنید .
- ۲- با تکیه بر یکی از قطره ها آپاشی بشکل ساده بنحوی رسم کنید که نوک سر آپاش تقریباً "به وسط صفحه برسد .

اکنون سه رشته آب خارج شده از دهانه آپاش را به ترتیب از چپ به راست به رنگهای آبی ، زرد و سرخ رنگ کنید . خود آپاش باید به رنگهای سفید ، خاکستری و سیاه رنگ شود .

- ۳- در میان سه رشته آب قبلی سه رشته دیگر ترسیم نمائید و به رنگهای بنفش ، سبز و نارنجی رنگ کنید .

- ۴- در پایان پائین صفحه را بصورت پهن های برنگ خاکستری (خاکستری روشن) رنگ آمیزی نمائید و آنرا با گلهای رنگارنگ به سلیقه خود بیارائید .



### \*\*\* - سبد گل ۳۸

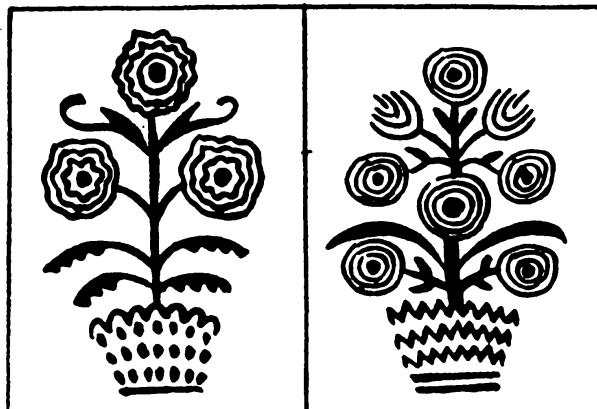
قرینه‌سازی: صفحه‌کاغذی به اندازه‌های  $۳۲\times۲۴$  سانتی‌متر لازم است.

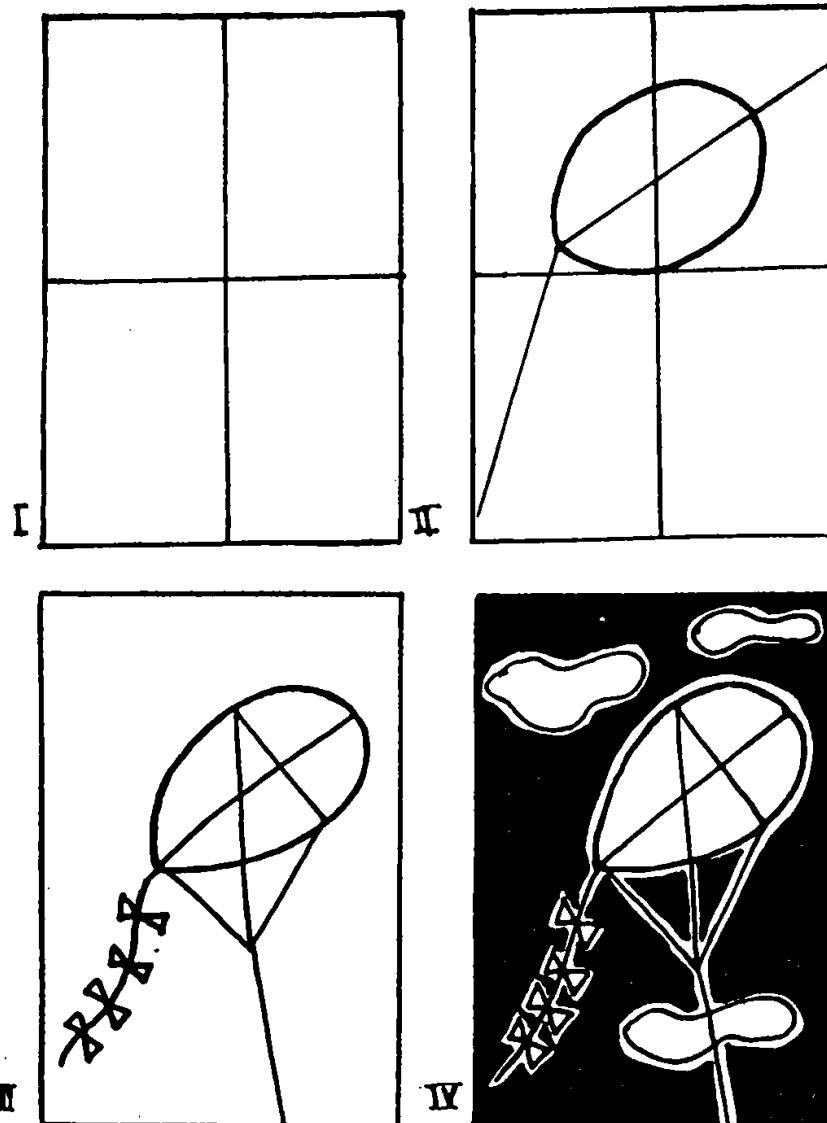
برای این نقاشی کشیدن دست کم سه گل ضروری است. محور قرینه‌سازی در این نقاشی همان محور عمودی صفحه کاغذ است و پیش از همه بایستی یک طرح مدادی بسیار کمنگ از سبد کشیده شود.

سبد و برگها و ساقه گلها به رنگ خاکستری روشن (که از آمیختن قدری رنگ سیاه در رنگ سفید بدست می‌آید نه بالعکس) کشیده می‌شود. رنگ آمیزی گلها بشرح زیر است:

گلهایی که بر روی محور عمودی قرار دارد به رنگهای (سبز، نارنجی و بنفش) رنگ می‌شود. گلهایی که در سایر جاها قرار دارد با رنگهای اصلی (آبی، زرد، قرمز) اما وسط همه گلها را نقطه‌ای سیاه تشکیل می‌دهد.

زمینه کاغذ در پیرامون تصویر به رنگ خاکستری خیلی تیره یا سیاه رنگ می‌شود اما حاشیه نازک سفیدی در اطراف تصویر باقی گذارده می‌شود.



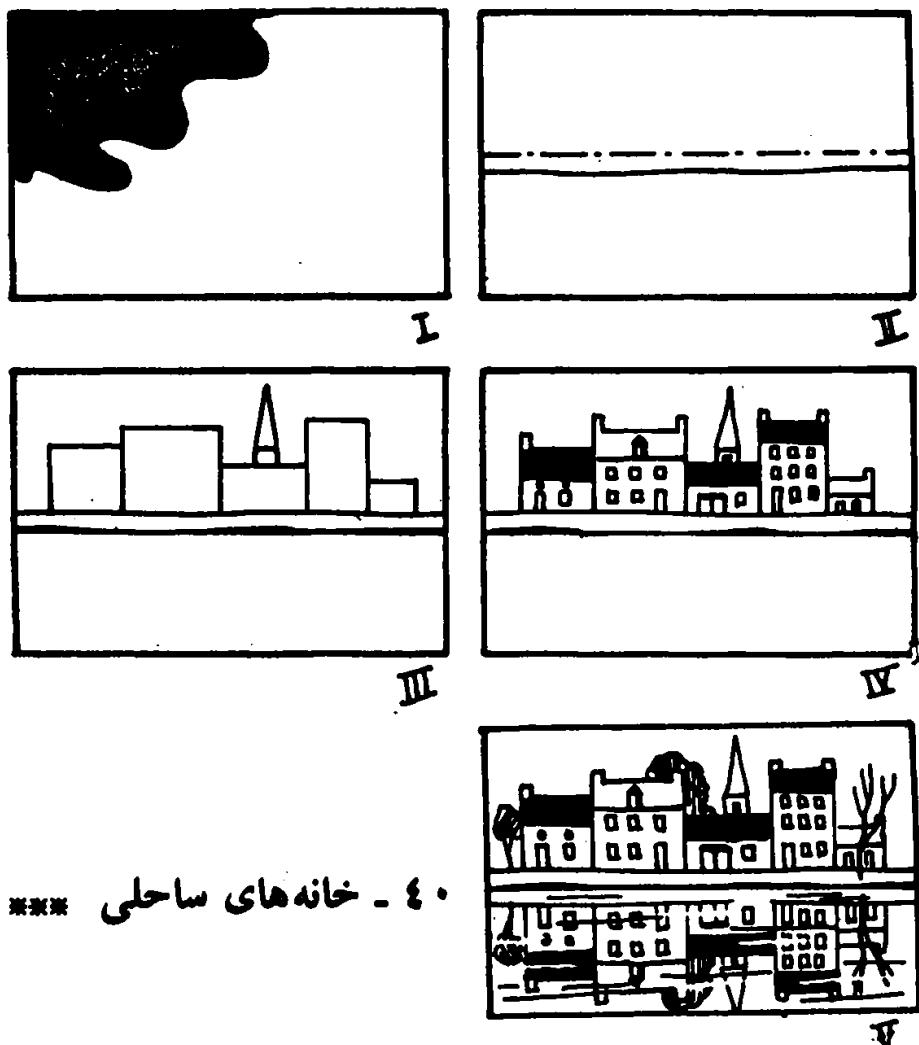


\* ۳۹ - بادبادک

اگر رنگ آسمان را خاکستری انتخاب کنید رنگهای مکمل: نخست خود بادبادک را به رنگ قرمز رنگآمیزی کنید و سپس اسلکت هر رنگی برای بادبادک مناسب خواهد بود، و نخ‌بندیهای آن را با رنگ سیاه مشخص اما بطورکلی رنگها باید با خاکستری هماهنگ سازید. ضمناً "دور پروانه‌های دنباله آنرا باشد.

در این نقاشی می‌توان درمورد تاثیر نیز با رنگ سیاه مشخص نمایید.

زمینهای رنگی بر روی یکدیگر نیز مطالعه آسمان آبی با تصویر تماس مستقیم پیدا نمی‌کند و ابرها به رنگ سفید رنگ می‌شود.



#### ٤٠ - خانه‌های ساحلی \*\*\*

قرینه‌سازی، رنگهای مکمل:

و پس از آن زمین و خانه‌ها را رنگ کنید و رنگ آنها را یا پررنگتر و یا کم رنگتر از رنگ زمینه انتخاب کنید. توجه داشته باشید که رنگ سیاه خالص و یا رنگ خاکستری یکدست بکار نبرید و همراه با آنها مایه‌ای از سایر رنگها نیز استفاده نمایید.

۵- در این مرحله به ترسیم انعکاس زمین و ساختمانها در آب بپردازید. آنها را با رنگهای مکمل رنگهای بکار بوده شده ولی قدری پررنگتر رنگآمیزی کنید.

در بیان نقاشی خود را با افزودن جزئیات لازم به انتخاب خود تکمیل نمایید و بدانها رنگ مناسبی بزنید.

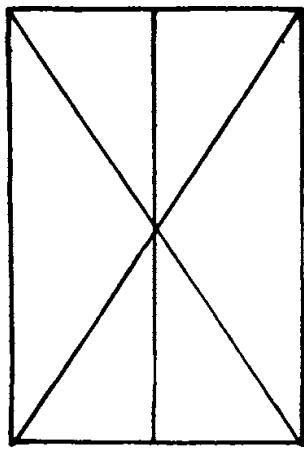
این نقاشی را می‌توان بر روی صفحه کاغذی به اندازه‌های  $24 \times 16$  سانتی‌متر رسم نمود.

۱- نخست تمامی صفحه کاغذ را به رنگ خاکستری روش رنگآمیزی کنید.

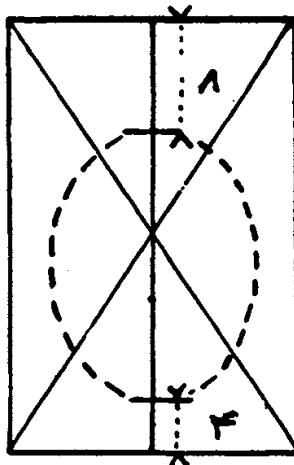
۲- پس از رسم محور افقی نشان داده شده در تصویر سطح زمین را با کشیدن یک خط افقی در فاصله یک سانتی‌متر در زیر آن مشخص سازید.

۳- بر روی این خط طرح کلی ساختمانها را با مداد بسیار کمرنگی ترسیم نمایید و از افزایش تعداد ساختمانها پرهیز نمایید.

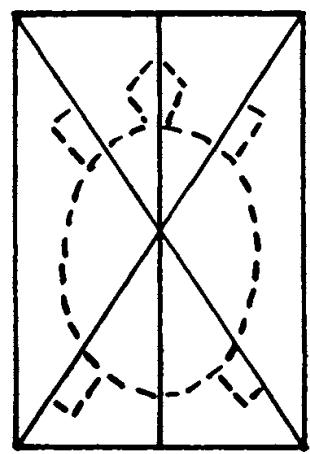
۴- اگرچه تصاویر را تکمیل و پررنگ نمایید



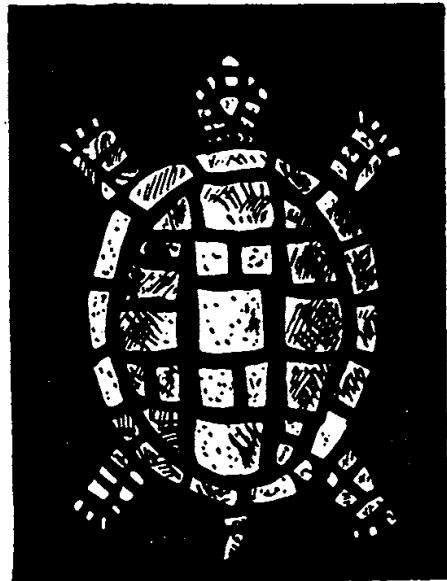
I



II



III



## ۴۱ - لاک پشت \*\*\*

رنگهای گرم ، رنگهای سرد :

برای این نقاشی صفحه کاغذی با ابعاد  $32 \times 24$  سانتی متر مناسب است . ضمناً " کاغذ مورد استفاده چنانچه در مایه آبی انتخاب شود تصویر حاصل در رنگهای سرد و اگر قهوه‌ای انتخاب شود تصویر بدست آمده در رنگهای گرم خواهد بود .

برای تزئین لاک معمولاً " قطعه کاغذهای را از جلد مجله ، روزنامه‌های رنگی و یا پوسترها تبلیغاتی جدا نموده و بر روی لاک حیوان پس از ترسیم می‌چسبانند .

رنگ این کاغذهای باید با رنگ صفحه کاغذ انتخاب شده هماهنگ باشد . می‌دانیم که رنگهای سرد به آنهایی گفته می‌شود که در آنها رنگ آبی تسلط داشته باشد و آنهایی که در مایه‌ای از نارنجی هستند رنگهای گرم نام دارند . در این هردو گروه از رنگها امکان بکار بردن مختصری از رنگهای سفید و سیاه وجود دارد .

برای جدا کردن جلد مجله یا کاغذ روزنامه بدین منظور استفاده از انگشتان دست بهتر از بکار بردن تیغ یا قیچی است .

چنانچه ابتدا نقاشی با مداد کشیده شود تزئین آن آسانتر خواهد بود .

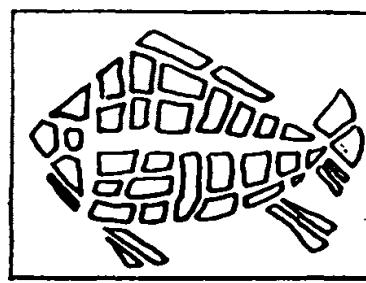
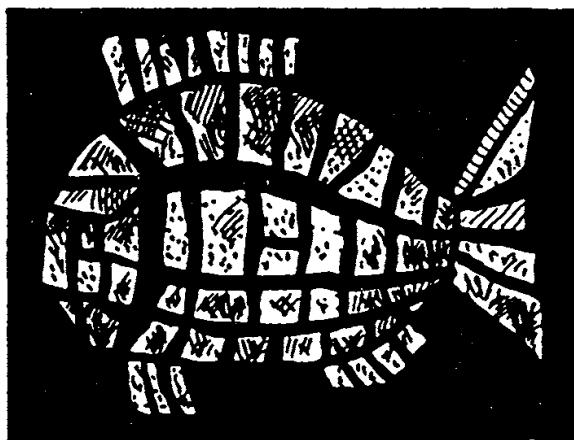
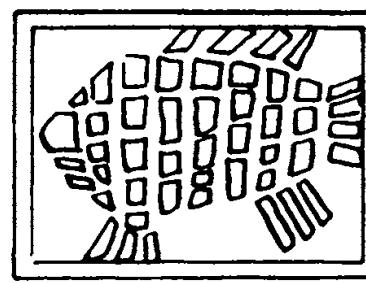
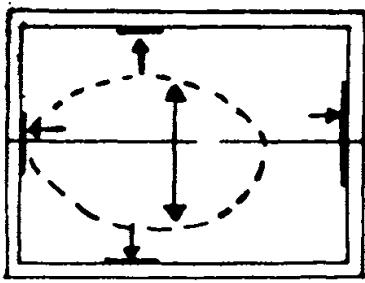
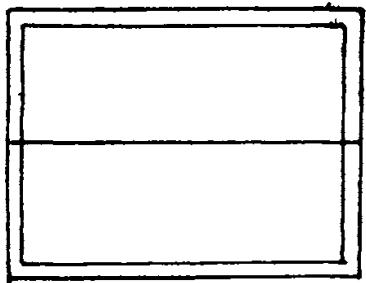
۱- نخست قطرهای صفحه کاغذ و محور عمودی آنرا ترسیم نمایید .

۲- سپس شکل بدن جانور را که از بالا ۸ سانتی متر و از پائین ۴ سانتی متر با لبهای کاغذ فاصله دارد رسم کنید .

۳- اکنون سر و دم حیوان را بکشید و پاهایش را که بر روی قطرهای کاغذ قرار می‌گیرد ترسیم نمایید .

لاک حیوان را برای تزئین به قسمت‌های تقسیم کنید .

در پایان کاغذهای برشیده شده را بر روی آن قسمت‌ها بچسبانید .



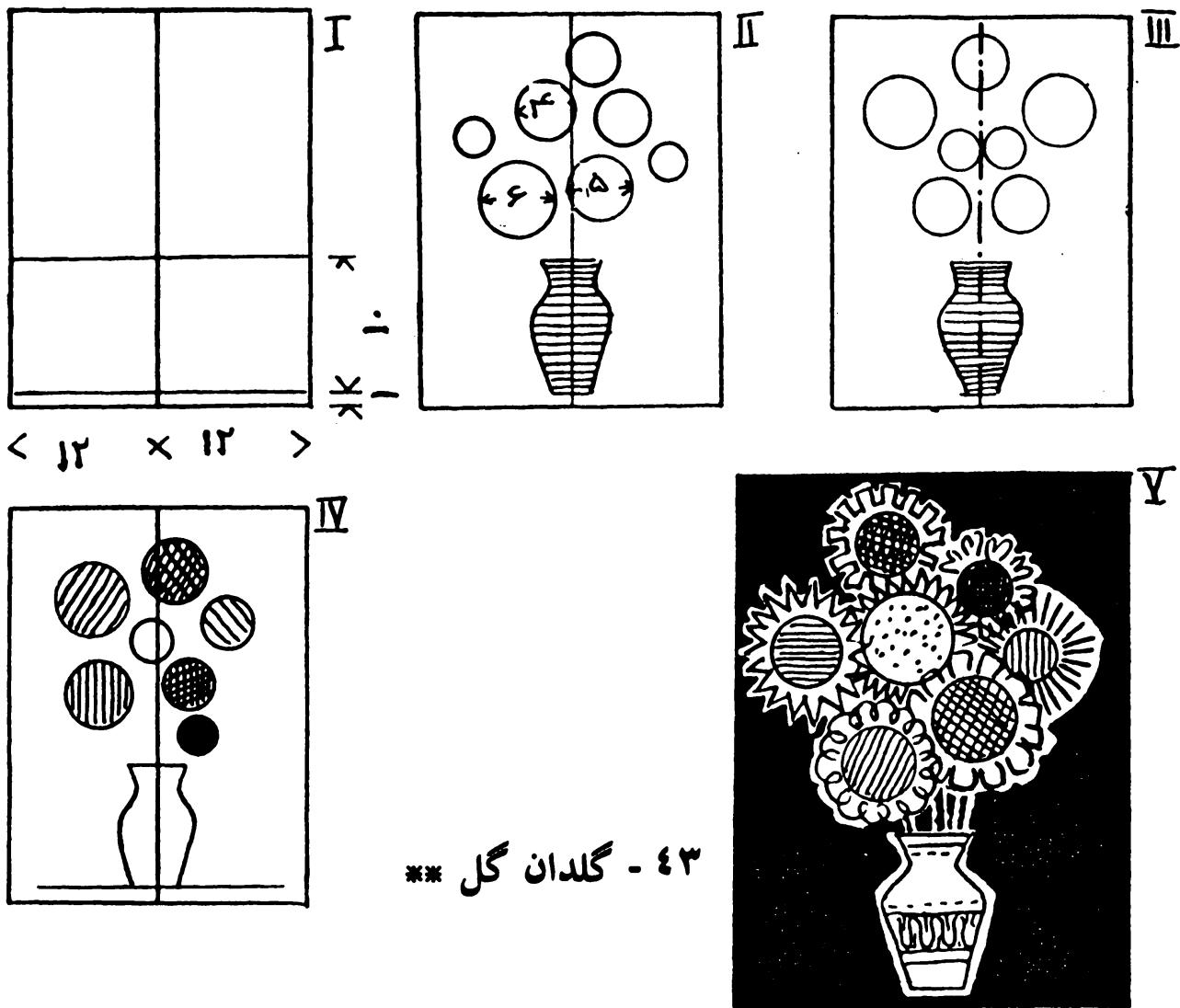
## ۴۲ - ماهی \*\*\*

### رنگهای گرم ، رنگهای سرد :

سرآن باید تا نزدیک ضلع دست چپ ( یا دست راست ) برسد و بالچههای بالا و پائین آن لبههای بالا و پائین صفحه را لمس کند . بخشهای تزئینی سطح بدن ماهی را می توان با کشیدن خطوطی افقی که بوسیله بریدگیهای عمودی قطع شده باشد ، مطابق ( شکل ۳ ) بوجود آورد . برای این منظور خطوط افقی و خمی ترسیم می شود و بوسیله برشهای عمودی قطع می گردد ، مطابق ( شکل ۴ ) . ضمنا " می توان فقط با کشیدن خطوط منحنی به این تزئین پرداخت .

این نقاشی بهتر است بر روی صفحه کاغذی به اندازه های  $32 \times 24$  کشیده شود . برای تزئین آن مقداری کاغذ رنگی به یکی از رنگهای آبی یا قهوه ای و یا احتمالا " سیاه لازم است . روش مورد استفاده برای این تمرین همانند تمرین صفحه قبل است ولی اشکال کارد ر تعیین محل تصویر در روی صفحه است که دانش آموز باید به دلخواه خود ، ولی با رعایت کلیات درباره آن تصمیم بگیرد و کاغذ رنگی نقش داری را برای تزئین انتخاب کند .

۲- سپس طول بدن ماهی را مشخص نماید .



\*\*\* ۴۳ - گلدان گل \*\*\*

رنگهای گرم، رنگهای سرد، رنگهای خنثی:

برای این نقاشی صفحه کاغذ سفیدی به اندازه‌های  $32 \times 24$  سانتی‌متر مناسب است.

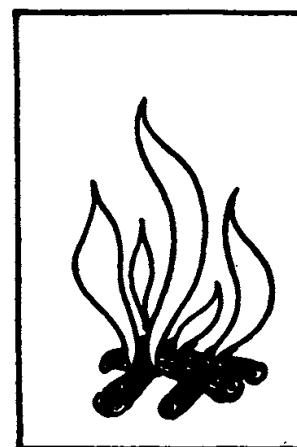
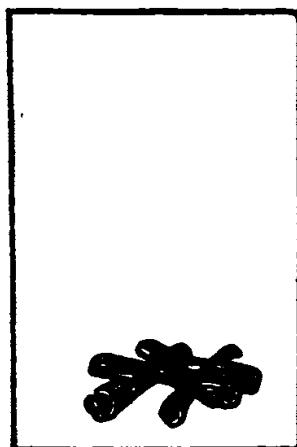
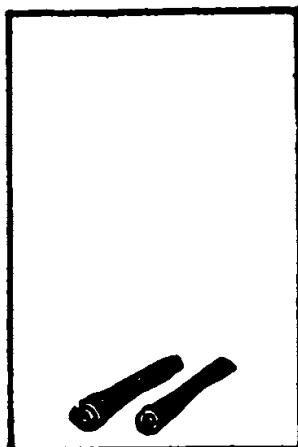
۱- نخست با مداد کمرنگی محور عمودی صفحه را رسم کنید. ته گلدان باید بر روی خطی افقی به فاصله یک سانتی‌متر از ضلع پائین صفحه کاغذ قرار گیرد و ارتفاع آن در حدود ۱۵ سانتی‌متر باشد.

۲- بر بالای گلدان باید دوایر مربوط به وسط گلها را ترسیم کرد (بزرگی آنها متفاوت است و بزرگترین آنها دایره‌ای به قطر ۶ سانتی‌متر است). جای این دایره‌ها را می‌توان قرینه هم انتخاب نمود. مطابق (شکل ۳). گلدان را به رنگ خاکستری روشن رنگ کنید.

۳- برای رنگ‌آمیزی دایره‌ها که با مداد کشیده شده است هم می‌توانید از رنگهای گرم خالص و هم مخلوطی از آنها (مانند: زرد طلائی، زرد آجری، نارنجی، قهوه‌ای و قرمز) و یا از رنگهای سرد (مانند: آبی، سبز، بنفش) استفاده کنید.

۴- اکنون گلبرگهایی به اشکال گوناگون ولی ساده در اطراف این دایره‌ها با رنگ سیاه رسم نمایید و بر روی گلدان نیز تزئینات ساده‌ای بکشید.

در این هنگام زمینه کاغذ را به رنگ سیاه رنگ کنید ولی در اطراف نقاشی حاشیه‌ای سفید برنگ اصلی کاغذ را رعایت نمایید.



I

II

III

IV



V

#### ۴۴- آتش \*\*\*

برای این نقاشی صفحه کاغذ سفیدی به اندازه‌های  $24 \times 16$  سانتی‌متر مناسب است.

##### ۳- در این هنگام شعله‌های

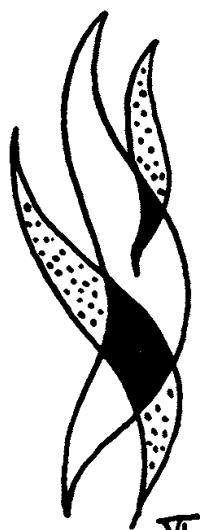
بزرگی از آتش را با خمیدگی ملایم ولی اندازه‌های مختلف با رنگ زرد لیموئی رسم کنید  
۴- سپس در بین آنها شعله‌های کوچکتری را به رنگ قرمز شنگرفی رسم نمایید.  
هرجا قسمتی از این شعله‌ها بر روی شعله‌های زرد واقع می‌شود از رنگ نارنجی (زرد + سرخ) استفاده کنید، مطابق (شکل ۴).

۵- در پایان زمینه کاغذ را به رنگ آبی رنگ آمیزی نمایید.

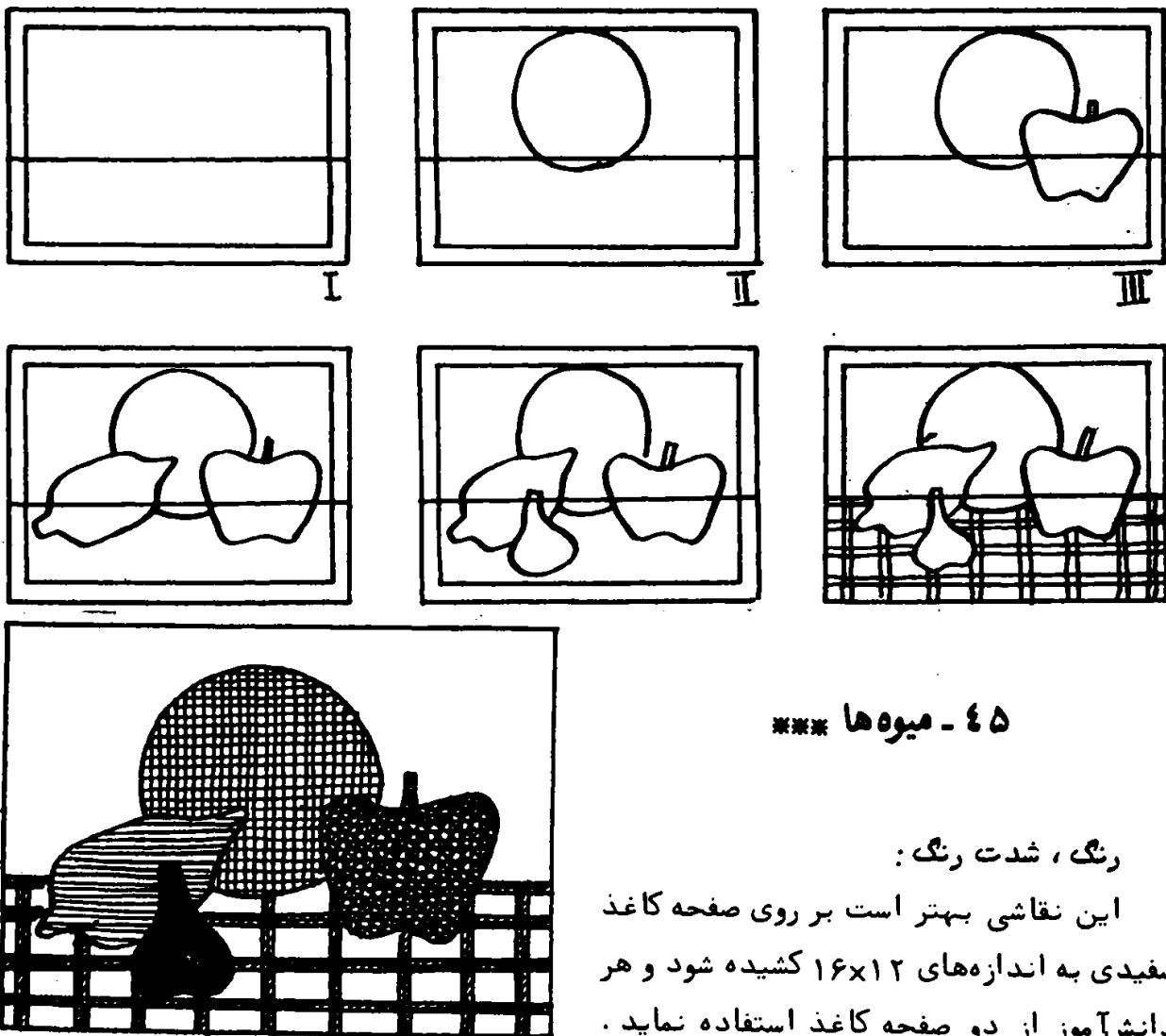
صفحه را از طول در مقابل خود گذاشته و پیش از استفاده از رنگ با مداد کمرنگی طرح کلی نقاشی را بر روی آن ترسیم نمایید.

۱- نخست در پائین صفحه دوکنده هیزم را با قدری فاصله ولی در یک جهت رسم کنید.

۲- اکنون دوکنده هیزم دیگر در جهت مخالف بر روی آنها بکشید. ( برای کشیدن آنها باید از رنگ بسیار تیره‌ای استفاده شود )



VI



#### ۴۵ - میوه‌ها

رنگ، شدت رنگ :

این نقاشی بهتر است بر روی صفحه کاغذ سفیدی به اندازه‌های  $16 \times 12$  کشیده شود و هر دانش‌آموز از دو صفحه کاغذ استفاده نماید . میوه‌ها بر روی هر دو صفحه کشیده می‌شود .

۱- نخست با مداد کمرنگی یک حاشیه احتیاطی دورتا دور صفحه کاغذ رسم نمایید و خطی افقی در فاصله قدری پائین‌تر از وسط صفحه بکشید . ( این خط نقطه انتهای سطح میز خواهد بود ) .

۲- در وسط میوه‌ها ابتدا یک پرتقال بکشید .

۳- اکنون ضمن تغییر شکل و جلوتر از پرتقال سبیل را رسم کنید .

۴- در این مرحله در طرف دیگر پرتقال لیموئی را به حالت کج ترسیم نمایید .

۵- در این مرحله با خطوطی انعطاف پذیر و در جلو همه شکل یک انجیر را رسم نمایید .

۶- در پایان بدون توجه به خصوصیات

رسم نیمیرخ چهارضلعی‌های سفره را بر روی میز رسم کنید .

در تصاویر یکی از صفحات کاغذ رنگها بدین قرار خواهد بود :

رنگ زرد برای لیمو

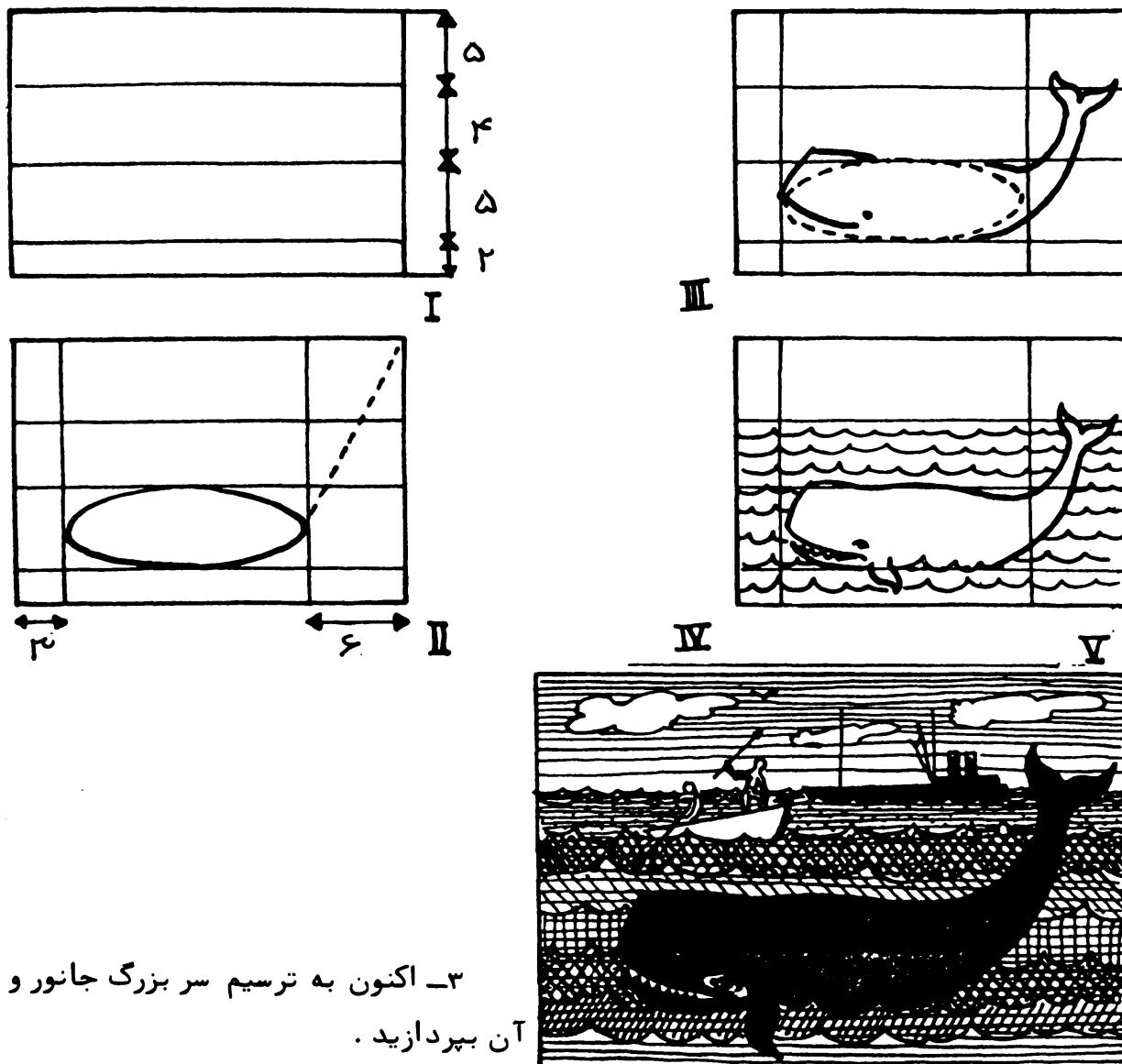
نارنجی برای پرتقال

قرمز لعلی برای سیب

بنفس پررنگ برای انجیر

ضمنا " خطوط سفره به رنگ شنگرفی خواهد بود .

در تصاویر صفحه کاغذ دیگر برای رنگ آمیزی از رنگ خاکستری با شدت وضعهای مختلف استفاده خواهد شد و کمرنگ بودن یا پررنگ بودن آنها متناسب با رنگهای بکار رفته در تصاویر قبل خواهد بود .



۳- اکنون به ترسیم سر بزرگ جانور و دم آن بپردازید.

۴- زائدہ زیر دهان و بالچهای آن را مشخص سازید و آبرا بصورت نوارهای نامنظمی نقاشی کنید.

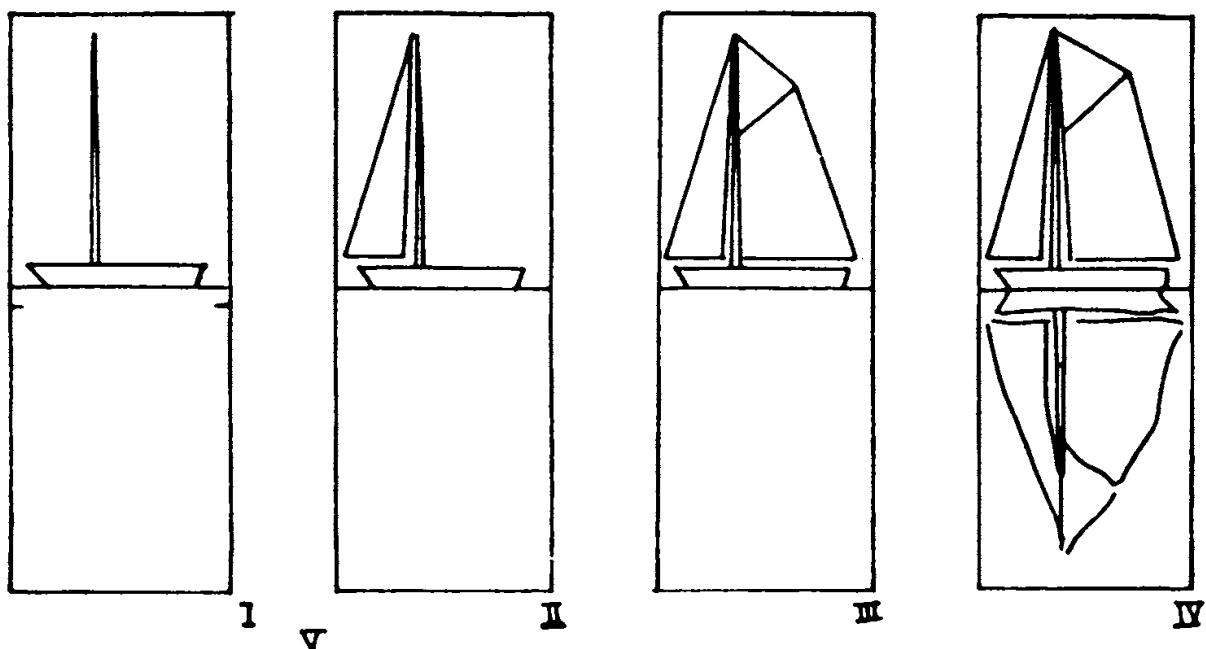
۵- آسمان را به رنگ آبی روشن رنگ آمیزی نمایید و ابرهای پراکندهای را در آن ترسیم کنید. آب را با رنگهای مختلف یا تغییراتی از یک رنگ به طبقات مختلف درآورید. برای این کار از آمیختن رنگهای آبی یا سفید یا سیز زمردین به نسبتهای مختلف استفاده نمایید. خود کوسه ماهی را به رنگ خاکستری مایل به آبی ولی پررنگ رنگ آمیزی کنید. برای تکمیل صحنه پارهای از جزئیات مناسب را بدان بیفزائید.

#### ۴۶- کوسه ماهی \*\*\*

این نقاشی بر روی صفحه کاغذی به اندازه های  $24 \times 16$  سانتی متر کشیده می شود.

۱- نخست با کشیدن خطوط افقی بوسیله مداد کمرنگی صفحه کاغذ را مطابق (شکل ۱) به نوارهای تقسیم کنید.

۲- سپس با رسم دو خط عمودی کمرنگ در فاصله های ۳ و ۶ سانتی متری از سمت چپ و راست صفحه کاغذ ابتدا و انتهای شکل بیضی مانند بدن کوسه ماهی را مشخص نمایید و ضمناً مسیر دم آنرا تعیین کنید.



#### ۴۷ - قایق بادبانی \*\*\*



خاکستری متوسط روشن ا در خواهد آمد.

۱- چنانچه می دانید در هر جعبه رنگ گامل برای هر رنگ گاهات سمرنگ به شدت های مختلف مثل: خاکستری تیره متوسط و کمرنگ داده شده است.

برای این کار یکی از رنگهای تیره (مانند: آبی، سبز و یا سرخ) را انتخاب نمایید و با کمابیش مقداری رنگ سفید مخلوط کنید. زیرا هر قسمت از تصویر مقتضی رنگی با غلظت معین است. اما ابرها را باید با رنگ سفید رنگ - آمیزی نمود.

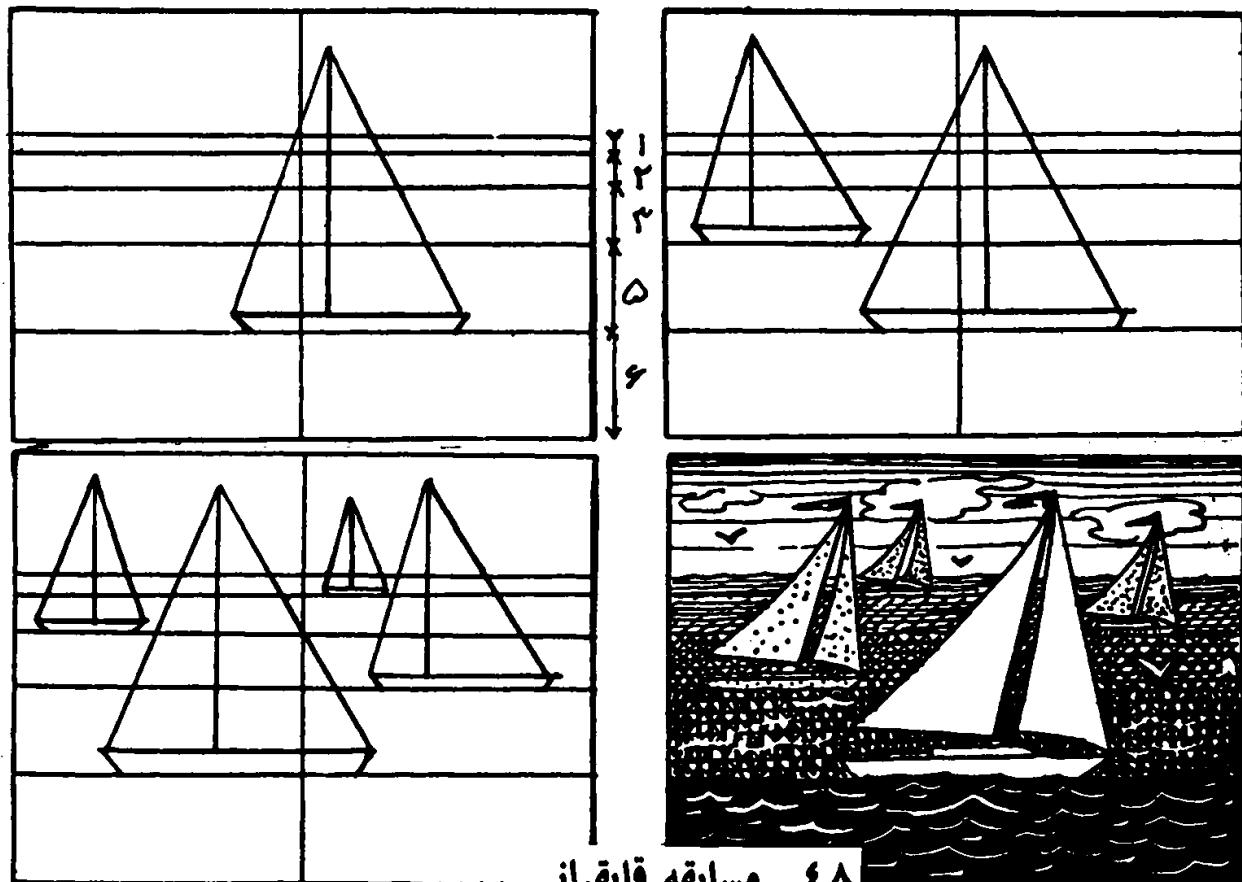
انعکاس تصاویر در سطح آب را فقط باید با رنگهای خاکستری (آمیخته ای از سیاه و سفید) رنگ نمود. در اینجا باید رنگ هر قسمت مناسب با رنگ همان قسمت در خود تصویر اما قدری از آن تیره تر باشد و مثلًا "ابرها به رنگ خاکستری روشن در آید".

چگونگی تاثیر زمینه ها بر یکدیگر، ارزش رنگها: این نقاشی را می توان بر روی صفحه کاغذ سفیدی به اندازه های  $32 \times 12$  سانتی متر ترسیم کرد.

۱- نخست با مداد کمرنگ خطی افقی در فاصله ۱ سانتی- متر بالاتر از نیمه صفحه کاغذ رسم کنید و بر روی آن بدنه قایق، دیرک بادبان و بادبانهای قایق را، مطابق (شکل ۱۰۲) رسم نمایید.

سعی کنید کلیه این قسمتها شکلی هندسی داشته باشد.

۴- سپس با کشیدن خطوط انعطاف پذیری انعکاس قایق بر سطح آب را ترسیم نمایید  
۵- رنگ آمیزی این تصاویر را از بالا به پائین شروع کنید.



۴۸ - مسابقه قایقرانی

(شکل ۲۰۲) .

۳- سپس به ترسیم سومین و چهارمین قایق بپردازید .

۴- بهنگام رنگ کردن آسمان آنرا تقریباً طبقه به طبقه و با اختلافی جزئی بین آنها رنگ کنید . آب دریاچه را نیز نسبت به دوری و نزدیکی آن متفاوت رنگ کنید و رنگ آمیزی را از دورترین آبهای آغاز نمائید . هرقدر به آبهای نزدیکتر می‌رسید رنگ تیره‌تری را بکار برید .

نخستین قایق به رنگ سفید درمی‌آید ولی سایر قایقها به هرنسبت که دورتر واقع شده‌اند رنگ آنها تیره‌تر نشان داده می‌شود . بدین منظور از رنگهای بسیار روشن استفاده کنید .

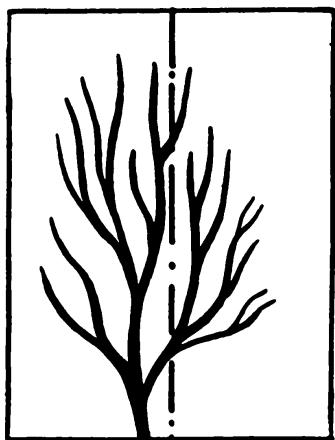
در پایان چند قطعه ابر پراکنده ، پرچمهای قایقها و چند پرنده برای تکمیل صحنه بدان بیفزایید و چند موج را بوسیله خطوطی به رنگ سفید مشخص سازید .

این نقاشی در روی صفحه کاغذی به اندازه‌های  $32 \times 24$  سانتی‌متر کشیده می‌شود .

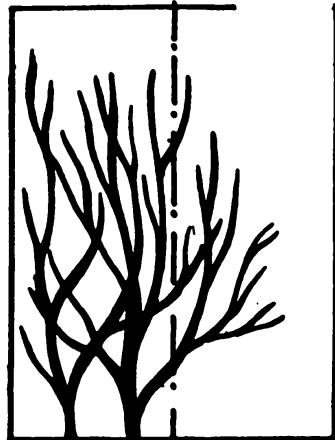
۱- نخست صفحه کاغذ را درجهت افقی در مقابل خود قرار دهید و آنرا از پائین به بالا به نوارهای نامساوی (۶ و ۵، ۴، ۳، ۲، ۱ سانتی‌متری) تقسیم نمائید . محور عمودی صفحه کاغذ مرجعی برای رسم کلیه تصاویر خواهد بود .

نخستین قایق را در سمت راست یا چپ محور عمودی رسم نمائید . ته این قایق بر روی اولین نوار افقی باید قرار گیرد . شکل همه قایقها یکسان کشیده می‌شود . دیگرها بادبانها را می‌توان هم بصورت عمودی و هم قدری کج ترسیم نمود .

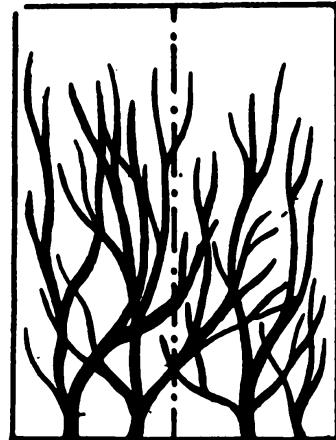
۲- اکنون دومین قایق را بر روی دومین نوار افقی در سمت راست یا چپ قایق نخستین ترسیم کنید . این محل بسته به جایی است که برای نخستین قایق انتخاب نموده‌اید ، مطابق



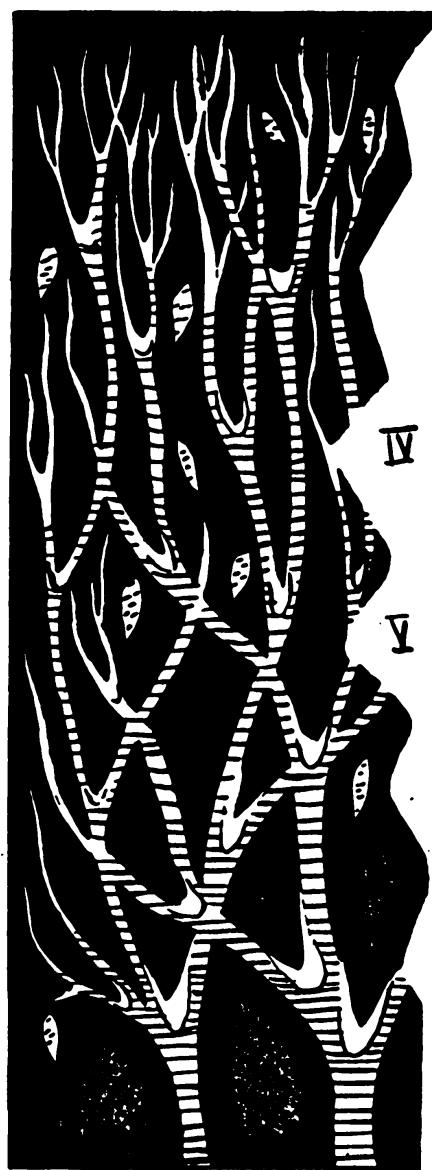
I



II



III



#### ۴۹ - رنگهای خاکستری آمیخته \*\*\*

سومین و احیاناً "چهارمین درخت با همان رنگ بپردازید.  
۴- در این هنگام بارندگ سفید خالص شاخه‌ها را توسعه دهید و انشعاباتی بدانها بیفزایید. در محل انشعاب شاخه‌ها مقداری رنگ سفید (عنوان برف و شبتم) اضافه کنید.

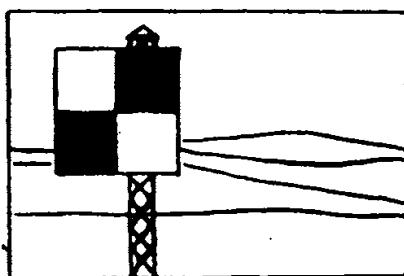
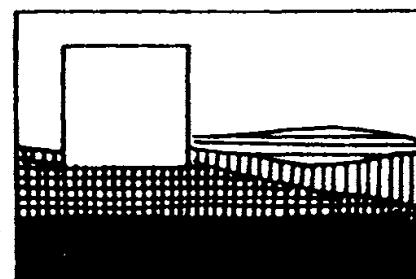
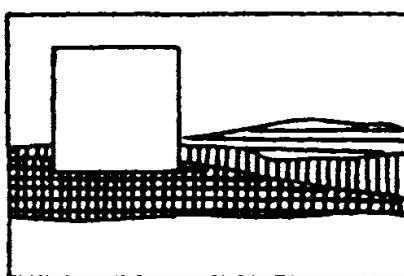
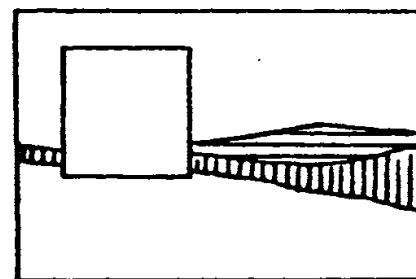
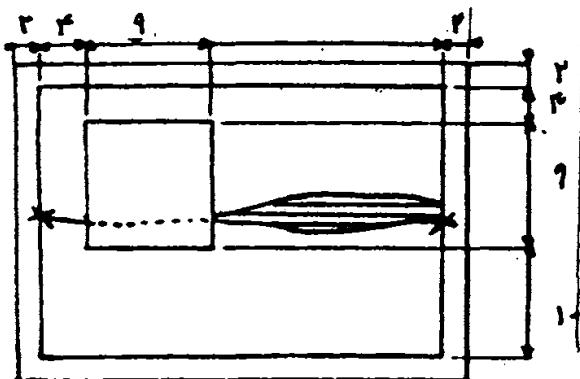
۵- در پایان تعدادی برگ نیز به شاخه بیفزایید و چنانچه شاخه‌ها را به رنگ خاکستری مایل به سبز نموده‌اید این برگها را بمرنگ خاکستری مایل به سرخ رنگ آمیزی نمایید. اما اگر شاخه‌ها به رنگ خاکستری مایل به آبی است برگها را به رنگ خاکستری مایل به نارنجی رنگ کنید.

برای این نقاشی صفحه‌ای کاغذ سیاه‌رنگ به اندازه‌های ۳۲×۲۴ سانتی‌متر لازم است.  
۱- پس از مشاهده یک درخت طبیعی بوسیله قلم مو و رنگ صفری یا یکی از رنگهای خاکستری مایل به سبز یا خاکستری مایل به بنفش به دلخواه خود درخت بدون تنہای را درست راست یا پیچ محور عمودی صفحه کاغذ بکشید.

۲- سپس دومین درخت را بنحوی که شاخه‌هایش به چند سانتی‌متری پهلوهای صفحه کاغذ برسد ترسیم نمایید.

۳- اکنون به کشیدن

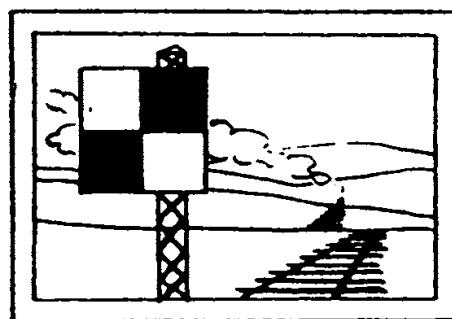
چنانچه شاخه‌ها بمرنگ خاکستری مایل به بنفش شده است برگها را بمرنگ خاکستری مایل به زرد درآورید.



## ۵۰ - راه آهن

\*\*\*

V



### رنگهای متقاطع

برای این نقاشی صفحه کاغذی به اندازه های  $32 \times 22$  سانتی متر لازم است که دورنادور آن حاشیه ای عرض ۲ سانتی متر ایجاد شود.

نخست مربعی به ضلع ۹ سانتی متر در فاصله  $5 + 2 = 7$  سانتی متری از لبه بالائی صفحه کاغذ و فاصله  $6 + 4 = 10$  سانتی متری از پهلوی چپ صفحه کاغذ ترسیم می شود.

اکنون خط پرپیچ و خمی را با مداد نازک به گونه ای ترسیم کنید که دو بر آن بر روی دو نقطه وسط اضلاع طرفین باشد. سپس در زیر این خط آخرین نقطه دید منظره را نقاشی کنید، مطابق (شکل ۱). برای اینکار از رنگ بسیار روشنی مرکب از مقدار کمی سبز زمردین + قرمز شنگرفی + مقدار زیادی رنگ سفید استفاده

نمایید.

۲- در این هنگام با همان رنگ لیکن با سفید کمتر مرحله سوم را مطابق (شکل ۲) رنگ کنید.

۳- پس از آن به رنگ کردن تصاویر کشیده شده در شکل های ۱ و ۲ پرداخته و در هر مرحله بازهم نسبت رنگ سفید را کمتر کنید.

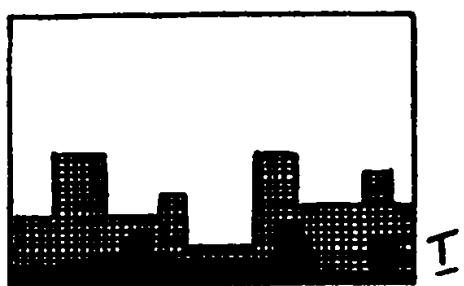
۴- اکنون به رنگ کردن آسمان بپردازید و بدین منظور از رنگ بسیار روشنی مانند خاکستری مایل به سرخ استفاده کنید و برای ابد است آوردن آن از آمیختن رنگ قرمز شنگرفی + سفید و مقدار کمی رنگ سبز زمردین بهره بگیرید. صفحه مربع شکل زواهرنگ قرمز شنگرفی رنگ کنید و دو مربع دیگر داخل آنرا همچنان

خاکستری تیره و تراورسهای منطقه دوم را قدری روشنتر رنگ کید و برای نشان دادن قطار نقطه‌تیره‌تری را بدنبال آن بیفزاید. ذود تن را با رنگ خاکستری (سیاه+سفید) و سفید نشان دهید.

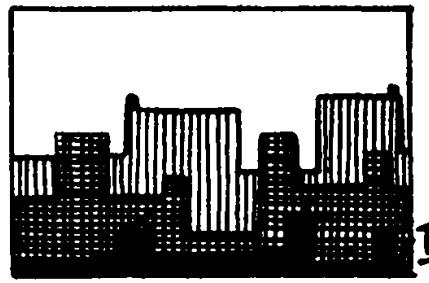
سفید نگهدارید. اما پایه فلزی آن با خطوط سیاهرنگی منقوش می‌شود.

۶- ریل راه‌آهن بصورت دو خط راست کشیده می‌شود و تراورسها چنین بنظر می‌رسند که هر چه دورتر بروند به یکدیگر نزدیک‌تر می‌شوند. تراورسهای منطقه خلو را به رنگ

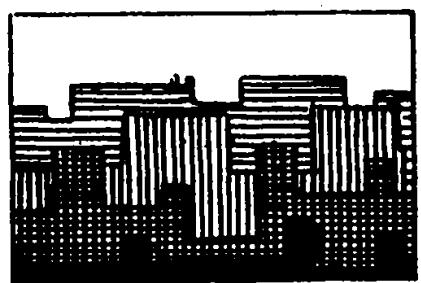
## ۱۵ - دود کشتهای خانه‌ها



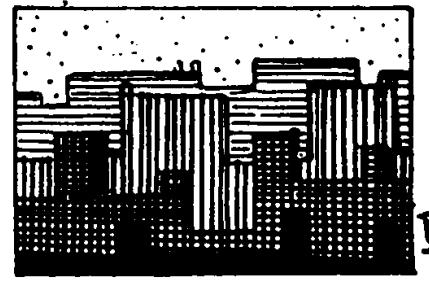
I



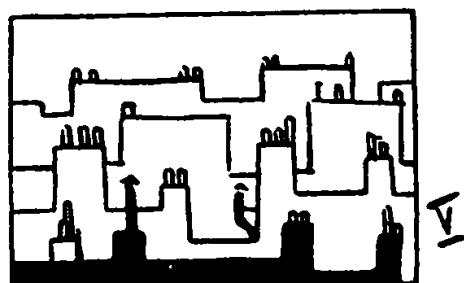
II



III



IV



V

كمی آبی لاجوردین + مقدار زیادی سفید بکار برد.

۵- در پایان دودکشها را به نقاشی اضافه نموده و برای رنگ آنها از مقدار بسیار کمی آبی لاجوردین + مقدار زیادی نارنجی + رنگ سفید استفاده نمایند. لیکن به هر نسبت که از پائین صفحه بطرف بالای صفحه می‌روند و به دودکشها دورتری می‌پردازند باید مقدار رنگ سفید بیشتری بکار ببرند.

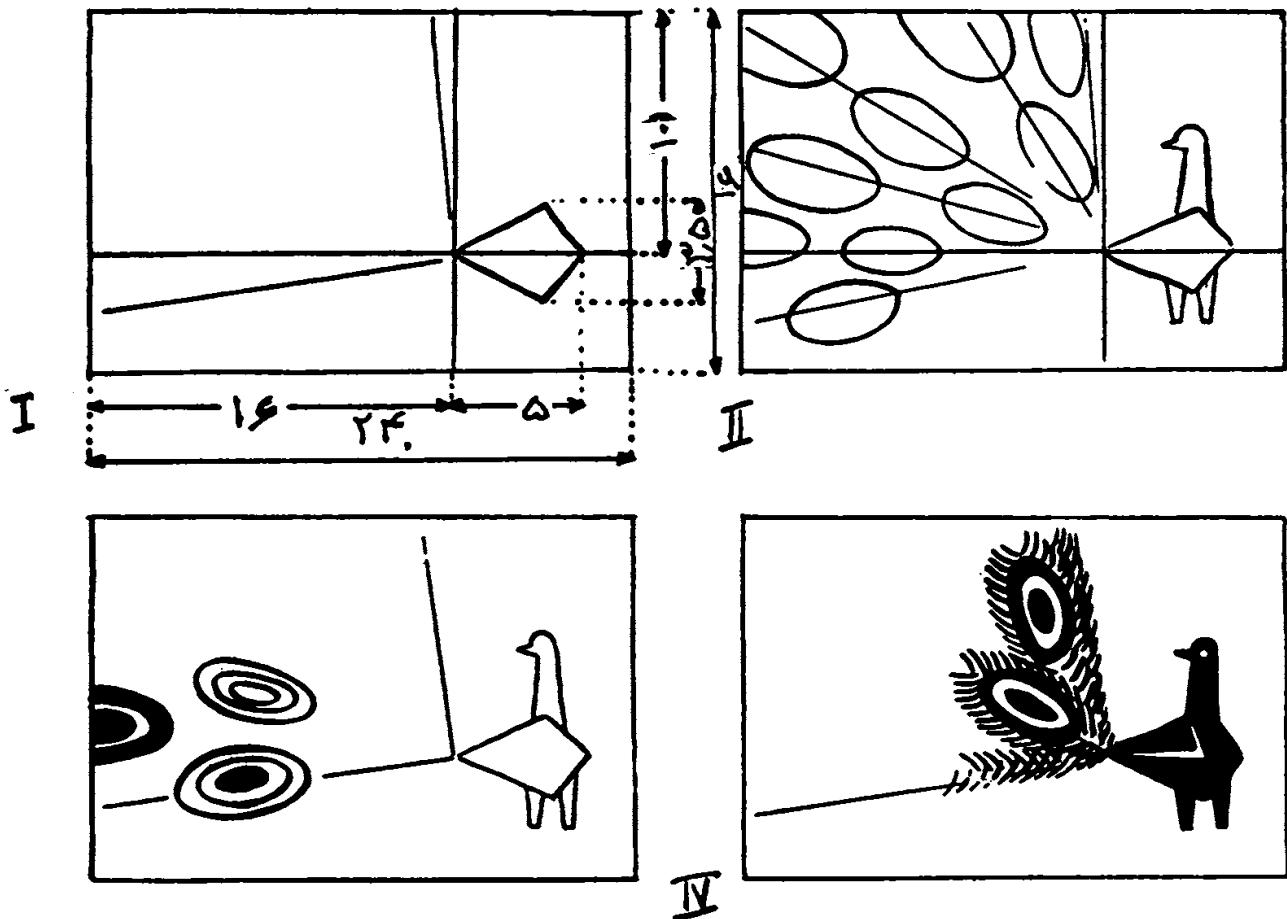
این تابلو بر روی صفحه کاغذی به اندازه‌های  $32 \times 24$  سانتی‌متری کشیده می‌شود.

مراحل مختلف این نقاشی با استفاده از خطوط عمودی و افقی بسیار ساده کشیده می‌شود، (شکل ۱، ۲۰۳، ۴۰۳).

برای رنگ کردن آن باید مرحله به مرحله پس از خشک شدن رنگ مرحله قبلی پیش‌رفت و مایه اصلی رنگ آن عبارتست از:

آبی لاجوردی + مقدار کمی نارنجی (به عنوان رنگ مکمل) اما بدانها باید به تدریج و به هر نسبت که به طرف بالای صفحه می‌روند رنگ سفید را بیشتر بیفزایند، (شکلهای ۲۰۱، ۴۰۳).

۶- برای رنگ آمیزی آسمان باید رنگ بسیار روشنی مرکب از: نارنجی + مقدار بسیار

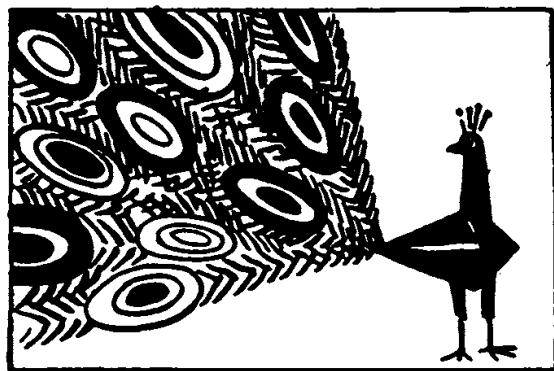


۳- برای رنگ آمیزی هر نقش بیضی شکل هم از رنگهای اصلی و هم از رنگهای مکمل بعلاوه رنگ خاکستری استفاده نمایید.

مثلاً در یکی از آنها حلقه دور به رنگ خاکستری مایل به آبی و هسته وسط به رنگ خاکستری مایل به نارنجی و در دیگری حلقه دور به رنگ خاکستری مایل به سرخ و هسته وسط به رنگ خاکستری مایل به سبز و بالاخره در سومی حلقه دور به رنگ خاکستری مایل به سبز و هسته وسط به رنگ خاکستری مایل به سرخ رنگ آمیزی خواهد شد.

۴- ترتیبات دم با نقشی شبیه ویرگول به رنگ خاکستری روشن (آمیخته‌ای از سیاه و سفید) رنگ می‌شود و بدن حیوان هم به همین رنگ می‌شود.

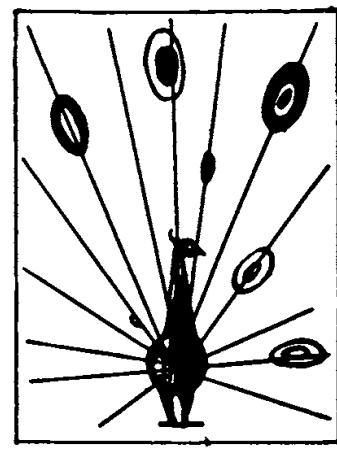
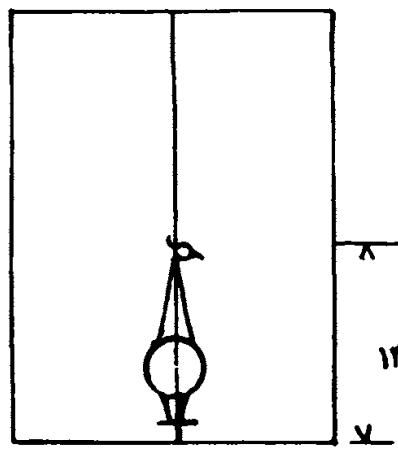
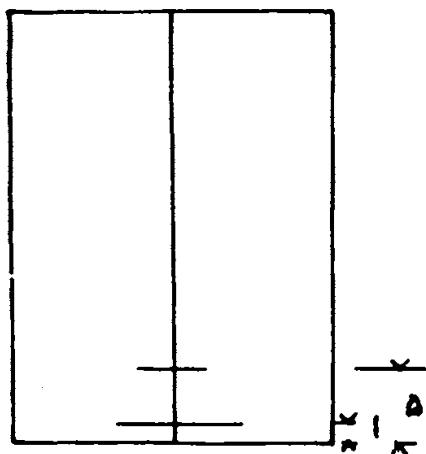
۵- در پایان تصویر طاووس را با افزودن چشم و پاهای و کاکل آن با رنگ سیاه تکمیل نمایید.



## ۵۲- طاووس \*\*\*

۱- نخست صفحه کاغذ را از طرف عرض در مقابل خود بگذارید. و در آن دو خط عمودی برهم برسپ اندازه‌هایی که می‌خواهید برای تنہ و دم طاووس در نظر بگیرید رسم کنید.

۲- سپس قسمتی از بدن و پاهای حیوان را تکمیل کنید و در پنهان دم آن مجموعه‌ای از نقشهای بیضی شکل را ترسیم نمایید. محورهای افقی و عمودی را بصورت انشعابات بادبزن درآورید.



### ۵۳ - طاووس \*\*\*



خاکستری مایل به آبی، خاکستری مایل به نارنجی، سفید این نقاشی را بهتر است بر روی صفحه کاغذ سفیدی به اندازه‌های  $۲۱ \times ۲۴$  سانتی‌متر شنید.

نخست صفحه کاغذ را از طرف طول در مقابل خود بگذارید و محور عمودی آنرا با مداد کمرنگی رسم کنید. در فاصله یک سانتی‌متر از لبه پائین صفحه پاهای حیوان را ترسیم نمایید. سپس بر روی همان محور نقطه‌ای را در فاصله ۵ سانتی‌متری از لبه پائین صفحه تعیین نموده و برای کشیدن بدن طاووس دایره‌ای بشعاع ۲ سانتی‌متر ترسیم کنید. بطور کلی برای قد طاووس ارتفاعی کمتر از نصف درازای صفحه یعنی تقریباً ۱۴ سانتی‌متر در نظر بگیرید.

در این هنگام ساعتهاي را از نقطه مرکزي داخل بدن طاووس با مداد کمرنگی به اطراف اخراج نمایید و سعی کنید مرکز تصاویر بیضی شکل دم حیوان را روی همین ساعتها انتخاب کنید و آنها را با رنگ خاکستری همراه با سایر رنگها رنگ‌آمیزی نمایید. همه رنگهاي املی و مکمل را مورد استفاده قرار دهید ( مثلًا: از رنگ خاکستری مایل به آبی و خاکستری مایل

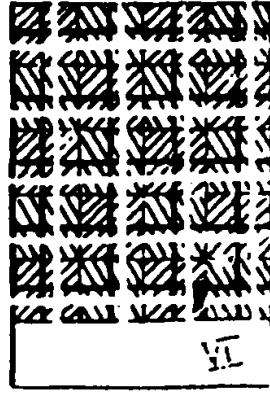
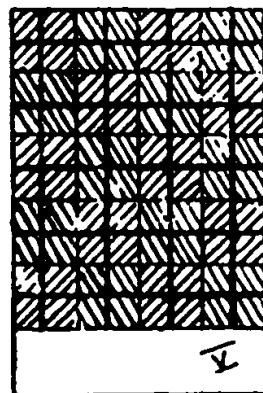
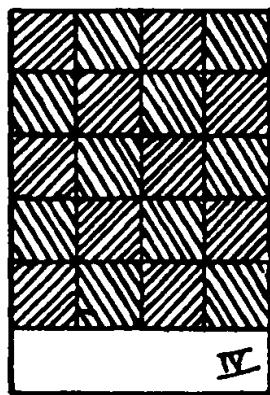
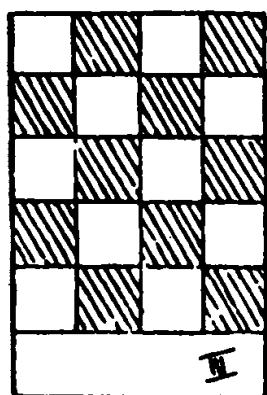
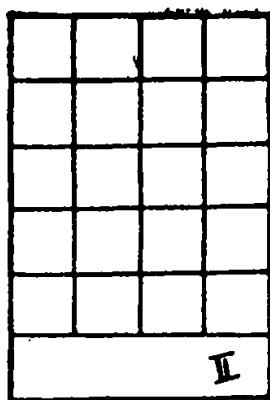
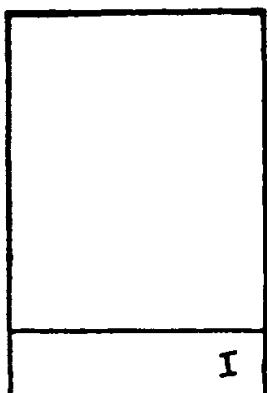
به نارنجی بهره بگیرید و غلظت رنگها را نیز در رنگ‌آمیزی هسته‌های میانی تصاویر بیضی شکل تغییر دهید. بین حلقه رنگی اطراف بیضی‌ها و هسته میانی آنها حلقه‌ای به رنگ سفید را رعایت کنید و تا حد امکان تصاویر بیضی‌شکل بیشتری در کار خود بگنجانید. اکنون فضای خالی بین تصاویر بیضی‌شکل بر روی پرها را با تزئینات ویرگول‌مانند پر کنید و آنها را با رنگ خاکستری روشن خالص (آمیخته‌ای از سیاه و سفید) رنگ‌آمیزی نمایید. با همین رنگ بدن طاووس را هم رنگ نمایید. البته می‌توانید قسمتی از بدنش را پر رنگ‌تر نمایید.

این نقاشی را می‌توان بعنوان کاری دسته جمعی با همکاری چند دانش‌آموز در ورقه کاغذ

روزنامه‌ها استفاده نمود و آنها را در جاهای مناسب چسباند.

بسیار بزرگی کشید و برای تزئین آن بجای رنگ از کاغذ رنگی‌های بریده شده از مجله‌ها و

### ۵۴ - طرح پارچه‌های اسکاتلندي \*\*\*



و افقی به رنگ سیاه با قلم مو ترسیم نماید.

۶- در فاصله پنج میلی‌متری از این خطوط با قلم مو و رنگ سفید نوارهای به رنگ سفید بصورت افقی و عمودی رسم نمایید. ( این نوارها را می‌توان به ضخامت دو میلی‌متر رسم نمود ) .

رنگ آمیزی سطح‌ها ، ترسیم خطوط، چگونگی بکاربردن رنگهای مکمل برای این نقاشی صفحه‌کاغذی به اندازه‌های  $24 \times 16$  مناسب است.

۱- روی صفحه کاغذ خود که بصورت عمودی قرار داده‌اید، مستطیلی به ابعاد  $20 \times 16$  با مداد جدا کنید. قسمت باقیمانده در ته صفحه را برای چسباندن نوار نقش‌دار نگهدارید.

۲- اکنون مستطیل یادشده را بازهم با مداد به مربعهایی به ضلع ۴ سانتی‌متر تقسیم کنید. در این هنگام دانشآموزان کلاس را به سه گروه تقسیم کنید و برای هر گروه رنگی را تعیین کنید :

گروه ۱ : آبی مایل به نارنجی

گروه ۲ : زرد مایل به بنفش

گروه ۳ : قرمز مایل به سبز

۳- از بچه‌ها بخواهید که مربعهای را بطوری که در تصویر شماره ۳ نشان داده شده است رنگ کنند و هر کدام یکی از رنگهای اصلی مانند : آبی یا زرد و یا سرخ را بکار ببرند.

۴- در این موقع از هر یک بچه بخواهید با استفاده از رنگ مکمل رنگ بکار بردۀ شده قبلی مربعهای باقیمانده را رنگ نمایند، مثلًا :

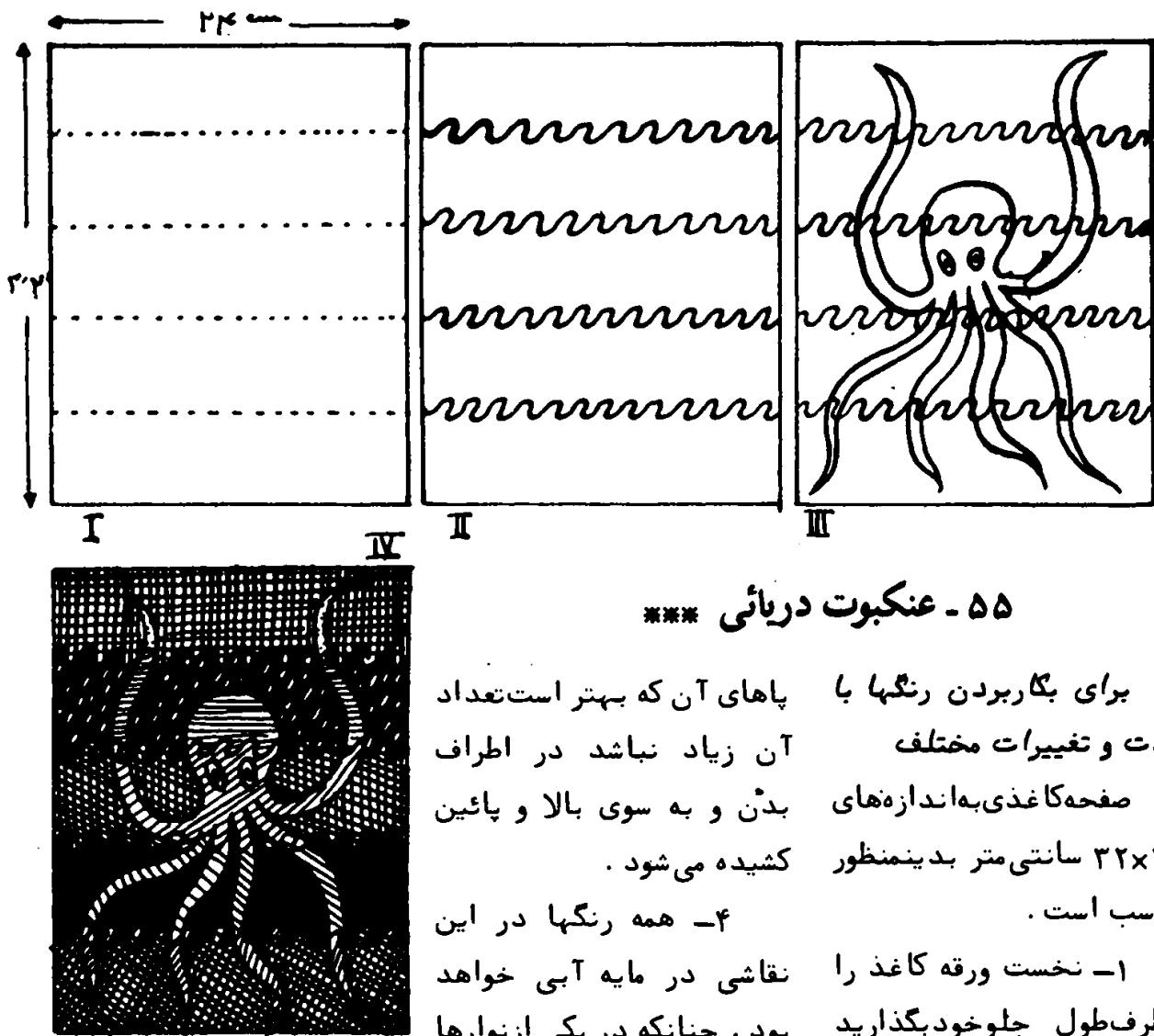
کسی که آبی بکار بردۀ است نارنجی

کسی که زرد بکار بردۀ است بنفش

کسی که سرخ بکار بردۀ است سبز

بکار برد و از رنگهای مشابه استفاده نکند

۵- بعلاوه در میان مربعها خطوط عمودی



### ۵۵ - عنکبوت دریائی \*\*\*

برای بکاربردن رنگها با پاهای آن که بهتر است تعداد آن زیاد نباشد در اطراف بدن و به سوی بالا و پائین کشیده می‌شود.

۴- همه رنگها در این نقاشی در مایه آبی خواهد بود. چنانکه در یکی از نوارها بصورت خالص بکار می‌رود و در سایر نوارها با افزودن کمابیش رنگهای زرد یا سرخ بصورت رنگهای سبز و بنفش درمی‌آید.

این رنگها پررنگ بکار می‌رود.

هر قسمت از عنکبوت نیز در هر نواری که واقع شود به همان رنگ نشان داده می‌شود لیکن با افزودن قدری رنگ

سفید بدان مختصراً تغییر می‌یابد و بدینگونه رنگی روشنتر بر مایهای تیره‌تر بوجود می‌آید.

رنگ چشمان عنکبوت که می‌تواند در میان دایره سیاه رنگی کشیده شود بسته بنظر دانش آموز است.

۱- نخست ورقه کاغذ را از طرف طول جلو خود بگذارد و آنرا به ۵ یا ۶ نوار افقی مساوی تقسیم کنید.

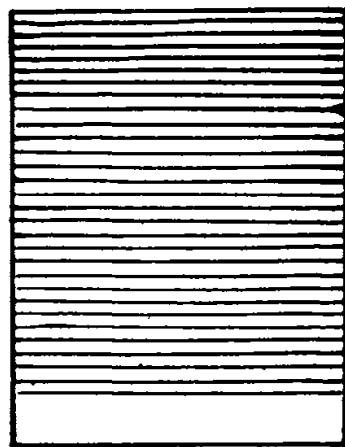
۲- سپس با بکاربردن نوسانات منظمی در محل جدائی نوارها از یکدیگر آنها را بصورت امواج منظمی در آورید.

۳- اکنون به ترسیم عنکبوت دریائی بپردازید و سعی نمائید که بدن آن کاملاً در وسط صفحه کاغذ قرار گیرد.

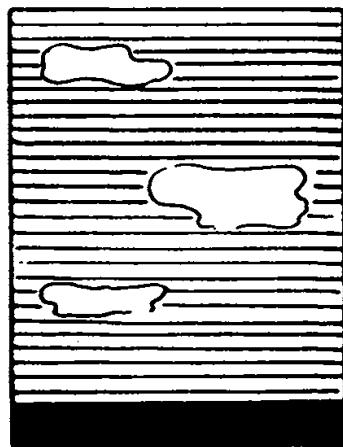
## \*\* - درخت ۵۶



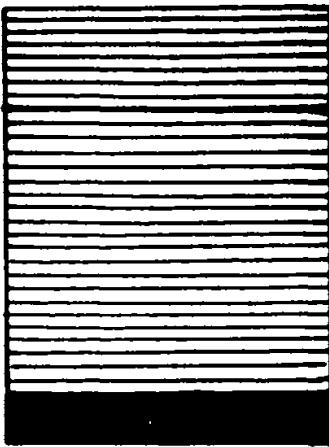
I



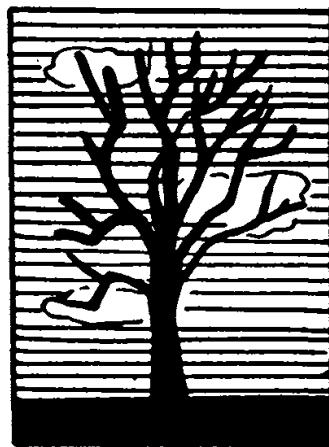
II



III



V



VI

### ترسیم زمینه‌ای بر زمینه دیگر

حالصی مثلّاً" (آبی لاجوردی تیره) بکار پس از مشاهده یک درخت و احیاناً کشیدن

طرح ساده آن از روی طبیعت ورقه کاغذی به اندازه‌های  $22 \times 24$  سانتی‌متر انتخاب می‌شود و از رنگ تیره‌ای مانند آبی لاجوردی استفاده می‌گردد.

۳- اکنون با رنگ روشنی در همان مایه (یعنی آبی لاجوردی + سفید) چند تکه ابر ترسیم می‌شود.

۴- در این هنگام با کمک قلم مو (و با رنگی تیره) درختی که فاقد برگ است ترسیم می‌شود (از کشیدن درختان ناقص خودداری نمائید).

در پایان صحنه این نقاشی با ترسیم چند ستاره با شکلی بسیار ساده تکمیل می‌گردد.

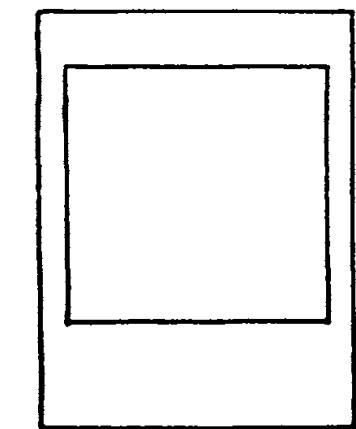
۱- نخست صفحه کاغذ تا ۵ سانتی‌متر به لبه پائین مانده با رنگ زمینه نسبتاً "متوسطی" (مانند آبی لاجوردی که بدان سفید افزوده باشند) رنگ آمیزی می‌شود.

۲- در نوار باقیمانده در پائین صفحه کاغذ که به منزله زمین خواهد بود، رنگ

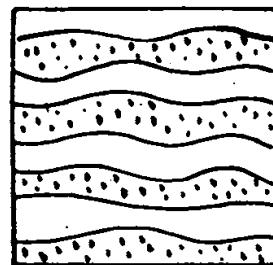
**فصل چهارم**

**فنون نویسنده**

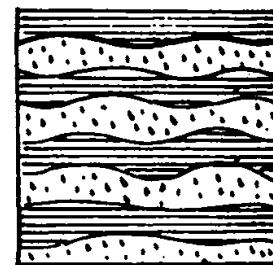
\*\*\*\* - ماهی ها ۵۷



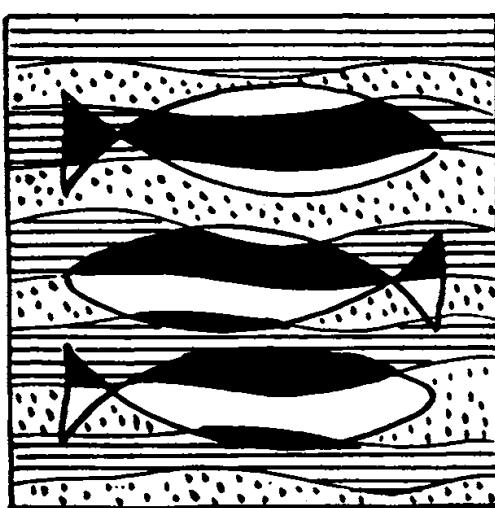
I



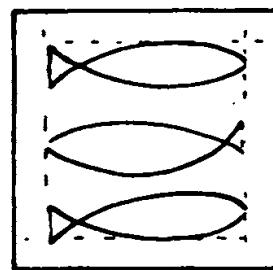
II



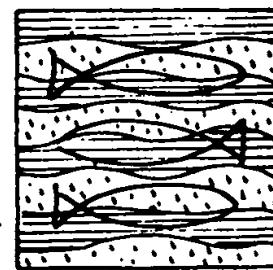
III



IV



V



VI

اشر زمینه‌ها بر یکدیگر و شدت رنگها  
برای این نقاشی صفحه کاغذی بشکل مربع  
به اندازه‌های  $16 \times 16$  سانتی‌متر به رنگ سفید

لازم است. رنگهای مورد نیاز عبارتند از:

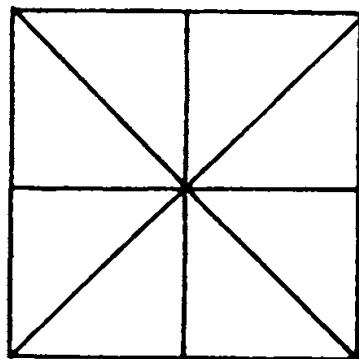
آبی روشن، آبی تیره، سفید، آبی روشن +  
سفید.

**۱- نخست ما رنگ آبی روشن تعدادی  
نوار ناضم (به هر ضلع تقریبی ۲ سانتی‌متر)**  
تصویر شماره ۵ درآید.

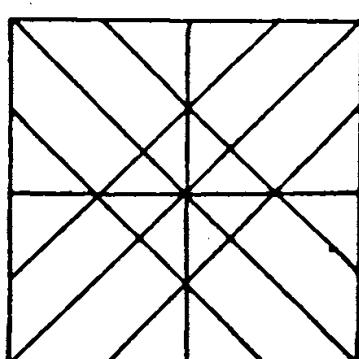
**۲- هنگامی که نخستین نوارهای رنگ شده  
خشک شد، نوارهای باقیمانده دربین آنها را  
به رنگ آبی روشن آمیخته با رنگ سفید رنگ  
آمیزی نمایید.**

**۳- اکنون سه ماهی بر رویهم بصورتی که  
ماهی وسطی برعکس دو ماهی دیگر قرار گرفته  
باشد با مداد کمرنگی بکشید ولی همواره  
حاشیه‌ای در حدود ۲ سانتی‌متر را در اطراف  
مربع رعایت نمایید تا نقاشی شما به شکل  
تصویر شماره ۵ درآید.**

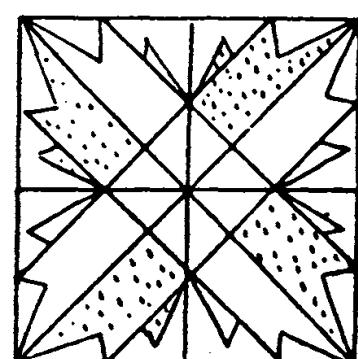
**۴- اکنون آن قسمت از بدن هر ماهی را  
که در زمینه آبی روشن قرار دارد به رنگ سفید  
و آن قسمت که در زمینه آبی روشن + سفید  
قرار دارد به رنگ آبی تیره رنگ آمیزی کنید.**



I



II



III

## \*\*\* - برگ‌ها ۵۸

۳- بر روی اسلکت بدست آمده شکل ساده‌ای از چهاربرگ را ترسیم کنید و نیمی از هر برگ را به رنگ آبی روشن + سفید رنگ آمیزی نمایید.

۴- اکنون نیمه دیگر برگها را به رنگ آبی روشن رنگ کنید.

۵- در این هنگام زمینه کاغذ در اطراف برگها را با رنگ آبی تیره رنگ نمایید.

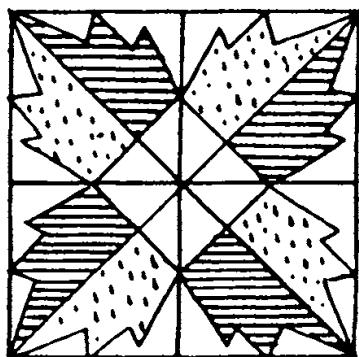
۶- در پایان برای هر برگ رگ برگهای به رنگ سفید ترسیم نمایید. در زیر آن قسمت از رگ برگها که روی زمینه آبی روشن + سفید قرار می‌گیرد خطی با رنگ سیاه بکشید.

تا شیر زمینه‌ها و شدت رنگها بپرید یک صفحه کاغذی به اندازه‌های  $16 \times 16$  سانتی‌متر به رنگ سفید بدین منظور مناسب است.

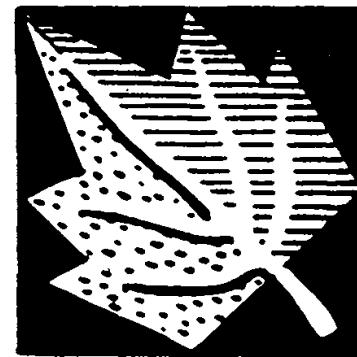
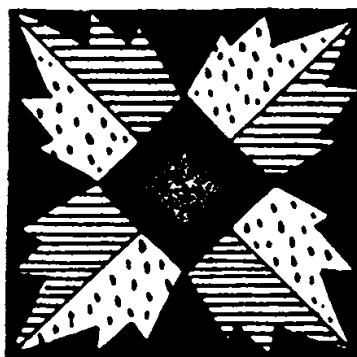
رنگهای مورد نیاز عبارتند از: آبی روشن، آبی تیره، سفید، سیاه، آبی روشن + سفید.

۱- نخست قطرها و محورهای صفحه کاغذ مربع شکل را رسم نمایید.

۲- بر روی پهلوهای مربع فاصله‌های ۴ سانتی‌متری را مشخص کنید و آنها را به موازات قطرها به یکدیگر وصل نمایید.



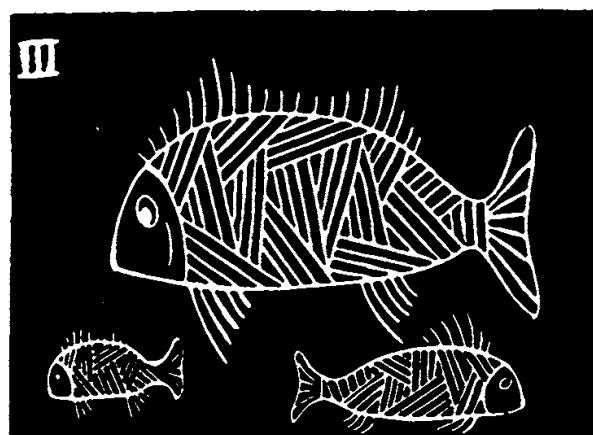
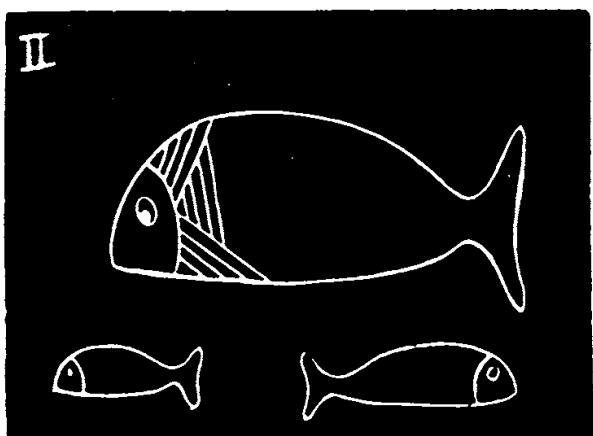
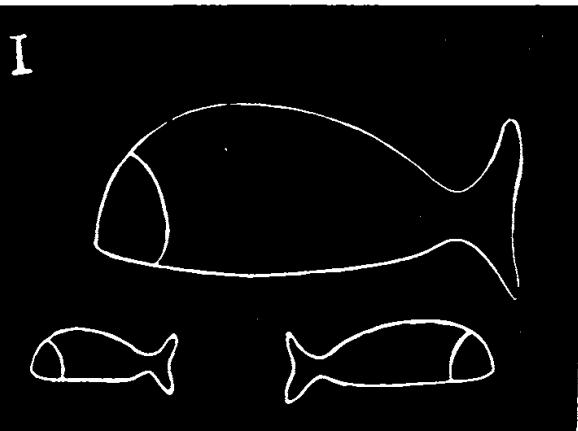
IV



VI

## \* ۵۹- تهیه گرواربر روی مقوا

### مقدماتی بر گراورسازی



از رنگ کاغذ که با آن تناقض داشته باشد یا با رنگ سفید نقاشی کنید.

حتی می‌توان آنرا با خطوط رنگارنگ بر روی کاغذ سفید نقاشی کرد.

اندازه‌های تابلو:  $12 \times 16$  سانتی‌متر  
نوع کاغذ: مقوا خراشیده سیاه یا مقوا سفیدی که با قشر نسبتاً "ضخیمی از رنگ صمعی پوشیده شده باشد.

وسیله‌حکاکی: قلم مخصوص یا نوک خودنویس سوزنی و یا نوک قلم تراش.

۱- نخست با مداد طرح کمنگی از چند ماهی را ترسیم کنید و سپس نوک قلم حکاکی و یا وسیله انتخابی خود را بر روی اثر مداد عبور دهید.

۲- آنگاه چشم ماهیها را رسم نموده و حک کنید و به تزئین ماهی بپردازید.

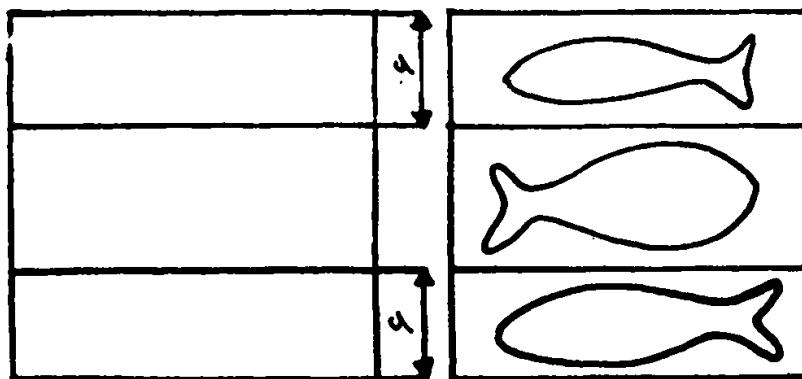
در اینجا تزئین ماهی عبارت از ترسیم مجموعه خطوط موازی در راستاهای مختلف است. اما باید هم از زیاده‌روی و هم از فاضله دار شدن خطوط خودداری کرد. ضمناً "در هر یک از جهات کشیدن چهار یا پنج خط کافی خواهد بود و سپس مجدداً" جهت خطوط را باید تغییر دهید.

۳- همین شیوه برای تزئین سایر ماهیها نیز بکار می‌رود. تعداد ماهیها را می‌توان بیشتر کرد اما یکی از آنها اید کاملاً" از سایرین بزرگتر باشد.

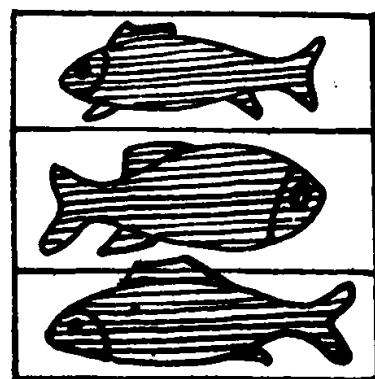
اگر با افزودن بالمهای لازم به ماهیها شکل آنها تکمیل می‌شود.

چنانچه مقوا حکاکی در اختیار ندارید می‌توانید این تابلو را بر روی کاغذ مشکی یا رنگی بوسیله قلم مو و با رنگی روشنتر یا تیره‌تر

## ٦٠ - نقاشی ویترای \*\*\*



II



III

سیاهی به ضخامت ۳ میلیمتر  
شکل ماهی را پرنگ کنید و  
زمینه صفحه کاغذ را نیز به  
قطعاتی تقسیم نمایید : (این  
خطوط به منزله مفتولهای  
سرپی در ویترای اصلی است)  
ضمناً دورادور تابلو را نیز با  
همین خطوط پرنگ کنید .

برای رنگ آمیزی این تابلو  
می توان کلاس را به سه دسته  
تقسیم نمود : چنانکه مثلاً  
گروه اول ماهی ها را به رنگ  
قرمز و زمینه صفحه را به رنگ  
سبز و گروه دوم ماهی ها را به  
رنگ زرد و زمینه صفحه را به  
رنگ بنفش و گروه سوم ماهی ها  
را به رنگ نارنجی و زمینه  
صفحه را به رنگ آبی رنگ -  
آمیزی نمایند .

۱- نخست با مداد کم  
رنگی در فاصله ۷ سانتی-

متري از بالا و پائين صفحه  
کاغذ خطوط را ترسیم نمایید .

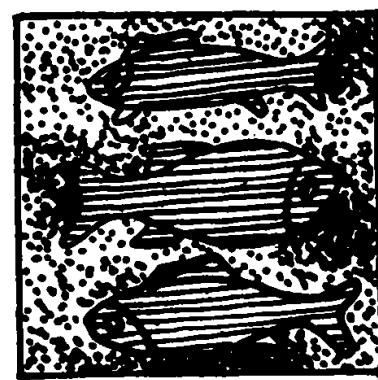
۲- اکنون سه ماهی ساده  
درجت مخالف هم بر روی  
یکدیگر رسم کنید . هر ماهی  
باید با خطوط رسم شده فاصله

داشته باشد . ماهی میانی  
بزرگتر از دو تای دیگر است .

۳- در این هنگام تصویر  
ماهی ها را تکمیل نمایید و آنها  
را با یک رنگ ولی در مایه های  
 مختلف رنگ کنید .

۴- حال با کم وزیاد کردن  
مقدار آب به رنگ انتخابی  
خود زمینه صفحه را بطور غیر  
یکنواخت رنگ آمیزی کنید .

۵- در پایان با خطوط

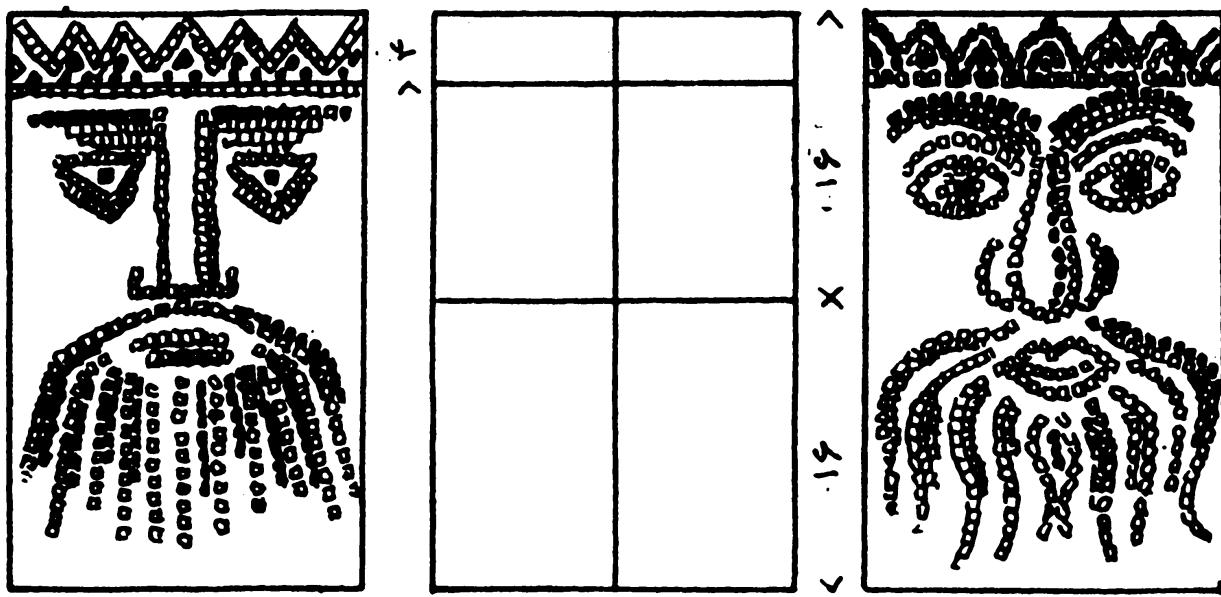


IV



V

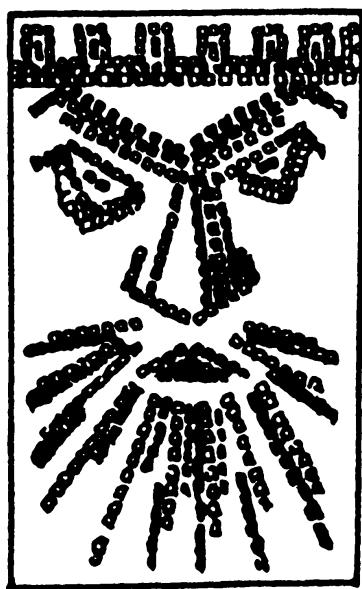
صفحه کاغذی به اندازه های  
۲۰x۲۰ سانتی متر را انتخاب  
کنید .



&lt; ۱۰ &gt; X ۱۰ &lt;

## ۶۱ - نقاشی موزائیک

فراعنه \*\*\*\*



فرعون را ترسیم می نمایند.

برای رسم آنها از خطوط افقی، عمودی،  
مورب و احیاناً معنی استفاده می شود.  
ضمناً می توان از هردوگونه خط راست و  
منحنی نیز بهره گرفت.

رنگها را می توان هم از سری رنگهای سرد  
و هم از سری رنگهای گرم اما با شدت کافی  
اختیار نمود.

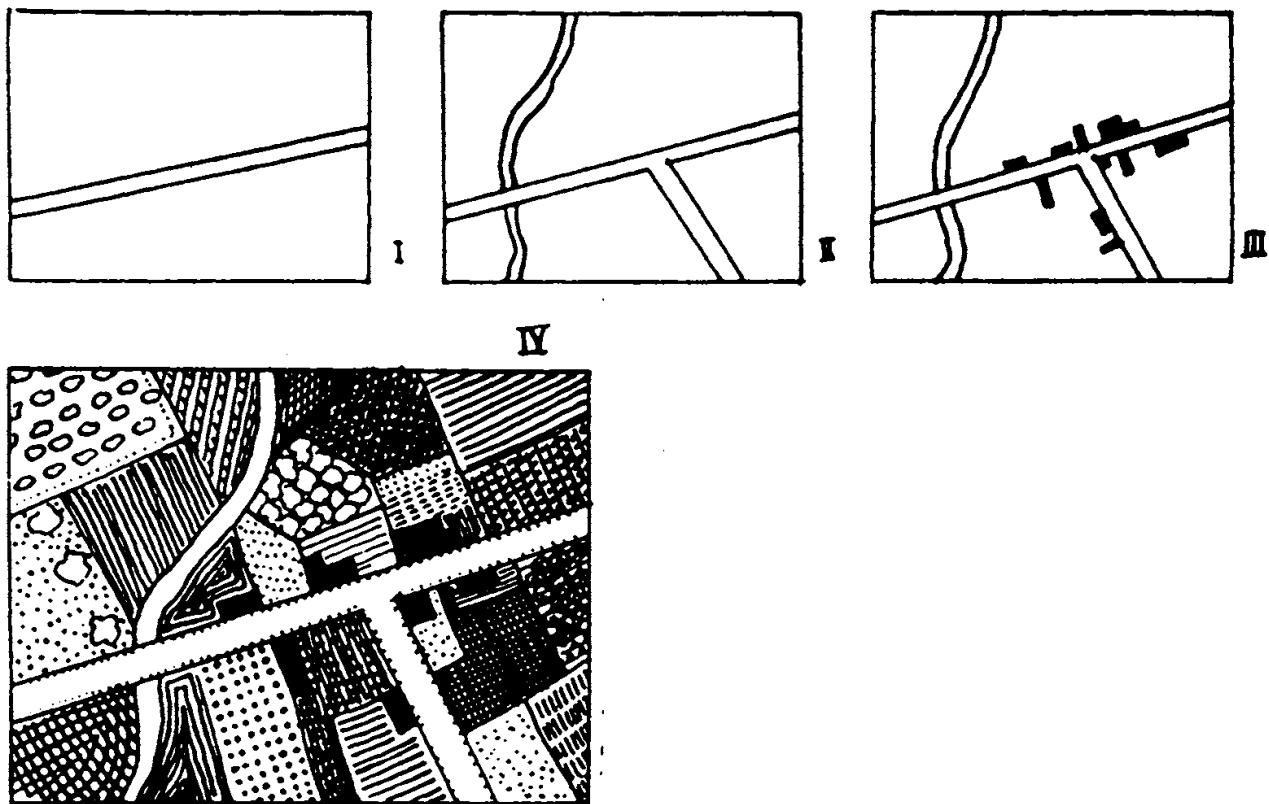
در پایان بهتر است هریک از خطوط  
صورت فرعون با یک یا دو یا سه ردیف دیگر  
با همان رنگ ولی در مایه های متفاوت تکمیل  
گردد.

برای این تابلو کاغذی به رنگ روشن  
(خاکستری یا صورتی) به اندازه های  
 $32 \times 20$  سانتی متر مناسب است.

رنگ کردن این تصاویر با مقطع یک مداد  
پاک کن که هر ضلع آن از نیم سانتی متر بیشتر  
نباشد انجام می شود. بدین ترتیب که سطح  
بریده شده مداد پاک کن را با مالیدن نوک  
قلم مو و یا فرو بردن مستقیم آن در رنگ آماده  
شده آغشته ساخته و بکار می برد.

نخست صفحه را از طول در مقابل خود  
قرار داده و محور عمودی و افقی آنرا ترسیم  
می کنند، سپس در فاصله ۴ سانتی متری از ضلع  
بالائی صفحه خطی می کشند و لبه کلاه فرعون  
را مشخص می کنند.

اکنون با استفاده از خطوط رسم شده قبلی  
طرح کلاه و کمان ابروها، چشمان، بینی و ریش



## ۶۲ - منظره هوایی \*\*

در مرکز نقشه واقع شود.

۴- در این مرحله سطح نقشه را به قطعات کوچک و بزرگی تقسیم کنید و هر قطعه را با نقش دیگرگونهای تزئین نمایید. دقت کنید خطوط بکار رفته برای تزئین دو قطعه مجاورهم یکسان نباشد.

براساس همین شیوه می‌توان به تهیه یک نقشه رنگی نیز دست زد. بدین قرار که خانه‌ها را به رنگ تیره رنگ آمیزی می‌کنند و زمینهای اطراف را با تغییراتی از همان رنگ ولی در مایه‌های روشن‌تر رنگ می‌نمایند. برای اینکار صفحه کاغذی با ابعاد  $24 \times 16$  سانتی‌متر یا  $32 \times 24$  سانتی‌متر مناسب‌تر خواهد بود.

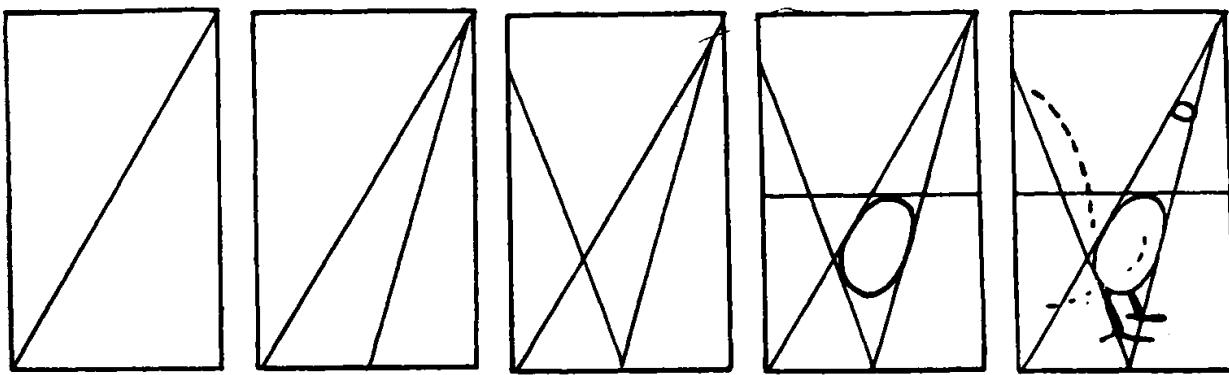
برای این تابلو صفحه کاغذی به اندازه‌های  $16 \times 12$  سانتی‌متر مناسب است و شیوه کار نقاشی با قلم فرانسه است.

در صورت امکان بهتر است پیش از شروع کار تعدادی از عکس‌های هوایی را ببینید.

۱- نخست تصویر جاده‌ای بعرض ۱ سانتی‌متر را بطور مورب ترسیم کنید.

۲- اکنون با رسم یک رودخانه و احیاناً یک یا دو جاده دیگر که جاده نخست را قطع می‌کند نقشه را تکمیل نمایید.

۳- در کار هریک از جاده‌ها محل چند خانه را (بوسیله مستطیلهای سیاهرنگی) مشخص سازید. بهتر است خانه‌ها بیشتر



۶۳ - خروس \*\*\*

خطوط کوچک بشکل ویرگول، برای پرها، دم و بال از خطوط کوتاهی که به محورهای مرکزی متمایل شده است استفاده نمائید.

دقت کنید که هیچیک از اعضاء بدن حیوان با کارهای صفحه تماس نداشته باشد. و این منظور را می‌توان با پیش‌بینی حاشیه‌ای به فاصله یک سانتی‌متر از اطراف صفحه پیش از شروع به نقاشی اجرا نمود.

واقع در سه‌چهارم طول بروی ضلع سمت چپ وصل نمائید.

۴- باز هم با همان مداد محور افقی صفحه کاغذ را ترسیم کنید و با استفاده از شبکه خطوط بدست آمده شکل بیضی مانند بدن خروس را رسم کنید.

۵- سر حیوان را در فاصله یک‌چهارم از ضلع بالای صفحه رسم نمائید و پاهایش را نیز بکشید. طرح ابعاد دم حیوان را با مداد تعیین کنید. محل بال آنرا مشخص سازید و برای تزئین پرهای بدن از

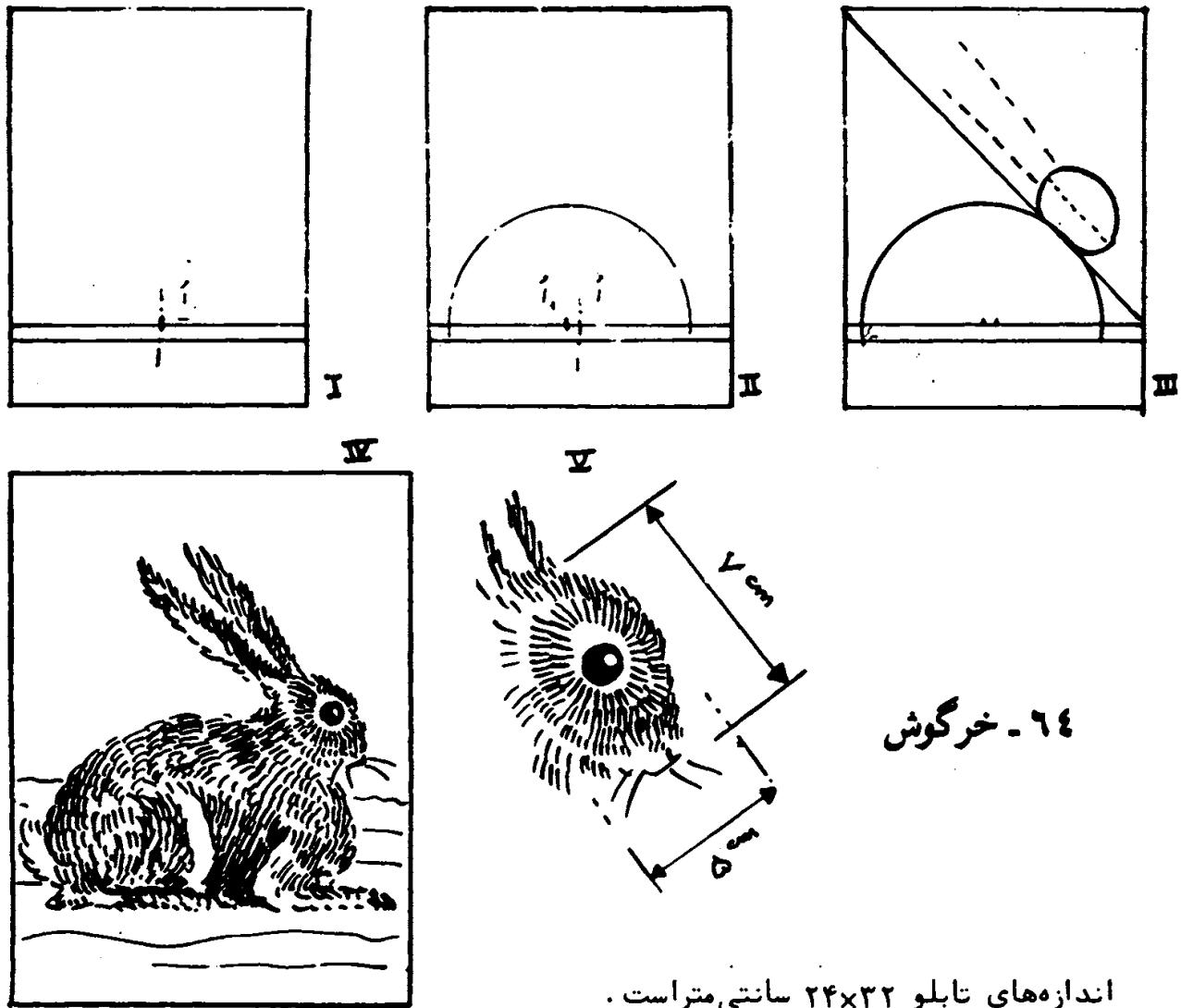
اندازه‌های تابلو  $24 \times 16$  سانتی‌متر.

وسائل لازم : قلم فرانسه و مرکب یا قلم نی و مرکب. کاغذ مناسب برای این نقاشی کاغذ صیقلی و احياناً رنگی خواهد بود.

۱- نخست یکی از قطرهای صفحه کاغذ را با مداد کمرنگی رسم کنید.

۲- اکنون وسط ضلع پائین صفحه را به راس زاویه مقابل بدان متصل نمائید.

۳- حالا همان وسط ضلع پائین صفحه را به نقطه‌ای



۶۴ - خرگوش

اندازه‌های تابلو  $24 \times 32$  سانتی‌متر است.

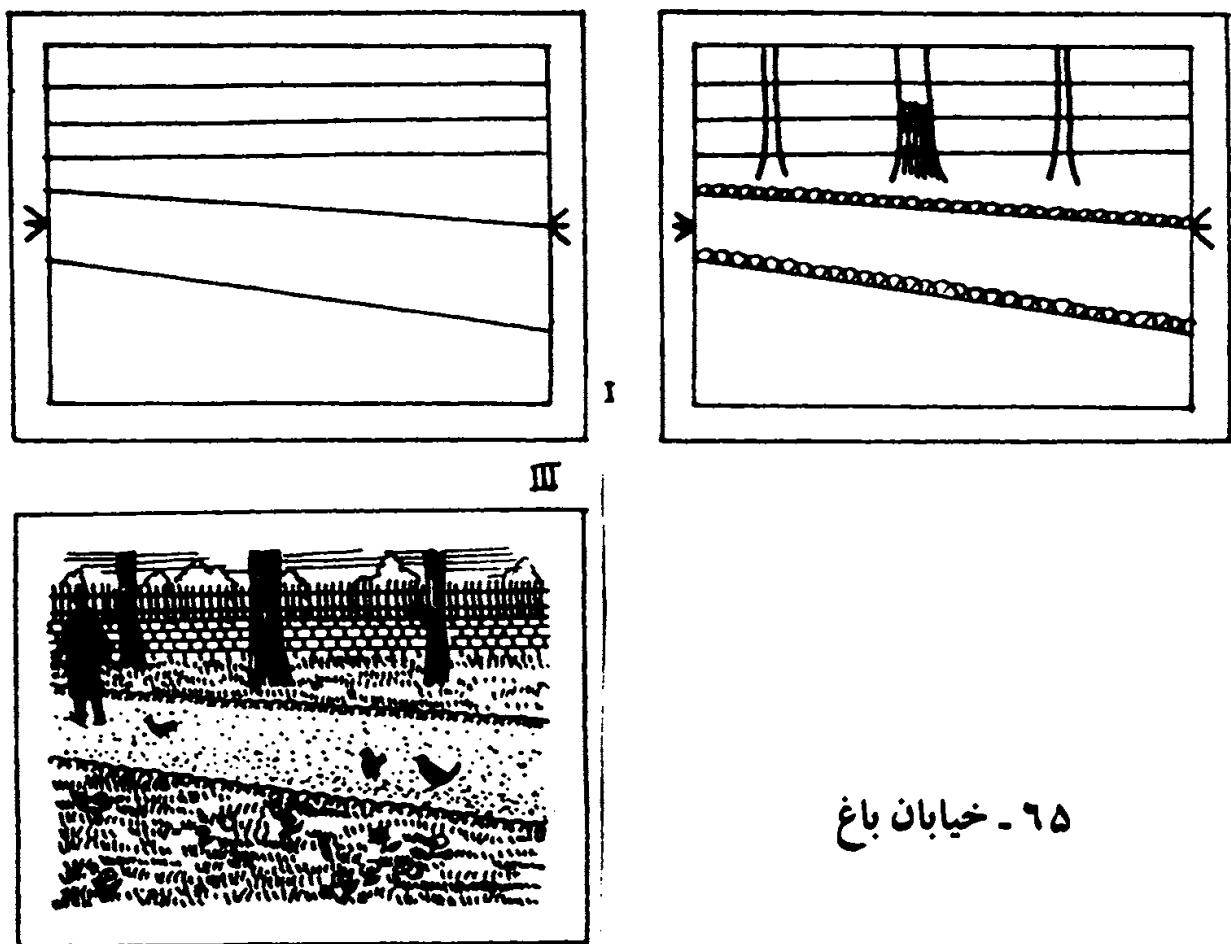
چنانچه از کاغذ سفید استفاده می‌شود نگهای زرد آجری و قرمز آجری و قهوه‌ای و اگر از کاغذ مشکی استفاده می‌شود رنگ سفید برای بدن خرگوش مناسب خواهد بود و فقط چشم قرمز رنگ می‌شود.

۱- نخست با مداد کمرنگی خطی به فاصله پنج سانتی‌متر از ضلع پائین صفحه کاغذ رسم نمائید و مجدداً بر روی آن خط دیگری به فاصله یک سانتی‌متر بکشید.

۲- اکنون وسط صفحه را بر روی خط دوم مشخص سازید و آنرا نقطه "أ" بنامید. حالا نقطه‌ای را در فاصله  $1/5$  سانتی‌متری سمت نقطه "أ" پیدا کنید و آنرا "أ'" بنامید و نیمدايرهای را به فاصله ۹ سانتی‌متر به مرکز "أ'" رسم کنید.

۳- حالا چنانچه قطر مستطیل بالائی را رسم کنید بهشما کمک خواهد کردتا جهت کشیدن سر و گوشهای حیوان را پیدا کنید. سر حیوان به شکل بیضی است، مطابق (شکل ۵) قطر بزرگ آن در حدود ۷ و قطر کوچک آن نزدیک به ۵ سانتی‌متر است.

۴- پاهای حیوان که تا شده است بین دو خط موازی پائین صفحه واقع می‌شود. رنگ کردن بدن خرگوش بوسیله نوک قلم مو و به صورت مجموعه‌ای از خطوط کوتاه انجام می‌شود و بهتر است رنگ آمیزی آن، مطابق (شکل ۵) از ناحیه سر آغاز شود.



## ۶۵ - خیابان با غ

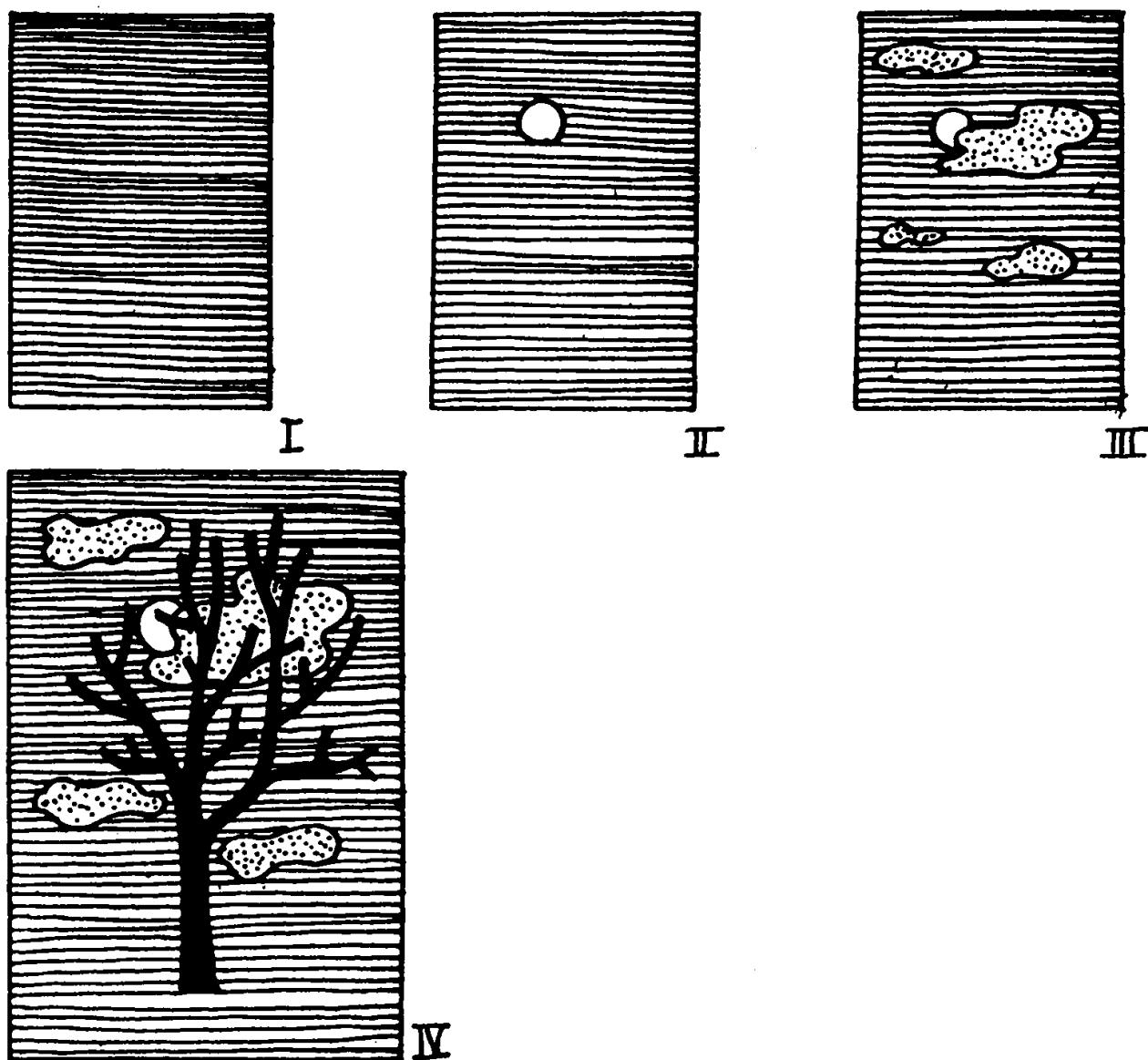
را در بخش چمن کاری آنسوی خیابان رسم کنید. در این هنگام قلم را در دست گرفته و با مرکب کار خود را از کشیدن نرده‌های قوسی شکل دو طرف خیابان آغاز نمایید و تنه درختها را با رسم مجموعه‌ای از خطوط عمودی تزدیک بهم مشخص سازید.

۳- اکنون صحنه تابلو را با گذاشتن نقاط ریزی بر روی سطح خیابان و کشیدن خطوط کوتاه‌ی درجهات مختلف بعنوان علفها و خطوط افقی و عمودی متقاطعی برای مجسم کردن نرده‌ها و دیوار با غ تکمیل کنید.

می‌توانید با افزودن گلهای و بوتهای و یا ابر و پرندگانی به تابلو آنرا زیباتر سازید و یا سرافرازی را بصورت نیمیرخ در پشت نرده‌ها نشان دهید.

اندازه‌های تابلو  $12 \times 16$  سانتی‌متر.  
شیوه نقاشی: با قلم فرانسه یا خودنویس سوزنی یا قلم نی و یا قلم چوبی و مرکب.  
۱- نخست حاشیه‌ای بعرض ۱ سانتی‌متر دورتا دور صفحه کاغذ با مداد کمرنگی رسم کنید. حالا از ضلع بالای صفحه آغاز نموده و با فاصله‌هایی در حدود ۱ سانتی‌متر خطوطی رسم نمایید که بعنوان خط فوقانی نرده و خطوط بالائی و پائینی دیوار با غ مورد استفاده قرار گیرد. اکنون خیابان با غ را با دو خط راست که فاصله آنها در یک طرف قدری کمتر از طرف دیگر باشد مشخص نمایید و برای این کار از نقاط میانی دو ضلع طرفین صفحه استفاده نمایید.

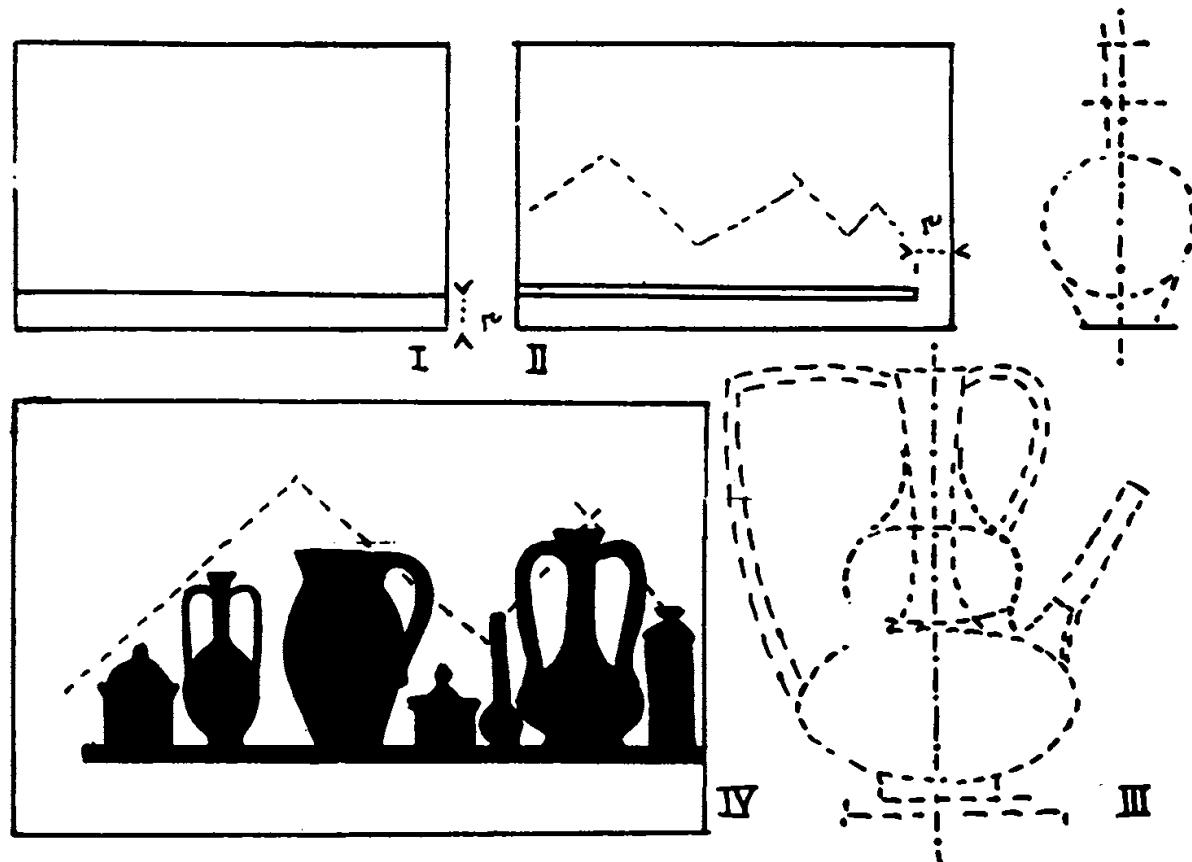
۲- اکنون بازهم با همان مداد تنه درخت



## \* ۶۶ - شب مهتابی \*

(شکل‌های ۱، ۲۰، ۴۳) رفتار نمائید.  
برای بریدن قسمتهای نامبرده در بالا  
ابتدا شکل‌های آنها را با مداد در پشت  
کاغذ رنگی‌های مربوطه ترسیم کنید.  
روشن است که برای کشیدن درخت نیز  
ورقه کاغذی به اندازه‌های  $16 \times 24$  سانتی‌متر  
لازم است و باید شکل آن طوری کشیده شود که  
هرگز با کناره‌های کاغذ تماس پیدا نکند.

در این نابلو برش و مونتاژ بکار می‌رود.  
اندازه نابلو  $16 \times 24$  سانتی‌متر است.  
کاغذهای موردنیاز: کاغذ رنگی سفید  
برای بریدن ماه، کاغذ رنگی تقریباً "تیره  
برای بریدن ابرها" و کاغذ رنگی تیره برای  
بریدن درخت.  
پس از بریدن قسمتهای یادشده در بالا از  
کاغذهای مناسب بنابر دستور زیر و مطابق



## ۶۷ - نقاشی با شیوه برش \*\*\*

### (دکوپاژ)

کاغذهای موردنیاز رنگ کنید.  
با مداد کم رنگی وضع قرار گرفتن کوزهها را  
بر روی طاقچه تعیین نمایید.

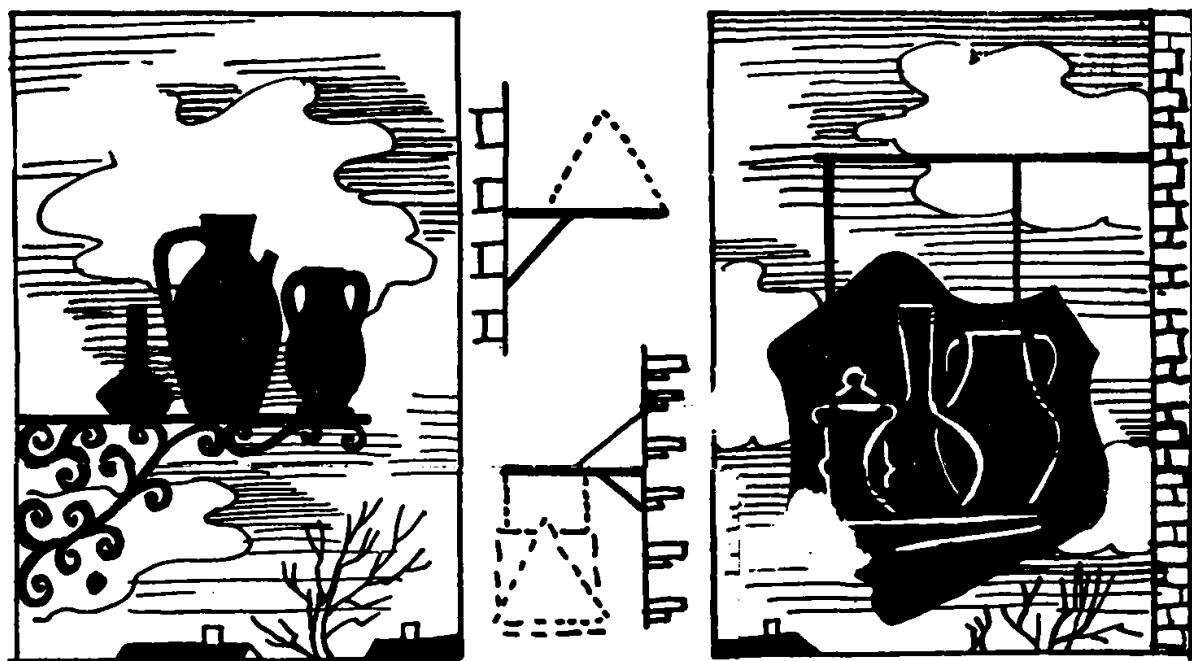
۳- اکنون بر روی ورقه کاغذ سیاه شکل  
کوزهها را با استفاده از اشکال هندسی ساده  
و رعایت قرینه بدنه آنها ترسیم کنید و  
نخست کوزههای بزرگتر را رسم کنید، سپس  
گردن، دسته و دهانه آنها را بکشید.

۴- در پایان دور تصاویر کوزهها را ببرید  
و آنها را در آورید و سپس در کنار هم با رعایت  
سلیقه بر روی طاقچه بچسبانید.

کاغذهای موردنیاز: ورقهای سفید به  
اندازههای  $16 \times 24$  سانتی متر و ورقه سیاه به  
اندازههای  $16 \times 24$  سانتی متر.

۱- نخست ورقه سفید را از عرض در برابر  
خود بگذارید و با کشیدن خطی در فاصله ۳  
سانتی متری از ضلع پائین صفحه محل طاقچه  
را مشخص نمایید.

۲- برای طاقچه ضخامتی در حدود نیم  
سانتی متر در نظر بگیرید و آنرا تا دو سانتی متر  
به ضلع دیگر مانده ادامه دهید. طاقچه را به  
رنگ سیاه و بصورتی که از میان مغازهای دیده



## ۶۸ - نقاشی با شیوه لوح سازی \*\*\*

تقلیدی از لوحه‌های فلزی زینتی



متوسط و بزرگ) ولی باشکهای گوناگون  
انتخاب کنیم.

در این تابلو نیز مانند تمرین قبلی کوزه‌ها را با استفاده از اشکال هندسی ساده ترسیم کنید.

در این هنگام دور تصویر لوحه را ببرید و آنرا بر روی تابلو درجای خود قرار دهید و صحنه را باکشیدن شاخه‌های یک یا دو درخت در زیر لوحه تکمیل نمایید.

برای آسانی کار بوبیزه در مورد لوحه‌های آویزان بهتر است بازو و همچنین زنجیرها را مستقیماً با نوک قلم مو بر روی کاغذ نقاشی کنید و از بریدن آنها بر روی کاغذ سیاه و جدا نمودنشان صرف نظر کنید.

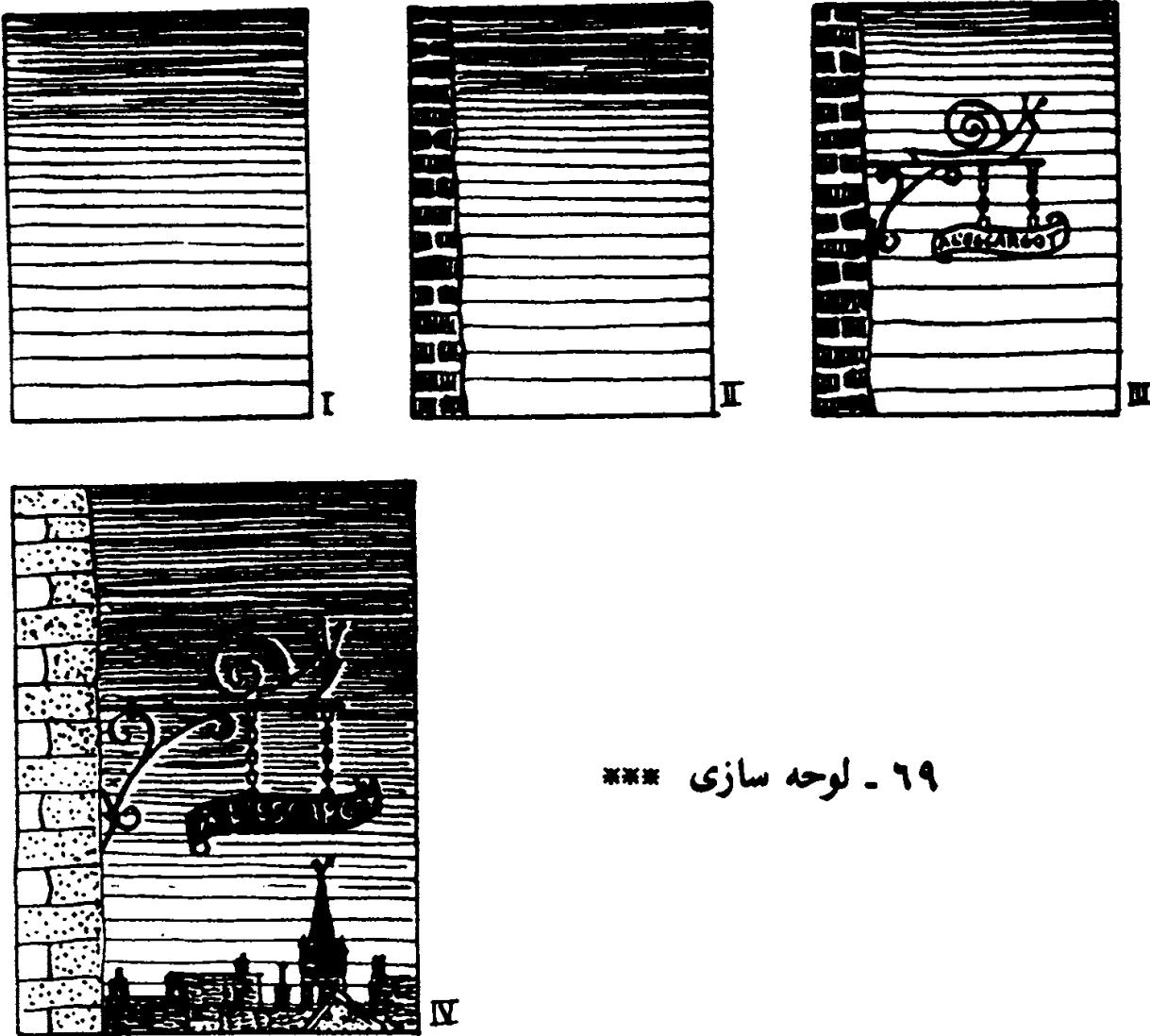
وسائل لازم: یک ورق کاغذ سفید به اندازه‌های  $24 \times 32$  سانتی‌متر. یک ورق کاغذ سیاه به اندازه‌های  $16 \times 24$  سانتی‌متر، رنگ صمغی (گواش).

نخست ورق کاغذ سفید را از طول در مقابل خود می‌گذاریم و با رنگ دلخواه خود تصویر یک آسمان ابری را بر روی آن می‌کشیم.

سپس در سمت چپ با راست قسمتی از یک دیوار را ترسیم می‌کنیم و جائی را بر روی آن برای قراردادن لوحه در نظر می‌گیریم.

اکنون بر روی ورقه کاغذ سیاه شکل لوحه مورد نظر را می‌کشیم و این امکان را در اختیار داریم که لوحه را از نوع آویخته یا افقی انتخاب کنیم. ضمناً "نزئین بازو و پشتیبان لوحه نیز به میل خود ماست.

نقشها را در هر دو مورد بهتر است در مایه مستطیل و ترکیبی از سه مستطیل (کوچک



\*\*\* - لوحة سازی ۶۹

دیگری کشیده‌اید در جای خود بر روی صفحه قرار دهید. خطوط این تصویر باید ساده باشد و ضخامت آنها یکسان نباشد. اگر بر روی لوحة مورد نظر نوشته‌ای وجود دارد باید حروف آنرا بر روی کاغذ دیگری بریده و بر روی لوحة بچسبانید.

۴- اکنون جهتی برای تابش نور انتخاب نمایید و رنگ قسمتهای تابلو را با رنگ سفید همراه با رنگ دلخواه نسبت بدان جهت با تغییراتی رنگ آمیزی کنید.

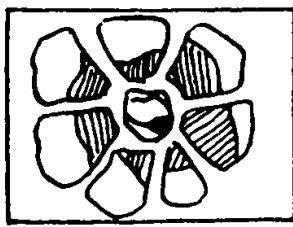
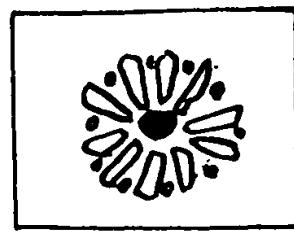
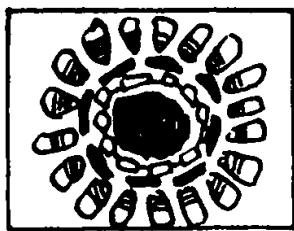
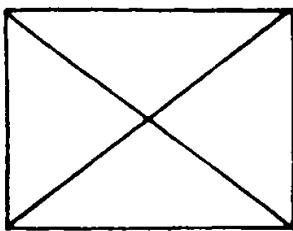
در پایان منظره‌ساده‌ای از بامها و دودکشهای چند خانه را در پائین صفحه بکشید.

اندازه‌های تابلو  $24 \times 32$  سانتی‌متر. این تابلو را باید پس از آگاه نمودن دانش‌آموzan از شیوه لوحه‌های ورق فلزی به آنان پیشنهاد کرد و در صورت امکان نمونه‌ای از آنرا به آنان نشان داد.

۱- نخست بر روی ورقه کاغذ بوسیله مدرج ساختن آن تصویر آسمان را مجسم سازید به صورتی که پائین صفحه روشنتر باشد.

۲- سپس در سمت راست یا چپ تصویر یک جز دیوار آجری یا سنگی را مجسم نمایید مطابق (شکل ۴). بهتر است رنگ دیوار با متن تابلو تناقض داشته باشد.

۳- اکنون شکل لوحة را که بر روی کاغذ



## \* ۷۰ - دسته گل \*

کارگروهی

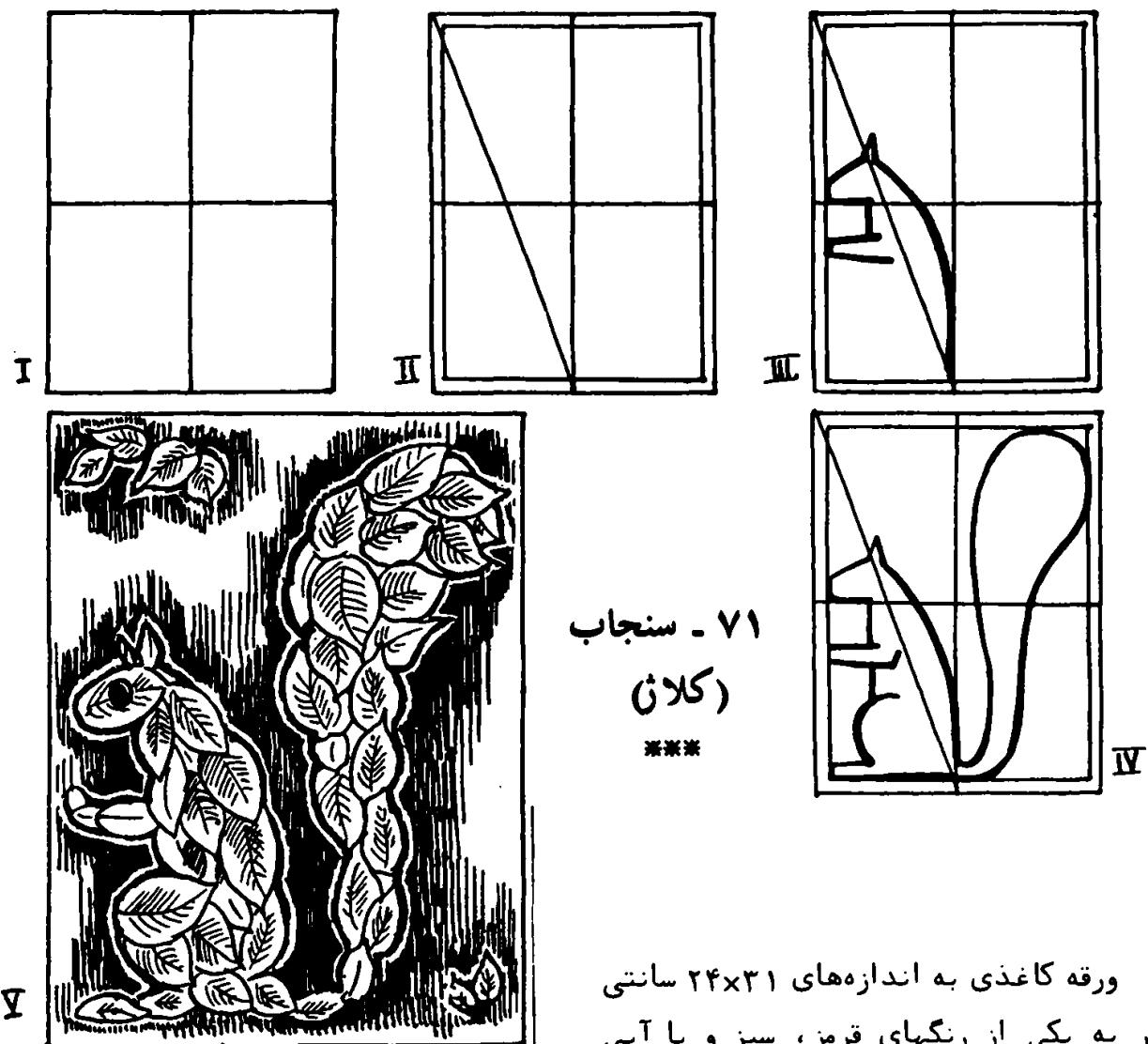
مشکی دولا به اندازه‌های  $۱۵۵ \times ۶۵$  سانتی‌متر که قبلاً "تهیه شده است می‌چسباند.

اکنون گلدانی که بر روی کاغذی به رنگ خاکستری روشن یا صورتی بریده شده و با تزئین ساده‌ای زینت یافته است در فاصله چند سانتی‌متری از لبه پائین صفحه بزرگ قرار داده می‌شود.

بهتر است روشنترین گلها را در وسط قرار دهید و آنگاه چند برگ نیز در پیرامون گلها بیفزایید.

هردانش آموز ورقه‌کاغذسفیدی به اندازه‌های  $۱۲ \times ۱۶$  سانتی‌متر را انتخاب نموده و در وسط آن تصویر گلی را به دلخواه خود نقاشی می‌کند.

بحای رنگ‌آمیزی برای هر قسم از گل از کاغذهای رنگی استفاده نموده و به همان اندازه‌ها می‌برد و درجای خود می‌چسباند (این کاغذهای را می‌توان از جلد مجلات، پوسترها و یا بسته‌بندی‌ها انتخاب نمود). هریک از شاگردان که کارش به اتمام رسید آنرا بریده و بر روی صفحه بزرگی از کاغذ



۷۱ - سنجاب  
(کلان)  
\*\*\*

ورقه کاغذی به اندازه‌های  $24 \times 31$  سانتی متر به یکی از رنگهای قرمز، سبز و یا آبی انتخاب نمایید.

نارنجی، قرمز و یا آجری تمام بدن حیوان را بپوشانید. پس از چسباندن این برگها بر روی بدن حیوان چند برگی نیز در گوشهای خالی صفحه کاغذ بچسبانید تا هماهنگی برقرار گردد.

اکنون در پیرامون تصویر سنجاب با رعایت شدت و ضعف در جاهای مختلف شروع به زدن هاشورهای عمودی به رنگ سیاه نمایید. اگر برگها را پیش از چسباندن با اطوی گرم صاف نموده و درجای همواری خشک کنید نتیجه بهتری حاصل خواهد شد.

ضمناً همین تابلو را با تکه‌کاغذهای جداسده با دست و چسباندن آنها بر روی طرح کشیده شده نیز می‌توان تهیه نمود.

۱- نخست محورهای عمودی و افقی صفحه کاغذ را با مداد کمرنگی ترسیم کنید.

۲- با همان مداد حاشیه‌ای بعرض یک سانتی‌متر در اطراف صفحه بکشید. اکنون با کشیدن خط راستی گوشه بالائی سمت چپ را به وسط ضلع پائین متصل نمایید.

۳- اکنون با تکیه بر محور افقی طرح سر سنجاب را رسم کنید. قسمتهای مختلف بدن و پاهای آنرا مشخص نمایید و پس از کشیدن گوش خمیدگی پشت حیوان را ترسیم کنید.

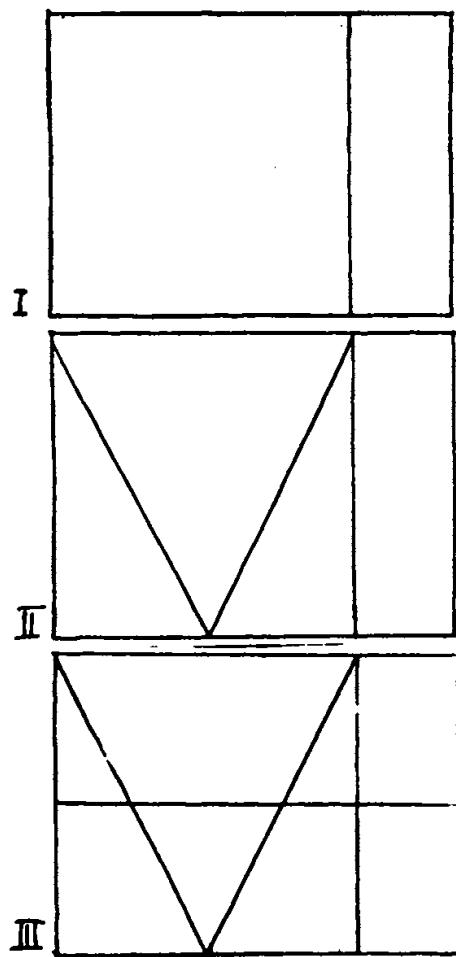
۴- در این هنگام به تکمیل بدن حیوان پرداخته و دم آنرا ترسیم نمایید.

۵- سپس با تصویرهای از برگ درخت سیب یا گلابی و یا گیلاس به یکی از رنگهای

## ۷۲ - فرقاول

\*\*\*

نقاشی گروهی



ورقه کاغدی به اندازه‌های  $120 \times 95$  سانتی‌متر پیاده کرد.

۱- نخست بروی طول مستطیل به اندازه عرض آن جدا می‌کنیم تا مربعی بدست آوریم.

۲- اکنون از وسط ضلع پائین مربع به دو گوشه مقابل دو خط راست اخراج می‌کنیم.

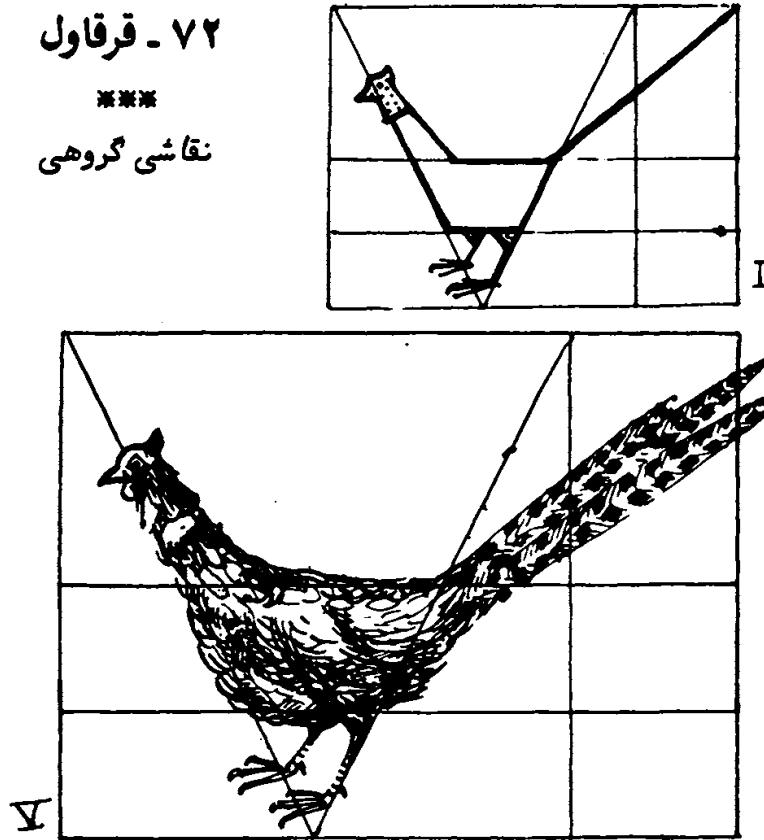
۳- حالا محور افقی صفحه کاغذ را رسم می‌نماییم.

۴- و نیمه پائینی مستطیل را به دو قسمت تقسیم می‌کنیم.

۵- در این هنگام با استفاده از خطوط بدست آمده بدن، گردن، سروپاهای حیوان را به ترتیب رسم می‌نماییم و سروپاهای آنرا رنگ‌آمیزی می‌کنیم.

در پایان پرهای را که قبلًا "پیش‌بینی کرده‌ایم درجای خود قرار داده و آنها را می‌چسبانیم. بهتر است اینکار را از دم پرندۀ

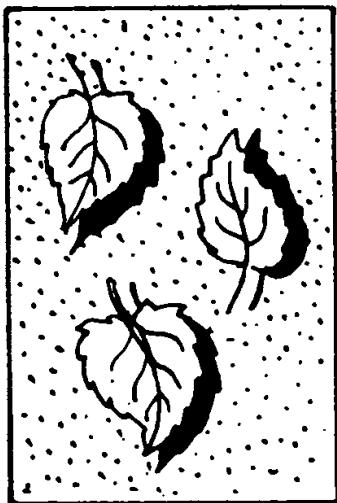
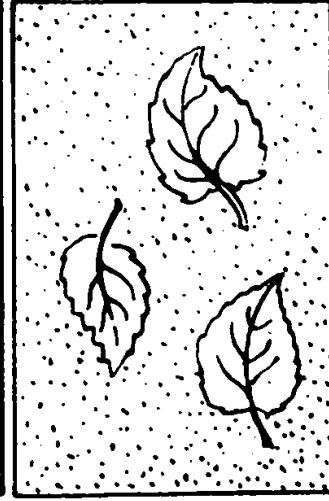
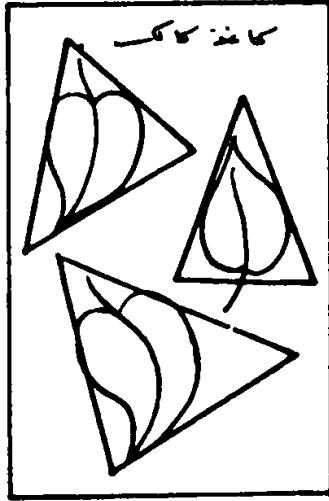
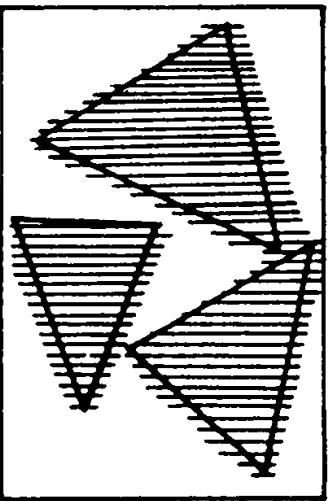
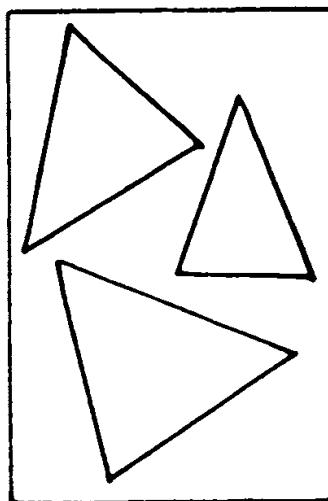
گروهی می‌توان استفاده نمود و آنرا بر روی



این تمرین و تمرین قبلی (سنجب) را می‌توان تنها با چسباندن اشیاء طبیعی بروی کاغذ نسبتاً بزرگی (به اندازه‌های  $65 \times 55$  سانتی‌متر) نیز انجام داد. اما جالبترین صورت آن استفاده از پرهای رنگ شده و چسباندن آنها برای تزئین بدن حیوانات است.

نخست به هر دانشآموز یک مدل فردی داده می‌شود و سپس او با پرهایی که در اختیارش گذاشته شده است آغاز بکار می‌کند. برای این کار شاگرد باید پس از کشیدن طرح کمرنگی از تصویر فرقاول با مداد کمرنگ پرها را به اندازه‌های لازم از محل محور آنها ببرد. در این مرحله از کار رعایت دقیق شکل مدل و رنگ‌های قسمتهای مختلف بدن حیوان بسیار اهمیت دارد. ضمناً "پرها را به تابع محلهای خود به اندازه لازم ببریده و می‌چسباند.

برای کشیدن طرح تصویر حیوان از راهنمایی‌های داده شده چه بحث‌ورفت فردی و چه آغاز تماشیم -



ساده‌ای رسم کنید.  
۴- حالا با قراردادن این بزرگها بر روی مثلثهای قبلی آنها را با رنگ خاکستری مایل به آبی رنگ آمیزی کنید رگبرگها و دمبرگها را با رنگ تیره‌ای رنگ کنید.

۵- در پایان بر روی کاغذ کالک که برگها بر روی آن کشیده شده است با رنگ سیاه سایه برگها را مشخص نمایید. شیوه ساده‌تر این تمرین کونه‌ای است که در آن فقط یک برگ بر روی صفحه کاغذی به اندازه‌های  $12 \times 16$  سانتی‌متر کشیده شود.

رسیدن به رنگ قرمز مجدداً ارزنگ زرد آنها را تکرار نمایید و بالاخره در مثلث سوم از رنگ قرمز آغاز نموده و بمحض رسیدن به رنگ آجری تیره مجدداً آنها را از قرمز تکرار کنید.

اکنون از روشنترین رنگها شروع کرده و نزدیک‌ترین رنگ بدان را برای رنگ کردن نوار بعدی انتخاب کنید.

بگذارید که قدری رنگ هر نوار بر روی نوار بعدی سراست کند. هنگامی که سطح مثلث تمام‌آمده رنگ شد:

یکبار قلم موی تمیزی را خیس کنید و در فاصله بین دو رنگ پهلوی هم بکشید. یکبار دیگر نیز قلم موی تمیز و خشکی را از همان محل عبور دهید.

۳- اکنون بر روی ورق کاغذ کالکی که تهیه کرده‌اید در محل همین مثلثها برگهای

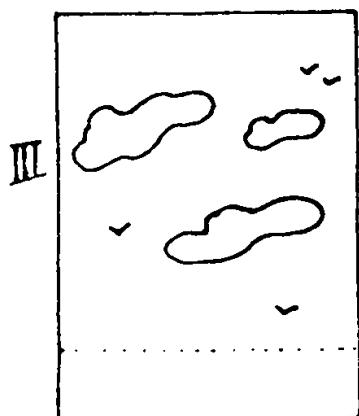
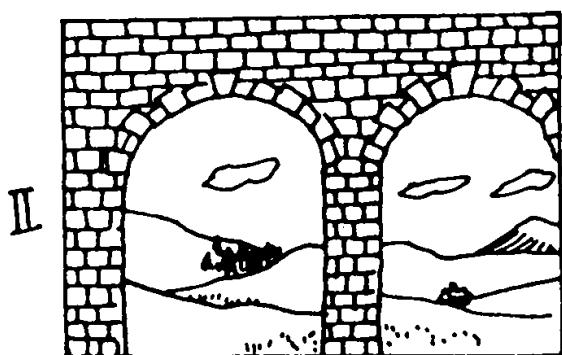
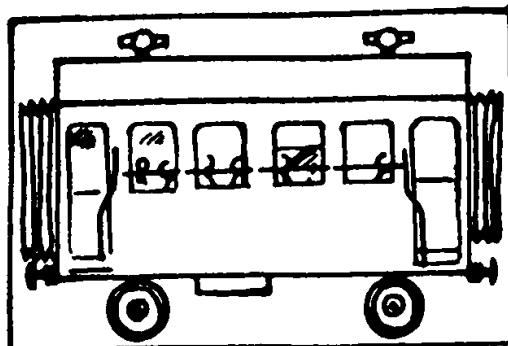
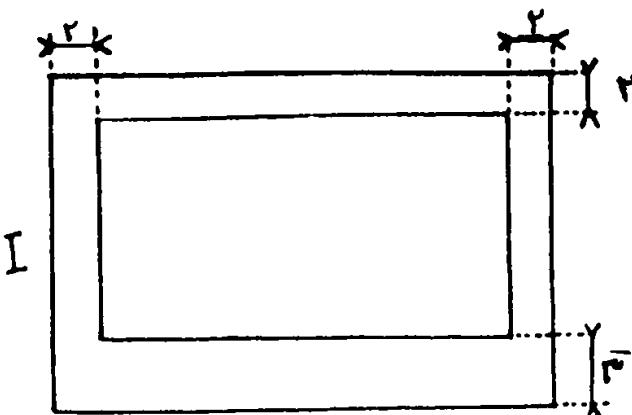
با شیوه مدرج ساختن و استفاده از کاغذ کالک وسائل لازم: یک ورق کاغذ سفید به اندازه‌های  $16 \times 24$  سانتی‌متر و یک ورق کاغذ کالک با همان ابعاد.

۱- نخست تصویر سه مثلث به اندازه‌های مختلف را با مداد بکشید.

۲- با همان مداد این سه مثلث را با خطوطی موازی به فاصله نیم سانتی‌متر مدرج سازید. فاصله بین خطوط بdest آمده را به صورت نوارهایی به ترتیب زیر رنگ آمیزی کنید.

در مثلث اول از رنگ زرد شروع کرده و پس از بکار بردن سایر رنگها به محض رسیدن به رنگ سبز رنگها را مجدداً از رنگ زرد تکرار کنید. در مثلث دوم نیز از رنگ زرد آغاز نموده و با

## ۷۳- برگ‌ها



#### ۷۴- قطار کوچولو

\*\*\*

پرندگانی را نیز در برداشته باشد.

کشیدن لکوموتیوها را می‌توان به داش آموزانی که کارهای خود را زودتر تمام کرده‌اند و اگذار نمود.

پس از بریدن واگنها و لکوموتیوها باید آنها را آنچنان که در (شکل ۵) نشان داده شده است کنارهم گذاشت و چسباند.

ترکیبی از نقاشی ترسیمی و تصاویربریده شده هر دانشآموز سه نقاشی می‌کشد.

۱- هر واگن در مستطیلی به اندازه‌های  $16 \times 24$  سانتی‌متر کشیده می‌شود. بنحوی که در اطراف آن از سه طرف حاشیه‌ای به عرض ۲ سانتی‌متر و در پائین حاشیه‌ای به عرض ۳ سانتی‌متر رعایت شود. انتخاب اینکه واگن مسافری یا باری باشد با خود دانشآموز است ملحقات واگن مانند: چرخها، تویی‌ها و سوت‌های واگن در خارج آن مستطیل واقع می‌شود.

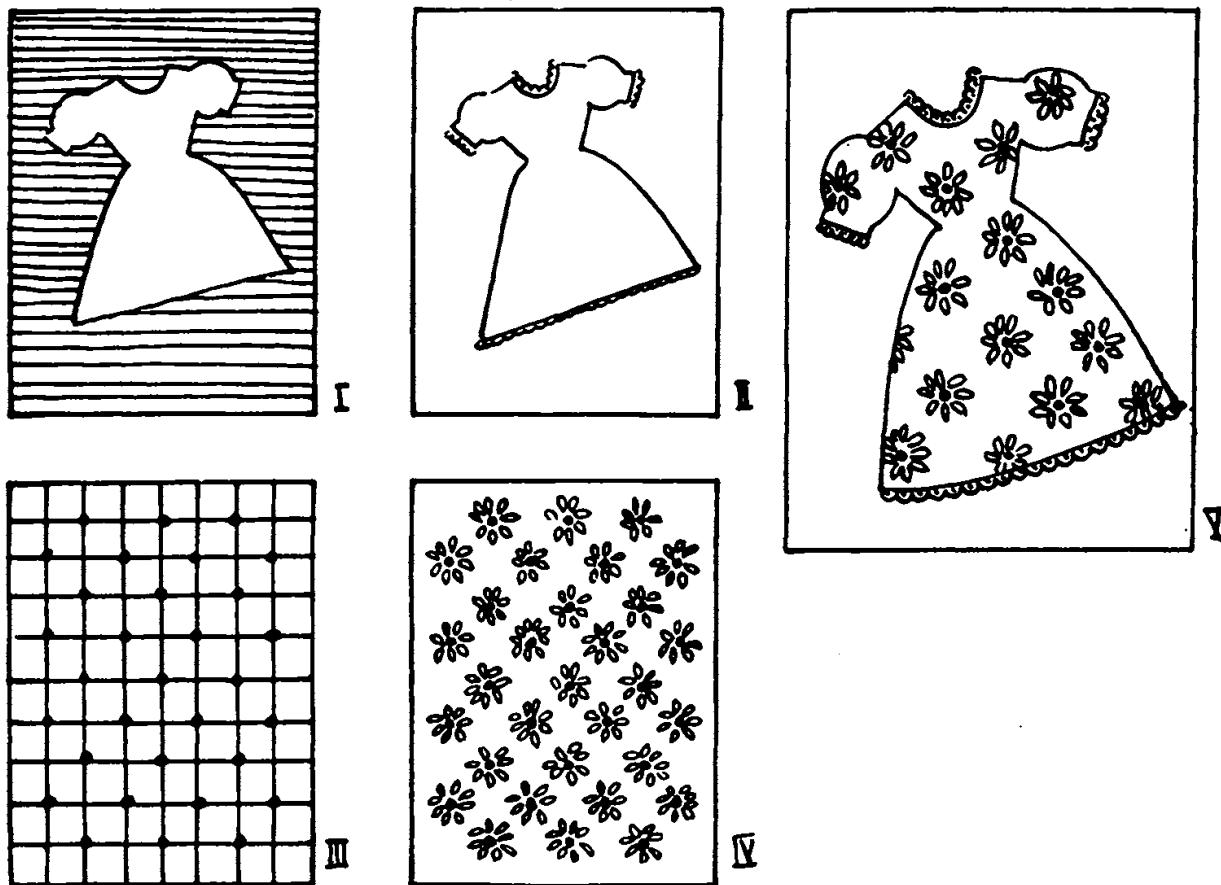
۲- تصویر پل روی دره که شامل دو پایه و دو کمان می‌باشد با قطعاتی آجر مانند یا سنگ مانند کشیده می‌شود.

از داخل هر چشم پل می‌توان تصویر یک دهکده یا قسمتی از کوهستان و در بالای آنها آسمان را مجسم ساخت و رنگ آمیزی نمود.

۳- تصویر آسمان (که در صفحه‌ای به اندازه‌های  $24 \times 32$  کشیده می‌شود) با تصویر آسمان که از زیر چشم پل دیده می‌شود باید متناسب باشد. این تصویر می‌تواند ابرها و

IV





## ۷۵- پیراهن بهاری \*\*

۳- بر روی کاغذی که به رنگ روشن است خطوط کمرنگ افقی و عمودی و با فاصله  $1/5$  سانتی متر بکشید و آنرا به چهار ضلعی هایی تقسیم کنید. اکنون گلهای هفت برگی را به فاصله های  $3$  سانتی متر از یکدیگر در محل تقاطع خطوط مذکور رسم کنید.

۴- حالا گلهای را یا با قلم مو و یا با نوک انگشت رنگ کنید: به گونه ای که گلبرگها سفید و مرکز گلهای زرد رنگ باشد.

۵- در پایان گلهای را ببرید و بر روی پیراهن بچسبانید.

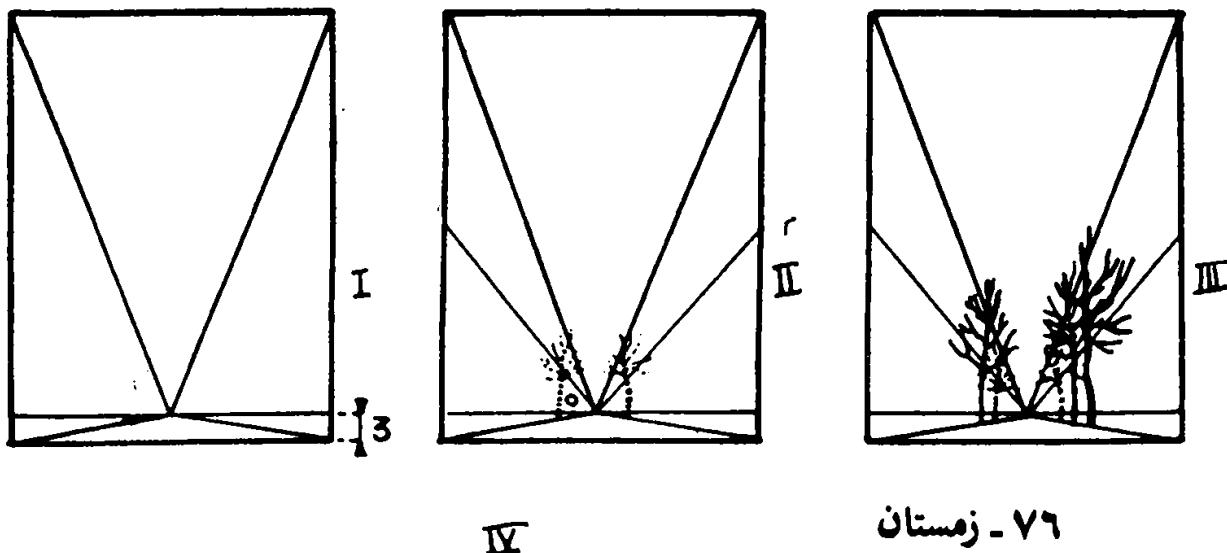
وسائل لازم: یک صفحه کاغذ نقاشی ضخیم به رنگ نسبتاً "تیره" و به اندازه های  $24 \times 32$  سانتی متر. یک صفحه کاغذ نقاشی با زمینه ای به رنگ روش ( مثل آبی آسمانی )، یک قیچی.

۱- نخست بر روی کاغذی که به رنگ تیره است تصویر پیراهن ساده ای را کشیده و سپس آنرا از کاغذ ببرید و بیرون آورید.

۲- سپس با قلم مو و رنگ صافی سفید در پائین پیراهن و لبه آستینها و یقه آن تصویر تور طریفی را نقاشی کنید.

**فصل پنجم**

**فنون گوناگون**



۷۶ - زمستان



جاده را با رنگ خاکستری روشن ( بشکل بسیار ساده ) ترسیم کنید .

۳- سپس دیگر درختان را ترسیم کنید و به تدریج که به درختان نزدیکتر می‌رسید از رنگ خاکستری پررنگتر استفاده کنید تا به رنگ سیاه برای رسم درختان ردیف اول برسید . ضمناً به تدریج که تنہ درختان نزدیکتر را بلندتر می‌کشید ضخامت آنها را نیز بیشتر کنید .

۴- در این مجموعه که شامل رنگهای خاکستری و سیاه و سفید است تنها لکه رنگینی که بعنوان خورشید زمستانی بکار می‌رود ( لکه گردی به رنگ نارنجی کمرنگ ) خواهد بود .

### شیوه دورنما

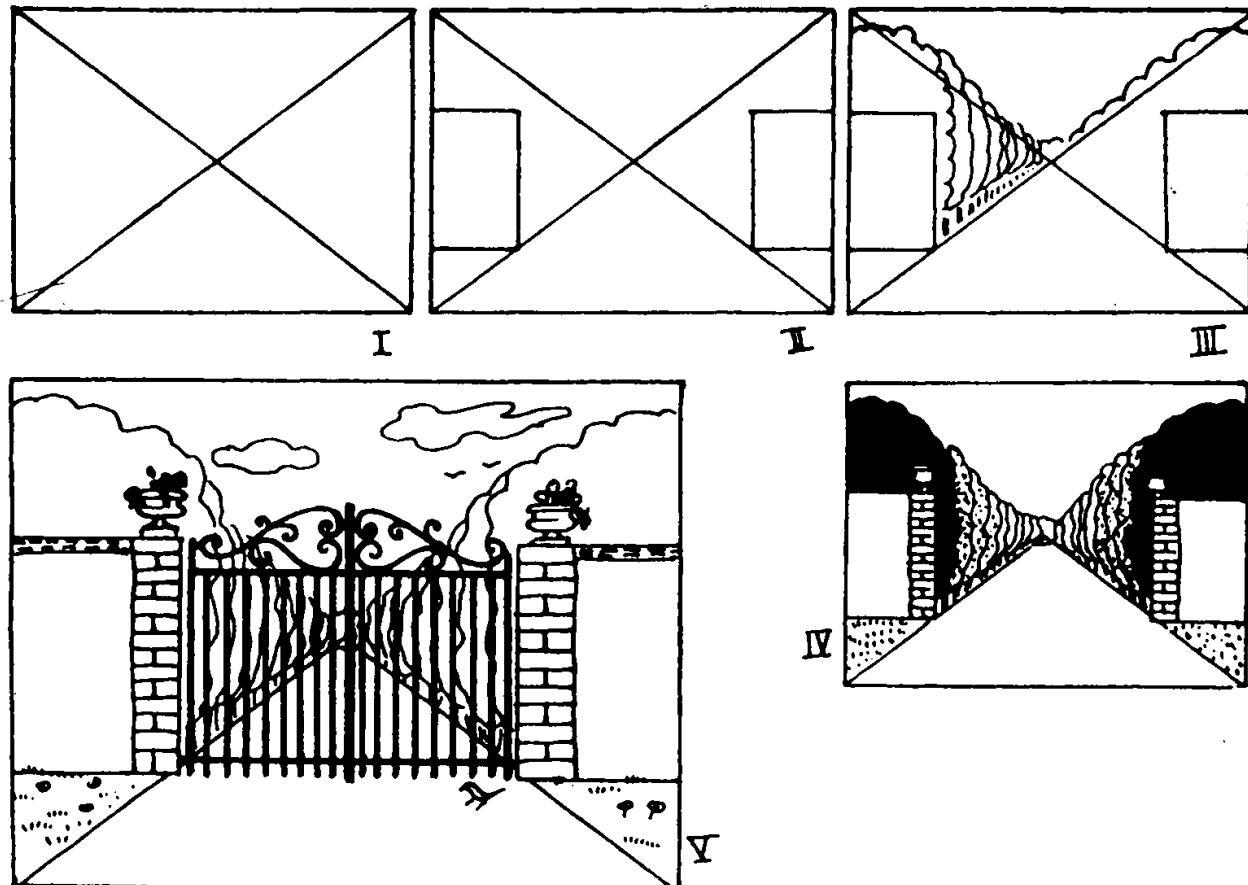
پیش از آغاز کار باید با نشان دادن یکی از آثار هنری نقاشان بزرگ یا پوستر آنها به دانشآموزان توجه داد که چگونه در مشاهده یک منظره مانند کلاس درس یا حیاط مدرسه عرض یا ارتفاع انتهای آنها با وجود برابر بودن با عرض یا ارتفاع جلوی کوچکتر دیده می‌شود و بتدربیج که دورتر می‌رویم باز هم کوچکتر بنظر می‌رسد .

وسائل لازم : یک ورق کاغذ سفید به اندازه‌های  $24 \times 32$  سانتی‌متر .

۱- نخست با مدادی کمرنگ خطی در فاصله ۳ سانتی‌متری پائین صفحه رسم کنید ( خط افق ) .

اکنون از نقطه " أ " واقع در وسط خط رسم شده خطوطی به چهار زاویه کاغذ اخراج نمائید . دو خط زاویه‌های پائین طرفین جاده و دو خط زاویای بالا قله درختان را مجسم خواهد ساخت .

۲- در این هنگام باز هم با دو خط کمرنگ نقطه " أ " را به وسط دو ضلع طرفین صفحه کاغذ وصل کنید و محل برخورد آنها را " م " نامید . این دو خط قدم تنہ در . ن را مشخص خواهد ساخت . حالا درختان دور دست کنار



## ۷۷- درباغ

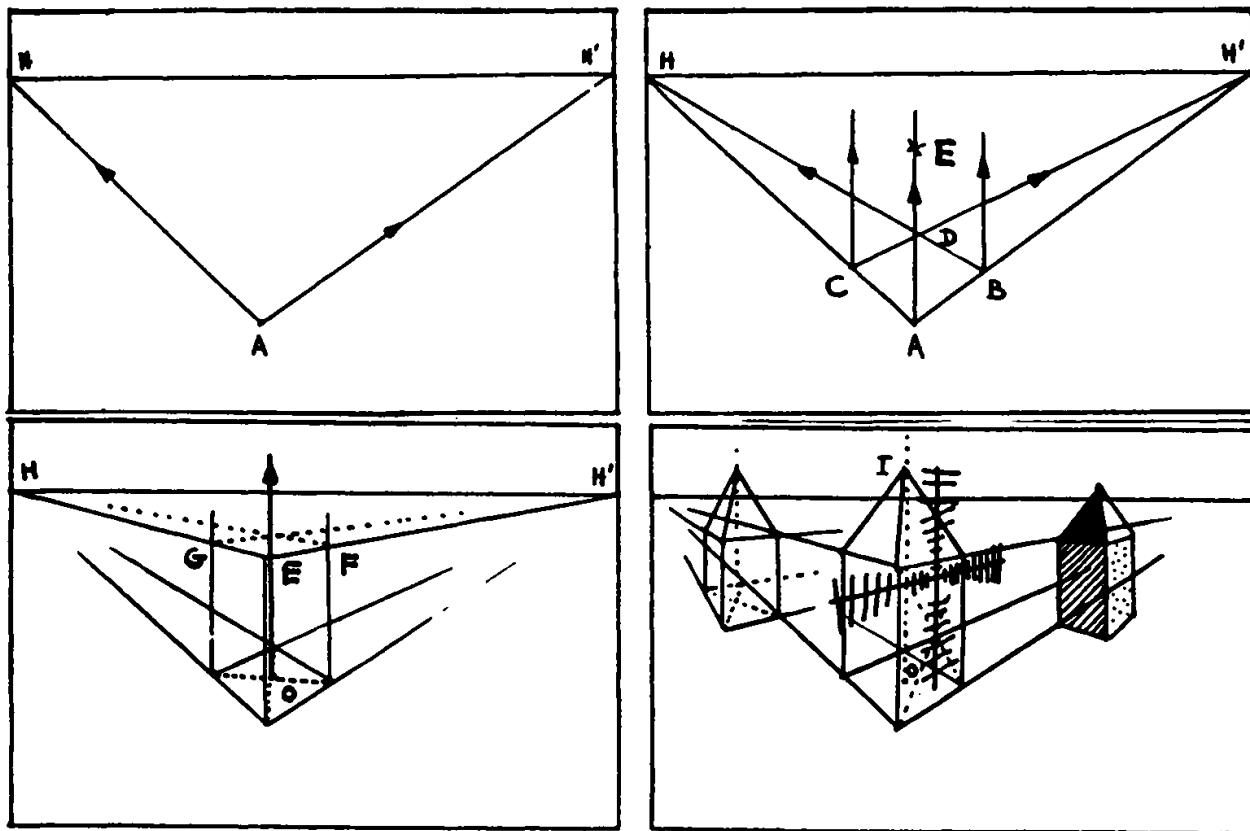
۳- با استفاده از دو قطر رسم شده صفحه کاغذ درختان دو طرف خیابان مشجر باغ را رسم کنید و مقداری از تنه درختان را نیز مشخص سازید.

۴- اکنون بمرنگ آمیزی درختان بپردازید بگونه‌ای که نزدیکترین آنها را با رنگ سبز پررنگ رنگ آمیزی کنید و هرچه به درختان دورتر می‌رسید از شدت رنگ سبز بکاهید.

۵- در پایان میله‌های درباغ را با خطوط سیاه رنگ ضخیم رسم کنید و بر سر در آن تزئیناتی بدلخواه خود بیفزائید.

تabelویی به اندازه‌های  $24 \times 32$  سانتی‌متر. پیش از دادن این تمرین به دانش‌آموزان توجه آنها را بدین مطلب جلب نمائید که چگونه در برخی از مناظر مانند کوچه‌ها و خیابانها بنظر می‌رسد که خطوط موازی نیز در نقطه‌ای بهم نزدیک می‌شوند و چطور از دوچیز مساوی آنکه از مادرورتر است بنظر کوچکتر می‌رسد.

- نخست قطرهای صفحه کاغذ را ترسیم کنید.
- سپس، دیوارهای دو طرف در را رسم نمائید.



## \*\*\* ۷۸ - آسیاب‌های بادی

ضمناً "بر روی خط  $AH$  نیز نقطه  $C$  را همانند  $B$  انتخاب نموده و از آنجا به  $H'$  وصل کید. محل برخورد این دو خط را  $D$  بنامید. اکنون از نقاط  $A$  و  $B$  عمودهای اخراج نمایید و بر روی عמוד اخراج شده از نقطه  $A$  ارتفاع آسیاب میانی را در نقطه  $E$  مشخص کنید.

۳- حال از نقطه  $E$  به نقطه  $A$  اوصل کنید تا نقطه  $F$  بدست آید و از نقطه  $E$  به  $H'$  وصل کنید تا نقطه  $G$  را بدست آورید. در این هنگام قطرهای چهارضلعی  $ABDC$  را رسم نمایید. در محل برخورد این دو قطر که نقطه  $O$  می‌نماید محور اسکلت آسیاب را رسم کنید.

۴- اکنون محلی را برای نقطه  $I$  بر روی همین محور انتخاب کنید و برای رسم بام آسیاب خطوط  $IG$  و  $IF$  و  $IE$  را ترسیم نمایید. پرههای عمودی پروانه آسیاب را بر روی محور عمودی دیوار  $AEFB$  قرار دهید و

اندازه‌های تابلو  $16 \times 24$  سانتی‌متر. این تمرین را باید با مداد و خطکش انجام داد و سپس با مشخص کردن جهت تابش نور آنرا تکمیل نمود، مطابق (شکل ۴). بنابراین رنگ آمیزی آن ضرورتی ندارد. پیش از رسم این نقاشی بهتر است با استفاده از یک مکعب مستطیل منظره احجام از یک زاویه دید خاص به دانش آموzan نشان داده شود.

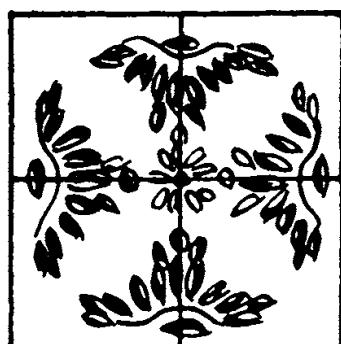
۱- نخست خط افق را در بالای ورقه با حروف  $H'$  مشخص کنید. سپس نقطه  $A$  را در فاصله یک سوم از ضلع پائین و در نیمه سمت راست یا سمت چپ ورقه مشخص کنید. اکنون از نقطه  $A$  به محل برخورد خط افقی با دو پهلوی راست و چپ ورقه یعنی نقاط  $H$  و  $H'$  وصل کنید.

۲- بر روی خط  $AH'$  نقطه‌ای مانند  $B$  را انتخاب نموده و از آنجا به نقطه  $H$  وصل کنید

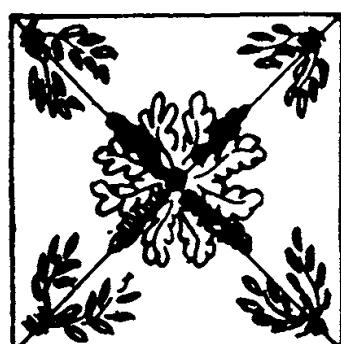
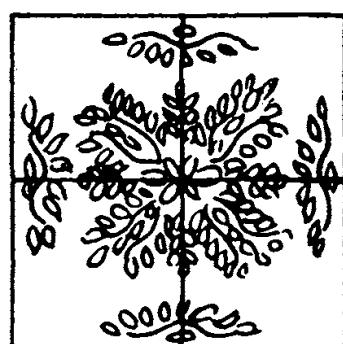
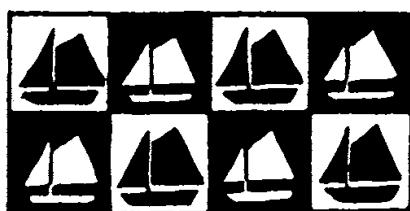
در پایان با استفاده از رسم خطوط  $EH$  و  $AH$  و  $EH'$  و  $AH'$  می توانید ساختمان مشابهی را در سمت راست و چپ نیز بکشید.

پره های افقی را متمایل به نقطه  $H'$  ترسیم کنید ( روشن است که پره نزدیکتر بزرگتر از پره دورتر نشان داده می شود . )

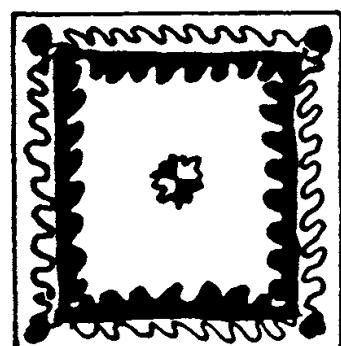
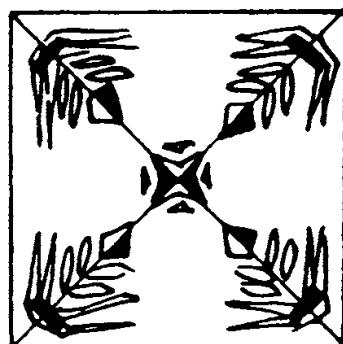
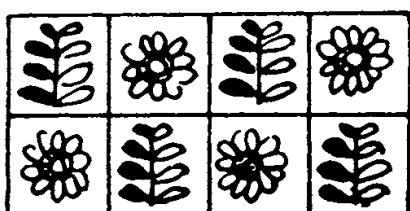
## ۷۹- نقاشیهای تزئینی



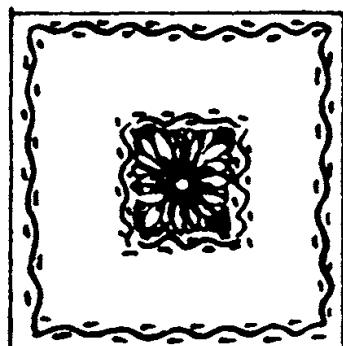
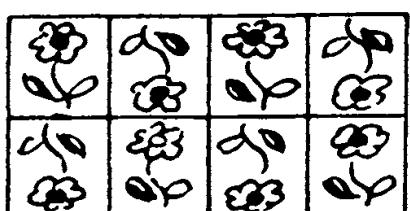
الف



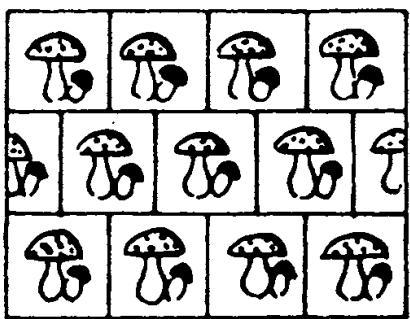
ب



ج



د



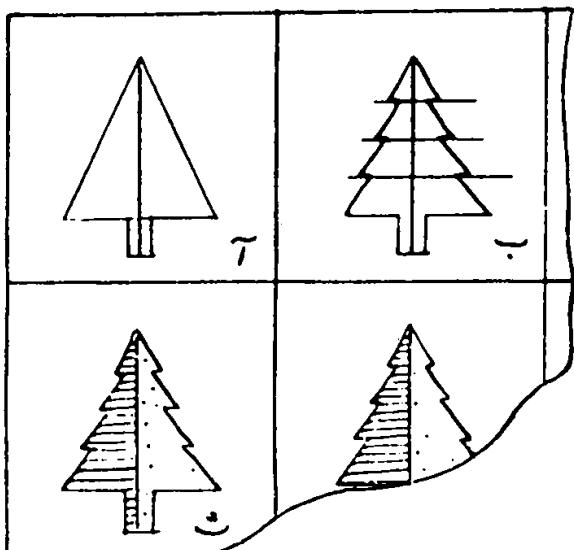
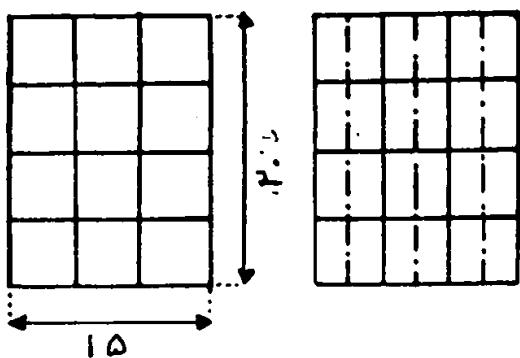
ب) استفاده از دو نقش مختلف بطور متناسب.

ج) آوردن یک نقش یکبار بطور عادی و بار دوم بصورت معکوس.

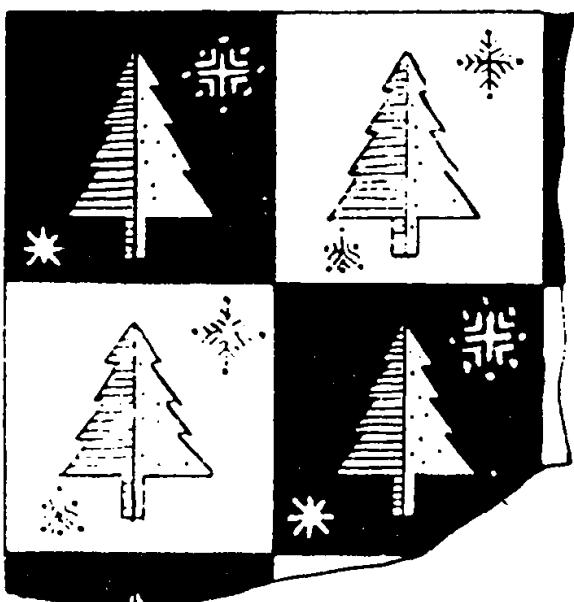
ه) تکرار یک نقش در ردیفهای زیرهم ولی غیریکنواخت.

### نمونه‌ای چند از تزئینات مربع شکل

در نمونه هایی که در این صفحه مشاهده می شوند با استفاده از محورها یا قطرها و یا مرکز مربع و گرداندن تصویر و یا نقش معینی در جهات مختلف تزئیناتی بوجود آمده است شیوه های بکار رفته عبارتند از :



### \*\*\* - تأثیر زمینه ها \*\*\*

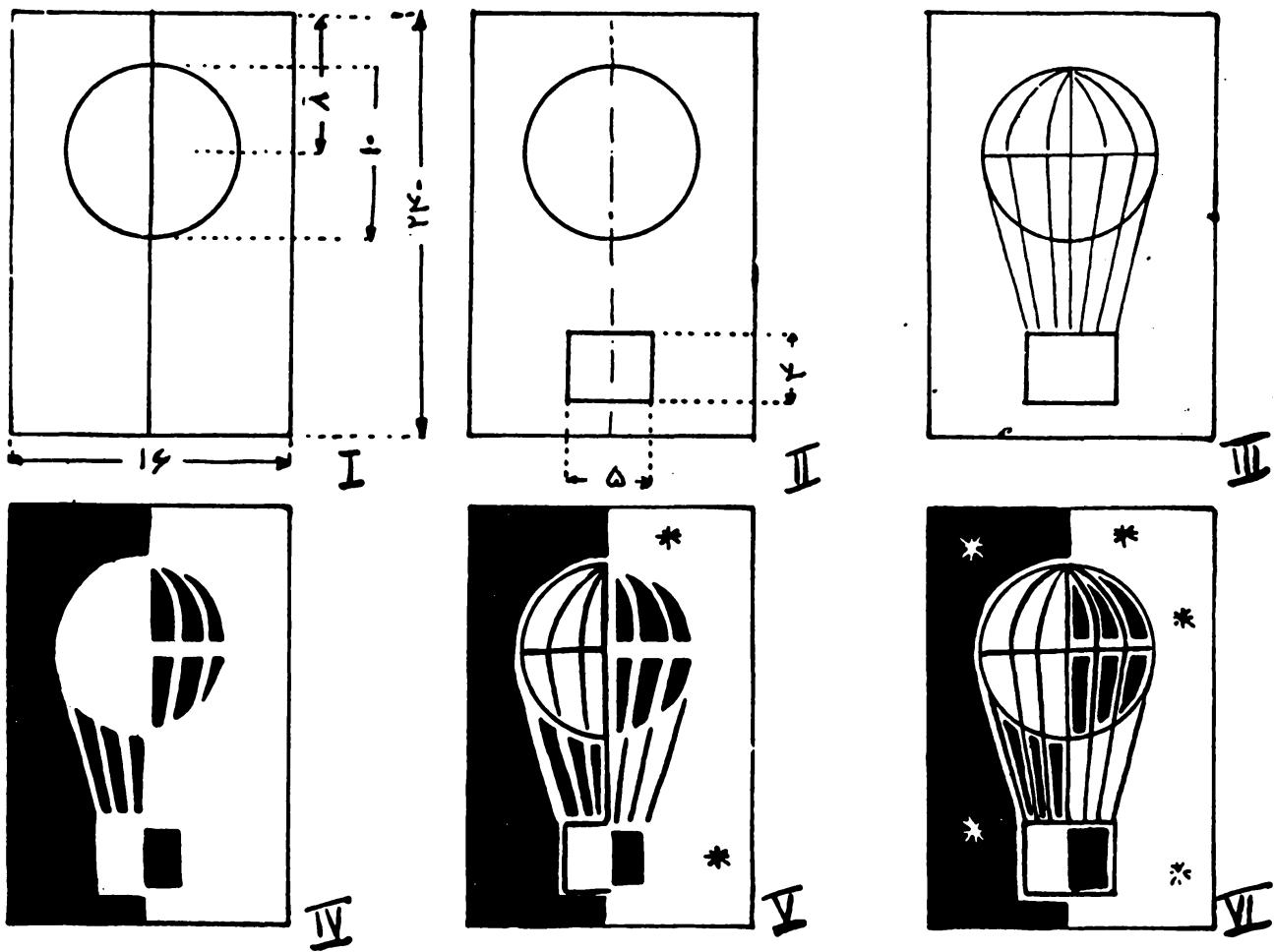


اندازه تابلو  $15 \times 20$  سانتی متر.

نخست صفحه کاغذ را به مربع های که هر ضلع آنها ۵ سانتی متر است تقسیم می کنیم. سپس محورهای عمودی مربعهای بدست آمده را رسم می کنیم. پس از رسم مثلث "A" آنرا بطور افقی به چهار قسمت تقسیم نموده و شکل "B" را بدست می آوریم. اکنون با استفاده از قطعه ای کاغذ کالک شکل بدست آمده را در چند مربع منعکس می سازیم. نیمی از این تصویرها را به یکی از رنگهای اصلی (مانند آبی، زرد یا قرمز) و نیمی دیگر از آنها را به یکی از رنگهای مکمل (مانند نارنجی، بنفش یا سبز) رنگ آمیزی می کنیم.

زمینه چهار ضلعی بصورت شطرنجی رنگ می شود.

در پایان ذرات یخی با شکل منظم در گوشه چهار ضلعی ها می کشیم. یخها در زمینه سیاه به رنگ سفید و در زمینه سفید به رنگ سیاه انتخاب می شود.



### ۸۱- بالن (کارگروهی) \*\*\*

۵- برای رنگ کردن خطوط مشخص شده

با استفاده از شیوه مونتاژ

اندازه های تابلو  $16 \times 24$  سانتی متر . در تصویر مذکور از رنگ آبی روشن استفاده نخست محور عمودی صفحه کاغذ را کنید .

۶- برای تکمیل تصویر بالن خطوط آنرا با قلمی به رنگ سیاه پررنگ کنید . بهتر است صحنه را با افزودن ستارگانی به رنگ های (سیاه ، خاکستری و سفید ) تزئین نمایید .

حالا با چسباندن نقاشی چند نفر از دانش آموزان بر روی ورقه ای از کاغذ گرافت تجسم یک قطعه پارچه چاپی را بوجود آورید .

برای ایجاد تنوع بیشتر می توان از برخی دانش آموزان خواست تا تصویر منفی این نقاشی را بکشند . بدین ترتیب که یا آنچه در سمت چپ و راست مشخص شده است رنگ آمیزی نمایند و یا بالعکس آنرا انجام دهند .

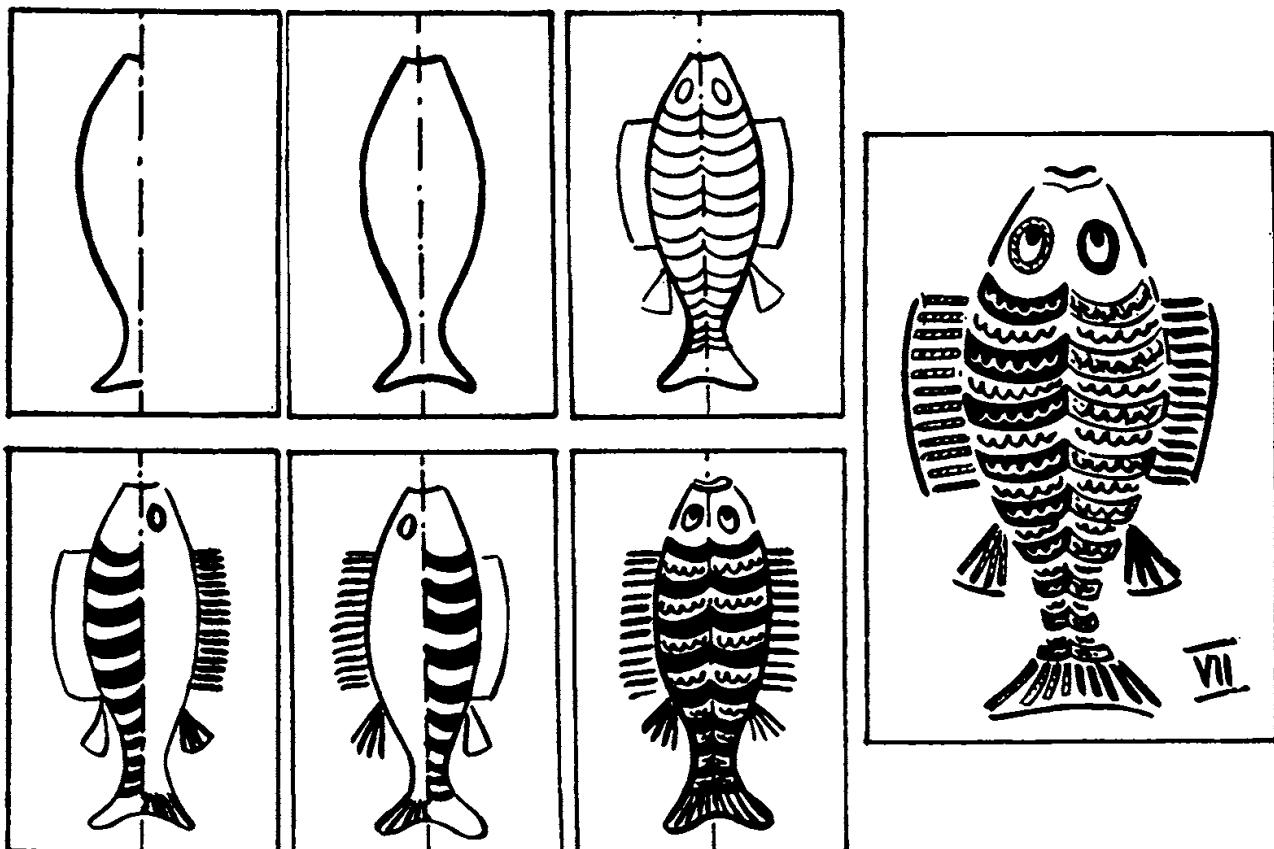
در تصویر مذکور از رنگ آبی روشن استفاده نخست محور عمودی صفحه کاغذ را کنید .

ترسیم کنید و در روی آن نقطه ای به فاصله ۸ سانتی متر از بالای صفحه را انتخاب نموده و دایره ای به شعاع ۵ سانتی متر بکشید .

۲- اکنون سبد بالون را به ابعاد  $4 \times 5$  سانتی متر و بصورتی که محور درست در وسط آن واقع شود در پائین صفحه ترسیم کنید .

۳- باز هم با همان مداد تصویر بالن را تکمیل نمایید .

۴- حالا با رنگ آبی سربی نقشه ای را که در (شکل ۴) نشان داده شده است رنگ آمیزی کنید و در اطراف تصاویر مدادی حاشیه ای را رعایت کنید .



## ۸۲- ماهی \*\*\*

با استفاده از شیوه های قرینه سازی، پرگردن  
جاهای خالی و خطوط ترسیمی  
اندازه های تابلو ۱۶×۲۴ سانتی متر.

آنرا با رنگی نه چندان تند (مانند شنگرفی) رنگ آمیزی کنید و نیمی از دم آن و همچنین چشم راستش را نیز به همان رنگ کنید.

۵- نیمه دیگر بدن ماهی را با رنگ نسبتاً تیره ای مانند (قرمز لعلی) رنگ کنید.

۶- رنگ چشمان و فلس های ماهی را (که به صورت نوارهای سفید است) بوسیله رنگ سیاه مشخص سازید.

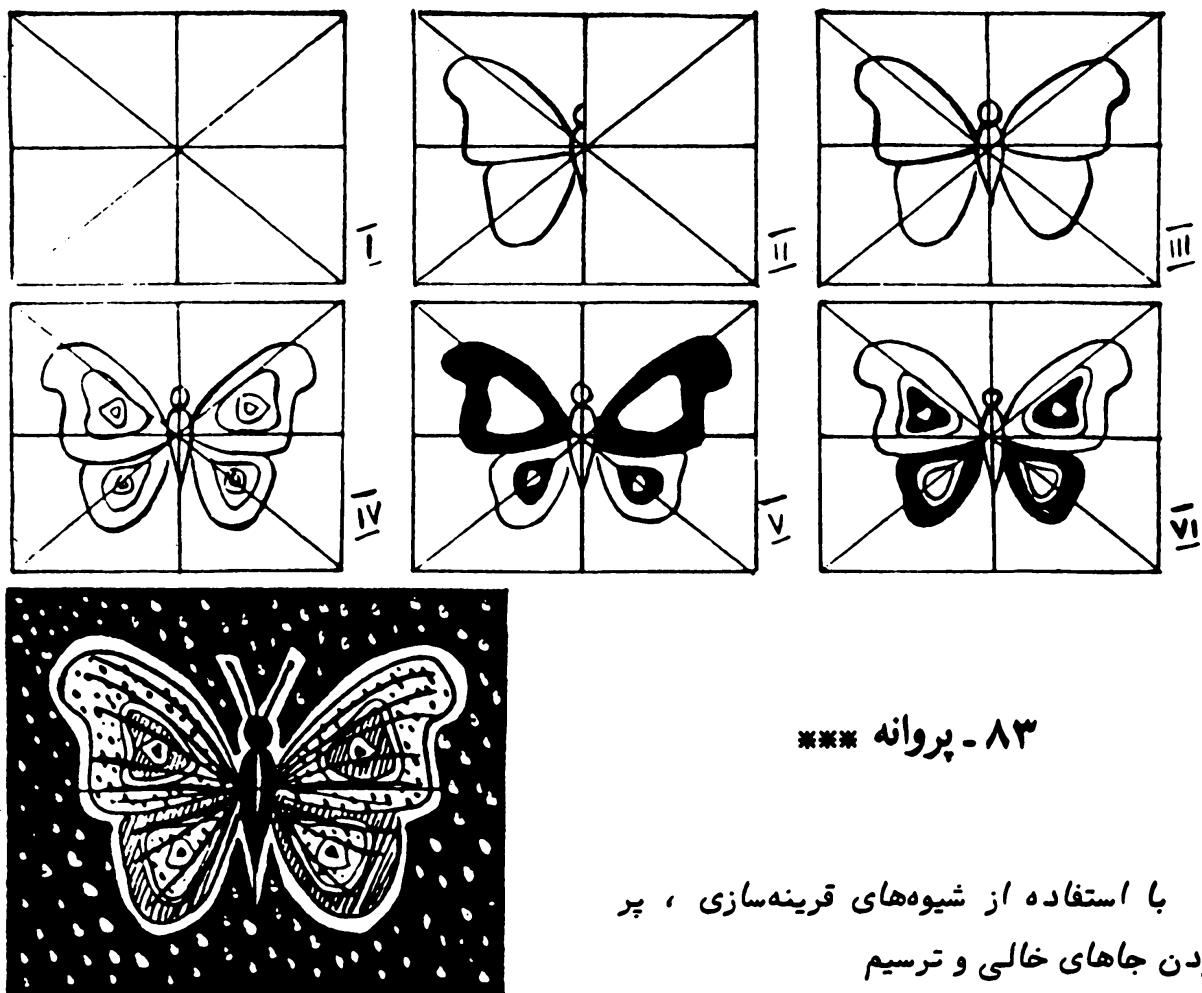
۷- خطوط اطراف سرماهی را به رنگ سیاه پررنگ نمایید و بالهها و دم آنرا نیز پررنگ کنید. بر روی بدن ماهی فلسها را با نوارهای به رنگ شنگرفی مشخص کنید. در نوارهایی که به رنگ قرمز لعلی است اینکار را می توانید با رنگ سفید انجام دهید.

۱- نخست محور عمودی صفحه کاغذ را رسم کنید و با مداد بسیار کمرنگی نیمی از اندامهای یک ماهی را در یک سوی محور ترسیم نمایید، (سعی کنید که نه خیلی لاغر و نه خیلی چاق باشد).

۲- قرینه آنچه را که در یکسوی محور کشیده اید به طرف دیگر منتقل سازید و در صورت لزوم برای این کار از یک نوار کاغذی بهره گرفته و نقاط مشخص را در سوی دیگر منعکس سازید.

۳- باز هم با همان مداد محل باله های ماهی را معین کنید و بر روی بدن آن نوارهایی را رسم کنید.

۴- نیمه سمت چپ بدن ماهی و باله های



### ۸۳ - پروانه \*\*\*

با استفاده از شیوه‌های قرینه‌سازی ، پر کردن جاهای خالی و ترسیم اندازه‌های تابلو  $16 \times 21$  سانتی‌متر .

۱- نخست محورها و قطرهای صفحه کاغذ را رسم کنید .

۲- سپس با مداد کمرنگی نیمه چپ بدن یک پروانه را ترسیم نمایید . نیمه بالائی بال پروانه از حد خط قطر و خط محور تجاوز می‌کند اما نیمه پائین بالش خط محور را درست در میان می‌گیرد .

۳- اکنون قرینه این بال را در سوی دیگر محور منعکس نمایید و در صورت لزوم برای این کار از یک نوار کاغذی برای مشخص نمودن نقاط اصلی در طرف دیگر مدد بگیرید .

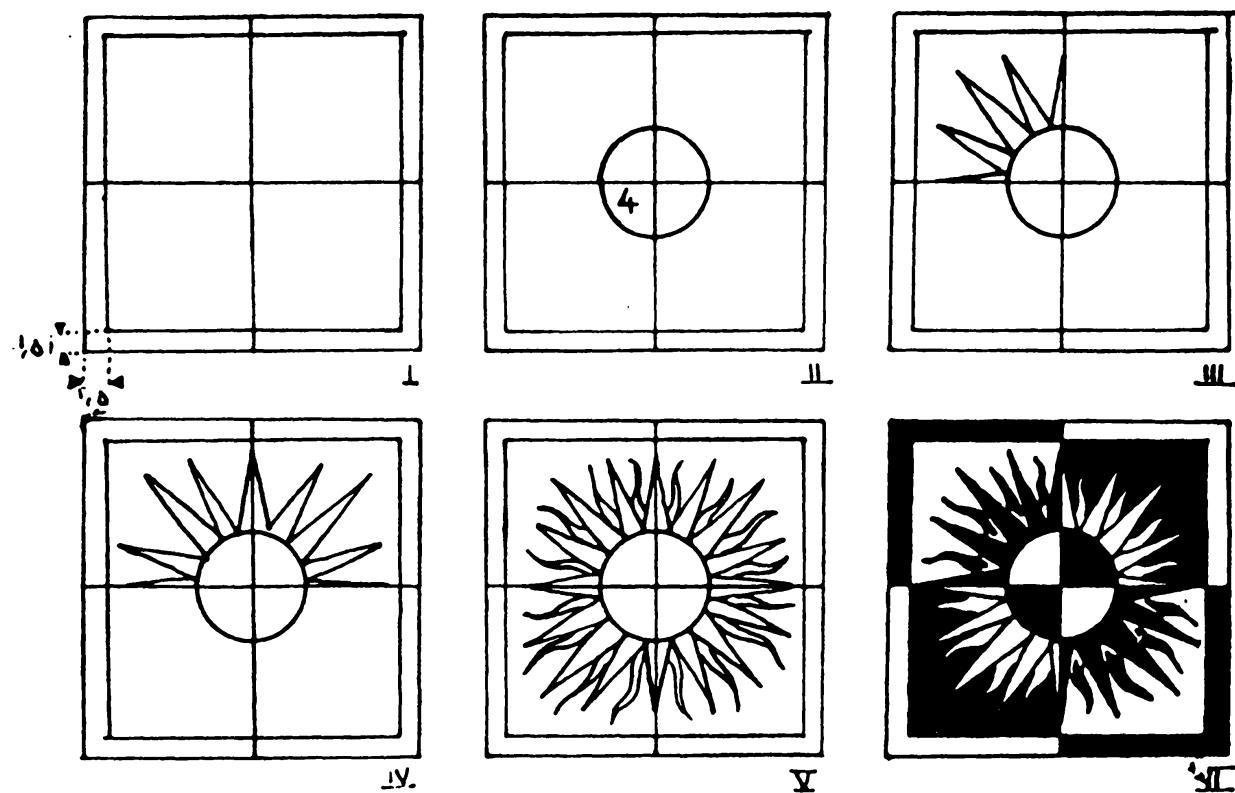
۴- در میان هر یک از بالها قسمت تزئینی بال را با کشیدن مثلث بدون زاویه‌ای درجهات مختلف پیش‌بینی کنید .

۵- اکنون با رنگ نه‌چندان تهی مانند (شنگرفی) برابر (شکل ۵) بال بالائی و پائینی

پروانه را رنگ‌آمیزی کنید .  
۶- با رعایت فاصله کمی به رنگ سفید بین قسمتهای رنگین برابر (شکل ۶) شروع به رنگ‌آمیزی نمایید . برای این‌کار از رنگ تیره‌ای مانند (قرمز‌علی) استفاده نمایید .

۷- بدن پروانه و شاخک‌های آنرا با رنگ سیاه بکشید و وسط بالها و نیز رکهای آنها را سیاه‌رنگ کنید (بین قسمتهای سیاه‌رنگ و سایر رنگ‌های بکار رفته فاصله سفیدی را رعایت نمایید .)

در پایان زمینه صفحه کاغذ را با یکی از رنگ‌های زنده رنگ‌آمیزی نمایید و بین تصویر پروانه و رنگ‌زمینه حاشیه‌نازک و غیریکتواختی را رعایت کنید .



### \*\*\* - خورشید \*\*\*

#### با استفاده از شیوه‌های قرینه‌سازی - تغییر

سمت

اکنون تا آنجا که ممکن است اشعه کوچکتری در بین اشعه قبلی بیفزایید و در عین حال رعایت قرینه بین اشعه مقابل هم را بنمایید. این اشعه را با نوعی انعطاف نمایش دهید. عبارای رنگ آمیزی این تابلو می‌توانید از دو رنگ بدلخواه خود استفاده کنید. یکی از رنگها بهتر است در مایه‌های روشن و دیگری تیره باشد. این دو رنگ را در قسمتهای مقابل و معکوس هم بكاربرید.

چنانچه تعدادی از این نقاشی‌ها پس از تکمیل جدا شده و بر روی صفحه بزرگی در کنارهم چسبانده شود، تابلوی تزئینی زیبائی بوجود خواهد آمد.

اندازه تابلو  $24 \times 24$  سانتی‌متر.

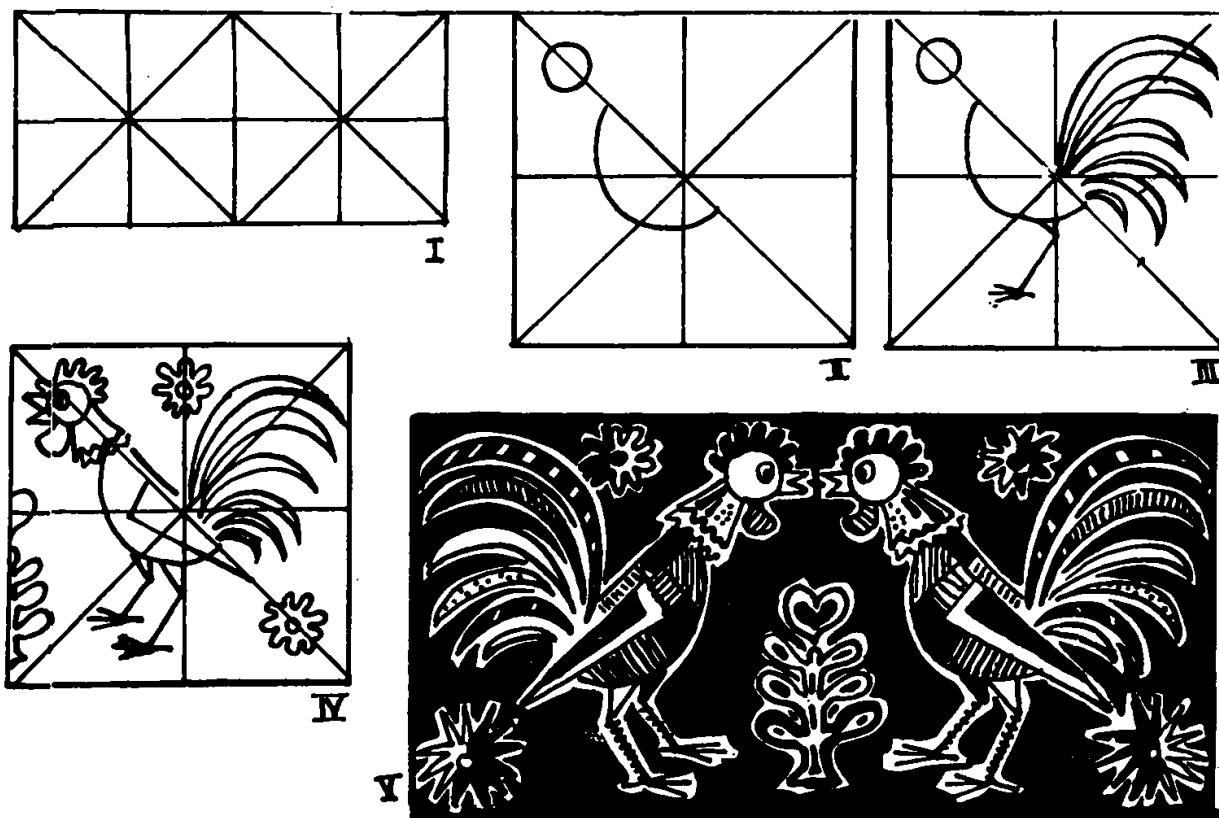
۱- نخست محورهای صفحه کاغذ را ترسیم کنید و حاشیه‌ای عرض  $1/5$  سانتی‌متر را در دورادور صفحه کاغذ رعایت کنید.

۲- در وسط چهارضلعی دایره‌ای به شعاع ۴ سانتی‌متر رسم نمایید.

۳- اکنون با تکیه بر قطرهای چهارضلعی اشعه خورشید در قسمت بالای سمت چپ را ترسیم کنید.

۴- با استفاده از کاغذ کالک این اشعه را عیناً به سمت راست منتقل سازید.

۵- باز هم با همان کاغذ کالک اشعه یاد شده را به سایر قسمتها نیز منتقل نمایید.



## \*\*\*\*\* ۸۵ - خروس

### با شیوه قرینه‌سازی

اندازه تابلو: ۱۶×۳۲ سانتی‌متر

را بصورتی که چهارضلعی سمت راست بالائی را پر کرده و حتی از سطح آن نیز تجاوز کند بکشید.

۴- اکنون تصویر خروس را با کشیدن تاج

و نوک و چشم آن تکمیل نمایید. سپس تعدادی گل و برگ نیز به صحنه بیفزایید.

۵- در پایان تصویر بدست آمده را عینا

به چهارضلعی سمت چپ منتقل سازید و از محور عمودی صفحه کاغذ بعنوان محور تقارن استفاده کنید (برای انجام این کار کاغذ کالک بکار برد). آنگاه با انتخاب رنگهای زنده‌ای شروع به رنگ کردن تصویرهای کشیده شده بنمایید.

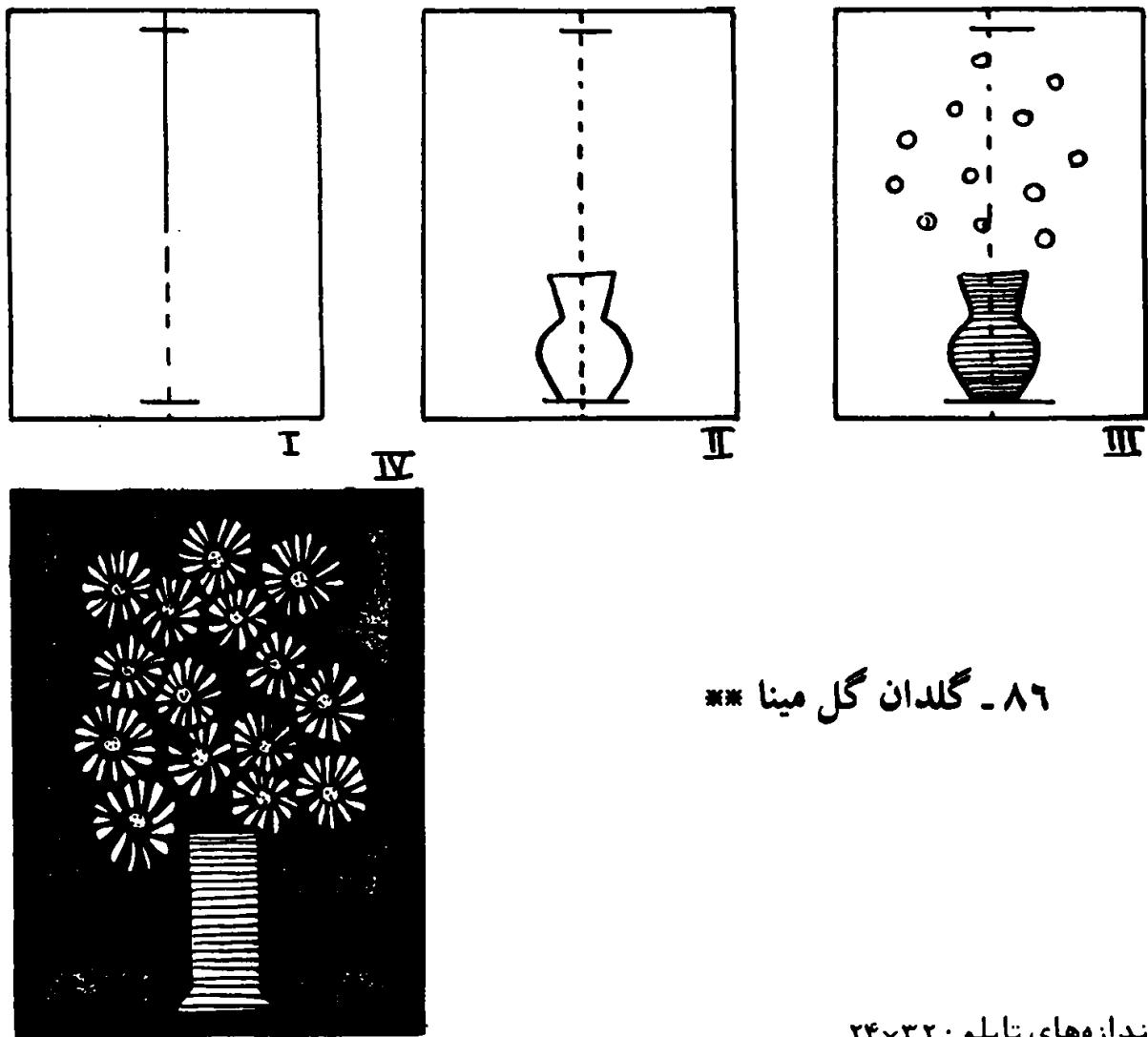
رنگ آمیزی زمینه کاغذ ضرورتی ندارد و

بسته به نظر خود دانش‌آموز است.

۱- نخست صفحه کاغذ را به دو مربع تقسیم کنید. سپس قطرهای هردو مربع را ترسیم نمایید و محورهای آنها را نیز بکشید.

۲- اکنون در یکی از چهارضلعی‌ها و مثلّاً در چهارضلعی سمت راست با تکیه بر یکی از قطرها سر حیوان را بصورت دایره‌ای ترسیم کنید و بدن حیوان را به شکل نیم دایره‌ای که یک‌سوم آن به نیمه پائین همان قطر سراست کند رسم نمایید.

۳- یکی از دوپای حیوان را به گونه عمود بر محور عمودی ترسیم کنید و سپس دم حیوان



۸۶- گلدان گل مینا \*\*

اندازه‌های تابلو: ۲۴×۳۲

سانتی‌متر.

بمتر است برای دادن این تعریف به دانشآموزان تعداد ۱۲ تا ۱۵ گل مینارا در گلدان ساده‌ای بگذارند و یعنوان مدل در برابر چشمان دانشآموزان قرار دهند.

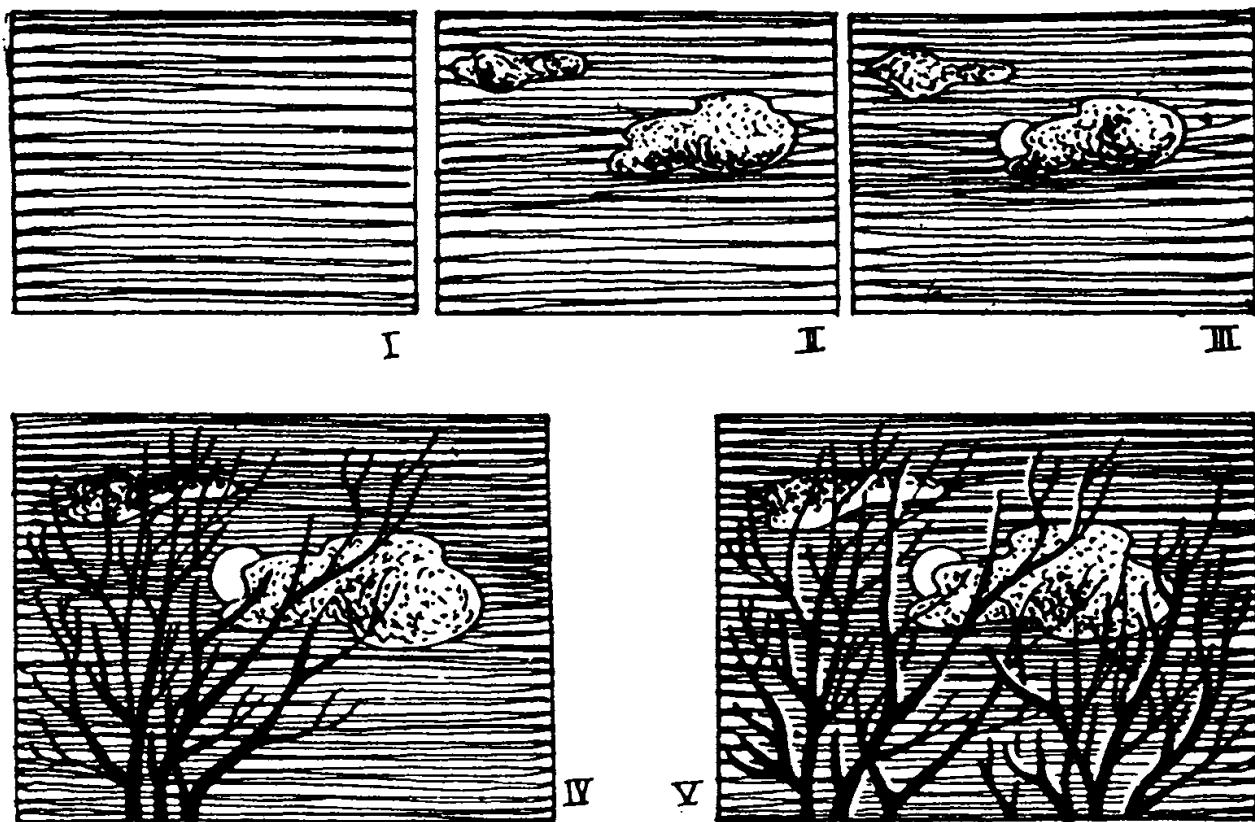
۱- نخست محور عمودی صفحه کاغذ را رسم کنید و حد بالا و پائین جای لازم برای این مجموعه را تعیین نمایید.

۲- اندازه‌های گلدان را تخمین بزنید و آنرا با رعایت خصوصیاتش رسم کنید.

۳- اکنون گلدان را با رنگ مناسبی رنگ آمیزی کنید و برای رنگ کردن میانه گلهای از انگشت استفاده کنید.

۴- باز هم با همان انگشت گلبرگ‌های گلهای را نیز رنگ کنید.

بمتر است این نقاشی بر روی کاغذی به رنگ خاکستری یا سیاه کشیده شود. ضمناً رنگ دیوار پشت گلدان مدل می‌تواند در انتخاب رنگ کاغذ به شما کمک کند.



### \*\*\* - ۸۷ - شب مهتابی \*\*\*

اندازه‌های تابلو:  $24 \times 32$  سانتیمتر. کاغذ  
سفید صیقلی، رنگ صمعی.

۴- حالا با قلم مو و رنگ‌سیاه قسمت بالای یک درخت را بنحوی که حد اکثر فضای صفحه را پر کند ترسیم نمایید.

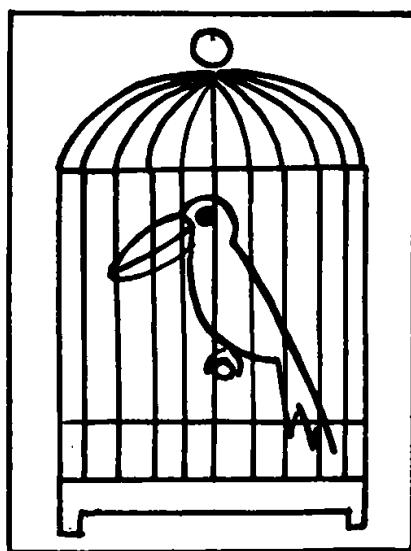
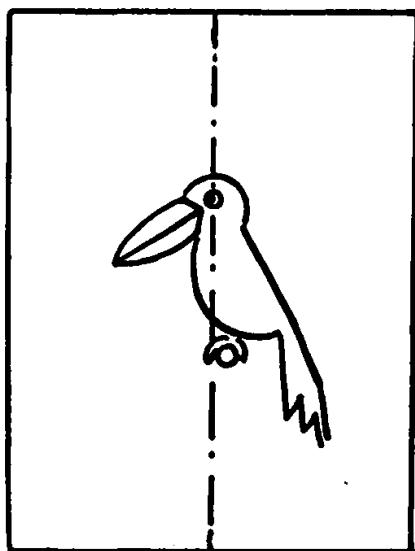
۵- در پایان شاخ و برگ‌های یک درخت کوچکتر را بدین صوره بیفزایید و پرتوهای نور ماه را بصورت رشته‌های سفید نازکی بر روی شاخه‌ها نشان دهید.

۱- نخست سطح صفحه را با رنگ نسبتاً تیره‌ای (مانند آبی، لاجوردی، بنفش، قرمز و یا سبز زمردین) رنگ‌آمیزی کنید.

۲- سپس چند قطعه ابررا به رنگ خاکستری در آسمان ترسیم کنید.

۳- اکنون تصویر یک ماه را که قسمتی از آن در زیر ابر پنهان شده است با رنگ سفید

## ۸۸ - پرنده‌ای در قفس

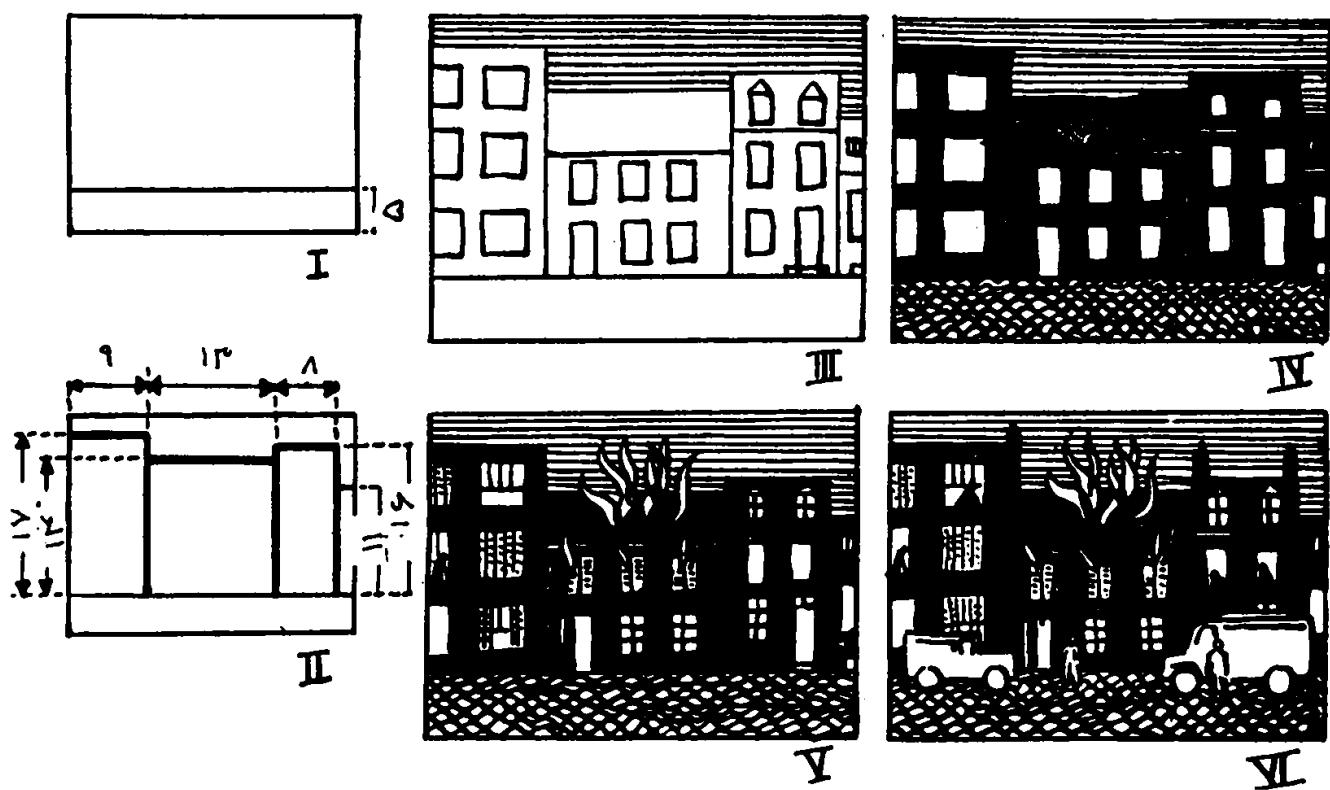


اندازه‌های تابلو  $24 \times 32$  سانتی‌متر از کشیده شود و قسمت پائین قفس با رنگ زنده‌ای (مانند زرد) رنگ‌آمیزی می‌شود .

با استفاده از مدل و بدون کپیه‌برداری زمینه صفحه با رنگ‌زنده‌ای رنگ‌آمیزی می‌شود و دورتا دور قفس حاشیه باریک و غیره از آن قفس و پرنده درون آنرا بکشد و سپس آنها را با رنگ‌های زنده‌ای رنگ‌آمیزی کنید .

تصویر قفس باید با قلم مو و رنگ‌سیاه

## ۸۹- آتش سوزی



اندازه‌های تابلو  $24 \times 32$  سانتی است و به با مداد کشیده شود).

اکنون آسمان را با رنگ آبی لاجوری رنگ

صورت عرضی قرار می‌گیرد.

۱- نخست کاره کوچه را در فاصله پنج آمیزی کنید.

۴- دیوارها و پشت‌بامها را به رنگ‌های بسیار تیره و نزدیک به سیاه رنگ نمائید.

سانتی‌متری از لبه پائین صفحه با مداد کمرنگی رسم نمائید.

۵- پنجره‌ها و درها را به رنگ‌های (مانند

۲- سپس ابعاد مجموعه ساختمانی را برابر

زرد، لیموئی، زرد پرتقالی و سرخ) رنگ کنید.

اندازه‌های داده شده در (شکل ۲) با همان

۶- در پایان جزئیات جالب توجهی

داده ترسیم کنید.

ابدان بیفزائید و در طرفین چپ و راست دو

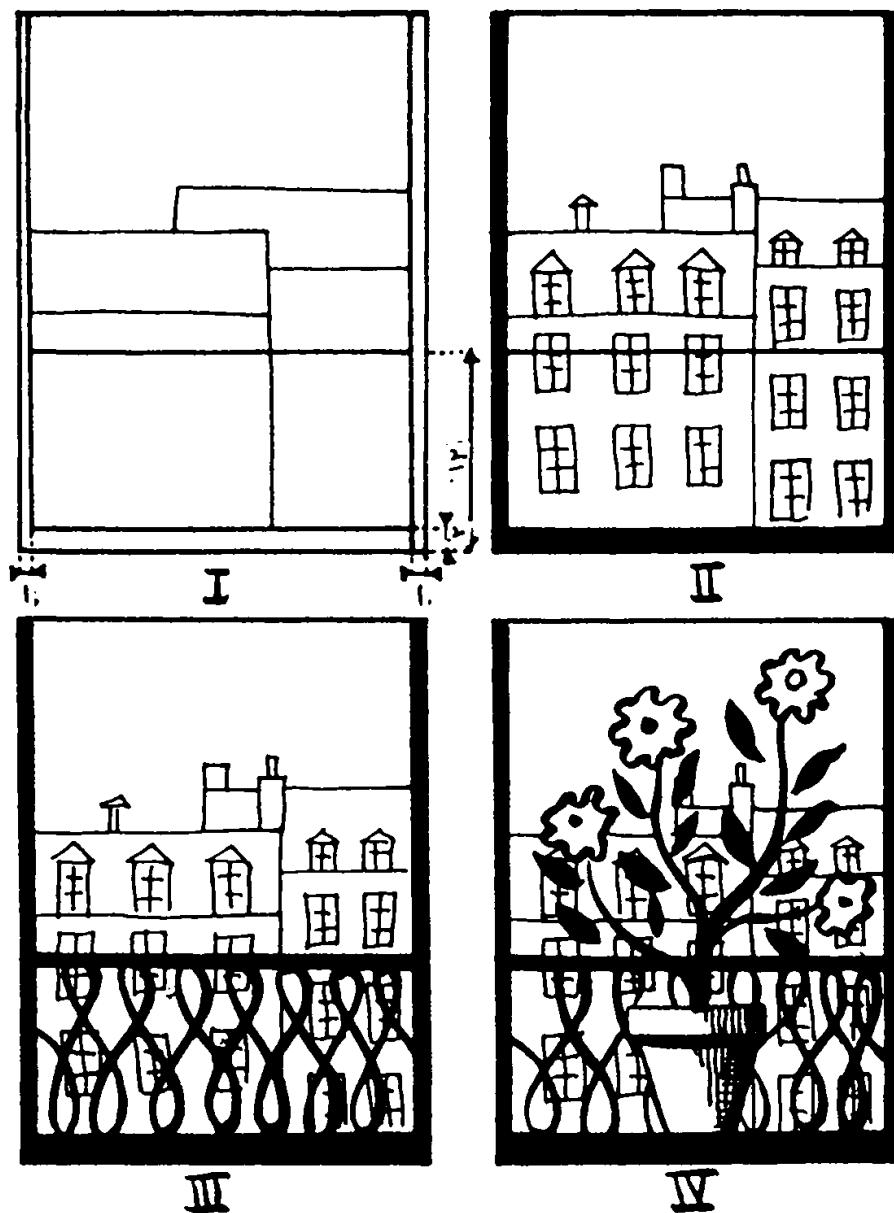
۳- پس از تعیین ارتفاع طبقات بوسیله

اتومبیل با اندازه‌های متفاوت به رنگ (قرمز

آموزگار مجموعه ساختمانی را به دلخواه خود

علی) بکشید.

طرح نمائید. (ساختمانها باید بسیار ساده و



## ٩٠ - بالکن پر گل

۴- پس از رسم گلدان و گلهای آن با مداد کمرنگ، گلدان و گلهای آن را بارگهای زنده‌ای که کاملاً از رنگ زمینه متمایز باشد رنگ‌آمیزی نمایید.

این تابلو می‌تواند برای برخی از دانش‌آموزان کاری باشد که دو یا سه جلسه به طول انجامد.

۱۵ سانتی‌متر از ضلع پائین پنجره مشخص سازید.

ج) طرح مجموعه ساختمانهای مقابله را با مداد کمرنگ زنده‌ای که کاملاً از رنگ زمینه متمایز باشد رنگ‌آمیزی نمایید.

۲- حالا منظره مقابله را با رنگی متوسط و اصلاح پنجره بالکن را با رنگی تیره رنگ‌آمیزی نمایید.

۳- میله‌های نرده بالکن را با رنگ سیاه بکشید.

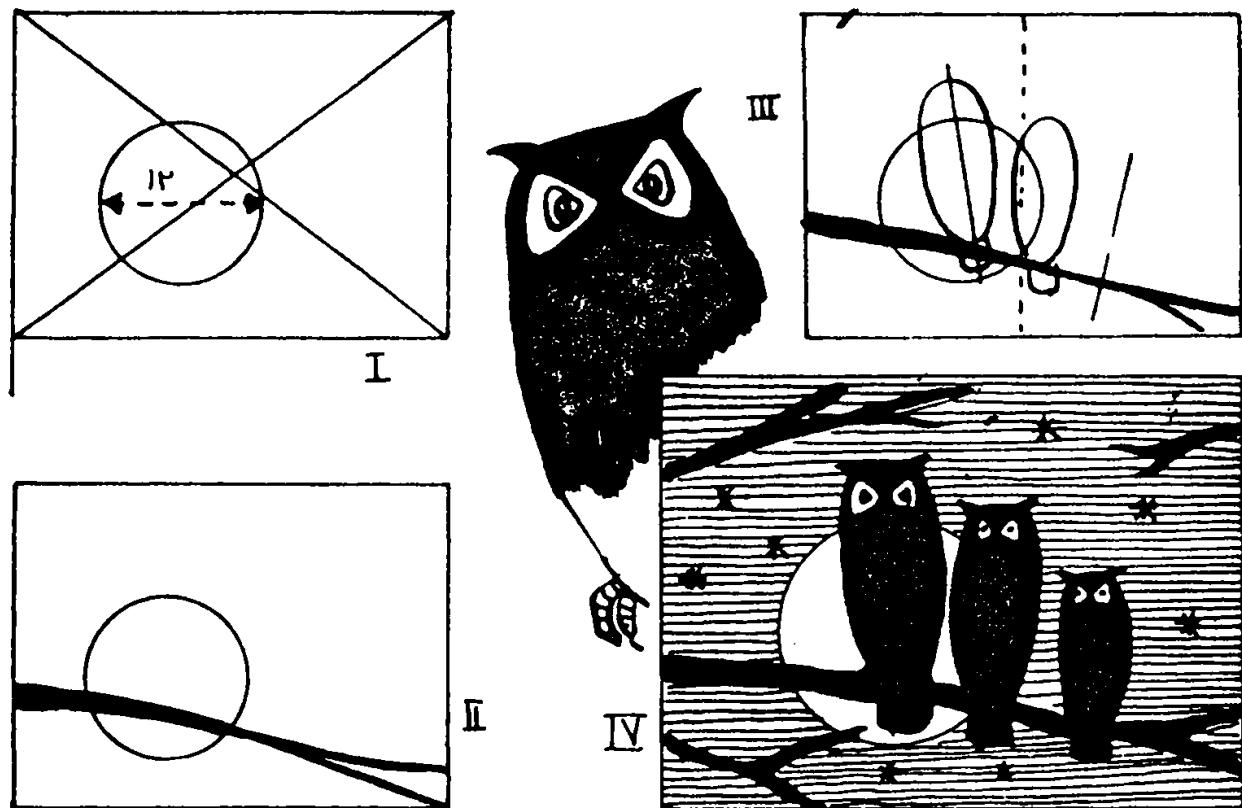
اندازه‌های تابلو  $24 \times 32$  سانتی‌متر.

۱- نخست با مداد قسمتهای زیر را ترسیم کنید.

الف) دو ضلع عمودی پنجره را بعرض یک سانتی‌متر

از طرفین صفحه و ضلع پائین را بعرض دو سانتی‌متر از لبه پائین صفحه رسم نمایید.

ب) ارتفاع نرده بالکن را با خط ساده‌ای در فاصله



### \*\*\* سه جفد ۹۱

۳- در این هنگام طرح بدن سه جفد را به شکل سهیضی به اندازه‌های مختلف بر روی شاخه رسم شده ترسیم نمائید (قد بزرگترین جفد می‌تواند به ۱۶ سانتی‌متر بالغ شود).

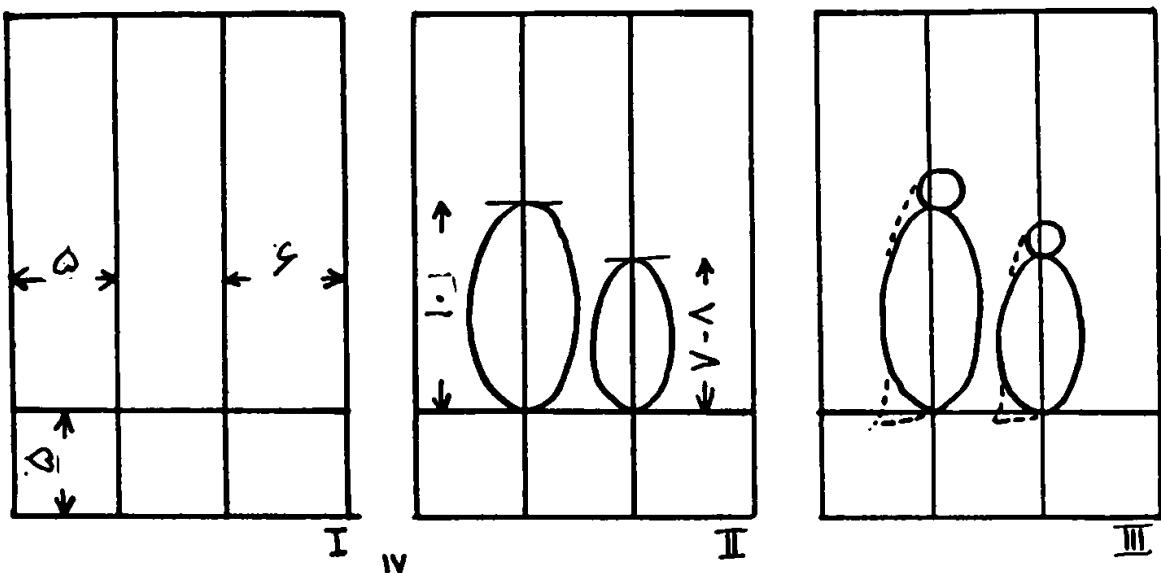
۴- تصویر ماه را به رنگ (زردکم حال) رنگ‌آمیزی کنید و جفدها را سیاهرنگ کنید.

چشمان جفدها که به شکل بالهای پروانه است به رنگ سبز روشن و خطوط مردمک آنها سیاه رنگ می‌شود. اما پرهای اطراف چشم سفید رنگ شده و یا به همان رنگ خاکستری باقی می‌ماند. در پایان بهتر است تصویر چند ستاره و نیز یکی دوشاخه درخت نیز به صحنه افزوده شود.

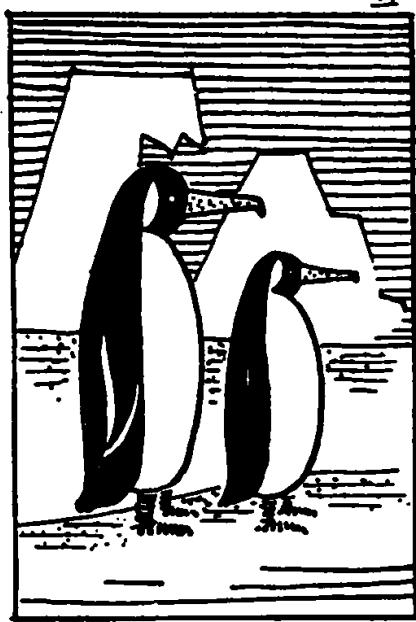
اندازه‌های تابلو ۲۴×۳۲ سانتی‌متر از کاغذ سفید است.

۱- نخست بارسم قطرهای کاغذ مرکز آنرا بدست آورید. سپس تصویر ماه را بصورت دایره‌ای بشعاع ۶ سانتی‌متر در سمت چپ و پائین رسم کنید و آستان را با رنگ تیره‌ای (مانند آبی یا آبی متمایل به سبز یا آبی مایل به بنفش و یا بنفش مایل به سرخ) رنگ آمیزی نمائید. اما سطح ماه را همچنان سفید نگهدارید.

۲- اکنون تصویر شاخه درختی را از جائی پائینتر از میان ضلع سمت چپ آغاز نموده و به گوشه سمت راست ختم نمائید و به رنگ سیاه ترسیم کنید.



## ۹۲ - پنگوئن ها \*\*



تصویر ساده‌ای طرح‌ریزی نمایید و آنرا با رنگ سفید همراه با آب بسیار رنگ‌آمیزی کنید.

چنانچه تمایل داشته باشند دانش آموzan می‌توانند تعدادی از اینگونه پنگوئن‌ها را پس از ترسیم از کاغذ جدا نموده و از مونتاژ آنها بر صحه کاغذ بزرگی صحنه جالبی بوجود آورند.

سانتی‌متر انتخاب تماید.

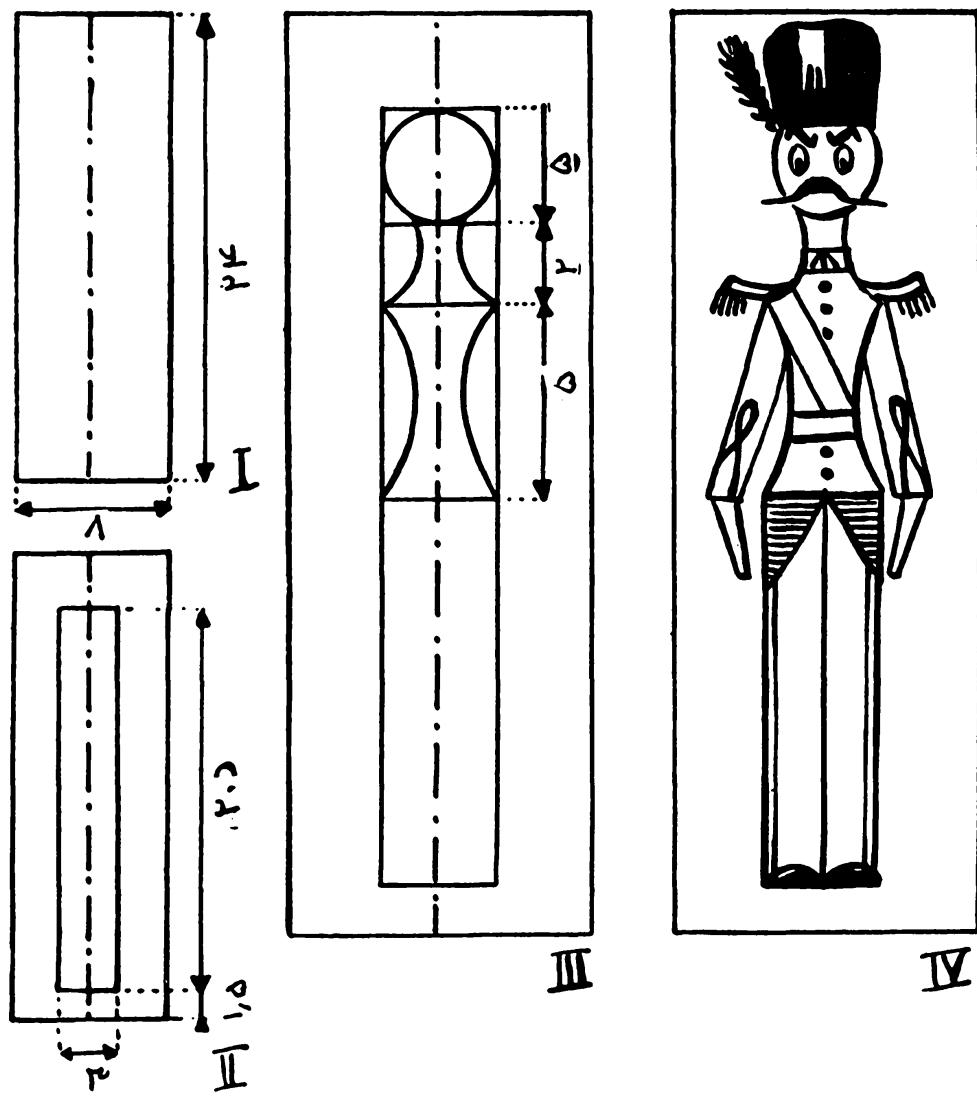
۳- سپس سر پنگوئن‌ها را به گونه‌ای که قدری به‌طرف راست تمایل داشته باشد به صورت دایره‌هایی رسم کنید. برای کشیدن دایره بزرگ‌تر می‌توان از یک سکه پنج‌ریالی و برای دایره کوچک‌تر از یک سکه دوریالی استفاده نمود. اکنون این دایره‌ها را به تنه دو حیوان متصل نمایید و انتهای دم آنها را رسم کنید.

۴- در این هنگام منقار و پاهای و چشم حیوان را بشکید و قسمت‌های تیره‌رنگ بدن آنرا مشخص نمایید. برای رنگ کردن پنگوئن‌ها از قلم مو و رنگ صفحی سیاه و سفید و نارنجی (منقار) استفاده کنید. در پایان صحنه تابلو را

اندازه‌های تابلو  $16 \times 24$  سانتی‌متر است.

۱- نخست صفحه کاغذ را بطور عمودی در مقابل خود قرار دهید و از سمت چپ با فاصله ۵ سانتی‌متر و از طرف راست به فاصله ۶ سانتی‌متر دو خط عمودی رسم کنید. باز هم با همان مداد کم رنگ خطی افقی به فاصله ۵ سانتی‌متر از پائین صفحه ترسیم نمایید.

۲- اکنون بر روی این خط افقی دو بیضی نامساوی را چنان رسم کنید که هریک از آنها یکی از خطوط عمودی را درست در وسط خود بگیرد. ارتفاع بیضی بزرگ‌تر را در حدود ۱۵ سانتی‌متر و ارتفاع بیضی کوچک‌تر را ۷ یا ۸



\* \* ۹۳- آدمکها \*

است مستطیل بدست آمد هر ابه قسمت های زیر:

ابتدا دایره های به  $1/5$  سانتی متر (عنوان سر) و سپس دو خط خمیده ساده (عنوان گردن، شانه ها و بدن) ترسیم کنید.

۴- در پایان دانش آموزان می توانند به دلخواه خود لباسی برای آدمک انتخاب نموده و به ترسیم آن مشغول شوند و دسته های ساده ای برای آن بکشند و نیز بدلخواه خود برای رنگ آمیزی آن اقدام نمایند.

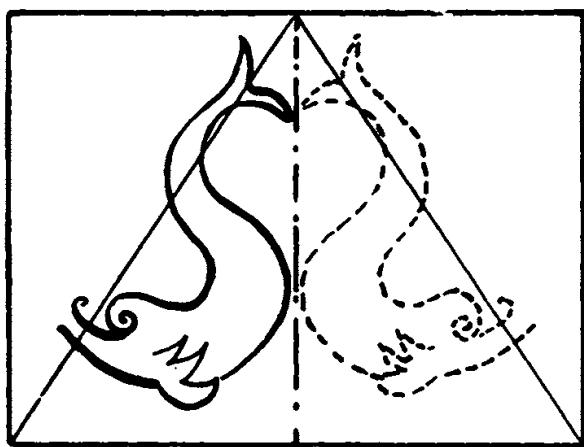
اندازه های تابلو:  $8 \times 24$  سانتی متر.

۱- نخست محور صفحه کاغذ را با مداد کمرنگی بکشید و آنرا بطور عمودی در برابر خود قرار دهید.

۲- از فاصله  $1/5$  سانتی متری پائین صفحه به طرف بالا مستطیلی به عرض  $3$  سانتی متر و طول  $25$  سانتی متر بکشید (روشن است در هر طرف محور  $1/5$  سانتی متر قرار خواهد گرفت).

۳- اکنون بگونه ای که نشان داده شده

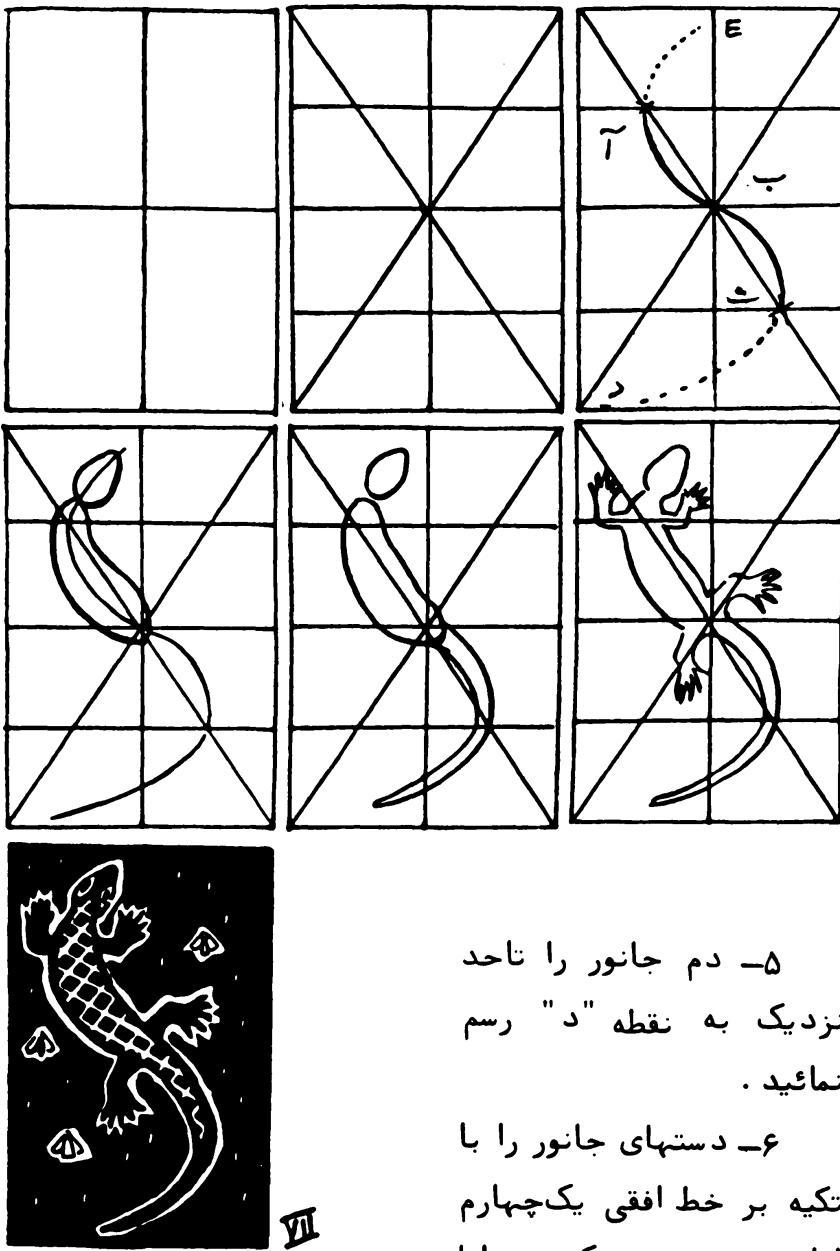
## ۹۴ - پریان دریائی



پریان دریا و منتقل ساختن آن به نیمه دیگر صفحه استفاده نمود.

"ضمنا" بهتر است برای بوجود آوردن شکل کاملتر از پری دریائی نخست تصویر یک پری دریائی با مدادی کمرنگ کشیده شده و سپس از قلم مو برای پررنگ کردن آن استفاده شود.

اندازه های تابلو  $24 \times 32$  سانتی متر است که بصورت افقی در برابر خود می گذارند. برای کشیدن این نقاشی می توان اولاً "از اثر هماهنگی زمینه ها بر یکدیگر استفاده نمودو مجموعه رنگ های در مایه لاجوردی لیکن با افزودن مقادیر متفاوت رنگ سفید بوجود آورد ثانیاً" برای استفاده از قرینه سازی یا از کاغذ کالک و یا تا کردن صفحه پس از رسم یکی از



رنگ زمینه صفحه که در آن تصویر چند مگس سیاه به چشم می خورد می تواند به رنگهای زنده ای مانند (آبی، زرد و یا سرخ و غیره) و یا رنگ خاکستری مایل به سبز همراه با آبی باشد.

هرگز نباید رنگ زمینه با رنگهای خود جانور تماس پیدا کند و بین این دو حاشیه نازک نامنظمی ضروری است.

۵- دم جانور را تاحد نزدیک به نقطه "د" رسم نمایید.

۶- دستهای جانور را با تکیه بر خط افقی یکچهارم اول صفحه رسم کنید. اما پاهای جانور باید در طرفین قطر صفحه رسم شود.

۷- اکنون مارمولک را به رنگ سبز زنده ای رنگ آمیزی نمایید و چشمانش را بر رنگهای سیاه و سفید رنگ کنید.

چهارخشتهای روی بدنه جانور نیز به رنگ (سبز شفاف) رنگ می شود و بدان قدری رنگ سفید افزوده می گردد.

## ۹۵- مارمولک \*\*\*

اندازه های تابلو  $16 \times 24$  سانتی متر.  
۱- نخست محورهای افقی و عمودی صفحه کاغذ را رسم نمایید.

۲- سپس قطرهای صفحه کاغذ و همچنین خطوطی افقی در فاصله یکچهارم طول صفحه ترسیم کنید.

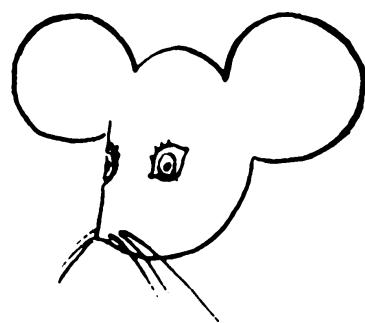
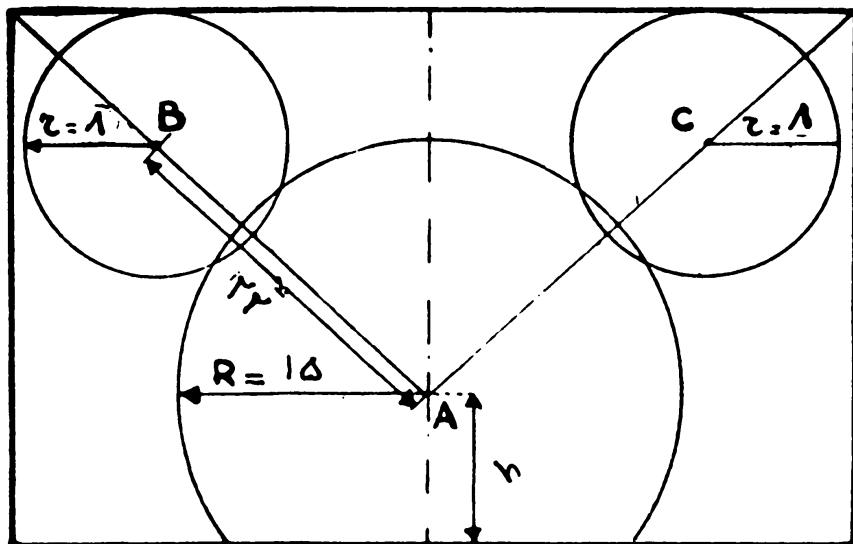
۳- اکنون با تکیه بر قطرهای نقاط "T" ، "B" ، "ث" رابصورت حرف "س" کشیده ای بهم وصل نمایید و آنرا با مختصه خمیدگی بیشتر تا نقاط "ا" و "د" نیز ادامه دهید.

۴- اکنون سر جانور را بشکل تخم مرغی رسم کنید و بدنش را شبیه به زردآلوي درازی بکشید. طول این شکل باید مختصه از نیمه صفحه کاغذ بیشتر باشد.

**فصل ششم**

**صورتک‌ها**

**کارت تبریک‌ها**



## ۹۹ - صورتک موش

\*\*\*

برای این تمرین کاغذ  
محکمی باندازه‌های  $55 \times 32 / 5$   
سانتی‌متر لازم است.

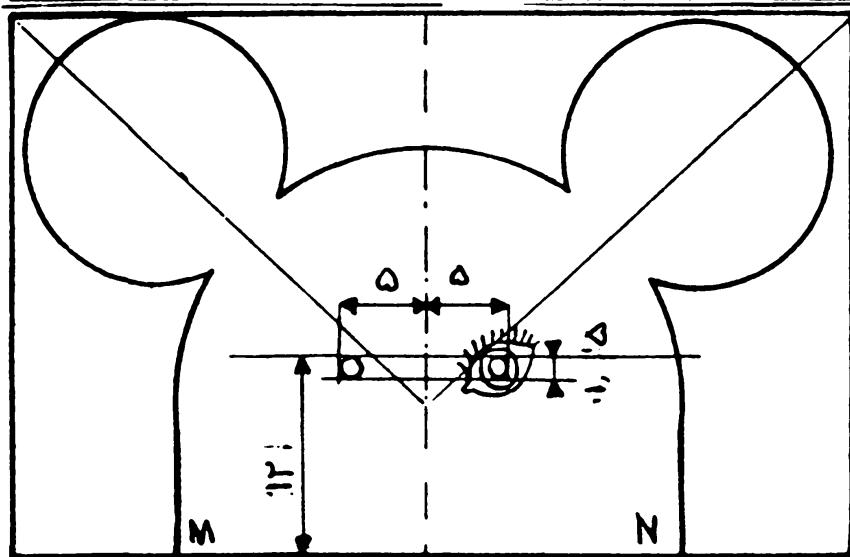
نخست نقطه A را بر روی  
محور عمودی صفحه و در  
فاصله ۹ سانتی‌متری از ضلع  
پائین صفحه انتخاب کنید.  
از این نقطه خطوطی به دو  
زاویه بالای صفحه رسم نموده

و در فاصله‌های ۲۲ سانتی‌متری  
نقاط B و C را بدست آورید.

در نقطه A دایره‌ای به شعاع  
۱۵ سانتی‌متر و در نقاط B و  
C دایره‌هایی به شعاع ۸  
سانتی‌متر ترسیم نمایید.

محل چشمان صورتک را در  
فاصله ۵ سانتی‌متری طرفین  
محور عمودی و در فاصله  
۱۲ سانتی‌متری از ضلع  
پائین صفحه مشخص نمایید.

بنابراین چشمان صورتک در  
دو انتهای مستطیل به عرض  
۱/۵ سانتی‌متر و طول ۱۵

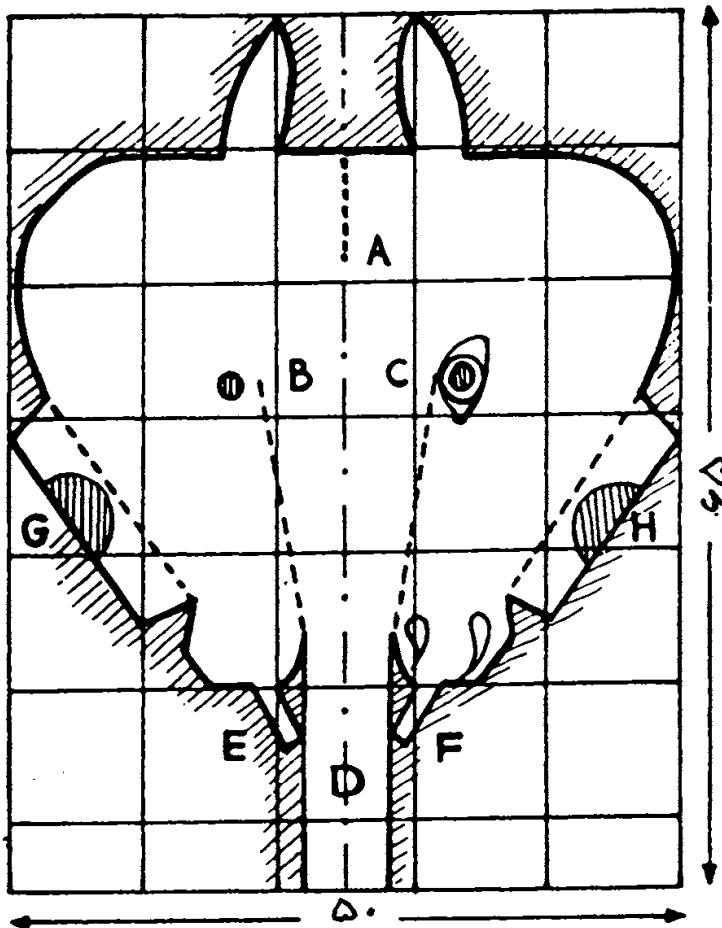
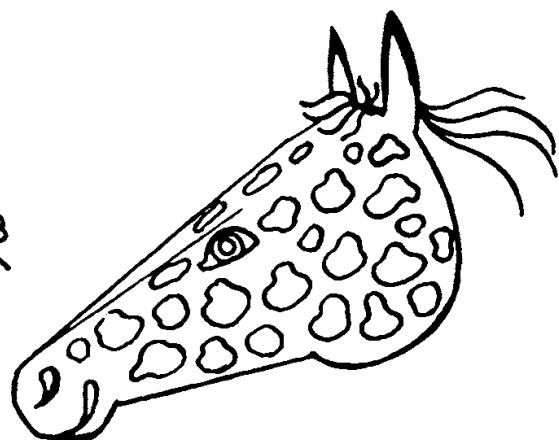


چشمان صورتک را به موازات  
سانتی‌متر کشیده می‌شود.  
بکی از خطوط AB یا AC و کج  
اکنون از طرفین دایره بزرگ  
می‌کشیم و در میان آنها  
سوراخی تعبیه می‌کنیم. برای  
شکل دادن به صورتک نقطه  
M را بر روی نقطه N می‌چسبانیم  
و گوشهای جانور را قدری  
می‌خوابانیم. برای قراردادن  
سبیلهای صورتک نوک پوزه‌اش  
را سوراخ می‌کنیم (و از میان آن  
چند رشتہ نخ‌سیاه می‌گذرانیم)  
ضمناً زیر پوزه صورتک را  
برای امکان تنفس استفاده  
کننده‌آن سوراخ می‌نماییم.  
رنگ می‌نماییم. هریک از

می‌آوریم.  
این شکل را با رنگ  
خاکستری روشن رنگ آمیزی  
می‌کنیم و خطوط مشخص کننده  
چشمان را با رنگ سیاه و نوک  
قلم مو پررنگ می‌کنیم. داخل  
چشمان را به رنگ آبی آسمانی  
رنگ می‌نماییم. هریک از

## ۹۷- صورتک اسب \*\*\*

با استفاده از شیوه‌های  
قرینه‌سازی و برش



اکنون صورتک را از محل نقطه‌چینها تا کنید و اینکار

را از پوزه صورتک آغاز کنید و در نقاط C و B متوقف نماید. پس از آن زبانه‌های E و F را تا کنید ولی نوار D را فقط از بالای این زبانه‌ها رد کرده و بداخل سرحيوان برانید.

روشن است که سرحيوان به وسیله دو نوار طرفین تصویر که قسمتی از آنها بر روی هم قرار می‌گیرد تشکیل خواهد شد.

نوارهای طرفین تصویر نیز باید در نقاط G و H سوراخ شود تا امکان تنفس استفاده کننده از صورتک را میسرسازد درپایان گوشبایی صورتک را

پشت گوشش وصل می‌شود. باشد.

برای بریدن تصویر از کاغذ باید خط خارجی تصویر بریده شود و شکافی نیز در بالای سرحيوان ایجاد شود. اطراف چشمان و سوراخهای بینی و دهان صورتک را با رنگ سیاه و نوک قلم مو پررنگ کنید و در برخی جاها مانند گوشهای چشم مختصراً رنگ شنکرفی بکاربرید. پیرامون مردمکها را می‌توان به رنگ

آبی روشن نمود. ضمناً "سطح سرحيوان بهتر است به رنگ خاکستری متوسط رنگ شود و ترئیناتی با شکل‌های غیر-یکنواخت آنرا بیوشناد.

اندازه‌های تابلو ۵۵×۶۵ سانتی‌متر از کاغذ بسیار ضخیم یا مقوا نازک سفید.

نخست محور عمودی صفحه را رسم نمایید و سپس آنرا به مربعهایی به ضلع ۱۵ سانتی‌متر تقسیم کنید. پس از آن بهمان گونه که آموزگار بر روی تخته سیاه می‌کشد نیمه چپ سریک اسب را با استفاده از مربعها ترسیم نمایید. نیمه راست سر اسب را با استفاده از شیوه قرینه‌سازی (کاغذ کالک یا تاکردن) بطرف دیگر محور منتقل سازید.

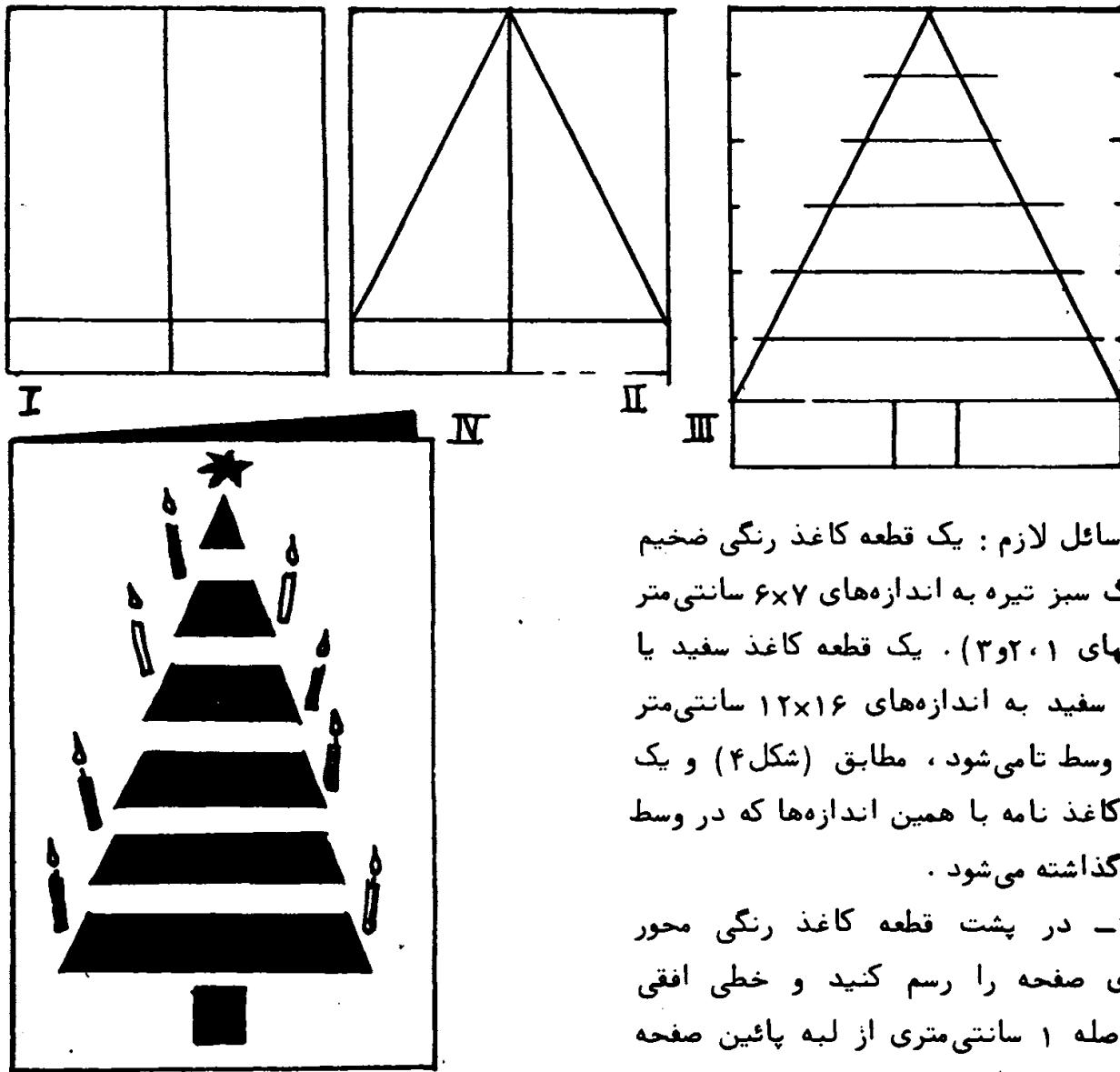
دراین هنگام چشمان اسب را رسم کنید و قسمت وسط آنها را خالی کنید. چشمان اسب باید به موازات خطی که از پوزه حیوان به

نوارهای کوتاه و نازکی از کاغذ سیاه ضخیم بریده و در بین گوشها یش بچسبانید.

یک گیره بهم متصل نمایید. برای تکمیل صورتک یالهای نخستین گردن اسب را بشکل

مختصری بطرف جلو تاکنید و در بالای سر آن چین بدھید و آنرا با چند قطره چسب یا

## ۹۸ - کارت تبریک عید\*\*



وسائل لازم : یک قطعه کاغذ رنگی ضخیم به رنگ سیز تیره به اندازه‌های  $7 \times 6$  سانتی‌متر (شکل‌های ۱، ۲ و ۳). یک قطعه کاغذ سفید یا کارتی سفید به اندازه‌های  $12 \times 16$  سانتی‌متر که از وسط تامی شود ، مطابق (شکل ۴) و یک قطعه کاغذ نامه با همین اندازه‌ها که در وسط کارت گذاشته می‌شود .

۱- در پشت قطعه کاغذ رنگی محور عمودی صفحه را رسم کنید و خطی افقی در فاصله ۱ سانتی‌متری از لبه پائین صفحه ترسیم نمایید .

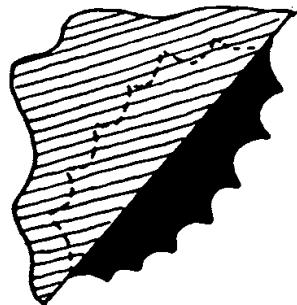
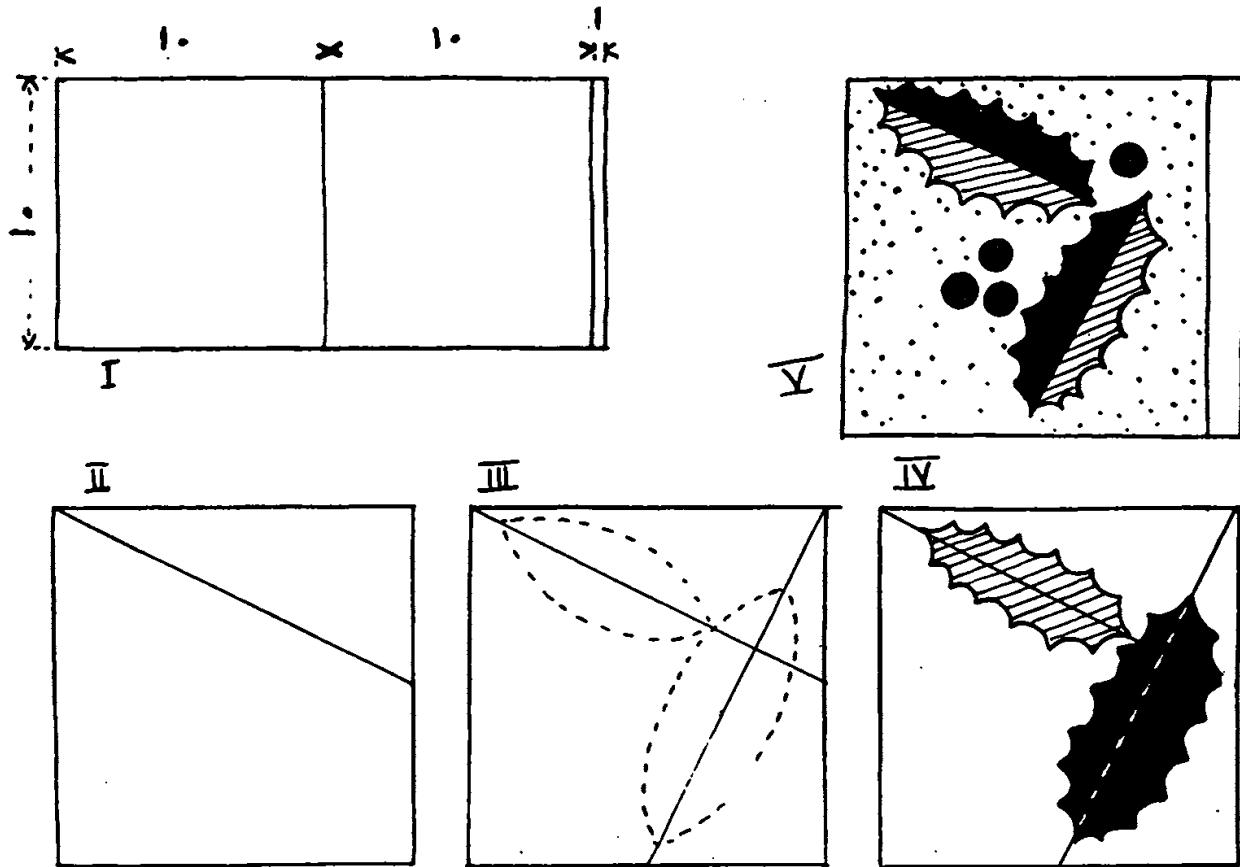
۲- اکنون مثلثی را ترسیم کنید که با بریدن قطعات آن بطور موازی و قراردادن آنها در زیر یکدیگر بتوان تصویر درخت کاجی را مشخص نمود .

۳- تنہ درخت کاج را به قطر ۱ سانتی‌متر رسم نمایید و بر روی اضلاع طرفین کاغذ فاصله‌های ۱ سانتی‌متری را مشخص کنید . پس

از وصل نقاط رو بروی یکدیگر مثلث را با برشهای موازی به قطعاتی تقسیم کنید .

۴- در پایان این قطعات را با تکیه بر محور عمودی به فاصله‌های نیم سانتی‌متر از یکدیگر به موازات هم برروی کارت تبریک بچسبانید . در اطراف این تصویر شهرهای رنگارنگی را ترسیم نمایید .

## ۹۹- کارت تبریک عید \*\*\*



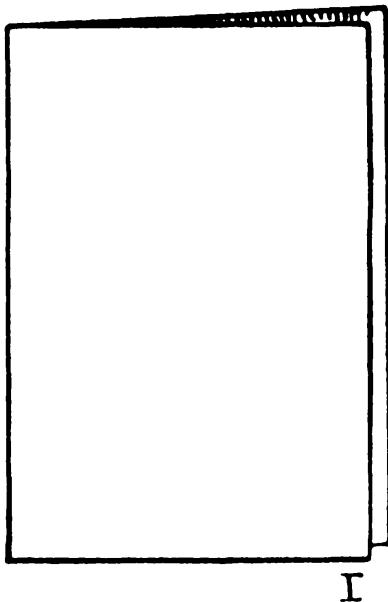
وسائل لازم: یک قطعه کاغذ رنگی به اندازه‌های  $15 \times 21$  که بهتر است به رنگ سبز دوشن باشد. چند قطعه کاغذ صمنی برگهای سبز متوسط، سبز تیره و سرخ زنده.

۱- نخست صفحه کاغذ را بطور افقی در مقابل خود قراردهید و پس از کشیده حاشیه‌ای به عرض ۱ سانتی‌متر در طرف راست آن صفحه را مطابق (شکل ۵) تا کنید.

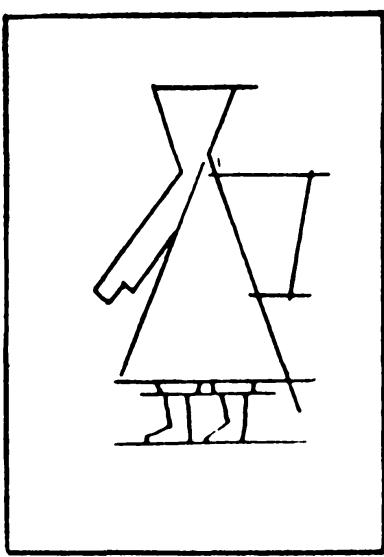
۲- اکنون نقطه وسط ضلع سمت راست را از طرف روی کاغذ نشانه گذاشته و آنرا با خط کمرنگی به زاویه بالائی سمت چپ متصل سازید.

۳- همچنین وسط ضلع پائین را با همان مداد کمرنگ به زاویه سمت راست بالا وصل نمایید. بر روی این دو خط کمرنگ است که رگبرگهای موردنظر ترسیم می‌شود. برای رسم این برگهای باید از پشت قطعه کاغذهای صمنی استفاده کنید و هریک از آنها را در داخل یک

- ۴- سپس برگهای را ببریده و سطح آنها را با رنگ سبز تیره و یا سبز متوسط تماماً "رنگ کنید. ضمناً" قطعه کاغذ استفاده نشده را بر روی این برگهای و درکنار خطرگیرگهای بچسبانید تا آنها به رنگ سبز تیره یا متوسط درآید. آنچه را که از کاغذها اضافه می‌آید ببرید و سپس آنها را بر روی کارت قبلی بچسبانید.
- ۵- اکنون برای تزئین بیشتر کارت خود چند دایره بعنوان میوه‌های درخت به اطراف برگهای بیفزایید.



I



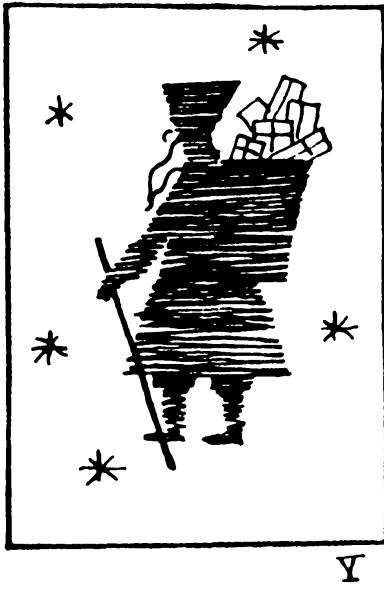
II



III



IV



V

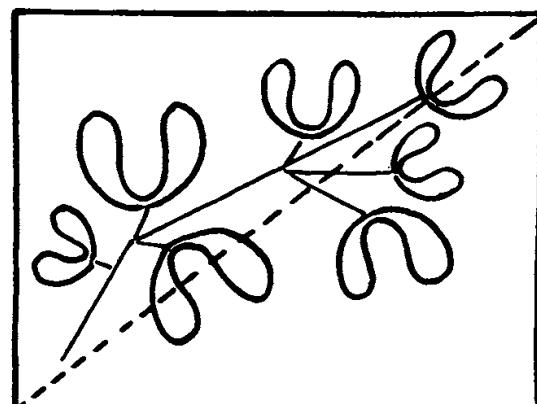
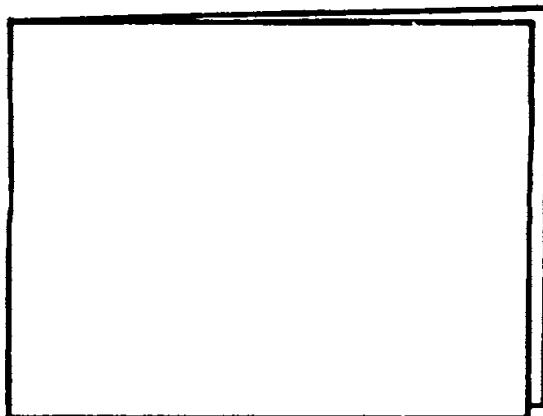
منفی و چه مثبت) ریش سفیدی بیفزاید و عصائی به رنگ دلخواه خود بدست آن بدهید. در سبد پشت پیرمرد تعدادی بسته بکشد و چند ستاره چندرنگ در اطراف صحنه ترسیم کند. اینگونه جزئیات را می‌توانید هم با کشیدن به کمک رنگ صفحی و هم کشیدن بر روی کاغذ رنگی و بریدن آنها تهیه نموده و اضافه کنید.

کامل برید و از صفحه کاغذ جدا کنید. سپس پا تصویر جدا شده و یا جای آنرا بر روی کاغذ مربوط به کارت تبریک قرار دهید و آنچه را که از کاغذ کارت از زیر آن دیده می‌شود با هاشورهای نزدیک بهم و پررنگ بوسیله مداد رنگی پرکنید (هاشورها باید همه دریک جهت یا عمودی و یا افقی باشد). ۵ در پایان به تصویر معکس شده برکارت (چه کنید.

## ۱۰۰ - پیرمرد \*\*\* (کارت تبریک)

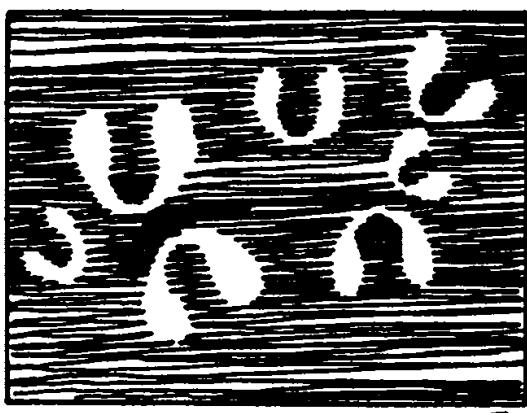
وسائل لازم : قطعه‌ای کاغذ ضخیم به رنگ روشن و به اندازه‌های  $15 \times 22$  سانتی متر که از وسط تا شده باشد. قطعه‌ای کاغذ سفید باندازه‌های  $11 \times 15$  سانتی متر. مداد رنگی و رنگ صفحی یا کاغذ رنگی صفحی.

- ۱- نخست کاغذ مربوط به کارت تبریک را تا کنید.
- ۲- بر روی کاغذ سفیدی که تهیه کردید اید تصویر ساده‌ای از نیم‌رخ یک پیرمرد نامه بررا رسم نمایید (قد این تصویر نباید از ۱۵ سانتی متر بیشتر باشد) فاصله تصویر از پائین صفحه ۳ سانتی متر است.
- ۳- اکون تصویر را بادقت

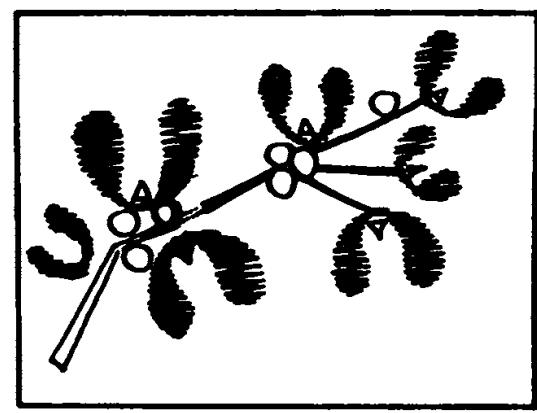


I

II



III



IV

## ۱۰۱ - کارت تبریک

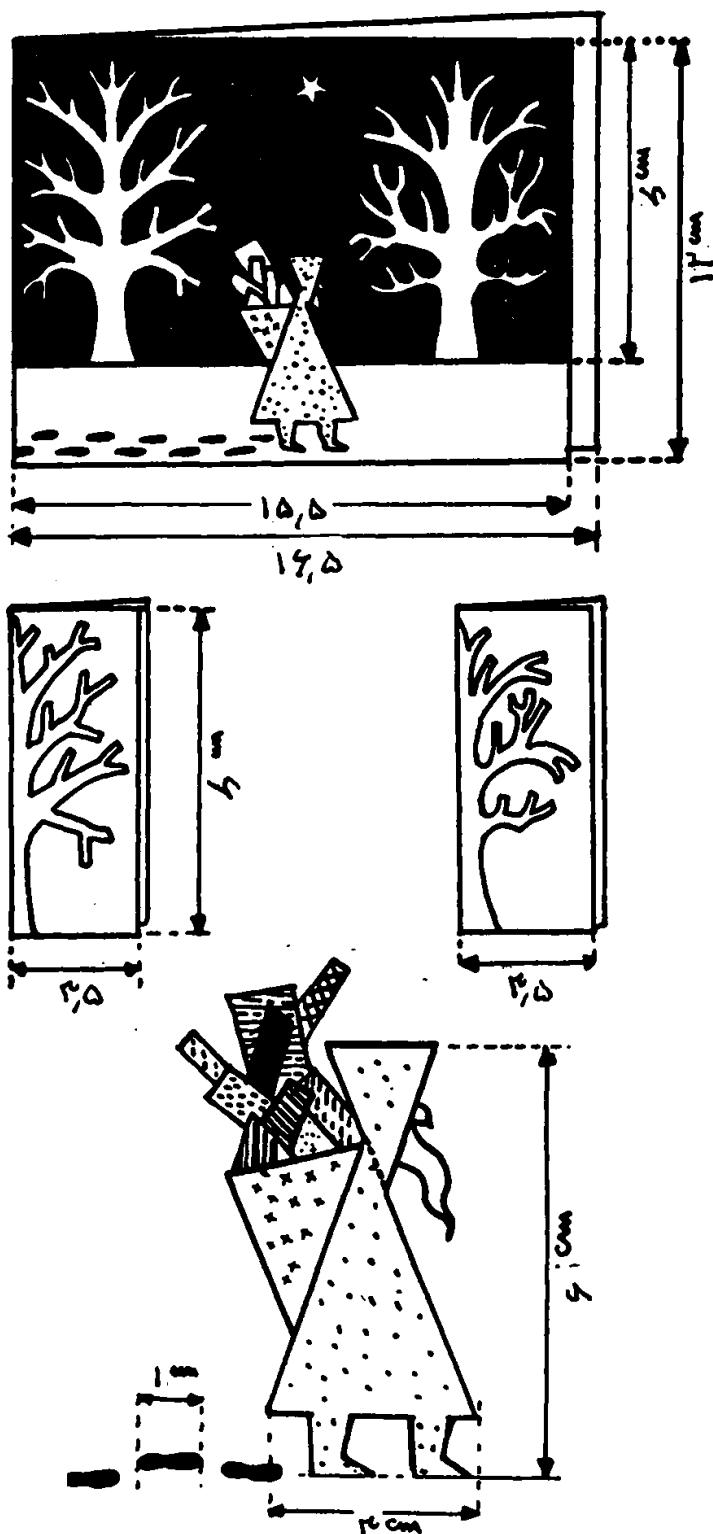
✿✿

پیرمرد نامه بر در تعریف قبلی (شماره ۱۰۵) از آن یاد شده. این شیوه همانطور که در (شکل ۳) دیده می شود نیاز به دقیقیت کافی دارد و بدین جهت باید برای دانش آموزان نسبتاً بزرگتر در نظر گرفته شود.

داد رنگی مورد استفاده باید یا به رنگ سبز تیره و یا آبی پر رنگ باشد. ضمناً می توان بهمین روش کارتهای حاوی یک شاخه کاج یا نارون نیز پیشنهاد نمود.

وسائل لازم: یک صفحه کاغذ رنگی به رنگهای بسیار روشن و به اندازه های  $35 \times 11$  سانتی متر که مطابق (شکل ۱) تا می شود. یک ورق کاغذ سفید به اندازه های  $15 \times 11$  سانتی متر، مطابق (شکل ۲) که بر روی آن با تکیه بر یکی از قطرهای شاخه ای رسم می شود و بر روی آن برگهایی کشیده می شود. رنگ صافی یا کاغذی با رنگ صافی و مداد رنگی.

شیوه کار همانند شیوه ای است که در مورد



در این هنگام خرجین پشت خود چسبانده می‌شود.

در پایان ردپاهای پیرمرد بر روی کاغذی به رنگ آبی تیره کشیده شده و بریده می‌شود (طول هر پا ۱ سانتی‌متر است) و در راستای پاهای وی بدنیال هم در کارت چسبانده می‌شود.

در این هنگام خرجین پشت پیرمرد نیز بر روی (کاغذ صفحی زردی) به شکل مثلث کشیده شده و بریده می‌شود؛ یک ستاره و جعبه‌های مستطیل شکلی نیز بر روی کاغذ رنگی برنگهای مختلف کشیده شده و بریده می‌شود و در جاهای

## ۱۰۲ - کارت تبریک

\*\*\*

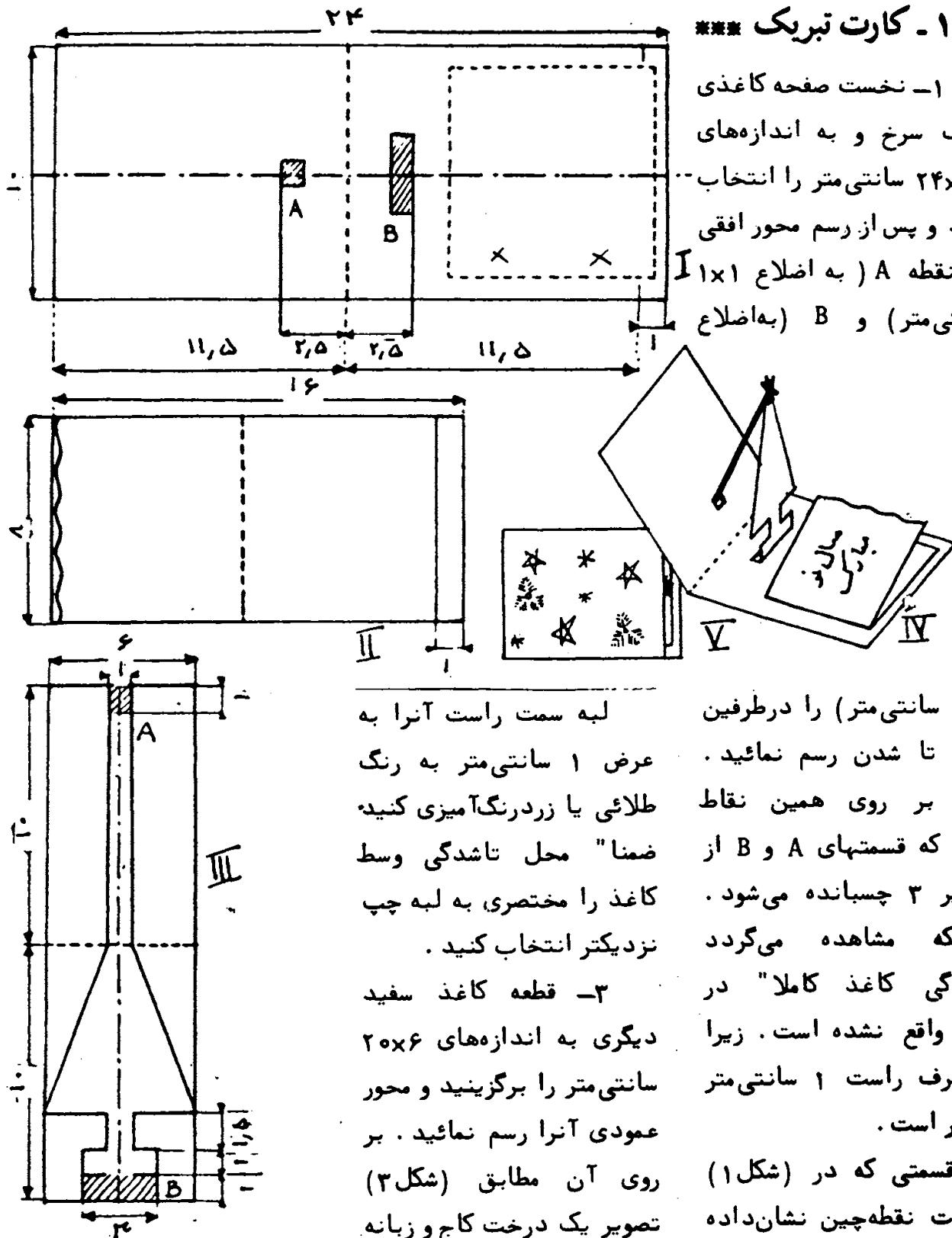
وسائل لازم : قطعه‌ای کاغذ رنگی، صیقلی و صفحی که بتواند بریده شود کاغذ سفید نسبتاً "ضخیم" به اندازه‌های  $32 \times 12$  سانتی‌متر، قیچی .

شبوه‌کار : نخست کاغذ سفید را مطابق شکل مقابل تا کنید و عطفی برابر یک دوم سانتی‌متر برای تا کردن آن در نظر بگیرید. این کاغذ را بر روی کارتی از کاغذ رنگی (آبی تیره) به اندازه‌های  $15/5 \times 9$  سانتی‌متر بچسبانید. اکنون بر روی کاغذ صفحی سفیدی به اندازه‌های  $9 \times 7$  سانتی‌متر) که از وسط تاشده است ( $9 \times 3/5$  سانتی‌متر) درختانی بکشید و آنها را برید. سپس این درختان را بطريقی که در شکل مشاهده می‌شود بر روی مستطیل آبی رنگ بچسبانید. اما نباید به کناره‌های کاغذ برسد.

حالا بر روی کاغذ صفحی سرخ رنگ (به اندازه‌های  $6 \times 3$  سانتی‌متر) تصویر پیرمردی (با شکل دو مثلث مقابل هم) کشیده می‌شود و از کاغذ بریده می‌شود و در جای خود بر روی کارت چسبانده می‌شود.

### ۱۰۳ - کارت تبریک \*\*\*

۱- نخست صفحه کاغذی برنگ سرخ و به اندازه‌های  $24 \times 10$  سانتی‌متر را انتخاب کنید و پس از رسم محور افقی دو نقطه A (به اضلاع  $1 \times 1$  سانتی‌متر) و B (به اضلاع



بیرون آورید. آنها را از وسط تا کنید و قسمتهای A و B را به داخل تا کنید و آنها را به نقاط B و A شکل ۱ بچسبانید مطابق (شکل ۴).

۴- دراین هنگام به منظمه کارت تبریک بازشده که

لبه سمت راست آنرا به عرض ۱ سانتی‌متر به رنگ طلائی یا زردرنگ‌آمیزی کنید "ضمنا" محل تاشدگی وسط کاغذ را مختصراً به لبه چپ نزدیکتر انتخاب کنید.

۳- قطعه کاغذ سفید دیگری به اندازه‌های  $25 \times 6$  سانتی‌متر را برگزینید و محور عمودی آنرا رسم نمائید. بر روی آن مطابق (شکل ۲)

تصویر یک درخت کاج و زبانه انتهائی بلند آنرا ترسیم کنید. خود درخت را به رنگ سبز متوسط و تنہ و همچنین گلدان آنرا به رنگ سفال رنگ‌آمیزی کنید. اکنون تصویر درخت کاج و زبانه بالای آنرا بریده و از صفحه

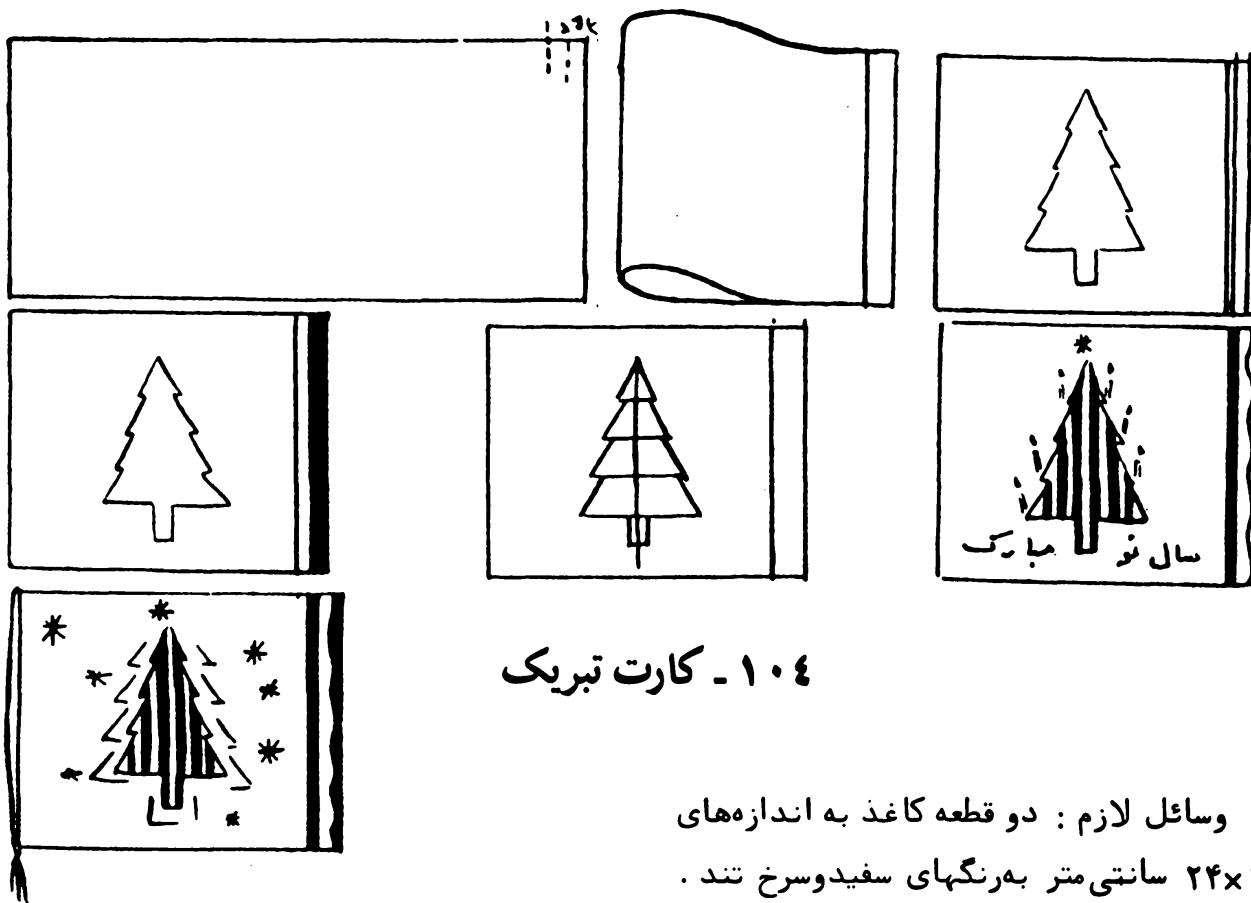
$1 \times 3$  سانتی‌متر) را در طرفین محل نا شدن رسم نمائید. زیرا بر روی همین نقاط است که قسمتهای A و B از تصویر ۳ چسبانده می‌شود. چنانکه مشاهده می‌گردد تاشدگی کاغذ کامل "در وسط واقع نشده است. زیرا از طرف راست ۱ سانتی‌متر بیشتر است.

قسمتی که در (شکل ۱) بصورت نقطه‌چین نشان داده شده است محل چسباندن طرف راست تصویر ۲ می‌باشد ۲- اکنون صفحه کاغذ سفیدی به اندازه‌های  $16 \times 8$  سانتی‌متر را انتخاب کنید و لبه سمت چپ آنرا یا بصورت هلالی و یا زیگزاک ببرید.

چند ستاره و نقشهای مانند  
بلورهای یخرا بچسبانید.

حروف رنگارنگ بنویسید.  
برنوك درخت کاج یک  
ستاره از کاغذ زرور ق بچسبانید  
۵- برپشت کارت تبریک

در (شکل ۴) دیده می شود  
نگاه کنید و در جائی که  
نوشته های ملاحظه می شود  
جمله "سال نو مبارک" را با



#### ۱۰۴- کارت تبریک

رنگ آمیزی درخت کاج نمائید. به گونه ای که  
یک نوار عمودی برنگ سبز روشن و نوار بعدی  
برنگ سبز تیره رنگ شود. اطراف آنرا با  
شمجهای رنگارنگ تزئین کنید. یکی از لبه های  
طرفین کارت را به عرض ۱ سانتی متر با رنگ  
زرد یا طلائی رنگ آمیزی کنید و لبه طرف دیگر  
را با طرح مناسبی ببرید.

شکل (۴)- در کاره قسمت بزرگتر صفحه  
کاغذ سرخ نیز نواری به عرض ۱ سانتی متر را به  
رنگ طلائی یا زرد رنگ آمیزی کنید.

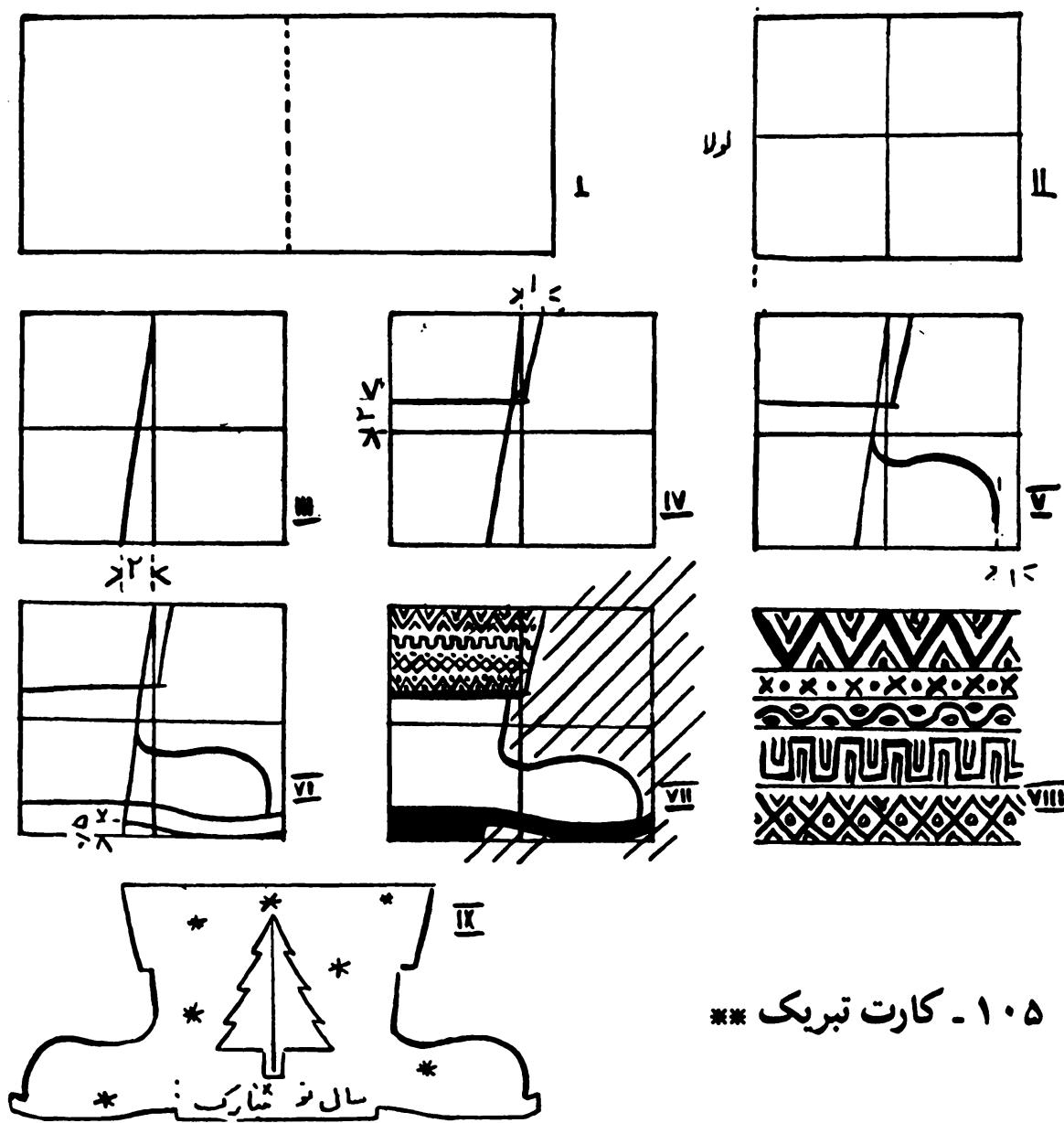
شکل (۵)- در پایان دو صفحه کاغذ درون  
یکدیگر را با یک تکه ناخ طلائی یا ناخ قند یا  
کاموای زرد، سبز و یا سرخ بهم متصل سازید.

وسائل لازم: دو قطعه کاغذ به اندازه های  
 $24 \times 11$  سانتی متر به رنگ های سفید و سرخ تند.  
صفحه کاغذ سرخ را به گونه ای تا کنید که  
یک طرف آن در حدود ۲ سانتی متر از طرف  
دیگر بیشتر باشد.  
صفحه کاغذ سفید را به گونه ای تا کنید که  
یک طرف آن فقط ۱ سانتی متر از طرف دیگر  
بیشتر باشد.

شکل (۱)- بر روی کاغذ سرخ رنگ محور  
عمودی صفحه را ترسیم کنید و با استفاده از  
یک مثلث تصویر درخت کاجی را بکشید و آنرا  
از کاغذ ببرید و بیرون آورید.

شکل (۲)- کاغذ سفید را بر روی صفحه  
کاغذ سرخ قرار دهید و بدینگونه شکل درخت  
کاج را بر روی صفحه سفید منتقل سازید.

شکل (۳)- بر روی صفحه سفید شروع به



۱۰۵ - کارت تبریک \*\*\*

وسایل لازم : کاغذ ضخیمی به اندازه‌های می‌شود . در تزئینی که برای قسمت بالا بکار می‌رود (زمینه سفید باقیه می‌ماند) . نوع تزئین با خطوط ساده هندسی است ، مطابق (شکل ۸) . اما رنگ‌های زنده و متضاد مانند سرخ و سبز یا آبی و نارنجی یا زرد و بنفش بکار می‌رود . ضمناً " می‌توان مختصری رنگ سیاه نیز بکار برد .

در پایان قسمتهایی که هاشور زده شده است از کاغذ جدا می‌شود .

شکل (۹) - در داخل خطوط مذکور نیز تزئینات ساده دیگری بکار می‌رود ، لیکن باید از شلوغ شدن تزئینات خودداری نمود .

و سایل لازم : کاغذ ضخیمی به اندازه‌های  $24 \times 11$  سانتی‌متر .

پس از رسم محورهای افقی و عمودی صفحه کاغذ ، مطابق (شکل ۲) خطوط مشخص شده بر روی تصاویر داده شده را تقلید نموده و رسم نمایید .

شکل (۵) - خط بکار برده شده شبیه به حرف " ک " دراز شده است ، اما کاملاً " تا ته " صفحه ادامه پیدا نمی‌کند ( ۱ سانتی‌متر فاصله دارد ) .

شکل (۷) - ساق و روی چکمه به رنگ سرخ رنگ‌آمیزی می‌شود و تخت آن سیاهرنگ

J. MORNET : ماريون  
Professeur d'École normale

LE DESSIN  
LE MAITRE ET L'ENFANT  
Education de la main

این مجموعه که با همکاری گروهی از متخصصان علوم تربیتی دریکی از کشورهای پیشرفته جهان فراهم گردیده است پس از طی یک دوره آزمایشی پانزده ساله تأثیرات مثبت خود را برای تشویق دانش آموزانی که خود را در این رشته هنری ناتوان تصور می کنند و از آموختن آن طفره می روند به اثبات رسانده است.

بها : ۲۷ تومان